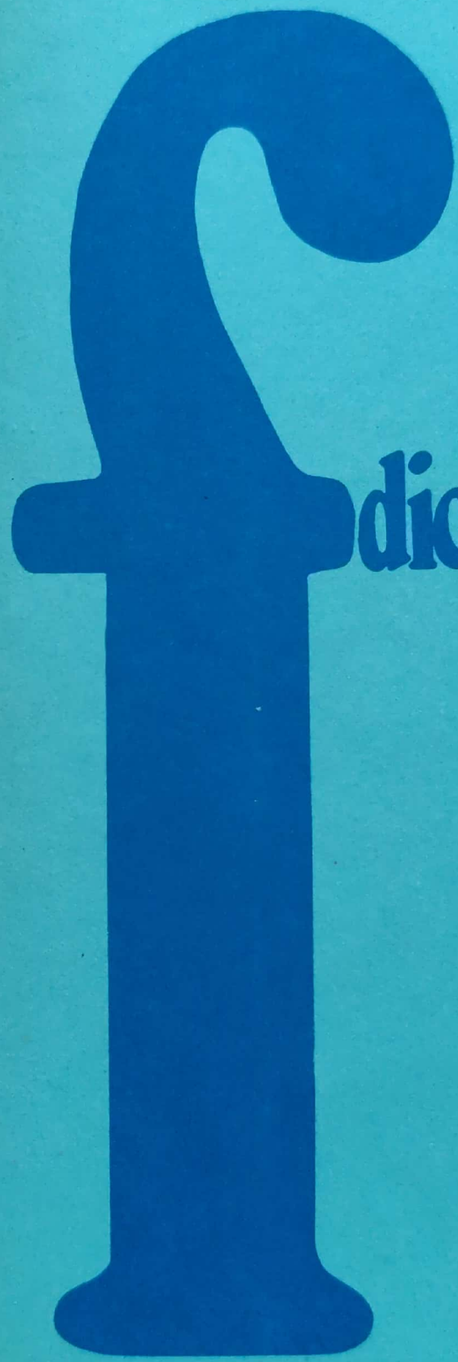
df

dicționar filatelic

dicţionar filatelic

Redactor :
Mihai Stratulat

Control ştiinţific :
dr. Nicolae Tripcovici
Cornel Spineanu
dr. ing. Emil Costin
prof. Costache Ţicaliuc

Coperta :
Constantin Pohrib

Marcel Danescu

dicționar filatelic

Cuvînt înainte

Filatelia, una dintre cele mai pasionante îndeletniciri din timpul liber a milioane de locuitori ai planetei noastre, este, totodată, şi o preocupare cu reale valenţe formative şi educative. Tematica sa extrem de variată, precum şi regulile ce se impun a fi respectate îi obligă pe filatelişti să cunoască numeroase şi interesante aspecte din cele mai diferite domenii: politic, economic, social, istoric, ştiinţific, cultural, artistic, sportiv, turistic etc. Dincolo de aceste aspecte, dar în strînsă legătură cu ele, filatelia serveşte la formarea unor importante deprinderi de muncă ordonată şi sistematică, dezvoltă o atitudine disciplinată în studiu şi cercetare, contribuie la educaţia estetică a celor ce se dăruie acestei nobile activităţi. Emisiunile filatelice româneşti îşi relevă pregnantul rol educativ şi patriotic, cultivînd, prin complexitatea tematicii lor, sentimentul dragostei de patrie şi popor, mîndria faţă de trecutul glorios de luptă şi muncă al neamului românesc, respectul şi ataşamentul faţă de valorile perene ale culturii şi civilizaţiei naţionale şi universale, faţă de măreţele înfăptuiri ale epocii contemporane pe străvechiul pămînt românesc. Totodată, ca şi sportul şi turismul, ca şi atîtea alte domenii ale activităţii umane, filatelia are şi un caracter internaţional, schimburile filatelice, analiza emisiunilor din diferite ţări ale lumii, investigaţiile întreprinse în legătură cu istoria, arta, cultura şi formele de manifestare a acestora contribuie la o mai bună cunoaştere a oamenilor de diferite naţionalităţi, a popoarelor, la apropierea acestora în spiritul respectului reciproc, al recunoaşterii valorilor general umane. În acelaşi timp, filatelia se dovedeşte a fi o disciplină complexă, deoarece în universul mărcilor poştale sînt concen-

trate un considerabil număr de cunoştinţe referitoare la condiţiile care au determinat lansarea fiecărei emisiuni poştale în parte, la procedeele grafice folosite, la caracteristicile de bază ale hîrtiei, gumei, dantelurii, culorii, subiectului etc., la ştampilele folosite, la activitatea poştală a fiecărui stat, la terminologia filatelică şi la atîtea alte aspecte particulare.

Filatelia, ca activitate cu o îndelungată istorie, care angajează indivizi şi organizaţii de pe toate meridianele şi paralelele, presupune respectarea unor reguli şi norme bine stabilite privind catalogarea diverselor categorii de mărci şi efecte poştale, întocmirea şi organizarea colecţiilor şi exponatelor, studiul evoluţiei diferitelor organizaţii poştale, caracteristicile fiecărei mărci în parte, procedeele de depistare a falsurilor etc., condiţii sine qua non *atît dezvoltării ei la nivel naţional, cît şi realizării „dialogului" la nivel internaţional.*

Călăuzindu-ne după aceste criterii fundamentale cu privire la locul şi rolul filateliei, am elaborat dicţionarul de faţă conştienţi de faptul că larga dezvoltare a filateliei româneşti, parte a întregii dezvoltări a societăţii noastre, progresele înregistrate în toate domeniile cu care filatelia are o legătură directă sau indirectă, ridică, chiar colecţionarilor avansaţi, unele obstacole în descifrarea problemelor complexe ale filateliei contemporane, cît şi în studierea literaturii de specialitate, a cataloagelor, în activitatea de structurare şi organizare a colecţiilor personale. Tocmai de aceea am încercat să punem la îndemîna celor interesaţi un instrument de lucru care să cuprindă întreaga gamă a terminologiei, fiind unanim recunoscut faptul că, în prezent, în filatelie, ca dealtfel în toate celelalte domenii de manifestare a preocupărilor umane, s-a creat un limbaj particular, specializat, care se impune a fi cunoscut de toţi colecţionarii, începători sau avansaţi, deoarece numai stăpînirea lui îngăduie clarificarea exactă a fiecărui element cu care se confruntă colecţionarul, permiţînd realizarea plenară a dialogului. Astfel se pot evita unele confuzii, poate fi sporit gradul de precizie şi se nuanţează exprimarea în această atît de frumoasă şi interesantă activitate care se numeşte „Filatelie". Aceste necesităţi ne-au stimulat şi călăuzit în întocmirea lucrării de faţă în cadrul căreia ne-am străduit să depăşim inerentele dificultăţi ale redactării. Sperăm că cititorul va fi satisfăcut găsind termenii de strictă referinţă la filatelie, la modul de întocmire şi organizare a unei colecţii, la mişcarea filatelică din România, de la începuturile ei şi pînă în prezent, referiri la organizarea pe plan mondial a filateliei, un mare număr de noţiuni de ordin tehnic privind hîrtia, cer-

neala, procedeele de tipărire a mărcilor poştale, ştampilele folosite de-a lungul vremii, într-un cuvînt, tot ceea ce îl poate ajuta pe colecţionar să descifreze caracteristicile particulare şi generale ale unei mărci sau efect poştal. De asemenea, am rezervat un loc important în volum evoluţiei poştei în România, modului ei actual de organizare şi funcţionare, precum şi poştelor străine care au existat, în anumite perioade, pe teritoriul ţării noastre. Din dorinţa de a oferi o imagine cît mai completă şi fidelă a situaţiei existente în secolul trecut în circulaţia poştală, am considerat util a reţine şi un număr de termeni astăzi ieşiţi din uz, ajutînd astfel filateliştii să-şi poată însuşi cunoştinţele care ţin de începuturile organizării serviciului poştal românesc şi de primele emisiuni de mărci poştale. Am socotit necesar să includem în volum şi o listă bibliografică fără a avea ambiţiile unei cuprinderi exhaustive, astfel încît cei interesaţi şi, în primul rînd, colecţionarii şi filateliştii începători să aibă posibilitatea de a aprofunda diferitele aspecte ale problematicii abordate.

Am conceput această carte de la început ca un instrument de lucru, dar sperăm că ea îşi va depăşi această condiţie, devenind o chemare, o invitaţie către această nobilă, frumoasă şi interesantă activitate.

Considerînd volumul de faţă — primul de acest gen din literatura filatelică românească — ca pe o lucrare deschisă, susceptibilă la completări, autorul va fi bucuros să primească orice sugestii care ar contribui la îmbogăţirea materialului în vederea unei viitoare ediţii.

In încheiere ţinem să mulţumim tovarăşilor dr. Nicolae Tripcovici, Cornel Spineanu, dr. ing. Emil Costin, ing. Mihai Popovici, prof. Costache Ţicaliuc, Micu Iosif, pentru sugestiile formulate pe parcursul elaborării acestei lucrări.

Mulţumim, de asemenea, directorului Editurii Sport-Turism, tovarăşului dr. Gheorghe Constantinescu, pentru solicitudinea manifestată faţă de literatura filatelică în general, precum şi pentru concursul deosebit acordat la publicarea prezentei lucrări.

AUTORUL

dicționar filatelic

A

Abklatsch. Defecțiune de tipărire, constînd din imprimarea unei mărci poștale și pe spate, datorită faptului că mașina de tipar a mers în gol (fără hîrtie) și imaginea mărcilor de pe forma de tipar (v.) s-a imprimat pe cilindrul port-hîrtie, ceea ce face ca următoarea coală de hîrtie să se imprime atît pe față (de pe forma de tipar), cît și pe spate (de pe

cilindrul port-hîrtie). La o defecțiune asemănătoare se poate ajunge și din cauza așezării colilor de hîrtie tipărită, cu cerneala încă neuscată, în topuri mari, unele peste altele, imaginea tipărită pe fața unei coli copiindu-se astfel pe spatele celeilalte. Elementele imprimate astfel au o reprezentare „în oglindă". Abklatsch-ul poate reda „în oglindă" fie imaginea întreagă a mărcii, fie numai o porțiune, eventual în poziție de-

plasată. El nu trebuie confundat cu tiparul pătruns prin hîrtie, datorită subțirimii sau încleierii slabe a acesteia. Se deosebește de tiparul recto-verso (v.) v. **Tipar**; **Eroare de imprimare.**

Abonament. Convenție potrivit căreia, în schimbul unei taxe, o persoană obține pe o perioadă de timp precis determinată (de obicei un an calendaristic) dreptul de a primi, contra cost, emisiunile filatelice cu regim general de distribuire, puse

în circulaţie de către poştă. Magazinele şi ghişeele filatelice sînt obligate să-şi informeze abonaţii asupra apariţiilor filatelice ce fac obiectul abonamentului prin afişare şi să le ţină la dispoziţia acestora un timp determinat, în general minimum 30 de zile de la punerea lor în vînzare.

Abonat. Persoană care a făcut un abonament; persoană care beneficiază de un abonament filatelic. v. **Abonament.**

Abreviere. Prescurtarea unui cuvînt sau grup de cuvinte. Se foloseşte în literatura filatelică ori se imprimă pe o marcă sau efect poştal, indicînd: numele unei ţări (de ex. R. S. România — Republica Socialistă România); valoarea unei mărci (de ex. Par. — parale — la emisiunile „Cap de bour" şi „Principatele Unite"); evenimentul cu ocazia căruia apare emisiunea filatelică (de ex. Al III-lea Congres General A. R. L. U. S. din 1950); scopul căruia îi serveşte marca (de ex. S.E. — Serviciul Expoziţiei — supratipar aplicat pe mărcile emisiunii Expoziţia Generală din 1906); însemnări speciale (de ex. P.D. — plata pînă la destinaţie, DIM — dimineaţa) ş.a.

Ac de gravat. Ustensilă de diferite forme, cu vîrf ascuţit, în general conic, din oţel călit sau din diamant, fixat într-un mîner de lemn de forma unui creion. Acul poartă şi denumirea de „ac litografic" şi este folosit la gravarea în cupru ori pe piatră litografică; este utilizat, de asemenea, de litografi la retuşarea defectelor ce apar în desenele de pe piatra litografică în timpul litografierii mărcilor poştale. v. **Litografie.**

Ac litografic v. **Ac de gravat.**

Accesoriu filatelic. Obiect auxiliar necesar în activitatea filatelică: album (v.), clasor (v.), lupă (v.), pensetă (v.), odontometru (v.), şarnieră (v.) ş.a.

Acuarelă. Tehnică picturală folosită la realizarea unor emisiuni poştale în care sînt întrebuinţate culori solubile în apă.

Adeziv. Substanţă lipicioasă aplicată pe spatele mărcilor poştale pentru uşurarea lipirii lor, prin umezire, pe corespondenţă. În funcţie de compoziţie, adezivii pot avea diverse culori: alb, gri, verzui, roz. Substanţele utilizate pentru aplicarea pe mărcile poştale au o compoziţie complexă. În afara adezivilor propriu-zişi, se adaugă: substanţe higroscopice (de exemplu, clorură de calciu — pentru menţinerea unui anumit grad de umiditate, substanţe ca zahărul — pentru mărirea adezivităţii, substanţe ca fenolul — pentru evitarea descompunerii adezivului la folosirea adezivilor naturali), substanţe minerale (compuşi ai magneziului, aluminiului etc.) — pentru asigurarea unui strat subţire şi uniform, substanţe ca glicerina — pentru asigurarea elasticităţii, unele substanţe parfumate — pentru combaterea mirosului neplăcut al adezivilor naturali etc. Pe lîngă asigurarea tuturor proprietăţilor menţionate, structura complexă îngreuiază contrafacerile şi permite identificarea acestora. La început stratul adeziv se aplica manual cu pensula (de exemplu: vechile mărci poştale româneşti, pînă la emisiunea „Paris"), ceea ce determina neuniformităţi în aplicare. Ulterior s-a trecut la aplicarea mecanizată a acestuia cu maşini specializate, care asigură uniformitatea şi continuitatea stratului adeziv. În cadrul procesului tehnologic actual de tipărire a mărcilor poştale, aplicarea adezivului se face după imprimare şi înainte de perforare. În filatelie este important ca substanţa adezivă a mărcilor poştale neuzate să fie originală. Mărcile poştale lipsite de adeziv sau cu adeziv aplicat după deteriorarea celui original, aşa-numite mărci „regumate" pierd din valoarea filatelică. Menţinerea stratului adeziv al mărcilor poştale se asigură prin păstrarea acestora în condiţii corespunzătoare, de umiditate şi temperatură, fără variaţii mari. Păstrarea necorespunzătoare a mărcilor poştale poate duce la atacarea adezivului (a celui natural) de către microorganisme, la apariţia unor pete de culoare cafenie-roşiatică, dificil de înlăturat. În anumite ţări, în care condiţiile de umiditate ridicată favorizează deteriorarea rapidă a stratului adeziv, mărcile poştale se gumează cu substanţe speciale, denumite autoadezive (v.), pe bază de cauciuc, insolubile în apă; în aceste cazuri pe spatele mărcilor poştale se aplică, după gumare, foi de hîrtie specială, care în momentul folosirii lor se îndepărtează. Primul adeziv utilizat de către Rowland Hill

(v.) — considerat părintele mărcilor adezive — a fost amidonul de cartof; ulterior s-au întrebuințat dextrina, guma arabică, cleiul de oase și apoi adezivii sintetici ale căror proprietăți sînt net superioare. Datorită folosirii pe scară largă a gumei arabice pentru operațiunea de aplicare a adezivilor pe mărcile poștale (indiferent de natura lor), s-a încetățenit denumirea improprie de gumare.

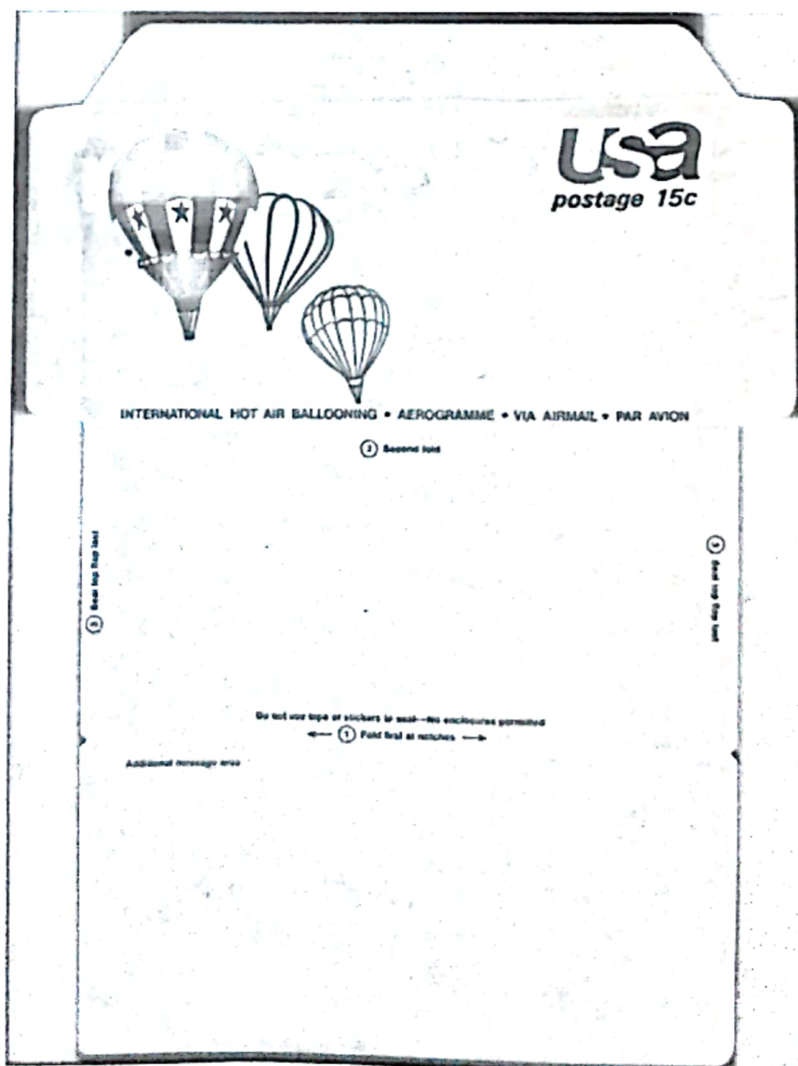
Administrația poștelor. Organ administrativ de stat însărcinat cu conducerea, organizarea și gospodărirea poștei; la noi în țară serviciul poștal a intrat sub controlul nemijlocit al statului, întîi în Moldova (noiembrie 1857) și apoi în Țara Românească (după Unire), renunțîndu-se astfel la sistemul arendării (sau concesionării) poștelor unor companii particulare. La 23 iulie/4 august 1862, Alexandru Ioan Cuza unifică cele două direcțiuni ale poștei (din Iași și București) și înființează Direcția centrală a poștelor, primul director fiind Panaiot Săvescu (el condusese pînă atunci poșta din Muntenia); din acest moment taxele poștale devin unice pentru întreaga țară, emițîndu-se în același timp și un singur tip de mărci poștale pentru întreg teritoriul României (pentru evoluția în continuare v. **Poșta**; **D.G.P.Tc.**).

Adresă. 1. Indicație, mențiune pe scrisori, pe colete etc., care cuprinde numele, prenumele și domiciliul exact al destinatarului. Pentru destinatarii din mediul rural se indică numele și prenumele, satul, comuna, județul și codul, eventual strada și numărul, iar pentru cei din mediul urban, numele și prenumele, localitatea, strada, numărul și codul.. 2. Comunicare oficială făcută în scris de o autoritate (întreprindere, instituție etc.).

Aerocartofilie v. **Marcofilie.**

Aerofilatelie. Ramură a filateliei care se ocupă cu colecționarea și studierea mărcilor poștale destinate aviației, poștei aeriene (v.), cosmonauticii scrisorilor (v.), aerogramelor (v.) și întregurilor poștale (v.) expediate pe calea aerului cu diferite mijloace (baloane, dirijabile, planoare, avioane), a celor recuperate în urma accidentelor de avioane, precum și a pieselor comemorative sau de aniversări, a obliterărilor (v.) avînd tangențe cu transportul poștal aerian, cu ocazia zborurilor inaugurale, zborurilor speciale, mitingurilor aviatice ș.a.

Aerogramă. Plic special expediat pe calea aerului. Cele circulate poartă semne distinctive — ștampile, etichete, adnotări specifice poștei aeriene, consemnînd datele privind transportul pe calea aeriană. Aerograma este un întreg poștal intermediar între carte poștală (v.) și scrisoare (v.), formată dintr-o singură foaie de hîrtie, în general foarte subțire, decupată într-un anumit fel. Aerograma împrumută de la cartea poștală dimensiuni precise, cu spațiu prestabilit pentru corespondență, iar de la scrisoare — posibilitatea de a asigura secretul corespondenței prin pliere și lipire corespunzătoare; spre deosebire de scrisoare în aerogramă nu se admite introducerea nici unui fel de obiect, prin aceasta asigurîndu-se greutatea constantă, redusă a aerogramei, care aduce după sine un tarif mai mic

decît cel pentru scrisori cu trimitere poştală aeriană rapidă.

A.F.R. v. **Asociaţia filateliştilor din R.S.România.**

Agenţie (poştală). Reprezentanţă, filială sau sucursală a Direcţiei Generale a Poştelor şi Telecomunicaţiilor (v.) situată în diferite puncte ale ţării în aşa fel încît să asigure în cele mai bune condiţii serviciul de poştă (v.).

Agenţie autorizată P.T.T.R. Unitate de poştă care funcţionează în localităţi rurale cu un număr redus de locuitori şi fără trafic poştal intens, al cărei scop constă în apropierea serviciilor P.T.T.R. de populaţia, întreprinderile, instituţiile şi organizaţiile de stat şi obşteşti din mediul rural, în condiţiile în care înfiinţarea unui oficiu poştal propriu-zis ar fi nerentabilă. Agenţiile autorizate P.T.T.R. efectuează toate prestaţiile de poştă şi telecomunicaţii, fiind subordonate oficiilor poştale comunale (v.) pe al căror teritoriu funcţionează, precum şi oficiilor de poştă rurală mecanizată (v.) în situaţia în care în zona respectivă există asemenea unităţi.

Agrafă v. **Ştampile cu agrafă.**

A.I.E.P. v. **Asociaţia internaţională a experţilor filatelişti.**

A.I.J.P. v. **Asociaţia internaţională a jurnaliştilor filatelişti.**

Ajutor v. **Timbre de ajutor.**

Album filatelic. Accesoriu filatelic în formă de volum sau caiet, destinat păstrării, conservării, prezentării în condiţii estetice, în general cronologice, a emisiunilor filatelice. Albumul poate avea file albe sau colorate, cu sau fără marcarea locului fiecărei mărci poştale prin reproducerea imaginii acesteia; între coperţile albumului filele pot fi prinse definitiv, sau pot fi detaşabile; la unele albume există posibilitatea de intercalare a unor file suplimentare. Albumele se împart în: *albume universale* — pentru mărcile din lumea întreagă (de ex. Albumul Schaubeck, cu foi fixe); *albume naţionale* (de ex. Albumul mărcilor poştale româneşti, editat în 1959 cu prilejul Centenarului Mărcii Poştale Româneşti, 1858—1958); *albume naţionale parţiale* (de ex. Albumul mărcilor poloneze apărute după Eliberare); *albume tematice* (de ex. Sport, Cosmos, Floră, Faună etc); *albume pentru un anumit subiect* (de ex. U.P.U. (v.)); *albume enciclopedice* (furnizînd date despre mărcile poştale incluse); *albume specializate* (pentru coliţe, întreguri poştale, coli întregi) etc. Primul album de mărci poştale a fost realizat de francezul Justin Lallier în anul 1860. Era conceput pentru 1 200 mărci.

Aldine. Litere tipografice cu floarea corespunzătoare caracterelor drepte, dar cu conturul liniilor mai gros decît al literelor obişnuite. Se folosesc în text pentru evidenţieri, iar separat ca litere de titlu. Au fost concepute de tipograful italian Aldo Manuzio (1449—1515) şi folosite pentru prima dată în anul 1494. Sinonim: seminegre. v. **Literă.**

Drepte
ABCDEFGHIJKLMNO
abcdefghijklmnopqrstuv

Aldine
ABCDEFGHIJKLMNO
abcdefghijklmnopqrstu

Alfabet. Sistem de simboluri grafice, aşezate într-o ordine convenţională, prin care se reprezintă sunetele unei limbi, servind la redarea în scris a vorbirii. Se cunosc diferite alfabete: latin, elen, chirilic etc.

Ambulanţă poştală. Subunitate poştală funcţionînd în vehicule special amenajate pentru transportul trimiterilor poştale (vagon de cale ferată, navă, auto).

Amploiat (poştal). Neologism împrumutat din limba franceză. Termen utilizat în secolul trecut, cu semnificaţia de funcţionar la poştă (ieşit din uz).

Amprente digitale. Urme lăsate de degete pe o suprafaţă. Amprentele digitale se observă atît pe spatele, cît şi pe faţa mărcilor. Amprentele existente pe mărci determină o anumită depreciere filatelică a acestora.

Anafora. 1. Cuvînt de origine neogreacă, folosit în secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea în Principatele Române, cu semnificaţia de raport scris de un mare dregător către domnitor. 2. Proclamaţie a domnitorului.

Ancrasat. Tipar îmbîcsit rezultat din folosirea unei forme de tipar (v.) acoperită cu impurităţi (exces de cerneală, praf de hîrtie), care defor-

mează scrisul şi desenul, făcîndu-le greu lizibile sau chiar greu de recunoscut.

Anexă. Partea din coală care rămîne de completat pînă la atingerea numărului de mărci poştale prevăzut a figura în coală după asamblarea „corpului principal" format din blocuri de report (v.); anexa sau anexele se completează cu clişee decupate din blocul de report; termenul se referă la emisiunile clasice litografiate. Se cunosc coli cu o singură anexă, de exemplu coala de 20 parale emisiunea „Carol cu favoriţi" 1866, şi coli cu două anexe, de exemplu coala de 4 bani emisiunea 1868, mai jos fiind arătată schema unei forme de tipar (de 200 mărci poştale) alcătuită dintr-un corp principal cu 180 de mărci poştale de tipuri dinainte stabilite, o anexă însumînd 20 mărci poştale complementare, notate cu puncte, încheiată cu un aşa-zis cîmp gol (neocupat) marcat printr-o bandă neagră, corespunzător clişeelor oarbe; schema unei forme de tipar (de 100 mărci poştale) alcătuită din 72 mărci poştale de tipuri dinainte stabilite, două anexe însumînd 28 mărci poştale complementare notate prin puncte: Anexa A de 18 mărci poştale, în grup, pe verticală, şi anexa B de 10 mărci poştale, în linie, pe orizontală, coala fiind încheiată cu un cîmp gol, marcat printr-o bandă neagră, corespunzător cu 5 clişee oarbe v. **Planşă.**

Aniversare. Sărbătorire care marchează împlinirea unui număr de ani de la data la care s-a petrecut un eveniment.

Anticva. Familie de litere de tipar din grupul caracterelor latine, cu aspect clasic, gravate în secolul al XV-lea, inspirate după inscripţiile sculptate pe monumentele Romei antice; se caracterizează prin linii de grosime diferită. v. **Literă.**

Anticva
ABCDEFGHIJKL
abcdefhiklmnopqrst
1

Antiqua v. **Anticva.**

Antreprenor (poştal). Persoană care în trecut, în ţările române, lua în arendă (v.) serviciul poştal, obligîndu-se să asigure, în bune condiţii, transportul corespondenţei şi al călătorilor (iniţial se bucura de unele subvenţii de la domnie). În perioada de după Pacea de la Adrianopol — 2/14 septembrie 1829 — (care printre alte clauze prevedea şi abolirea monopolului otoman asupra comerţului Moldovei şi Ţării Româneşti, ajungîndu-se astfel la libertatea comerţului lor internaţional), traficul poştal cunoscînd o mare extindere, antreprenorii trebuiau, în baza contractelor încheiate cu statul, să aducă unele îmbunătăţiri serviciului poştal — deschiderea a noi rute, introducerea trăsurilor numite „braşovence" (v.), iar după 1840, să expedieze prin poştă sume de bani, ale statului şi particularilor, avînd răspunderea pentru orice pierderi sau sustrageri. Funcţia dispare în ţările române odată cu preluarea de către stat a serviciilor poştale. v. şi **Administraţia poştelor.**

Antrepriză poştală. Termen sub care era cunoscută activitatea arendaşilor sau a companiilor particulare care aveau în arendă serviciul de poştă. v. şi **Arendare.**

Anul emiterii. Anul în care o marcă poştală, o serie de mărci poştale sau efecte poştale au fost puse în circulaţie. Noţiunea este utilizată, de asemenea, pentru monede, bancnote, medalii etc.

Anulare. Suprimare a puterii de francare a unei mărci poştale fie prin obliterare, cînd este vorba de o folosire obişnuită (francare), fie prin scoatere din uz (suprimare), atunci cînd Administraţia poştală îi dă o

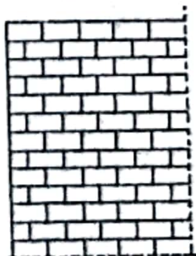
altă întrebuinţare sau îi hotărăşte distrugerea.

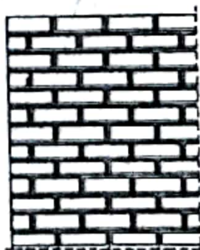
Anulare cu peniţa. 1. Sistem de anulare a mărcilor poştale existente pe corespondenţă în perioada cînd oficiile poştale nu utilizau ştampile; în acest scop se trăgea cu peniţa, înmuiată în cerneală sau tuş, o linie sau două, în poziţie verticală, orizontală sau diagonală peste marca poştală, anulîndu-i-se astfel puterea de francare. 2. Mărcile serviciului telegrafic din anul 1871 din ţara noastră erau anulate fie cu ştampila, fie cu ajutorul peniţei.

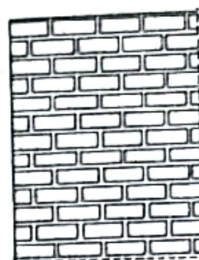
Anulat. Inscripţie cu menţiunea „ANULAT" aplicată manual sau mecanic pe anumite mărci sau efecte poştale, în poziţii diferite (orizontal, vertical, diagonal) cu rolul de a împiedica folosirea lor la francare, în fapt suprimarea acestora din circulaţia poştală. Este utilizată cu precădere în cazul eseurilor (v.), erorilor filatelice (v.), precum şi în alte situaţii (de exemplu, la mărcile întrebuinţate de Administraţia Poştelor în scop de reclamă). Acelaşi procedeu s-a aplicat de Administraţia Poştelor din România şi la anularea erorii de culoare de 5 bani albastru din emisiunea Bucureşti. Anularea acestei erori s-a făcut cu o ştampilă de mînă cu litere verzale „ANULAT" care s-a aplicat pe suprafaţa mărcii poştale în toate poziţiile — orizontal, vertical, diagonal.

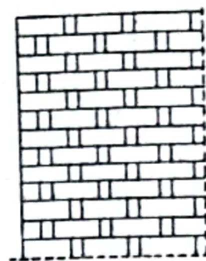

Apareiaj. Desen ornamental care imită elementele unei zidării din cărămizi aparente. Dintre tipurile de apareiaj arătate mai jos primul a fost folosit la ornamentarea cadrului din jurul cercului perlat (v.), la

mărcile clasice româneşti din 1866/ /1867 „Carol cu favoriţi".

Archer Henry. Inventator englez care a realizat, în anul 1847, primul dispozitiv de perforare a colilor în jurul cadrului mărcilor poştale (pînă atunci decuparea mărcilor din coală se făcea cu ajutorul foarfecelor). H. Archer a adus îmbunătăţiri dispozitivului său şi, din anul 1852, Poşta engleză i-a cumpărat maşina pentru suma de 4 000 lire sterline. În 1854 au apărut — în Marea Britanie — primele mărci poştale cu dinţi (zimţi) pe margini, care puteau fi uşor detaşate din coala în care erau tipărite. Astfel au apărut primele mărci dantelate. În ţara noastră, perforarea mărcilor poştale s-a făcut începînd din anul 1872, cu emisiunea „Carol cu barbă".

Arendare. Cedare temporară a dreptului de exploatare a unor bunuri, mobile sau imobile, ori servicii ale statului şi particularilor în schimbul unei plăţi dinainte stabilită; se ştie că statul roman obişnuia să dea în arendă impozitele; în evul mediu

întîlnim, de asemenea, sistemul arendării ocnelor de sare, vămilor, impozitelor etc. În țările române poșta (v.), începînd cu sfîrșitul secolului al XVIII-lea și, mai ales, după 1830, a fost dată în arendă unor persoane sau unor companii particulare, stipulîndu-se, la încheierea contractului de arendare (sau concesionare), drepturile și obligațiile arendașului, de fapt ale antreprenorului (v.) și ale statului. Această situație a durat în Moldova pînă în noiembrie 1857, iar în Țara Românească puțină vreme după Unire.

Arenduire (Învechit) v. **Arendare.**

A.R.L.U.S. v. **Asociația română pentru legăturile de prietenie cu Uniunea Sovietică.**

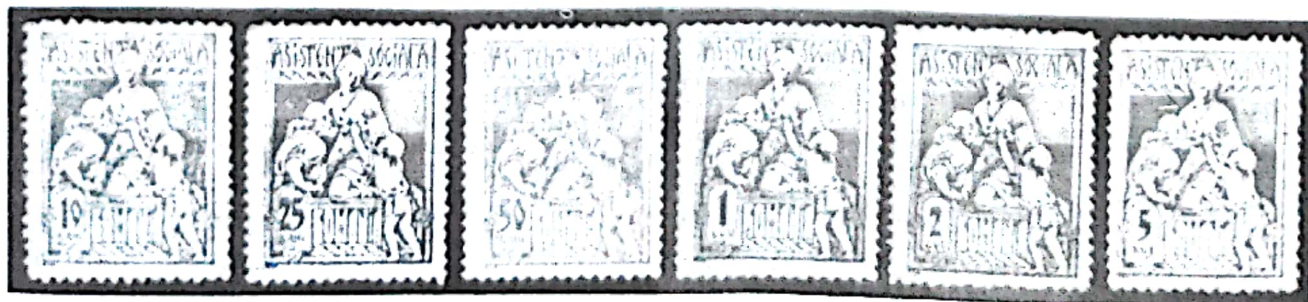
Arabagiu. Cărăuș (ieșit din uz).

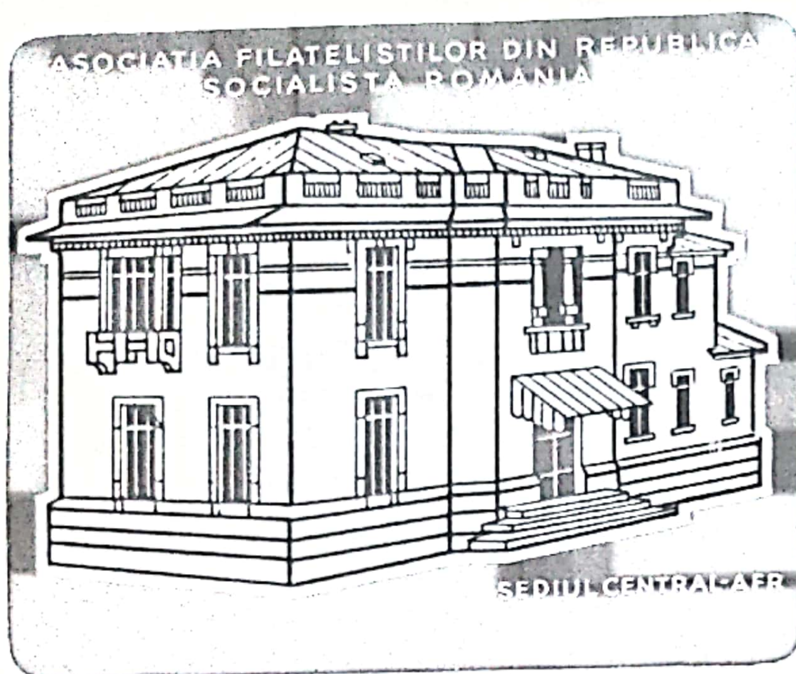
Armoarii v. **Blazon.**

Asamblaj. Sistem tipografic care constă din îmbinarea pieselor constitutive, în vederea alcătuirii „formei de tipar“ (v.), a planșei intermediare a blocului de report (v.) sau a planșei definitive (a colii de tipar).

Asistență socială (mărci de...). Emisiuni de mărci poștale care au circulat între anii 1921–1930, în scopul colectării unor contribuții obligatorii în vederea obținerii de fonduri sociale. Valorile de 10 și 25 bani au fost folosite ca taxă suplimentară obligatorie la francarea corespondenței, iar cele de 50 bani, 1, 2, 5 și 50 lei au fost utilizate ca timbre fiscale. Din aceste valori se cunosc și exemplare obliterate poștal, dar nu pe corespondență, ci pe diferite acte de decontări interne, ca taxele de telefon și telegraf. v. **Timbre de ajutor.**

Asociația filateliștilor din Republica Socialistă România (A.F.R.). Organizație obștească, cu personalitate juridică, fără scop lucrativ, avînd sediul central în București; funcționează sub îndrumarea Direcției Generale a Poștelor și Telecomunicațiilor din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor. Odată cu constituirea Cercului Filatelic București (v.) s-au intensificat acțiunile în vederea înființării A.F.R.; astfel, în baza H.C.M. 833 din 18 iunie 1958 a luat naștere un comitet de inițiativă a cărui principală sarcină consta în organizarea asociației; la 1 iulie s-a constituit Biroul provizoriu al A.F.R., trecîndu-se apoi la înființarea filialelor A.F.R. la nivelul întregii țări. În anul 1960, cu ocazia Congresului anual F.I.P. (v.) ținut la Hamburg, A.F.R. a devenit membră a F.I.P. Scopul A.F.R. constă în dezvoltarea și popularizarea filateliei, în vederea educării oamenilor muncii și a tineretului în spiritul dragostei față de patrie, al devotamentului față de construirea socialismului și comunismului în patria noastră și al întăririi prieteniei și colaborării între popoare. Pentru a-și putea îndeplini aceste obiective principale, A.F.R. are relații de colaborare cu organele centrale și locale de stat, cu celelalte organizații de masă și obștești. A.F.R. are următoarele atribuții: atragerea în rîndurile asociației a tuturor cetățenilor care practică sau vor să practice filatelia (v.); organizarea membrilor A.F.R. (v.) în grupe (v.), cercuri (v.) și filiale (v.) pe care asociația are obligația de a le sprijini, îndruma și controla în activitatea desfășurată; organizarea activității filatelice a asociației pe secții și specialități — clasică (v.), tematică (v.), aerofilatelie (v.), întreguri poștale (v.) ș.a.; organizarea de expoziții filatelice (v.), precum și a altor manifestări, în vederea popularizării filateliei și sprijinirii membrilor A.F.R. în participarea la expoziții și manifestări filatelice din țară și de peste hotare; editarea revistei „Filatelia“ (v.), organul de presă al asociației, cît și a altor lucrări de popularizare și documentare cu caracter filatelic; efectuarea expertizelor (v.) pieselor filatelice (v.) românești și străine,

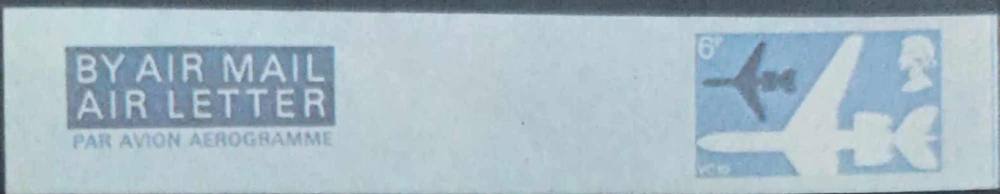

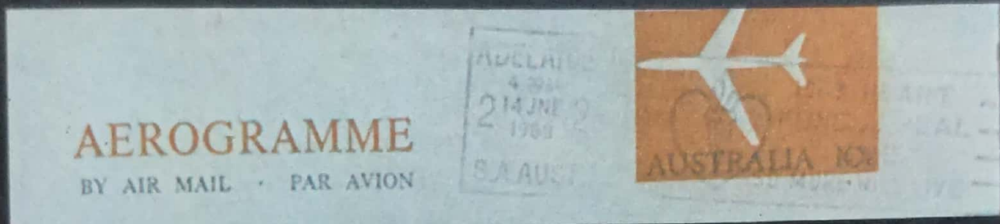

luptînd astfel pentru înlăturarea falsurilor; înfiinţarea de biblioteci, cabinete tehnice şi de documentare cu caracter filatelic; sprijinirea organelor de stat în probleme privind filatelia; sprijinirea membrilor A.F.R. în acţiunea lor de completare a colecţiilor prin organizarea schimbului individual de mărci poştale între filateliştii din ţară şi de peste hotare, în conformitate cu prevederile legale în vigoare; sprijinirea expozanţilor cu materiale filatelice în vederea organizării şi completării exponatelor, precum şi a colecţiilor proprii; colaborarea, în conformitate cu legislaţia în vigoare, cu organizaţiile filatelice din alte ţări; reprezentarea, apărarea şi sprijinirea intereselor legitime ale membrilor A.F.R. În activitatea sa, A.F.R. se călăuzeşte după principiul centralismului democratic şi al muncii colective, organele sale de conducere fiind conferinţa pe ţară (v.), consiliul asociaţiei (v.), comitetul executiv al consiliului asociaţiei (v.) şi biroul comitetului executiv (v.). Organele de conducere sînt alese în adunări generale şi în conferinţe; hotărîrile se adoptă cu majoritate de voturi ale celor prezenţi, fiind obligatorii pentru toţi membrii organizaţiei respective; de asemenea, hotărîrile organelor superioare sînt obligatorii pentru organele inferioare. A.F.R. are în vedere şi recomandările Federaţiei Internaţionale de Filatelie — F.I.P. (v.).

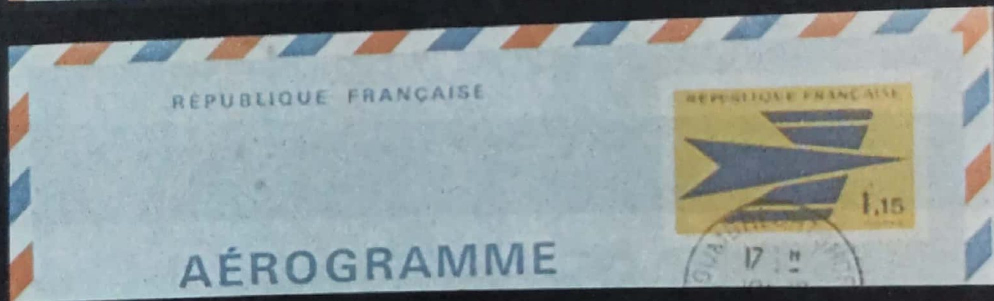
Asociaţia internaţională a experţilor filatelişti (Association internationale des experts philatelistes — A.I.E.P.). Asociaţie internaţională neguvernamentală înfiinţată în anul 1951; sediu la Viena, organe de conducere: Adunarea Generală, Consiliul şi Biroul executiv. În conformitate cu statutul său A.I.E.P. are drept scop înlesnirea schimbului de idei, opinii şi experienţă asupra a tot ceea ce este în legătură cu expertiza filatelică, reprezentînd şi apărînd totodată interesele materiale şi morale ale filateliştilor de pretutindeni. Primirea în A.I.E.P. este supusă unor condiţii stricte, candidaţii trebuind să facă dovada cunoştinţelor lor, fiind admişi sau respinşi pe o triplă consideraţie: valoarea tehnică a expertizei, cinstea intelectuală, profilul moral. Candidaţii nu pot fi admişi ca membri decît în urma unui vot fără opoziţii. Membrii titulari preferă calitatea înaintea cantităţii, înţelegînd ca spiritul amical să anime A.I.E.P. Adunarea Generală A.I.E.P. reuneşte anual membrii experţi A.I.E.P. într-unul din oraşele unde au loc expoziţii filatelice internaţionale. În cadrul Adunării Generale se discută problemele permanente şi noutăţile apărute în expertizarea filatelică, anchete sau studii încredinţate unui grup de lucru sau unui membru cu calificare superioară, precum şi problemele ridicate de circularele A.I.E.P. Aceste circulare reprezintă o legătură permanentă între membrii A.I.E.P., fiind redactate în limbile de uz internaţional: franceză, germană, engleză. Asociaţia Filateliştilor din Republica Socialistă România (v.) are în cadrul A.I.E.P. un membru.

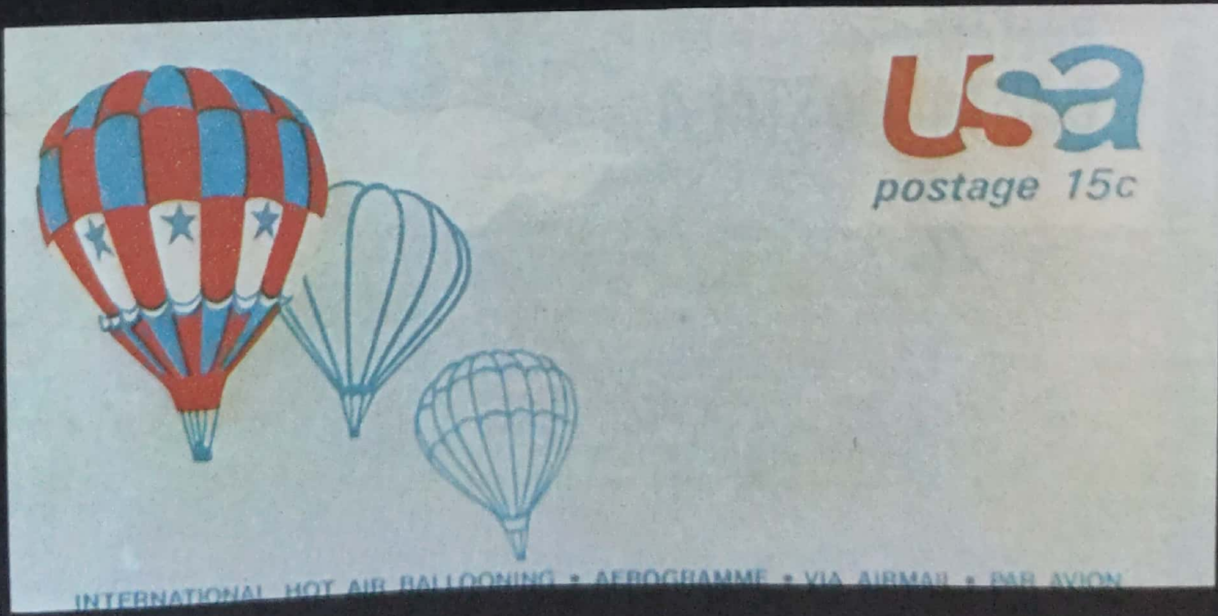
Asociaţia internaţională a jurnaliştilor filatelişti (Association internationale des journalistes philateliques — A.I.J.P.). Asociaţie internaţională neguvernamentală constituită în anul 1962 cu ocazia expoziţiei filatelice internaţionale (v.) de la Praga; sediul la Paris; cuprinde peste 850 membri din 54 ţări; organe de conducere: Congresul, Consiliul A.I.J.P. compus din 6 membri şi Biroul executiv format din preşedinte, 1—2 vicepreşedinţi, un secretar general şi 1—2 casieri. Asociaţia are drept scop să reunească, pe scară internaţională, ziariştii şi autorii de lucrări filatelice, redactorii şi editorii de ziare, cataloage şi publicaţii filatelice, care şi-au propus ca prin activitatea lor să promoveze informaţiile filatelice, să stabilească contacte între membrii din toate ţările, contribuind astfel în mod eficient la

BY AIR MAIL
AIR LETTER
PAR AVION AEROGRAMME

AEROGRAMME
BY AIR MAIL · PAR AVION
AUSTRALIA

aerlitir
par avion

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE
AÉROGRAMME

usa
postage 15c
INTERNATIONAL HOT AIR BALLOONING • AEROGRAMME • VIA AIRMAIL • PAR AVION

CARTA POSTALA

D

ROMANIA
CARTA POSTALA

D

propagarea filateliei şi la apropierea dintre popoare. Pe linie internaţională, A.I.J.P. ajută şi susţine interesele Federaţiei Internaţionale de Filatelie (F.I.P.) avînd scopuri identice. A.I.J.P. se ocupă în special de literatura filatelică, de rolul şi locul ei în literatura universală şi caută să-i asigure statutul şi situaţia ce-i revin de fapt. A.I.J.P. urmăreşte ca prin relaţiile sale să facă publicitate celor mai interesante lucrări filatelice şi să difuzeze lucrările existente. În fiecare an A.I.J.P. atribuie un premiu Administraţiei poştale care s-a distins prin calitatea informaţiilor asupra mărcilor poştale emise pe care le oferă spre publicare jurnaliştilor filatelişti. Aceste premii au fost decernate pînă în prezent administraţiilor poştale din Austria, R.F.G. şi R.S. Cehoslovacă. Membrii A.I.J.P., prin articolele şi publicaţiile lor, fac cunoscute acţiunile administraţiilor poştale a căror politică de emisiuni corespunde adevăratelor scopuri ale filateliei şi consideră ca o datorie a lor de a salva filatelia de speculanţi, de exploatarea filateliştilor de către colecţionarii negustori şi de tot ceea ce poate să submineze mersul înainte al filateliei. A.I.J.P. editează un anuar al membrilor şi al presei filatelice din lumea întreagă. România este reprezentată în cadrul A.I.J.P. de un număr de 7 membri.

ASOCIAŢIA ROMÂNĂ PENTRU LEGĂTURILE DE PRIETENIE CU UNIUNEA SOVIETICĂ (A.R.L.U.S.). Asociaţie cu caracter obştesc, înfiinţată la 11 noiembrie 1944, condusă şi îndrumată nemijlocit de P.C.R. (v.); are ca scop promovarea, pe multiple şi diverse planuri, a prieteniei şi colaborării dintre poporul român şi popoarele sovietice, popularizarea succeselor şi realizărilor înfăptuite de R. S. România şi Uniunea Sovietică în opera de edificare a socialismului şi comunismului, extinderea schimbului reciproc de valori culturale şi artistice. Întreaga activitate a A.R.L.U.S. reprezintă o expresie grăitoare a politicii internaţionaliste promovată cu consecvenţă de P.C.R. A.R.L.U.S. editează revista „Veac nou"; la îndeplinirea sarcinilor sale contribuie Biblioteca centrală A.R.L.U.S. din Bucureşti, precum şi casele prieteniei româno-sovietice din Capitală şi alte oraşe din ţară. Poşta română, începînd din anul 1945, a pus în circulaţie mai multe emisiuni poştale dedicate prieteniei cu Uniunea Sovietică.

ASPECT. Înfăţişare, fel de prezentare a mărcilor şi întregurilor poştale.

ATELIA TIMBRULUI. Denumire a unităţii unde se desfăşura operaţiunea de executare a mărcilor poştale, înfiinţată la Iaşi în ianuarie 1856 de domnitorul Grigore Alexandru Ghica Vodă pentru tipărirea „Timbrului Domnesc". În acest loc au fost realizate, în anul 1858, primele mărci poştale româneşti „Cap de bour" (v.), folosindu-se o presă cu balansier şi contuar, achiziţionată în anul 1857 de la Viena. În decembrie 1861 — ianuarie 1862, odată cu mutarea la Bucureşti a Ateliei Timbrului împreună cu utilajele şi personalul de specialitate, aceasta îşi reia activitatea sub numele de „Presa Autografă". Aici au fost imprimate mărcile „Principatele Unite", emisiunea I/1862 ş. a.

ATEST v. **CERTIFICAT DE EXPERTIZĂ FILATELICĂ.**

ATESTAT. Act prin care se confirmă ceva; certificat care atestă autenticitatea unei mărci poştale.

AUREOLĂ. Efect grafic nedorit, de zonă luminoasă în jurul efigiei, care intervine la mărcile litografiate ca rezultat al retuşării insuficient de îngrijite cu penelul a fondului din jurul efigiei domnitorului; retuşul avea scopul reintroducerii unei demarcaţii clare între efigia propriu-zisă şi fond, demarcaţie dispărută datorită uzurii prin folosire a pietrei litografice.

AUTENTIC. Orice document, act, obiect (mai ales de artă), marcă poştală, timbru, monedă, medalie etc. a căror realitate nu poate fi pusă la îndoială şi care provin numai din sursa (autorul) care le-a emis (creat).

Autenticitate. Însuşirea de a fi autentic.

Autoadeziv. Proprietatea substanţei adezive de pe o marcă poştală, al cărei adeziv a fost acoperit cu o foiţă de pergament, de a se lipi, prin simpla apăsare, după înlăturarea foiţei, fără a fi nevoie de umezirea mărcii. Procedeul se foloseşte în statele cu climă caldă şi umedă, evitîndu-se astfel posibilitatea ca mărcile poştale să se lipească între ele.

Automatizare. Aplicare a unor dispozitive automate, care acţionează fără a fi necesară intervenţia omului. În domeniul poştal, automatizarea îşi extinde aria de aplicare de la francarea automată a corespondenţei, la automatizarea procesului de triere (v.), obliterare (v.), expedierea trimiterilor poştale ş.a.

Autotipie. 1. Procedeu fotomecanic de executare a unui clişeu tipografic de zinc, pentru redarea cu aspect de semitonuri (nuanţe de umbră şi lumină) a unei imagini fotografiate, folosind descompunerea imaginii în puncte de mărimi diferite, egal depărtate între ele. Descompunerea se face prin intercalarea unei site fotografice (v.) între original şi placa

fotografică. 2. Clişeu zincografic cu suprafaţa imprimabilă formată din puncte de diferite dimensiuni, în funcţie de tonalităţile imaginii, obţinut prin procedeul de autotipie. 3. Tipar obţinut prin imprimarea cu un clişeu în autotipie.

Avion. Vehicul aerian, mai greu decît aerul, care se menţine în zbor datorită aripilor şi se deplasează cu ajutorul elicei sau al reactoarelor. Pe lîngă alte utilizări, este folosit şi la transportul călătorilor, corespondenţei şi mărfurilor. v. **Poşta aeriană.**

Azurat v. **Hîrtie azurată.**

dicționar filatelic

B

BALCANIADĂ v. **JOCURI BALCANICE.**

BALON. Aeronavă fără mijloace proprii de propulsare compusă dintr-o învelitoare impermeabilă, umplută cu un gaz mai ușor decît aerul, la care este atașată o nacelă. v. **POȘTA PRIN BALON.**

BAN. Subunitate a etalonului bănesc al R. S. România, leul (v.). Banul a fost introdus, cu această accepție, prin legea din 14/26 aprilie 1867 care — adoptînd sistemul zecimal pentru primul sistem bănesc al României moderne — a înlocuit paraua (v.), ca subdiviziune a unității bănești (1 leu = 40 parale). În conformitate cu prevederile legii din 1867, de atunci și pînă în prezent, leul se subdivide în 100 de părți denumite bani. La 1 februarie 1868 au fost puse în circulație primele mărci poștale cu valoarea înscrisă în bani („Carol cu favoriți", în medalion).

BANDĂ v. **ȘTRAIF.**

BANDĂ A VALORII. Încadrament de formă geometrică al unei mărci poștale, delimitat prin una sau mai multe linii, în care se înscriu valorile nominale ale acesteia.

BANDĂ DE ZIAR v. **BANDEROLĂ.**

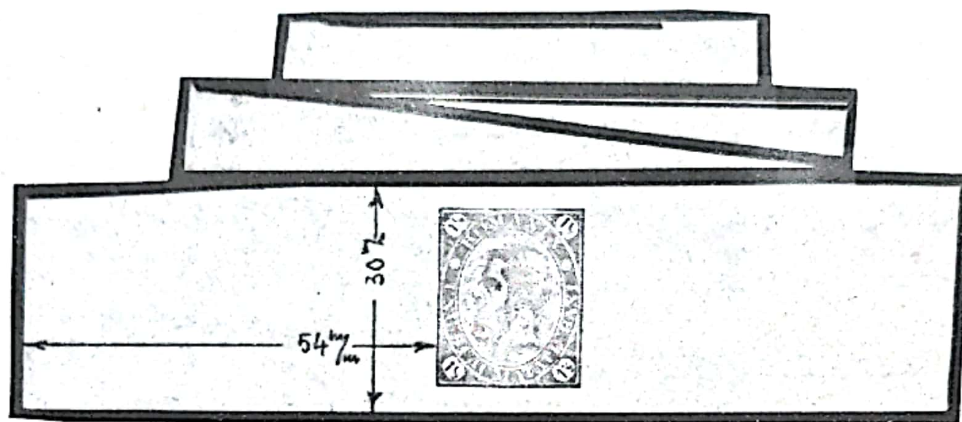
BANDĂ INTERMEDIARĂ. Cîmp de dimensiunile unei mărci poștale sau mai îngust, neimprimat ori imprimat (cu linii, puncte etc.), situat între două sau mai multe mărci poștale. Precizăm că nu trebuie confundată cu benzile marginale ale colilor de mărci poștale.

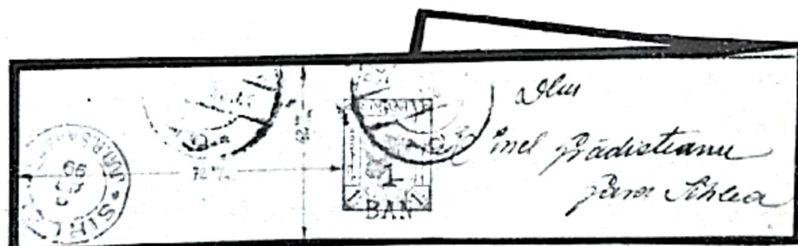

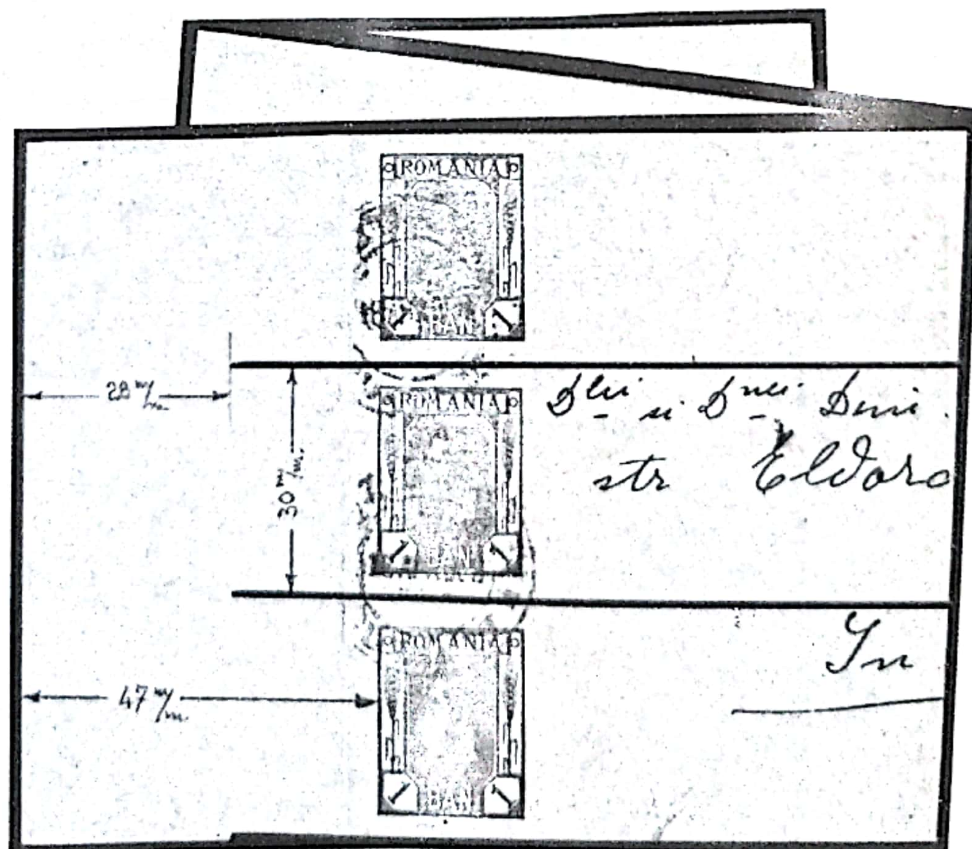

Banderolă. 1. Bandă de hîrtie folosită ca banderolă, pe care se scrie adresa beneficiarilor în cazul expedierii prin poştă a unor imprimate (ziare, reviste ş.a.), purtînd imprimată figurina unei mărci poştale aplicată cu ştempel manual sau mecanic, a cărei valoare reprezintă tariful poştal prevăzut pentru o astfel de expediere. 2. Bandă. Primele banderole (benzi) pentru ziare cu marcă imprimată au fost emise în anul 1861 de Statele Unite ale Americii. În ţara noastră se cunosc nouă emisiuni de banderole cu marcă imprimată, apărute între anii 1870–1909, tipărite pe diverse hîrtii şi în diferite culori, prima emisiune fiind tipărită la 3/15 octom-

brie 1870, în scopul acoperirii taxei de 1 1/2 bani stabilită prin tariful pentru francarea ziarelor din 1870. În acest scop s-au confecționat banderole pentru ziare care aveau imprimate pe ele cîte o marcă poștală cu valoarea de 1 1/2 bani (21/26 mm și un cadru format dintr-o linie la o distanță de 0,9 mm față de marcă) de culoare neagră, tipărite pe coli de hîrtie (670×420 mm), colorate în verde-gălbui sau verde-albăstrui. Dintr-o coală de hîrtie se obțineau 18 benzi despărțite între ele prin linii orizontale negre (de 100 mm lungime). Această emisiune, ca și cea de a doua au fost folosite pînă în octombrie 1872, aplicîndu-se apoi pe benzi mărci adezive de 1 1/2 bani din emisiunea „Paris". În 1893 se pun din nou în circulație banderole cu mărci imprimate, ultima emisiune fiind cea din anul 1909.

Barat, -ă. Timbru sau marcă poștală peste care s-a tras una sau mai multe linii cu creionul sau cu cerneală, pentru a i se anula puterea de francare.

Barré, Albert. Cunoscut gravor francez, gravor general al Monetăriei din Paris după 1855, post în care a succedat tatălui său, Jacques-Jean Barré; i se atribuie gravarea clișeelor mărcilor românești „Emisiunea Paris", după modelul mărcilor franceze „Louis Napoleon".

Bath—Somerset. Firmă engleză, exportatoare de hîrtie. În Moldova, primele mărci poștale „Cap de bour" au fost imprimate pe hîrtia livrată de respectiva întreprindere și importată prin intermediul negustorului Ioan Daniil Maugsch din Iași.

Benzi Hawid. Benzi pentru poșete filatelice (v.) folosite la montarea mărcilor poștale în albume, confecționate dintr-un suport de culoare neagră și o folie transparentă incoloră din material plastic. Poartă denumirea Hawid după numele firmei producătoare care acoperă o bună parte a necesităților filatelice de acest gen. Asemenea poșete se găsesc fabricate nu numai în benzi, ci și gata tăiate pentru dimensiunile mai uzitate ale mărcilor produse și de alte întreprinderi.

Beșlic. Monedă turcească de argint de 5 piaștri (1 piastru = 40 parale), care a circulat și în Țara Românească.

Biciugaș (Învechit). Cel care mîna, cu biciul, caii unui poștalion (v.), unei diligențe (v.), olac (v.), brașovence (v.).

Bicolor. Obiect (marcă poștală, desen, întreg poștal etc.) tipărit în două culori.

Bicromie v. **Tipar în două culori.**

Bilet de porto plătit. Cunoscut și sub denumirea de „Billet de port payé", este considerat strămoșul mărcii poștale; imprimat care purta un semn particular și avea următorul text: „Porto plătit în ziua de ... ... luna ... a anului unamieșasesutecincizecișii...". Biletul completat se anexa la scrisoarea ce urma să fie depusă la cutia poștală (v.). La predare, factorul poștal oprea imprimatul care era contabilizat și apoi distrus. Din acest motiv nu se cunosc bilete de porto plătit, circulate. Aceste bilete au fost folosite, pentru prima dată, în Franța, de către Poșta locală din Paris (arendaș R. de Villayer) între anii 1653—1660.

Binefacere (Timbre de) v. **Timbre de ajutor.**

Birou poștal v. **Ghișeu poștal.**

Biroul Comitetului Executiv al Consiliului A.F.R. Organ care asigură conducerea operativă a asociației în intervalul dintre ședințele comitetului executiv al Consiliului A.F.R; este format din 9 membri și se întrunește de două ori pe lună sau ori de cîte ori este necesar, măsurile luate aducîndu-se la cunoștința Comitetului Executiv la prima ședință a acestuia.

Bistra v. **Poșta bistra.**

Blanchetă. Formular tipărit în care se lasă spații libere pentru a fi completate (formularul de telegrame, mandatul poștal (v.), cecul etc.).

Blazon. Ansamblu de elemente convenționale, reprezentînd figuri naturale (personaje umane, animale, plante, aștri, elemente ale naturii), himerice (centauri, sirene, dragoni, grifoni, acvile bicefale etc., etc.), artificiale (obiecte de cult, arme, însemne ale dregătorilor bisericești,

construcţii arhitectonice de diferite tipuri, articole de îmbrăcăminte, scule de lucru sau ustensile uzuale de cele mai diferite tipuri etc.), care alcătuieşte o stemă heraldică sau constituie emblema unui stat, a unei provincii, a unui oraş, a unei bresle, asociaţii, familii etc. Spre exemplu, capul de bour în Moldova (apare pe primele mărci emise în anul 1857), vulturul în Muntenia, 7 turnuri de cetate în Transilvania, 2 delfini în Dobrogea etc. Toate aceste elemente constitutive ale stemelor, precum şi stemele regatului României (stema mare, stema mică) se găsesc pe emisiunea de aniversare 75 de ani de la apariţia mărcilor „Cap de bour".

După 1948, Poşta română a pus în circulaţie mai multe emisiuni cu stema R.P.R. şi R.S.R., iar în anii 1976 şi 1977, două emisiuni care reproduc stemele judeţelor şi a municipiului Bucureşti. Sinonim: armoarii.

Bloc. Grupaj de mărci poştale, detaşate dintr-o coală, neseparate între ele. În general, mărcile poştale sînt identice (valoare, desen, culoare), dar pot fi şi diferite în funcţie de concepţia şi realizarea emisiunii res-

pective. Cel mai frecvent întîlnit este „blocul de patru“, format din patru mărci, aşezate pe două rînduri suprapuse. La „blocul de şase“ mărcile sînt dispuse cîte 2 pe trei şiruri (vertical) sau cîte 3 pe două rînduri (orizontal), iar la „blocul de nouă“, pe trei rînduri de cîte trei mărci, suprapuse. Blocurile sînt foarte căutate, deoarece cu ajutorul lor se pot determina mai uşor unele caracteristici ale emisiunii respective (filigrane, danteluri, varietăţi, erori etc.), iar pe de altă parte sînt mai bine cotate şi se pot conserva mai uşor. A nu se confunda cu bloc-coliţă. v. **Fragment de coală**.

Bloc-coliţă. Ansamblu format din una sau mai multe mărci poştale (obişnuit 4), tipărit de obicei pe o coală de hîrtie de format mic, avînd pe margini ornamente şi inscripţii; mărcile se pot detaşa şi folosi. De regulă blocurile-coliţă sînt emise pentru colecţii cu ocazia anumitor evenimente şi se colecţionează în întregime, fără a separa mărcile între ele. Ele pot fi dantelate — dantelura lor se face de regulă în casetă (v.) — sau nedantelate.

Bloc de patru v. **Bloc**.

Bloc de report (prescurtat, bloc-report). Grup de mărci poştale de aceeaşi valoare, ce diferă între ele prin mici particularităţi, şi au, de regulă, aceeaşi poziţie reciprocă în grupă şi în cadrul colii. Blocul se întîlneşte numai în cazul imprimării prin procedeul litografic (v.) şi raţiunea existenţei sale poate fi înţeleasă numai în acest context. În imprimarea litografică, desenul original al mărcii, realizat pe hîrtie tratată în mod special, se copiază prin presare pe piatra litografică. Piatra se gravează apoi după desen. După gravare, se unge cu cerneală, care nu aderă decît la zonele gravate (zgîriate de instrumentul de gravat); desenul se poate reproduce astfel pe alte hîrtii. Spre a nu uza prematur originalul şi a se mări, în acelaşi timp, productivitatea imprimării, după piatra originală se scot mai multe copii pe hîrtie tratată (pentru emisiunile clasice româneşti litografiate s-au folosit între 4 şi 10 asemenea copii), grupate într-un fel determinat. Acest grupaj se copiază pe o altă piatră litografică care se gravează din nou, de astă dată obţinîndu-se un grup de originale, denumit *matriţa blocului de report*. Evident, reproducerea originalului în aceste cîteva exemplare menţine în general particularităţile iniţiale ale acestuia, dar introduce la fiecare marcă din bloc noi particularităţi, de data aceasta individuale, ca urmare a efectuării unor corecturi (finisări) a căror necesitate s-a ivit pe parcurs. Aceste particularităţi vor defini tipul fiecărei mărci în bloc. După matriţa blocului se scot pe hîrtie tratată atîtea clişee cîte sînt necesare pentru constituirea unei planşe (v.). În raport cu dimensiunile hîrtiei de imprimare, ale pietrei etc., planşa, şi deci şi coala imprimată, va avea un „corp principal“ format dintr-un număr întreg de blocuri (în cazul arătat 30) şi una sau două anexe (v.) formate din părţi ale blocului (în cazul ilustrat 1 anexă). Toate aceste clişee se

asamblează, obținîndu-se asamblajul de transfer, care corespunde planșei și viitoarei coli. Acesta se copiază pe piatra litografică de imprimare, care apoi este corodată cu o soluție adecvată, astfel ca golurile create prin corodare să corespundă părților albe ale desenului. Această piatră litografică se folosește apoi pentru imprimarea propriu-zisă, pînă la

uzare completă; cînd matrița blocului servește din nou la pregătirea unei alte pietre litografice pentru imprimat. Este evident că din același bloc poate fi obținută o deosebit de mare diversitate de planșe, prin varierea asamblării clișeelor în cadrul planșelor. Studiul caracteristicilor blocului stă la baza filateliei științifice, deoarece permite reconstituirea acestora din mărci disparate, furnizînd totodată indicii deosebit de prețioase pentru stabilirea autenticității mărcilor. v. **PLANȘĂ.**

BLOC-REPORT v. **BLOC DE REPORT.**

BRAȘOVEANCĂ. Trăsură pentru șase persoane, acoperită cu coviltir de teletin, capitonată în interior, cu scaune dispuse pe cîte un leagăn, avînd pentru bagaje mici lădițe amplasate sub fiecare scaun, tractată în mod obișnuit de 8 cai pe vreme bună și 10—12 cai pe timp ploios; a fost introdusă în țările române pentru transportul călătorilor în perioada Regulamentului Organic. v. **DILIGENȚĂ; POȘTALION.**

BREȘĂ. Întrerupere de minimum 1 mm în desenul unei mărci poștale.

BULETIN DE EXPEDIȚIE. 1. Formular cu sau fără marcă poștală fixă, completat de expeditor, care însoțește un colet expediat prin poștă. Oficiul poștal este obligat să confrunte exac-

- COUPON
CUPON
ADMINISTRATION DES POSTES DE ROUMANIE
ADMINISTRAȚIUNEA POSTELOR ROMÂNE
Etiquettes
Etichete
BULLETIN D'EXPÉDITION
BULETIN DE EXPEDIERE
Ci joint / Aci alăturat — avec / cu — déclarations en douane / declarațiuni vamale
Lieu de destination / Locul de destinațiune
Pays / Țara
VALEUR ASSURÉE / Valoare declarată — FR.
(EN TOUTES LETTRES ET EN CHIFFRES)
Kgr. gr
PORTS
VERSO

titatea adresei înscrise direct pe trimitere (colet) cu aceea de pe buletinul de expediţie. 2. Formular cu marcă poştală fixă cu denumirea „COLET POŞTAL“, care se aplică direct pe trimiterea poştală şi în care se menţionează de expeditor conţinutul, valoarea, destinatarul, expeditorul şi localitatea, iar de organele poştale, greutatea şi taxele respective.

BUN DE TIPAR. Aprobarea în scris a ultimei probe de tipar (corecturi), dată chiar pe tiparul de probă de autorul lucrării sau de persoana autorizată să dea aprobarea de tipărire; aprobare necesară tipăririi oricărei emisiuni filatelice.

BURELAJ. Desen executat din linii fine, dispuse în diverse poziţii, care serveşte drept fond şi din care se detaşează desenul tematic (principal) al mărcii.

C dicționar filatelic

C RAIU. Denumire dată primei emisiuni filatelice de poștă aeriană din țara noastră, apărută la 4 septembrie 1928, inspirată după numele căpitanului de aviație CRAIU, redat — ca indicator — pe fuselajul avionului care figurează în desenul mărcilor respective.

CADRAN. Suprafață de formă adecvată, purtînd anumite diviziuni și indicații, pe care un indicator arată valoarea unei anumite mărimi (de exemplu: cadranul unui ceas). În scopul determinării unui detaliu pe o marcă poștală, aceasta se asimilează unui cadran de ceas, pe care ace imaginare ar indica orele sau minutele. Se obține același efect și cu ajutorul punctelor cardinale (de exemplu: pată de culoare în minutul 15 — sau ora 3 — este echivalent cu „pată de culoare în partea de est")

CADRE VARIATE v. **CADRU.**

CADRU. 1. Linie simplă, ornamentală sau grup de linii și ornamente care încadrează desenul central al unei mărci poștale; chenar (v.). **2.** Cadre variate, cadre ale unor emisiuni de mărci poștale care variază de la marcă la marcă, sau de la un grup la altul, deși au un motiv central unic.

CAL DE OLAC (învechit). Cal de poștalion. v. **OLAC.**

CAL DE POȘTĂ. Cal destinat exclusiv serviciului poștal.

CALCOGRAFIE v. **TIPAR ADÎNC.**

CALENDAR. Sistem de împărțire a timpului în ani, luni și zile bazat pe fenomenele periodice ale natu-

rii. Societatea omenească a fost preocupată, încă de la începuturile ei, să găsească un mijloc cît mai exact de calculare a timpului, ceea ce a determinat ca pe parcursul evoluției istorice să existe o mare diversitate de calendare (egiptean, mesopotamian, babilonian, asirian etc.), bazate — în majoritatea lor — pe anul lunar. Dintre numeroasele calendare ale antichității vom menționa pe cel al vechilor greci care, după căutări și tatonări, au fixat anul la o durată de 365 de zile (inițial anul avea 354 de zile, fiind împărțit în luni de 29 sau de 30 de zile, pentru a putea corespunde anului solar; la fiecare trei ani și, mai tîrziu, de trei ori în opt ani i se adăuga o lună intercalată, suplimentară, după cea de a șasea lună normală). Romanii, care au împrumutat probabil calendarul de la etrusci, foloseau anul lunar, adaptat la cel solar prin adăugarea unei luni intercalate; anul avea 12 luni de 28 sau de 31 de zile, iar din doi în doi ani se introducea o lună suplimentară de 22 sau de 23 de zile, durata mijlocie a anului fiind de 366 de zile și jumătate. Din dorința evitării confuziilor apărute în urma acestui mod de calcul al timpului, în anul 46 î.e.n., astronomul grec Sosigenes din Alexandria, la îndemnul lui C.I.Caesar, reformează calendarul, introducîndu-se astfel calendarul numit iulian, intrat în vigoare la 1 ianuarie 45 î.e.n. Noul sistem avea anul de 365 de zile, și i se adăuga, din patru în patru ani, o zi suplimentară. (Notăm că, odată cu creștinarea lumii antice, în Imperiul roman de apus și în cel de răsărit s-au folosit și datările: „de la facerea lumii", „fixată" la 1 septembrie 5509 î.e.n., utilizată curent din veacul al XIV-lea pînă la începutul celui de al XIX-lea și în țările române și „de la nașterea lui Iisus Christos", calculată de călugărul Dionisie cel Mic în raport cu era lui Diocletian — anul 248 de la înscăunarea împăratului devenea anul 532 „ab incarnatione Domini" — datare folosită în lumea medievală occidentală.) În ceea ce privește evoluția calendarului iulian, care avea un avans de 3,097 zile la 400 de ani, menționăm corectarea sa de către Papa Grigore al XIII-lea (1572 — 1585) în anul 1582, cînd după ziua de 4 octombrie se hotărăște să urmeze 15 octombrie, readucîndu-se astfel echinocțiul de primăvară la 21 martie. Cu această modificare calendarul a fost adoptat de majoritatea țărilor lumii. În România calendarul gregorian („stilul nou") a fost adoptat prin decretul-lege din 5/18 martie 1919, stabilindu-se introducerea noului sistem la data de 1 aprilie 1919, dată care devenea astfel 14 aprilie (Biserica ortodoxă română a adoptat stilul nou la 1 octombrie 1924 care devenea astfel 14 octombrie). Datorită acestei modificări nu se întîlnesc acte, documente, scrisori, mandate, efecte poștale sau filatelice care să fie datate în perioada 1 — 13 aprilie 1919. Menționăm însă că o serie de instituții, printre care poșta, căile ferate etc., foloseau, în relațiile cu străinătatea, încă din secolul trecut, calendarul gregorian. Poșta a introdus calendarul gregorian la data de 1 ianuarie 1865, decalajul între stilul vechi (iulian) și cel nou (gregorian) fiind de 12 zile.

Canelură de adeziv (gumă). Urme fine, paralele, care apar pe spatele unor mărci poștale neuzate, realizate ca urmare a procedeului folosit în imprimerie în scopul evitării rulării colilor. Există în unele țări serii de mărci poștale identice, cu și fără canelură, care pot atrage după sine diferențieri la evaluare.

C.A.P. v. **Cooperativă agricolă de producție.**

Cap de bour v. **Mărci poștale „cap de bour".**

Caracter (de literă). Ansamblul literelor unui alfabet, de același corp, și aceeași familie. Cuprinde litere majuscule, minuscule, cifre, accente, alte semne convenționale (de exclamație, de punctuație etc.), semne matematice, necesare pentru realizarea unui text. Caracterele diferă după mai multe criterii: după înclinarea literei se diferențiază caractere drepte și caractere înclinate sau italice; după grosimea florii, caractere albe (subțiri), caractere normale, caractere semigroase, seminegre sau aldine (v.) și caractere groase, compacte sau negre. Prin schimbarea raporturilor liniilor, înclinărilor, tălpilor, se pot obține numeroase variante în cadrul familiilor de litere. Caracterul variază în funcție de concepția și îndemînarea gravorului, și de epoca în care au fost gravate literele. Caracterele alfabetului latin se împart în: caractere antieva, me-

dievale, groteşti, egipţiene. Se mai cunosc: caractere care imită scrisul de mînă (caligrafice), caractere care imită maşina de scris şi caractere fantezii. v. **LITERĂ; ANTICVA; MEDIEVALE; EGIPŢIENE.**

Anticva
ABCDEFGH abcdefghijkl 12345 1

Medieval
ABCDEFG abcdefghij 12345 1

Grotesc
ABCDEFGH abcdefghij 12345 1

Egipţiene
ABCDEFG abcdefgh 12345 1

Caligrafice
ABCDEFG abcdefghijklmnop 123456789

Fantezii
ABCDEFGHIJ abcdefghij 12345
ABCDEFGHIJ abcdefghijk 12345
ABCDEFGHIJKLMNOPQRS 12345

CARANTINĂ. Izolare impusă unor persoane, obiecte, mărfuri sosite din regiuni în care bîntuie o boală contagioasă. Trimiterile poştale provenind din asemenea zone sufereau un regim special de dezinfectare la trecerea din zone contaminate în alte zone. v. **POŞTA DE CARANTINĂ; ŞTAMPILE SANITARE.**

CARNET DE MĂRCI. Carnete cuprinzînd mai multe mărci de valori diferite sau de aceeaşi valoare (valorile mai frecvent folosite). Introducerea carnetelor a simplificat vînzarea mărcilor poştale şi a uşurat automatizarea desfacerii acestora. Difuzarea carnetelor se face atît pe căi obişnuite, cît şi prin automate poştale speciale. Se colecţionează carnete întregi, foi de carnete, şi chiar şi foile de reclamă ce se găsesc la cumpărare în aceste carnete. Unele administraţii poştale (spre pildă cea britanică) pun în vînzare serii de carnete pe ale căror coperţi sînt imprimate diferite subiecte tematice (Mari navigatori, Monumente, Faună etc.), care pot fi incluse ca atare în colecţiile tematice.

CARNET DE MEMBRU A.F.R. Carnet cu datele personale ale membrului înscris în asociaţia filatelică. El dovedeşte apartenenţa acestuia la unul din cercurile filatelice şi conferă persoanei respective anumite drepturi şi îndatoriri. v. **MEMBRU A.F.R.; CERC FILATELIC.**

CARNET DE SCHIMB. Caiet cu dimensiuni diferite, avînd foi cu liniatură specifică, formînd căsuţe în care se montează — cu ajutorul şarnierelor (v.) — mărcile destinate schimburilor dintre filatelişti; se folosesc în special pentru mărcile poştale ştampilate. În spaţiile dintre căsuţe, în dreptul mărcilor poştale, se pot face scurte adnotări referitoare la identificare, cotă de schimb etc.

CAROL CU BARBĂ v. **MĂRCI POŞTALE LITOGRAFIATE.**

CAROL CU FAVORIŢI v. **MĂRCI POŞTALE LITOGRAFIATE.**

CARTARE. Operaţiune specifică muncii de poştă prin care corespondenţa poştală (v.), mandatele poştale (v.) etc. se separă pe destinatari. Iniţial are loc o cartare preliminară, corespondenţa fiind triată pe localităţi directe şi pe judeţe, după care urmează cartarea detaliată, respectiv plasarea fiecărei trimiteri în raza oficiului de care ţine destinatarul. Odată cu introducerea codului poştal, cartarea se efectuează în funcţie de numerele de cod ale oficiilor (în municipiul Bucureşti, a străzilor) de destinaţie.

CARTE (Învechit).1. Scrisoare, epistolă. 2. Act scris.

CARTE POŞTALĂ. Trimitere poştală deschisă, confecţionată din carton subţire, folosită la transmiterea diverselor comunicări; ea are o parte tipărită purtînd marca poştală, diverse ornamente, locul destinat înscrierii adresei destinatarului etc., cealaltă parte (imprimată sau liberă)

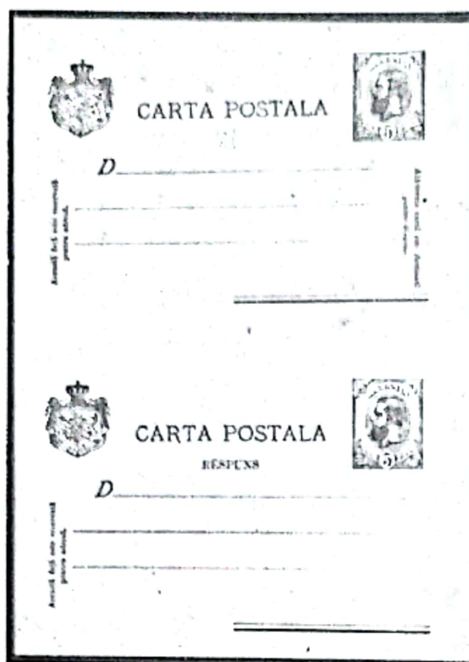
CARTA DE POSTA.

urmînd a fi completată de expeditor. Pentru prima oară, cărţile poştale au apărut în Austro-Ungaria, la 1 octombrie 1869, ca urmare a iniţiativei profesorului Emanuel Herrmann de la Academia militară din Viena; în scurt timp întrebuinţarea lor s-a generalizat, în 1880 ele fiind introduse în toate ţările afiliate la U.P.U. (v.); menţionăm că, din anul 1879, în temeiul convenţiei U.P.U., cărţile poştale au început să fie utilizate şi în circuitul internaţional. Pe măsura răspîndirii lor, cărţile poştale au căpătat diferite destinaţii, cunoscînd o mare diversitate, din care notăm: *cărţile poştale simple*, *cu răspuns plătit* — emise întîia dată în ianuarie 1872 în Germania — *semiilustrate*, *ilustrate* (vederi), *felicitări*, *cărţi poştale de binefacere*, *militare* (scutite de taxă), *de serviciu* (folosite de administraţiile poştale şi anumite instituţii), *jubiliare* (consacrate anumitor aniversări), *de ocupaţie* (emise pe teritoriile ocupate în timpul operaţiunilor militare), *pentru corespondenţa prizonierilor de război*, *pentru strîngerea de fonduri* (cu suprataxă), *comemorative* etc. În ţara noastră cărţile poştale au fost introduse la 15 iunie 1873 în baza Regulamentului la legea cărţilor de poştă din 1/13 iunie, aprobat prin Decretul 945 din 27 aprilie/9 mai acelaşi an. Primele cărţi poştale româneşti erau confecţionate dintr-un carton alb, de calitate inferioară, cu dimensiunile de 140 × 88 mm, avînd imprimate o marcă poştală încrustată (v.) de 5 bani de culoare albastră, stema ţării şi titulatura „Cartea de Poştă" de culoare neagră; concomitent au intrat în circulaţie şi cărţile poştale cu răspuns plătit, al căror cost era de 10 bani, tarifele de 5 şi respectiv 10 bani fiind unice pe întreaga ţară. Cărţile poştale expediate recomandat erau taxate suplimentar prin aplicarea mărcilor adezive, anulate cu ştampila „RECOM". Începînd cu data de 3/15 martie 1884 cărţile poştale încep să fie folosite şi la corespondenţa externă. Cu timpul, cărţile poştale se diversifică; apar cărţi poştale pentru felicitări (cost general 5 bani), cărţi poştale închise (au apărut în 1891 şi pînă în 1915 au existat 12 emisiuni de acest fel) care circulau numai în interiorul oraşelor avînd un preţ variabil de la 5 la 15 bani, cărţi poştale militare (introduse în timpul primului război mondial, pe ale căror mărci nu era imprimată valoarea şi care nu puteau circula decît dacă unitatea militară respectivă aplica sigiliul său atestînd astfel identitatea expeditorului) etc. v. **CARTE POŞTALĂ CU RĂSPUNS; CARTE POŞTALĂ ILUSTRATĂ; CARTE POŞTALĂ ÎNCHISĂ; CARTE POŞTALĂ MILITARĂ; CARTE POŞTALĂ OBIŞNUITĂ; CARTE POŞTALĂ SEMIILUSTRATĂ.**

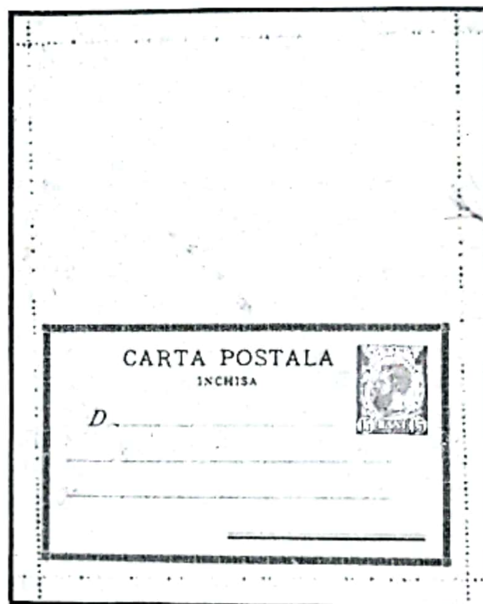
CARTE POŞTALĂ CU RĂSPUNS. Carte poştală introdusă în serviciul poştal în anul 1885, compusă practic din două cărţi poştale unite care se vindeau împreună, una destinată scrierii corespondenţei, iar cealaltă răspunsului pe care urma să-l primească expeditorul. Ele se puteau între-

buinţa atît în relaţiile interne, cît şi internaţionale.

CARTE POŞTALĂ ILUSTRATĂ. Efect poştal confecţionat din carton special de diferite dimensiuni, avînd tipărite pe una din feţe diverse imagini (desene artistice, peisaje, monumente istorice, arhitectonice etc.), pe cealaltă faţă (rezervată scrierii adresei destinatarului şi corespondenţei) fiind imprimată o marcă fixă cu un nominal corespunzător tarifului poştal. Cărţile poştale ilustrate pot fi incluse ca atare în colecţiile filatelice numai dacă sînt emise de o administraţie poştală; chiar în acest caz, în colecţii sau exponate trebuie făcută menţiunea că respectiva carte poştală ilustrată are pe verso marca fixă. Prima emisiune de cărţi poştale ilustrate din ţara noastră a apărut în decembrie 1899.

CARTE POŞTALĂ ÎNCHISĂ. Carte poştală astfel concepută, încît corespondenţa se putea scrie pe versoul ei, marginile lipindu-se prin îndoire formînd un fel de plic. Pentru a se putea desface cu uşurinţă, marginile erau perforate pe patru laturi.

CARTE POŞTALĂ MILITARĂ. Carte poştală specială, pusă în circulaţie de Administraţia Poştelor începînd din anul 1909, cu menţiuni şi indicaţii

CARTE POŞTALĂ MILITARĂ
gratuit
Destinatar
Localitatea
Raionul
Regiunea
Oficiul poştal
Adresa expeditorului

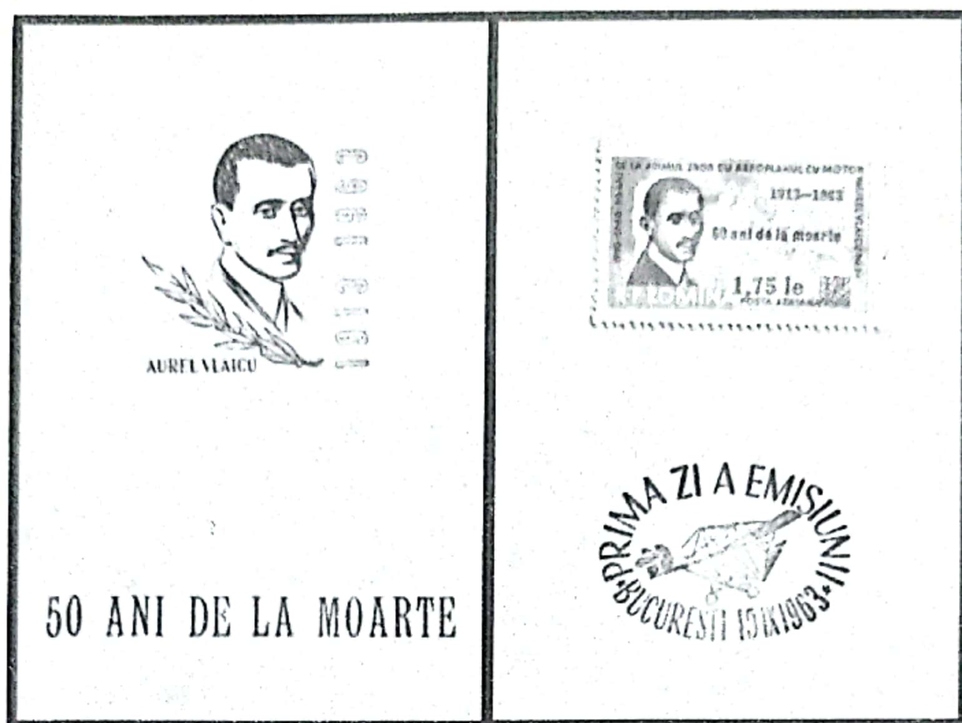
speciale, cu mărci poştale fixe. Era destinată folosirii în exclusivitate de către militarii cu grade inferioare, scutiţi de taxe în timp de război sau beneficiari ai unor reduceri substanţiale în timp de pace. Pentru a se preîntîmpina utilizarea lor şi de către alte persoane, circulaţia poştală era admisă numai cu ştampila unităţii militare.

CARTE POŞTALĂ OBIŞNUITĂ. Efect poştal confecţionat din carton cu fondul de culoare deschisă, avînd imprimate pe una din feţe marca fixă, precum şi datele necesare pentru înscrierea adresei destinatarului şi a expeditorului, cealaltă faţă fiind rezervată corespondenţei.

CARTE POŞTALĂ SEMIILUSTRATĂ. Întreg poştal pus în circulaţie de o administraţie poştală, purtînd pe faţă desenul mărcii fixe de francatură, locul rezervat pentru adresa destinatarului şi a expeditorului, cît şi o ilustraţie cuprinzînd un spaţiu mai mare sau mai restrîns. În colecţiile tematice astfel de întreguri sînt binevenite, mai ales cînd prezintă o concordanţă între tema mărcii fixe şi subiectul ilustraţiei.

CARTOFILIE. Ramură a filateliei care se ocupă cu colecţionarea, studierea, selecţionarea şi expunerea după anumite criterii ştiinţifice, tematice, artistice a cărţilor poştale ilustrate. A apărut în jurul anului 1870, odată cu primele emisiuni de cărţi poştale ilustrate. v. **CARTE POŞTALĂ**; **CARTE POŞTALĂ ILUSTRATĂ**; **CARTE POŞTALĂ SEMIILUSTRATĂ**.

CARTON. Produs industrial, cu aspectul şi proprietăţile generale ale hîrtiei, însă cu o structură mai compactă şi o flexibilitate mai mică,

obţinut, ca şi hîrtia, prin impîslirea fibrelor celulozice, cu sau fără adaosuri de materiale de încleiere, umplere şi colorare.

Carton comemorativ. Carton (de obicei de mărimea unei cărţi poştale), cuprinzînd marca sau mărcile unei emisiuni filatelice, aplicate cu ocazia punerii în circulaţie a acesteia sau cu ocazia sărbătoririi unui anumit eveniment, obliterate cu o ştampilă specială sau cu o ştampilă poştală purtînd data primei zile a punerii în circulaţie sau data evenimentului sărbătorit.

Cartuş. Spaţiu în cadrul ornamental al unei mărci poştale în care se înscrie valoarea sau alt text în legătură cu scopul emisiunii.

Casa de economii şi consemnaţiuni (**C.E.C.**). Instituţie bancară înfiinţată în România în baza Decretului domnesc din 1/13 decembrie 1864 sub denumirea de „Casa de Depuneri şi Consemnaţiuni", al cărei fond era compus din depuneri judiciare şi administrative, fonduri comunale şi cauţiuni, depunerile particularilor; instituţia a fost reorganizată pe baze noi, socialiste, prin decretele din 1 septembrie şi 7 octombrie 1948. În prezent, scopul principal al *C.E.C.* îl reprezintă dezvoltarea spiritului de economie în rîndurile populaţiei şi organizarea atragerii economiilor băneşti ale populaţiei; *C.E.C.* efectuează operaţiuni de primire spre păstrare a economiilor băneşti ale populaţiei, operaţiuni de creditare pentru construirea de locuinţe proprietate personală, cumpărarea de maşini, diferite alte operaţiuni financiare etc. Între emisiunile de mărci poştale din ţara noastră s-au aflat şi unele care se referă la *C.E.C.* şi la scopul principal al acestei instituţii (de exemplu emisiunea din 29 decembrie 1955).

Casă de licitaţie. Întreprindere cu caracter financiar, specializată în valorificarea şi vinderea colecţiilor sau întregurilor poştale (filatelice) care constituie rarităţi. Printre cele mai mari case de licitaţie menţionăm: CORINPHILA (Zürich), STANLEY GIBBONS (Londra cu sucursală la New York), HANS MOHRMANN (München cu sucursale la Hamburg, Vaduz şi Viena), HARMER ROOKE (Londra şi New York), ITALPHIL (Roma), GROBE (R.F.G.). v. **Licitaţie.**

ROMANIA

CARTA POSTALA

Expediata de D. ... No. ... din ... strada ...

Notiţe de Corespondenţă:

Liebe Mimoro!
Wir fahren Morgen
nach Bucarest!
Sind gut angekommen u.
jetzt ist es kühl u.
haben heute nicht baden
können zu große Wellen
u. starker Wind. Grüße folgt.

Parte reservată adresei:

Fräulein
Marie Roșu
Haus Mariahilf
Karlsbad.

Correspondenz-Karte.

Union postale universelle – Weltpostverein – Unione postale universa[le]

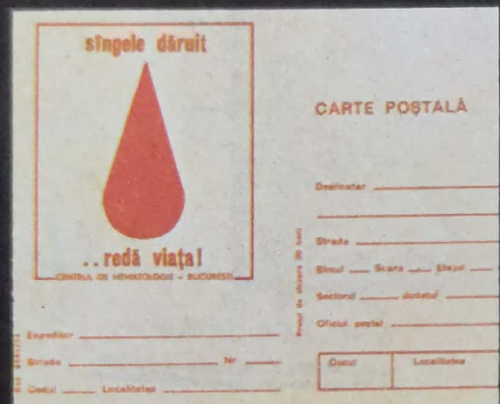
Madame Veuve Gradisteanu

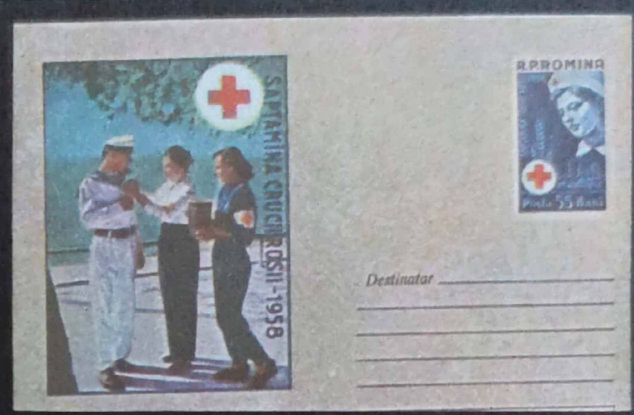
Bucarest

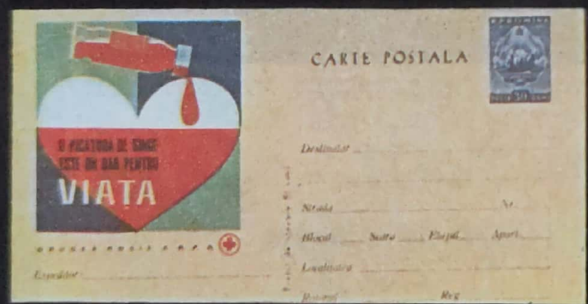
Strada Romana 1

Rumania

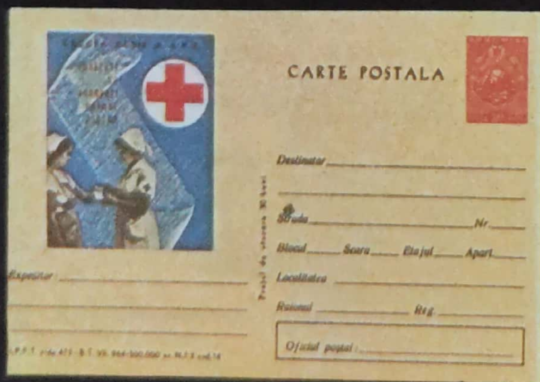

1976 CRUCEA ROȘIE
DIN R.S.R.
PENTRU SĂNĂTATEA POPULAȚIEI
1976
ARAD
TRANZIT
55

sîngele dăruit
..redă viața!
CARTE POȘTALĂ
Destinatar
Strada
Blocul Scara Etajul
Sectorul Județul
Oficiul poștal
Expeditor
Strada Nr
Codul Localitatea

SĂPTĂMÎNA CRUCII ROȘII - 1958
R.P.ROMINA
Posta 55 Bani
Destinatar

CARTE POSTALA
O PICATURA DE SINGE ESTE UN DAR PENTRU
VIATA
Destinatar
Strada Nr
Blocul Scara Etajul Apart
Localitatea
Expeditor

CARTE POSTALA
vieți
Destinatar
Strada Nr
Blocul Scara Etajul Apart
Localitatea
Raionul Reg
Expeditor
Oficiul postal

CARTE POSTALA
Destinatar
Strada Nr
Blocul Scara Etajul Apart
Localitatea
Raionul Reg
Expeditor
Oficiul postal

CRUCEA ROSIE A R.P.R.
VĂ CHEAMĂ ÎN RÎNDURILE
DONATORILOR DE SÎNGE
PENTRU TRANSFUZII
CRUCEA ROSIE
R.P.ROMINA
55
Destinatar
Oficiul Poștal

Catalog. Lucrare care cuprinde, prezentate într-o anumită ordine, titluri de cărți, emisiuni filatelice periodice, monede, stampe etc.

Catalog de culori. Lucrare de specialitate în care sînt prezentate cea mai mare parte din nuanțele și tonurile diferitelor culori, cu precizarea denumirilor lor. v. **Tabel de culori.**

Catalog filatelic. Lucrare în care sînt înregistrate, în ordine cronologică sau după criterii tematice, mărcile poștale apărute într-o țară, zonă geografică, continent sau în lume. În general, în catalog sînt indicate pe scurt elementele principale ale emisiunilor filatelice ca: denumire, numărul de valori, tiraj, hîrtie, filigran, culoare, dantelură, valoare nominală, cotele mărcilor poștale ștampilate și neștampilate — exprimate în unitățile monetare ale țării care editează catalogul. Tipuri de cataloage: *naționale* (catalogul unei țări); *universale* [Yvert & Tellier (v.), Stanley Gibbons (v.), Scott (v.), Michel (v.), Lipsia (v.)]; *continentale* [Zumstein (v.)]; *zonale* (Facit — catalog suedez pentru țările scandinave); *tematice* (Catalogo del Domani — catalog italian consacrat cuceririi cosmosului). Primul catalog filatelic din lume a fost întocmit de Oscar Berger Levrault în anul 1861. Un an mai tîrziu, editorul francez E. de Lalande a publicat *Catalogue des timbres-poste crées dans les divers états du globe*, apărut la 15 decembrie 1862. Cel dintîi catalog al mărcilor poștale românești a fost alcătuit de R. Zosczak și a apărut în periodicele filatelice între anii 1932 — 1938. În R.S.R. s-au editat cataloage în anii 1938, 1945, 1946, 1947, 1948, 1950, 1951, 1954, 1957, 1959, 1964, 1974. Dintre acestea, cel mai complet este considerat catalogul mărcilor poștale românești apărut în 1974, întocmit de Kiriac Dragomir și Aurel Surpățeanu. În țara noastră cele mai folosite cataloage sînt: *Catalogul mărcilor poștale românești*, catalogul elvețian *Zumstein* și catalogul francez *Yvert & Tellier*.

Catalog specializat. Catalog care abordează un anumit domeniu în mod mai aprofundat decît cataloagele generale, cuprinzînd informații despre toate felurile de variante, greșeli, culori, erori, retușuri etc. (Michel — Germania, Zumstein — Elveția, Gibbons — Anglia, Scott — — S.U.A.) sau cataloage pe anumite țări ori domenii filatelice (Müller — Elveția, Facit — Scandinavia ș.a.).

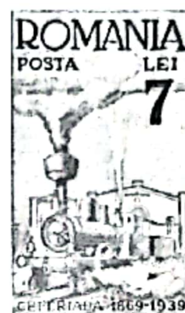
Cataloga. Acțiunea de a înregistra. Menționarea într-un catalog filatelic a emisiunilor filatelice în ordinea cronologică a datelor de apariție, cu un număr care ajută la identificarea lor, cu caracteristicile generale (filigran, hîrtie, tiraj, culoare, dantelură, valoare nominală), cu cote pentru mărci neștampilate și ștampilate și cu mențiunile speciale caracteristice fiecărei emisiuni în parte (nuanțe, falsuri, diferite caracteristici de desen sau tipar ș.a.).

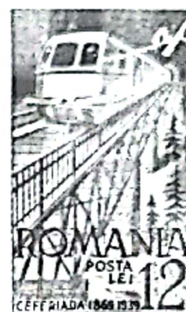
Catastif (Învechit). Condică, registru.

Căile ferate române (C.F.R.). Instituție centrală de stat pendinte de Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor ale cărei atribuții constau în asigurarea traficului feroviar intern și internațional pentru călători, mărfuri, corespondență, precum și în administrarea, organizarea, întreținerea, extinderea și modernizarea rețelei de căi ferate de pe tot cuprinsul țării. Transportul feroviar, moment de cotitură în evoluția mijloacelor de comunicație, a fost inaugurat, în premieră mondială, la 15 septembrie 1830, dată care marchează intrarea în exploatare publică permanentă a liniei Liverpool-Manchester (Anglia), răspîndindu-se apoi cu repeziciune în celelalte țări europene și pe întregul mapamond. În România circulația feroviară este introdusă în cel de al șaptelea deceniu al secolului trecut, cînd în baza convenției din 7/19 august 1866 (definitivată la 6/18 aprilie 1867), încheiată de statul român cu doi constructori britanici, J.T. Barclay și J. Stainforth, se stabilea construirea primei căi ferate din țara noastră pe distanța București — Giurgiu, linie inaugurată la 19/31 octombrie 1869. De asemenea, prin legea din 22 septembrie/4 octombrie 1868 statul încheia cu un consorțiu anglo-austriac o convenție privind construirea liniei Suceava — Roman, iar cu un consorțiu prusac condus de B.H. Strussberg, condițiile construirii liniilor Roman — Galați (cu ramificație Tecuci — Bîrlad), Galați — Brăila — Buzău — Ploiești — București și mai departe București — Pitești — Slatina — Craiova — Turnu Severin — Vîrciorova, lucrări încheiate în etape, în anii 1870, 1872, 1874. (Trebuie să precizăm însă că în provinciile româ-

nești aflate în secolul trecut, datorită condițiilor vitrege de dezvoltare istorică a poporului român, în stăpînirea Imperiului habsburgic și a Porții — Transilvania, Banat, Bucovina și Dobrogea — primele căi ferate au fost introduse astfel: 1856 — Banat, linia Buziaș—Oravița; 1860 — Dobrogea, linia Cernavoda—Constanța; 1867 — 1868 — Bucovina; 1868 — — Transilvania, linia Arad—Alba Iulia, urmată apoi de alte trasee.) În a doua parte a celui de al optulea deceniu al secolului trecut și, mai ales, după cucerirea independenței de stat, care schimba statutul juridic internațional al României și consfințea unirea străvechiului pămînt românesc al Dobrogei cu restul țării, rețeaua feroviară cunoaște o rapidă extindere, ea fiind utilizată nu numai la transportul de mărfuri și călători, ci și la expedierea poștei, inaugurarea primului serviciu de poștă ambulantă (v.), pe linia București—Ițcani (Suceava), avînd loc la 28 martie/9 aprilie 1875, dată care marchează începutul unei fructuoase și trainice colaborări dintre poștă și drumul de fier. Tot între 1880 și 1889, statul trece la răscumpărarea și cumpărarea căilor ferate concesionate societăților constructoare pe perioade mergînd pînă la 90 ani. Un moment de referință, cu ample implicații în evoluția transportului feroviar, îl constituie în această perioadă înființarea, la 11/23 aprilie 1880, a Direcțiunii princiare a căilor ferate române, devenită la 19/31 martie 1883 Direcțiunea generală a C.F.R., pendinte, cu unele excepții, pînă la 17 iunie 1925, de Ministerul Lucrărilor Publice. Constituirea statului național român unitar la 1 decembrie 1918 va da un nou impuls dezvoltării căilor ferate. După actul istoric de la 23 August 1944 și apoi în anii construcției socialiste, rețeaua feroviară din România cunoaște, ca dealtfel toate celelalte domenii ale activității social-economice, o impresionantă evoluție concretizată prin modernizarea liniilor, parcului de vagoane și locomotive, mărirea vitezei comerciale, automatizarea, iar, în ultimul deceniu, electrificarea la scară tot mai întinsă a traseelor feroviare. Filatelia românească a ilustrat în decursul timpului activitatea C.F.R. prin diferite serii de mărcii. La 10 iunie 1939 Poșta română pune în circulație cea dintîi serie de mărci poștale dedicate C.F.R., cu ocazia aniversării a 70 de ani de la inaugurarea primei linii ferate din România, emisiune cunoscută sub numele de *Ceferiada*.

Se pare că prima marcă din lume cu tematică feroviară este marca folosită pe linia Cernavoda—Constanța în perioada anterioara unirii Dobrogei, anume între anii 1867—1871.

CĂLĂRAȘI. Curieri speciali, călări, care apar menționați în documente începînd din secolul al XV-lea, a căror sarcină consta în asigurarea legăturilor între capitalele Moldovei și Țării Românești cu Istanbulul, precum și cu capitalele altor state străine cu care domnitorii români întrețineau relații diplomatice (Polonia, Ungaria etc.); în sarcina lor mai cădea însoțirea și asigurarea pazei curierului poștal imperial austriac care lega Istanbulul de Viena (prin Sofia—Giurgiu—Turnu Roșu—Sibiu); erau conduși de un vătaf de călărași, plătiți direct de domnie, iar caii și nutrețurile necesare le aveau puse la dispoziție de locuitorii satelor și tîrgurilor aflate pe traseul străbătut.

CĂPITAN DE MENZIL. Conducătorul unei menzilhanele (v.); din sec. al XVIII-lea apare și sub numele de căpitan de poștă.

Căpitan de poştă. În trecut, funcţionar al unei administraţii poştale de stat, conducătorul unui releu poştal local, cu o deosebită însemnătate atît pentru călători, cît şi pentru expediţiile poştale. Îşi are geneza în cuvîntul „Postmaster" = căpitan de poştă. În Monitorul Oficial nr.64 din 18/30 martie 1864 se arătau atribuţiile căpitanilor de poştă privitoare la transporturile poştale: „Căpitanii poştelor au a fi oameni capabili şi probi, căci, osebit de însărcinarea ce vor avea în administrarea staţiilor poştale, vor fi îndatoraţi a îndeplini şi serviciul de expeditori poştali de la toate punctele unde nu vor fi birouri poştale ale guvernului, avînd a se conforma reglementelor şi instrucţiunilor poştale pentru primirea de scrisori, obiecte de valoare, bani şi altele". În unele ţări căpitanii de poştă (maîtres des postes) au emis şi mărci poştale, care datorită tirajului foarte redus constituie astăzi rarităţi pe plan mondial. v. şi **Ştampile ale căpitanilor de poştă.**

C.B.A. Campionatele balcanice de atletism. v. **Jocuri balcanice.**

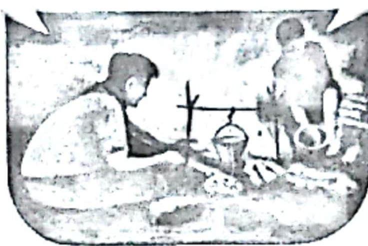
C.E.C. v. **Casa de economii şi consemnaţiuni.**

Cecogramă. Mesaj (scrisoare) scris în alfabetul Braille pentru nevăzători, expediat prin poştă cu tarif redus sau scutit de taxă. Scrisorile „Braille" sînt rare şi foarte căutate de colecţionari.

Celofan. Produs fabricat din vîscoză, în foi subţiri, transparente, incolore sau divers colorate. Este insolubil în apă şi solvenţi, impermeabil şi rezistent la intemperii; este folosit la confecţionarea clasoarelor filatelice, precum şi la pregătirea exponatelor pentru expoziţiile filatelice. Întrucît unele din foliile chimice puse în comerţ au un efect dăunător asupra culorii mărcilor sau a gumajului, este necesară cunoaşterea precisă a calităţii produselor existente pe piaţă.

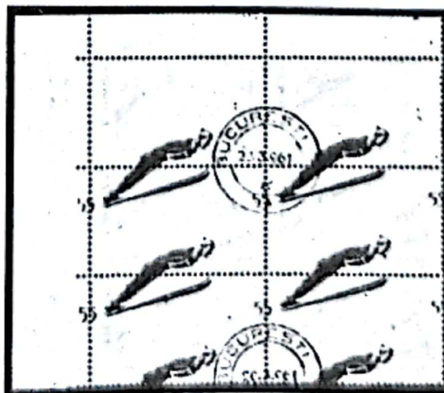
Centraj. Situarea cadrului unei mărci poştale în raport cu marginile hîrtiei mărcii rămase după dantelură sau tăierea ei din coală. O marcă bine centrată trebuie să aibă marginile egale jur-împrejur. De obicei, aceste margini trebuie să fie egale cu jumătate din spaţiul ce separa mărcile între ele. Îndeosebi la mărcile emisiunilor clasice, lăţimea marginilor (în raport cu distanţa dintre mărci, în coală) şi uniformitatea lor sînt determinante în stabilirea valorii de schimb (v). Sînt însă considerate ca mărci bine centrate cele care au o margine egală pe cele 4 laturi de cel puţin 1 mm.

Centru. Denumire purtată de elementul central din imaginea unei mărci poştale. În procesul de imprimare a mărcilor poştale în mai multe culori pot apare anumite erori datorită deplasării centrului mărcii în raport cu celelalte elemente. v. **Centru deplasat; Centru răsturnat.**

Centru deplasat. Marcă poştală a cărei imagine centrală (centru) este deplasată în raport cu cadrul, în comparaţie cu o marcă imprimată corect. Efectul se produce datorită unei defecţiuni de imprimare şi ca urmare a intrării hîrtiei în maşina de tipărit în altă poziţie decît cea normală. v. **Centru.**

CENTRU RANVERSAT v. **CENTRU RĂSTURNAT.**

CENTRU RĂSTURNAT. Defecțiune de tipar care constă în întoarcerea imaginii centrale a unei mărci poștale cu 180° față de celelalte elemente ale desenului ei; apare, de obicei, la mărcile tipărite în două culori, provenind din introducerea inversată a colii de hîrtie în mașină la tipărirea celei de a doua culori. Se presupune că primele mărci poștale din lume, avînd centrul răsturnat, sînt valorile de 15, 24 și 30 de cenți ale emisiunii de mărci poștale uzuale apărută în S.U.A. în anul 1869. În țara noastră întîia marcă poștală cu centrul răsturnat este valoarea de 3 lei a emisiunii „Expoziția Generală — București" din anul 1906; de asemenea, menționăm și centrul răsturnat al mărcii de 1,75 lei din emisiunea „Recensămîntul populației"—1956.

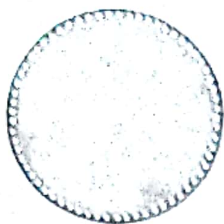

CENZURĂ. Control efectuat în timp de război asupra întregii corespondențe trimise prin poștă, atestat prin aplicarea unor ștampile speciale de cenzură (foarte variate) sau a unor benzi imprimate pentru închiderea scrisorilor; acestea formează obiectul colecționării filatelice, precum și o subramură în cadrul istoriei poștale.

CERC FILATELIC. Unitate de bază a Asociației Filateliștilor, constituită în localități rurale și urbane, instituții, organe centrale, organizații economice de stat, cooperatiste, obștești, instituții de învățămînt de toate gradele etc. Pentru ca un cerc să poată lua ființă și să funcționeze ca atare este necesar un număr de cel puțin 100 membri cu drept de vot. Fac excepție localitățile care au un singur cerc și unde numărul membrilor poate să fie de minimum 30, din care majoritatea cu drept de vot. În cadrul cercurilor se pot înființa grupe filatelice (în facultăți, instituții, întreprinderi, cooperative agricole de producție, cămine culturale etc.), avînd un număr de minimum 10 membri cu drept de vot, conduse de către un organizator; de asemenea, în școli pot fi înființate grupe de minimum 10 membri fără drept de vot, conduse de un cadru didactic. Organul de conducere al cercului filatelic este adunarea generală a membrilor cercului, convocată de către comitetul de conducere sau biroul cercului cel puțin o dată pe an; ea se consideră legal constituită dacă la prima convocare întrunește cel puțin jumătate plus unul din numărul membrilor înscriși, cu cotizația la zi; în cazul în care majoritatea nu este întrunită, adunarea generală se amînă cu 7 zile, fiind ținută fără altă convocare, cu orice număr de membri; în intervalul dintre adunările generale organul de conducere al cercului este comitetul sau biroul cercului format din 3 pînă la 9 membri și 1—2 supleanți; cercul este reprezentat prin persoana și semnătura președintelui și a secretarului. Activitatea cercurilor filatelice constă în principal în: informarea, orientarea și îndrumarea filatelică a membrilor săi (constituirea de mici biblioteci, procurarea de prospecte ale emisiunilor poștale, punerea la dispoziție a bibliografiei elementare etc.), organizarea de acțiuni și manifestări filatelice, expoziții filatelice interne, activități competitive (conferințe despre caracterul instructiv-educativ al filateliei, comunicări în legătură cu anumite studii filatelice, prezentarea de recenzii asupra unor lucrări apărute în țară sau străinătate etc.); instruirea filateliștilor în legătură cu utilizarea mărcilor poștale și a celorlalte elemente filatelico-poștale; popularizarea și propagarea filateliei prin: afișe și pliante bogat ilustrate, fotomontaje, presă, radio, televiziune etc.; stabilirea de legături cu alte cercuri filatelice din țară; schimb filatelic (indicații privind criteriile care stau la baza schimbului filatelic, redactarea anunțurilor de schimb filatelic, indicații privind schimbul cu străinătatea etc.). Se crede că primul cerc filatelic din lume a luat ființă în anul 1856 în S.U.A.

CERC PERLAT. Cercul care, la mărcile unor emisiuni vechi românești, conturează centrul în care se află efigia, format dintr-un cerc liniar și un cerc de perle cu un număr determinat pentru fiecare valoare sau emi-

siune (de exemplu „Favoriți"/1866, „Paris"/1872 ș.a.).

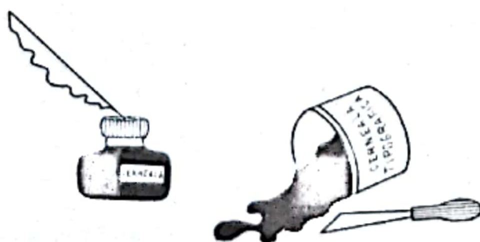

Cercul filatelic București (CFB). Organ constituit la 30 decembrie 1957 în urma grupării diferitelor cercuri filatelice din instituțiile și întreprinderile Capitalei, avînd drept scop: **a)** sprijinirea organelor centrale în activitatea cărora intrau realizarea mărcilor poștale și problemele legate de filatelie; **b)** îndrumarea cercurilor filatelice din întreaga țară și organizarea activității lor; **c)** sprijinirea revistei „Filatelia" (v.); **d)** promovarea studiilor și documentării în domeniul filatelic; **e)** înființarea Asociației Filateliștilor din România (v.). În cadrul *C.F.B.* activau secțiile: studii și documentare; organizare și sprijinire a cercurilor filatelice din întreaga țară; presă și popularizare; pentru înființarea A.F.R., precum și două comisii speciale pentru organizarea festivităților filatelice premergătoare Centenarului mărcilor poștale românești și a Poștei de stat și organizarea expoziției internaționale ce urma să aibă loc la București cu prilejul Centenarului mărcilor poștale românești.

Cerneală. Soluție propriu-zisă sau semicoloidă, ori suspensie stabilizată, obținută cu diferite substanțe colorate, întrebuințată la scris, ștampilat, tipărit etc. Conține albumine, uleiuri polimerizate, uleiuri sicative și coloranți. După scopul folosirii, deosebim cerneala de scris, cerneala de tipar și cerneala specială. Cerneala de tipar este un produs de obicei lichid sau vîscos, negru, colorat sau alb, care se așterne pe suprafața activă (imprimabilă) a formei de tipar, astfel încît, prin contact intim și prin presare pe materialul pe care se tipărește (hîrtie, carton, pînză ș.a.), să fie cedat acestui material. Cernelurile de tipar se fabrică în mai multe sorturi în funcție de procedeele de imprimare: cerneluri tipografice (pentru tipar înalt), cerneluri litografice, cerneluri offset, cerneluri rotobaliegrafice (pentru tipar adînc) și cerneluri speciale. În cadrul sorturilor, cernelurile variază în funcție de viteza de tipărire a mașinilor, de calitatea hîrtiei sau a materialului pe care se imprimă, de folosirea imprimatului, de necesitatea de a rezista la diverși agenți etc. Materiile prime care intră în compenența unei cerneli de tipar pot fi grupate în următoarele categorii principale: negrul de fum, pentru cerneluri negre, pentru cerneluri cenușii și, în parte, pentru întunecarea tonului unora dintre cernelurile colorate; pigmenți, coloranți de nuanțare, lianți sicativi și alte produse auxiliare. Cernelurile pentru tipar se obțin prin amestecarea sau uneori prin dizolvarea substanțelor, în cantități stabilite prin rețete, și apoi prin frecarea, omogenizarea și transformarea lor într-o pastă cu vîscozitatea dorită sau într-un lichid care conține în soluție sau în suspensie colorantul sau liantul. De o importanță deosebită este prepararea cernelii de o nuanță (culoare) deosebită de cea care se obține din folosirea unui pigment de o anumită culoare. Operația se execută fie de către fabrica furnizoare (pentru cantități mari), fie de lucrătorul tipăritor, cu scopul de a obține o anumită culoare după un eșantion (model de culoare), pentru a modifica o culoare și, în general, pentru a obține efectul dorit. Cernelurile negre pot fi amestecate între ele fără inconveniente. Pentru cernelurile colorate amestecul se face pornind de la cele trei culori primare (galben, roșu și albastru), numite și culori pure. Pentru obținerea uneia dintre cele trei culori secundare (portocaliu, verde și violet) se întrebuințează noi pigmenți sau cerneluri care, pe cît posibil, conțin numai nuanțele de culori din care e formată noua culoare amestecată (ex. pentru o culoare portocalie se va alege un galben-roșiatic și un roșu-gălbui). Cernelurile cenușii se obțin prin

amestec de cerneală neagră cu albă. Principalele caracteristici și proprietăți ale cernelurilor sînt: acoperirea, adeziunea, aspectul, colorarea, consistența, conținutul în cenușă, finețea, fixarea după tipărire, greutatea specifică, imprimabilitatea, intensitatea și mirosul, rezistența la acizi, rezistența la alcool, apă și solvenți, rezistența la căldură, rezistența la grăsimi și uleiuri, rezistența la lăcuire, rezistența la lumină. Dintre acestea ne vom opri numai asupra celor care privesc direct pe filateliști. Rezistența la apă și solvenți este necesară tuturor cernelurilor indiferent de genul de tipar pe care se obțin mărcile poștale, deoarece, așa după cum știm, mărcile poștale sînt supuse în mod voit acțiunii apei sau a benzinei pentru curățare (spălare), identificare și stabilirea calității lor. Cataloagele specializate atrag atenția asupra mărcilor care se decolorează în apă sau în solvenți. Rezistența la lumină este o altă caracteristică importantă a cernelii, aceea de a nu se decolora atunci cînd un imprimat (marcă poștală) este supus un timp îndelungat acțiunii razelor luminii. Trebuie să cunoaștem că o rezistență perfectă la lumină nu se poate obține, deoarece chiar cei mai rezistenți pigmenți își modifică cu timpul nuanța, iar materialul pe care se execută tiparul, în cele mai multe cazuri hîrtia, nu are decît o rezistență limitată la acțiunea luminii și a celorlalți agenți externi: temperatură, umezeală, agenți chimici etc. Deci, se impune ca pe lîngă măsurile pe care le ia fabricantul de cerneluri, filateliștii să nu expună mărcile poștale timp îndelungat acțiunilor razelor solare și chiar celor ale iluminatului electric. De reținut că diferențele de nuanță sau culoare provenite din acțiunea luminii nu constituie varietăți în sensul filatelic al cuvîntului. Ca atare nu se justifică includerea în colecțiile specializate decît a variantelor provenite din cerneluri diferite (verificabile, între altele, sub acțiunea lămpii de cuarț).

CERTIFICAT DE EXPERTIZĂ FILATELICĂ. Certificat care atestă autenticitatea și calitatea piesei (marcă, emisiune poștală, întreg poștal, ștampilă) supusă expertizei. În țara noastră asemenea certificate eliberează Comisia de expertize filatelice din cadrul A.F.R. (v.), în condițiile prevăzute de regulamentul respectiv. v. **EXPERTIZĂ FILATELICĂ.**

CHITANȚĂ v. **RECIPISĂ DE PRIMIRE.**

C.F.R. v. **CĂILE FERATE ROMÂNE.**

C.G.M. Inscripție care apare pentru prima dată pe emisiunea poștală din țara noastră în martie 1947. v. **CONFEDERAȚIA GENERALĂ A MUNCII.**

CHENAR. Element grafic liniar sau ornamental care mărginește celelalte elemente componente ale mărcii poștale. El poate fi format dintr-una sau două linii (de obicei cea exterioară mai groasă) sau dintr-un complex compus din diferite combinații de ornamente mai mult sau mai puțin complicate. Există și mărci poștale fără chenar (de exemplu, Campionatele europene de volei — 1955).

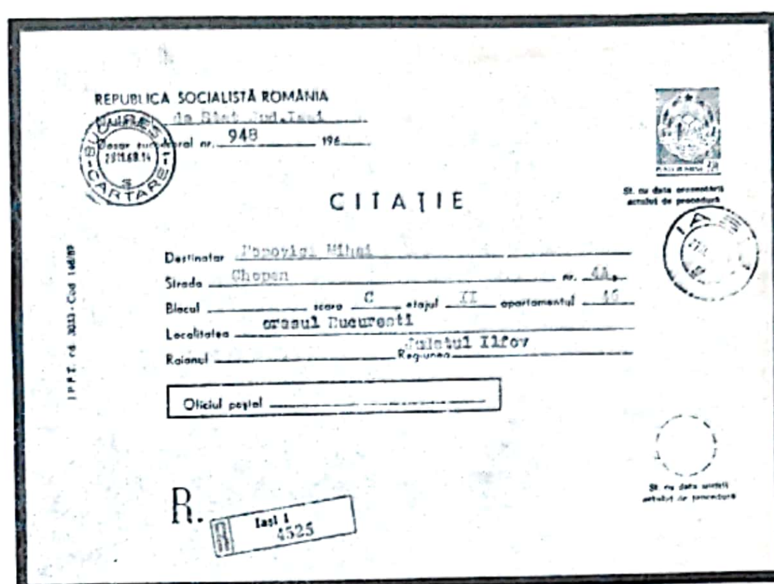
CIFRA VALORII. Cifrele de pe mărcile poștale care indică valoarea lor nominală. Toate țările afiliate la Uniunea Poștală Universală — U.P.U. (v.) sînt obligate să imprime pe mărci valoarea și în cifre arabe, chiar dacă statul respectiv utilizează altă scriere.

CILINDRU. 1. *Cilindru de presiune.* Ansamblul principal al unei mașini de imprimat (presă de tipar) pe care hîrtia destinată tipăririi este înfășurată, în scopul presării acesteia, printr-o mișcare de rotație și de desfășurare, pe suprafața formei de tipar. 2. *Cilindru port formă.* Organ cilindric al mașinii de tipar, care poate fi forma de tipar sau suportul formei de tipar.

CITAT. Fragment sau pasaj din opera unui autor, unui om de știință sau de stat, reprodus exact, de regulă cu indicația sursei. Este deosebit de sugestiv citatul din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu înscris pe colița nedantelată pusă în circulație cu prilejul Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, Helsinki — 1975: „Avem marea răspundere în fața popoarelor noastre, a întregii omeniri, să facem totul pentru a deschide calea unei epoci de colaborare și pace, într-o

lume a dreptății și libertății sociale și naționale".

CITAȚIE JURIDICĂ. Întreg poștal cu marcă fixă, prin care o instanță judecătorească cheamă o persoană să se prezinte în fața sa. Primul întreg poștal, din categoria „Citații și proceduri procesurale trimise prin poștă", din țara noastră a fost pus în circulație în anul 1936. Era de format dublu, cu adeverință de primire, avea o marcă poștală fixă cu formatul 38× × 23 mm cu legenda „POSTA ROMANA". Cu aceeași marcă au mai fost puse în circulație întreguri poștale-citații: „Acte de procedură cu citație", „Acte de procedură fără citație", „Citație telegrafică cu confirmare telegrafică". În anii 1952 și 1960, Poșta română pune în circulație citații cu marcă poștală fixă „Stema R.P.R.", iar în anul 1966, cu stema R.S.R.

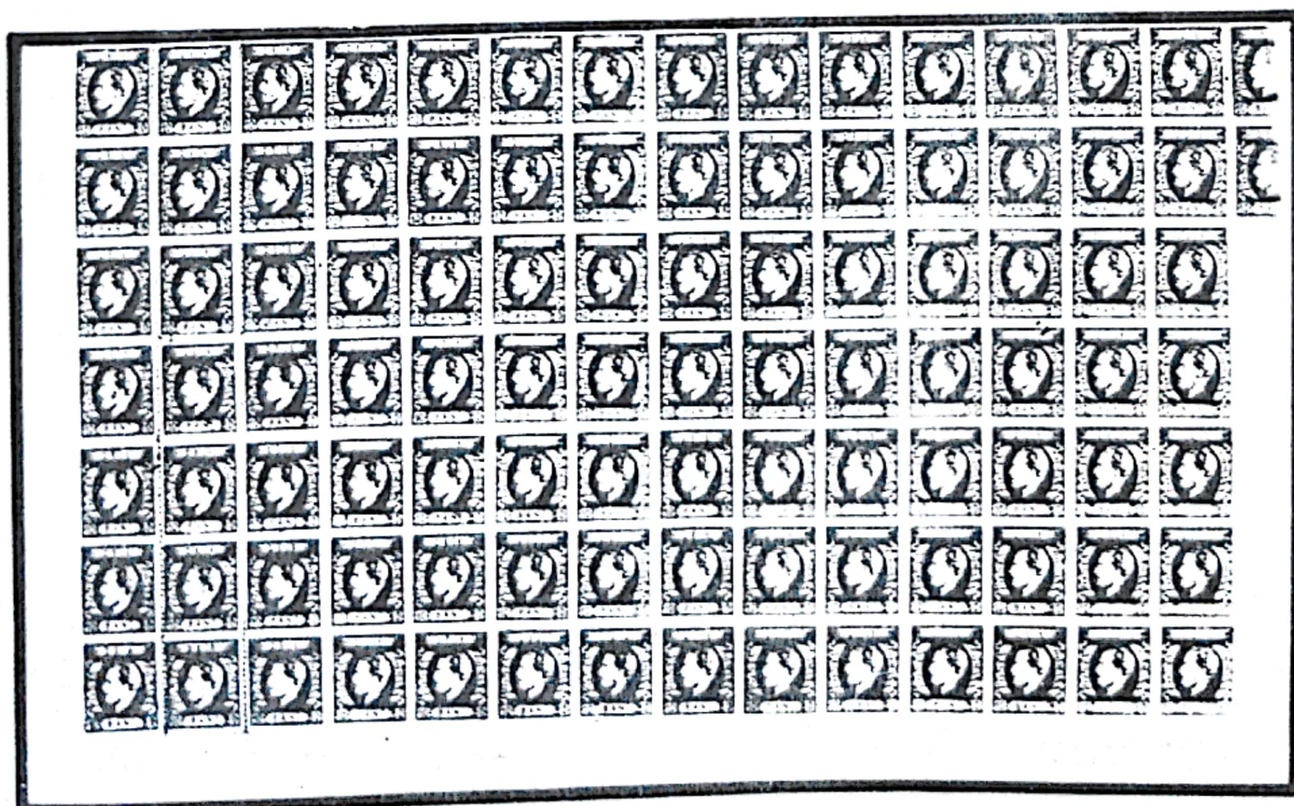

CÎMP GOL. Spațiu neocupat cu mărci poștale, în coala pe care acestea se tipăresc. Cîmpul gol își datorează existența neconcordanței între formatul hîrtiei pe care se imprimau mărcile și numărul de mărci ce trebuia să revină unei coli, număr care se căuta să fie rotund: 100, 200. De exemplu, colile de mărci poștale apărute în țara noastră în perioada 1866–1872 erau împărțite în 105 cîmpuri (7 rînduri orizontale și 15 coloane verticale), din care se ocupau cu mărci poștale numai 100, 5 cîmpuri rămînînd goale (oarbe).

CLASICE v. **MĂRCI POȘTALE CLASICE.**

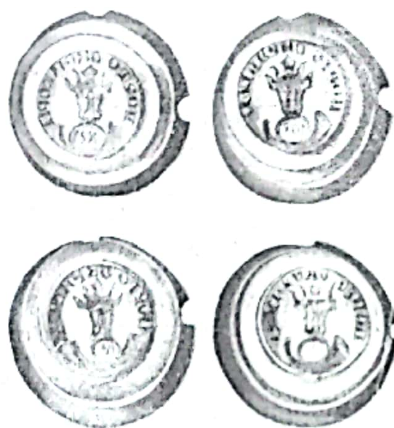
CLASIFICARE. 1. Împărțire sistematică, într-o anumită ordine. **2.** Loc ocupat de o colecție, un exponat sau un concurent la un concurs.

CLASOR FILATELIC. Accesoriu filatelic în formă de volum, confecționat din foi cartonate, pe care sînt lipite orizontal benzi transparente din folie sau din celofan incolor, perfect în-

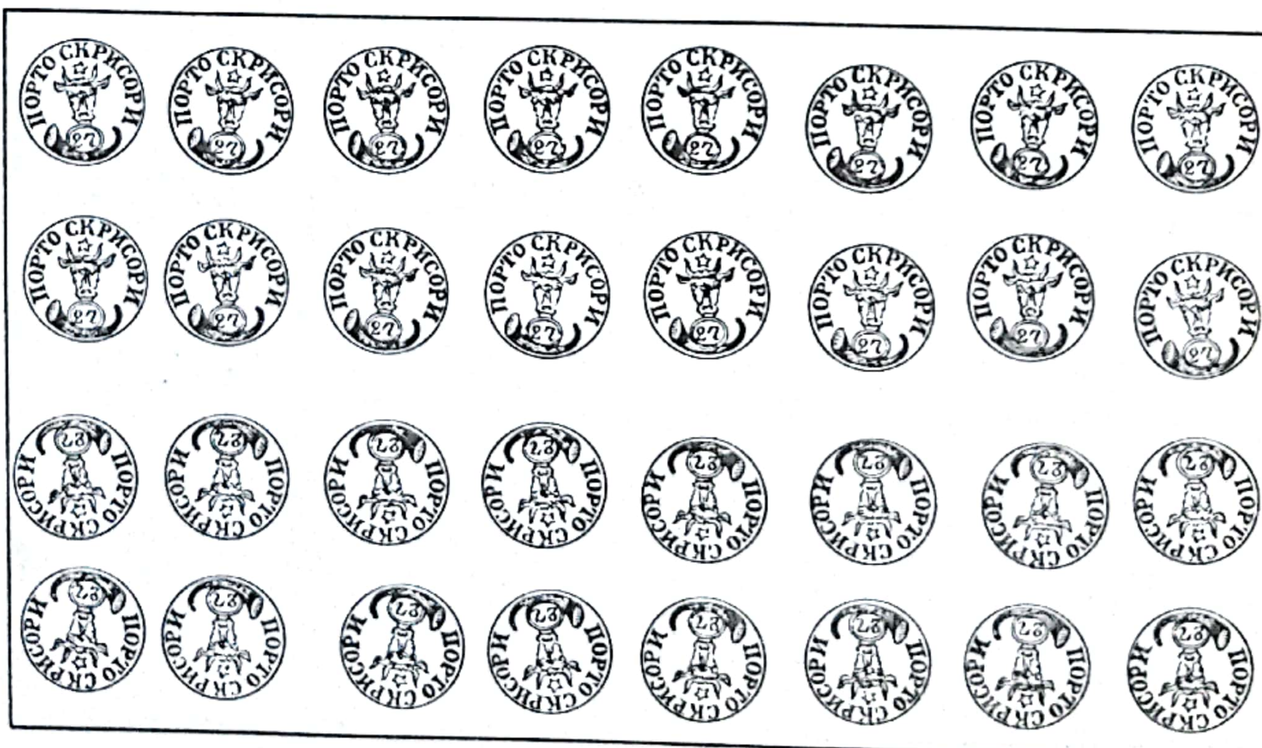
tinse, libere în partea lor superioară, folosit la păstrarea mărcilor poştale. Între foile clasorului se intercalează, de obicei, foi subţiri, transparente pentru protejarea mărcilor poştale. Clasoarele sînt de diferite mărimi şi pot avea file fixe sau detaşabile. Este bine să se folosească numai clasoare avînd benzi de calitate verificată, întrucît unele alterează culoarea mărcilor sau atacă gumajul.

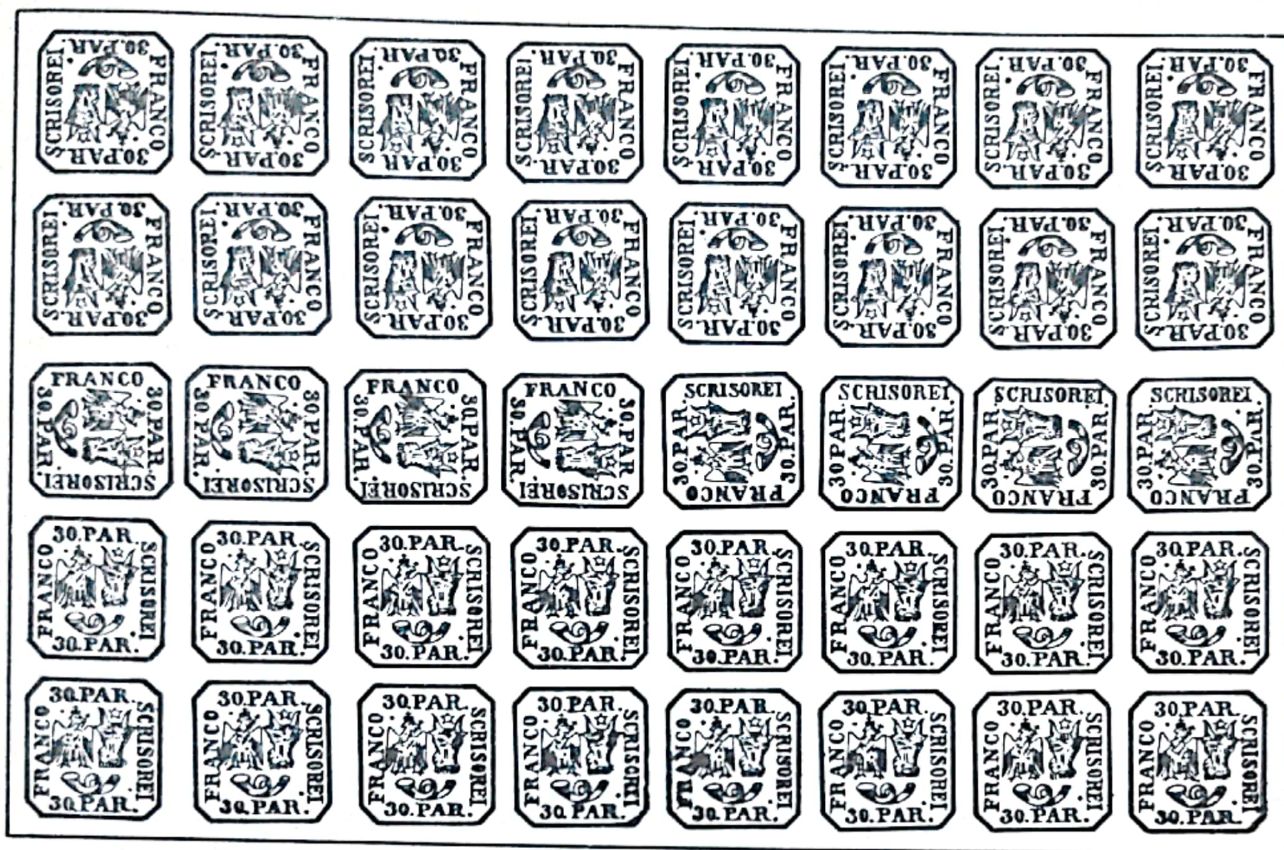
Clişeu. Formă de tipar cu elemente tipăritoare, executată din metal, lemn, cauciuc sau diverse materiale

sintetice. Elementele care primesc cerneala la imprimare constituie suprafaţa activă a clişeului, iar cele care le separă şi nu tipăresc constituie suprafaţa neutră. După modul în care se obţine, imaginea poate fi executată prin gravare manuală, mecanică, electromecanică, fotomecanică sau fotochimică. Clişeele pot fi liniare sau în semitonuri (autotipii). După numărul culorilor în care se execută tipărirea se deosebesc clişee pentru tipar unicolor — monocrom (v.) şi clişee pentru tipar multicolor — policrom (v.),— pentru fiecare culoare preparîndu-se un clişeu parţial.

Coală. 1. *Coală de hîrtie.* Foaie (albă sau colorată) dintr-un material subţire (hîrtie, carton, pergament, celofan etc.) de formă dreptunghiulară, întrebuinţată la scris, la desen, la tipărit şi împachetat. 2. *Coală de revizie.* Prima coală de tipar executată chiar în maşina în care se va executa imprimarea, înainte de începerea tipăririi propriu-zise. Coala de revizie se foloseşte pentru efectuarea ultimului control, spre a constata dacă greşelile şi observaţiile semnalate la „bunul de tipar" (v.), dat de beneficiar, au fost înlăturate. 3. *Coală de mărci.* Coală de hîrtie, de obicei de formă dreptunghiulară, conţinînd un ansamblu de mărci imprimate. Numărul mărcilor poştale tipărite pe o coală variază în funcţie de dimensiunile mărcilor, de concepţia emisiunii, precum şi de formatul colii pe care se tipăresc. Primele mărci poştale româneşti „Cap de bour" au fost tipărite cîte 32 exemplare pe o coală; „Principatele Unite" — tipar de ma-

şină — cîte 40 de exemplare pe o coală; „Alexandru Ioan Cuza — 1865" — cîte 192 şi 200 exemplare mărci pe o coală. De obicei, mărcile poştale se tipăresc în coli de 100 exemplare. Pe o coală pot fi tipărite mărci de acelaşi fel, precum şi mărci cu desene, valori şi culori diferite. Nu toate mărcile poştale se tipăresc pe coli. Unele mărci sînt tipărite sub formă de role (pentru distribuitoare automate) şi carnete de mărci poştale.

Cod poştal. Indicativ, reprezentat de un anumit număr de cifre sau litere, corespunzător fiecărei localităţi — sat, comună, oraş, municipiu — introdus de poştă pentru uşurarea trierii şi cartării corespondenţei şi crearea posibilităţilor de executare automată a acesteia. În România, codul poştal a fost introdus la 1.2. 1975 în ţară şi 1.7. 1976 în Bucureşti.

Coeficient v. **Cotă-coeficient.**

Colecţie. Grup de obiecte care se află între ele într-un anumit raport, avînd un element comun care le asigură unitatea. Sistematizarea unei colecţii îi conferă acesteia valoarea ştiinţifică, artistică şi documentară. Colecţia filatelică poate include în componenţa sa mărci poştale, coliţe, întreguri poştale, plicuri prima zi, corespondenţă prefilatelică, ştampile, ilustrate maxime şi orice alt efect poştal. Colecţiile pot fi *generale* (v.), *de subiect* (v.), *tematice* (v.), *specializate* (v.) şi care, la rîndul lor, se pot referi la istoria poştală şi prefilatelie (v.), la colecţionarea filatelică tradiţională (v.), la întreguri poştale (v.), la maximafilie (v.), la marcofilie (ştampilofilie) (v.) ş.a. Valoarea unei colecţii nu depinde numai de cantitatea şi raritatea elementelor filatelice colecţionate, ci şi de ideea care stă la baza alcătuirii ei, de calitatea şi varietatea pieselor colecţionate şi de modul de prezentare. v. **Colecţionare; Colecţie de istorie poştală; Colecţie de studiu; Colecţie de subiect; Colecţie de ştampile; Colecţie filatelică tradiţională; Colecţie generală; Colecţie specializată; Colecţie tematică.**

Colecţie de istorie poştală. Colecţie bazată pe adunarea, studierea, trierea şi clasificarea pieselor filatelice şi a documentelor poştale ce au legătură directă cu organizarea serviciilor poştale şi cu căile de transmitere a corespondenţei poştale în toate perioadele de timp. În cadrul acestui gen de colecţii pot fi incluse documente poştale, plicuri, mărci ştampilate, ştampile, cărţi poştale, cît

şi gravuri şi alte piese în legătură cu această temă. Colecţiile de istorie poştală se pot referi atît la perioada dinainte de apariţia mărcilor poştale (prefilatelică), cît şi la perioadele ulterioare, pînă la contemporaneitate (ex.: o colecţie de istorie poştală a celui de-al doilea război mondial, un istoric al apariţiei şi dezvoltării legăturilor poştale în Antartica etc.). Congresul F.I.P. din anul 1976 a înscris istoria poştală ca ramură distinctă a filateliei, prevăzînd instituirea unor clase separate pentru istoria poştală în expoziţiile filatelice patronate de F.I.P. Un regulament special reglementează această clasă, stabilind totodată şi subîmpărţirile acesteia.

Colecţie de studiu. Colecţie de mărci poştale, în general restrînsă ca domeniu, care urmăreşte examinarea caracteristicilor mărcilor, istoriei poştale, studiului tehnologiei de fabricare etc., într-un anume moment, ori într-o anume perioadă, în vederea îmbogăţirii cunoştinţelor filatelice. O colecţie de studiu cuprinde numeroase exemplare cu diferenţe, variante (de culoare, hîrtie, dantelură etc.), erori, defecte etc. de concepţie, hîrtie, imprimare, ce pot fi comparate între ele, sau exemplare apărute în timp pentru studiul evoluţiei fabricării mărcilor poştale, dezvoltării poştelor ş.a.m.d. Pentru alcătuirea unei colecţii de studiu sau cercetare sînt necesare cunoştinţe filatelice foarte avansate.

Colecţie de subiect. Colecţie care conţine pe cît posibil toate mărcile poştale şi piesele filatelice ce au legătură cu subiectul sau cu scopul emisiunii. Poate cuprinde mărci poştale, coliţe, întreguri poştale, plicuri prima zi, ştampile de toate tipurile, francaturi mecanice, varietăţi, eseuri, erori, probe de tipar etc. aflate în legătură cu subiectul ales. Spre deosebire de o colecţie tematică, în care piesele filatelice sînt dispuse în aşa fel încît desfăşurarea istorică sau planul logic să apară clar, o colecţie de subiect cuprinde o succesiune de mărci poştale sau alte piese ale căror imagini se pot repeta, aşezate după catalog, în ordine strict cronologică. Colecţii de subiect sînt şi acelea care grupează mărcile poştale şi piesele filatelice după tema emisiunii, de exemplu U.P.U. (v.), O.N.U. (v.), Europa, Pionieri, Olimpiade etc. O colecţie de subiect este mai mult o colecţie documentară.

Colecţie de ştampile. Colecţie specială, în care materialul filatelic propriu-zis (mărcile poştale) este pe plan secundar, colecţia fiind axată pe ştampilele dintr-un domeniu dat, sau dintr-o perioadă dată etc. v. **Marcofilie.**

Colecţie filatelică tradiţională. Colecţie ce cuprinde mărcile poştale şi celelalte piese filatelice apărute într-o ţară, aranjate în ordine cronologică după catalog. Avînd în vedere numărul mare de emisiuni din ultimul timp, o asemenea colecţie se poate face — practic — numai pe o anumită perioadă sau o arie geografică limitată. O colecţie filatelică tradiţională poate fi compusă din mărci ştampilate sau neştampilate, în nici un caz amestecate. Filatelia (colecţionarea) clasică tradiţională este filatelia trecutului, în prezent ea cedînd locul filateliei tematice. Comisia pentru filatelia tradiţională a F.I.P. lucrează la definitivarea ariei de cuprindere a filateliei tradiţionale, precum şi la stabilirea criteriilor de întocmire a colecţiilor de acest gen, cît şi a normelor de prezentare în expoziţii şi de apreciere a acestor colecţii de către juriu.

Colecţie generală. Colecţie cuprinzînd mărci poştale din întreaga lume. În această accepţiune o colecţie filatelică este imposibil de realizat; se pot face însă colecţii generale pe anumite perioade de timp.

Colecţie specializată. Colecţie consacrată studiului unui anumit sector sau compartiment filatelic (după particularităţi, variante etc.), bazată pe cercetări rezultate din cunoaşterea temeinică a literaturii filatelice şi mai ales pe constatări şi descoperiri proprii.

Colecţie tematică. Colecţie ce dezvoltă o temă sau ilustrează o idee după un plan logic, folosind motivele oferite de mărcile poştale, cît şi informaţiile date de documentele (piesele) filatelice sau poştale, însoţite obligatoriu de text explicativ. Poate cuprinde atît mărci poştale (care trebuie să deţină ponderea colecţiei tematice), cît şi orice alte piese filatelice (plicuri, întreguri poştale, ilustrate maxime, obliterări ocazionale şi speciale etc.) avînd legătură cu tema aleasă, aşezate astfel încît să urmărească, în ordine logică, planul adoptat. În unele cazuri se pot include în colecţie şi varietăţi legate de tema propriu-zisă (culori,

danteluri, filigrane, hîrtie). Este indicat ca într-o colecție tematică să nu se amestece (și în nici un caz să nu se afle pe aceleași foi de album) mărci ștampilate și neștampilate. Materialul filatelic se alege în funcție de temă, indiferent de țara în care a fost emis sau de data emiterii. F.I.P. (v.) a elaborat „Regulamentul colecțiilor tematice și al celor de subiect", care precizează condițiile ce trebuie să le îndeplinească o asemenea colecție și stabilește criteriile de apreciere, originalitatea temei stînd la baza aprecierii colecției. Pe acest criteriu cît și pe altele se stabilește punctajul care asigură participarea și premierea la expozițiile naționale și internaționale. Astfel: pentru participarea la o expoziție internațională sînt necesare un minimum de 95 de puncte pentru obținerea unei medalii de aur, 85 de puncte pentru medalie vermeil, 75 de puncte pentru medalie de argint, 65 de puncte pentru medalie de bronz și 55 de puncte pentru diplomă; pentru participarea la o expoziție națională, la fiecare din distincțiile de mai sus punctajul este următorul: 90 de puncte pentru medalie de aur, 80 pentru vermeil, 70 pentru medalie de argint, 60 pentru medalie de bronz și 50 pentru diplomă. Numărul temelor ce pot fi abordate este extrem de mare, avînd în vedere extinderea și adîncirea permanentă a profilului filateliei tematice. Alegerea temei depinde de preocupările și preferințele colecționarului, și mai ales de posibilitățile concrete de procurare a materialului filatelic adecvat. Colecția tematică este mai mult o colecție narativă, filatelia viitorului avînd posibilități nelimitate de studiu, cercetare și afirmare.

COLECȚIE TRADIȚIONALĂ v. **COLECȚIE FILATELICĂ TRADIȚIONALĂ.**

COLECȚIONARE. Acțiune de adunare a mărcilor și efectelor poștale pentru întocmirea unei colecții. Pentru a realiza un asemenea obiectiv, colecționarul are nevoie de mărci poștale (v.) și de accesorii filatelice (v.) necesare conservării lor (clasoare, albume, pensetă, lupă, odontometru, catalog, listă de prețuri (v.)). Acestea se pot procura de la magazinele filatelice și de la ghișeele filatelice ale poștei. Colecțiile se mai pot completa cu mărci poștale obținute prin schimb sau prin dezlipire de pe corespondență (în cazul colecțiilor de mărci ștampilate). Se recomandă să se înceapă cu achiziționarea mărcilor filatelice recent apărute, ce se pot cumpăra la valoarea nominală (v.), urmînd ca apoi colecția să se completeze cu emisiunile apărute anterior și cu cele ce vor apare în continuare. Pentru colecție se vor prefera numai mărci în perfectă stare, cu dantelură completă (v.), cu adeziv (v.) nedeteriorat, nezgîriate, cu cadrul (v.) centrat perfect pe hîrtia pe care sînt tipărite, cu ștampile (v.) clare și curate, fără pete (v.) pe față sau pe spate, fără amprente (v.) digitale, fără pliuri, îndoituri sau rupturi etc. În toate cazurile, colecționarul trebuie să se orienteze după un catalog filatelic (v.) pentru a putea identifica mărcile poștale. Colecțiile se păstrează în locuri ferite de umezeală și de căldură excesivă. Calitatea unei colecții filatelice este dată de calitatea mărcilor poștale, a pieselor filatelice pe care le conține și de ideea care stă la baza întocmirii ei.

COLECȚIONAR. Persoană care colecționează, care face sau are o colecție de mărci sau efecte poștale; filatelist. Primii colecționari de mărci poștale apar în jurul anului 1850.

COLET EXPRES. Colet expediat la destinație mai repede decît normal, în schimbul unei taxe suplimentare. v. **COLET POȘTAL.**

COLET POȘTAL. Trimitere poștală prin care se pot expedia diferite produse industriale, obiecte de uz casnic, medicamente, produse alimentare, îmbrăcăminte, semifabricate etc. (la toate unitățile de poștă din țară există liste cu obiectele admise și interzise la expediere). Greutatea coletelor obișnuite este de 12 kg, dar ea poate ajunge pînă la 20 kg în cazul obiectelor indivizibile (acele obiecte întregi care prin secționare ar fi deteriorate). Dimensiunile admise sînt cuprinse între minimum 200 × 250 × 100 mm și maximum 700 × 700 × 700 mm; coletele pot fi ambalate în hîrtie rezistentă, cutii de tablă, lemn sau carton rezistent, saci de pînză, material plastic, valize; ele pot fi cu valoare declarată (v.) sau fără valoare declarată. v. **MĂRCI POȘTALE PENTRU COLETE.**

Coliță. Coală de hîrtie de dimensiuni mici pe care sînt tipărite una sau mai multe mărci poștale identice sau nu, dantelate sau nu, pe marginile căreia se găsesc imprimate, în cele mai multe cazuri, ornamente sau inscripții legate de tema sau de scopul emisiunii. Prima coliță din lume se consideră a fi apărut în anul 1923 în Luxemburg, unde s-a tipărit o emisiune de mărci în cîte un exemplar, cu margini late. Prima coliță românească — „Efiro" (v.) — a fost emisă în anul 1932 cu ocazia expoziției filatelice care a avut loc în acel an. Colițele sînt destinate colecționarilor, dar au și putere de francare.

Colț de coală. Colț dintr-o coală de mărci poștale; de regulă, între mărcile marginale și marginea colii de hîrtie rămîne un cîmp mult mai mare decît intervalul dintre două mărci în cadrul colii. Pe acest cîmp — marginea de coală (v.) — se pot găsi variate inscripții, ca: denumirea emisiunii, reclame, data imprimării, simboluri legate de imprimesiune, scale tipografice de culori, semne de verificare a deplasării impresiunilor în cazul policromiilor, uneori și numerotarea de control a colii respective etc. Colțul de coală este reprezentat de un grup de mărci (sau o singură marcă), amplasat în unul din cele patru colțuri ale colii, înconjurat pe două laturi perpendiculare de margini de coală.

Columbogramă. Mesaj poștal, de greutate foarte mică (2–5 g), dus la destinație cu ajutorul porumbeilor călători. A fost folosit încă din antichitate de egipteni, greci și romani, apoi în evul mediu și chiar în perioada modernă (de ex. în războiul franco-prusac din 1870–1871 în momentul asedierii Parisului). Mai recent, trimiteri poștale prin intermediul porumbeilor călători s-au efectuat cu ocazia expoziției filatelice de la Praga (1968).

Comemorativ v. **Emisiune comemorativă.**

Comisar general. Persoană desemnată de F.I.P. (v.) însărcinată cu coordonarea organizării unei expoziții filatelice internaționale; se ocupă de stabilirea organismelor expozițiilor, editarea buletinelor informative preliminare și a invitațiilor adresate asociațiilor sau federațiilor naționale din țările participante, ținerea evidenței cererilor de înscriere la expoziție etc.

Comisar național. La marile expoziții filatelice internaționale (v.), fiecare asociație sau federație națională participantă desemnează un comisar național ale cărui atribuții constau în trierea colecțiilor, difuzarea buletinelor informative necesare expozanților, ținerea corespondenței, atît cu organizatorii, cît și cu colecționarii participanți, verificarea și evidența cererilor de înscriere etc.

Comisia centrală de cenzori a A.F.R. Organ a cărui sarcină constă în verificarea gestiunii asociației, prezentînd rapoarte cu ocazia conferinței pe țară a A.F.R. și anual consiliului A.F.R; este formată din 5 membri și 2 supleanți aleși de către Conferința A.F.R. pe termen de 4 ani; comisia este condusă de un președinte ales din rîndurile membrilor săi.

Comisia de expertiză a pieselor filatelice. Din dorința păstrării prestigiului filateliei românești, precum și a apărării interesului general, pe lîngă A.F.R. (v.) funcționează Comisia de expertiză a pieselor filatelice, al cărei scop constă în atestarea autenticității pieselor filatelice

(v.) aflate în circuitul de schimb şi în colecţii, a stării lor şi a concordanţei (inclusiv sub aspect calitativ) cu piesele originale. Comisia de expertiză a pieselor filatelice este numită de către Comitetul executiv al A.F.R. (v.), fiind formată din 5—11 membri; la efectuarea fiecărei expertize este necesară participarea a cel puţin 2 membri ai comisiei; Comisia de expertiză este condusă de un preşedinte numit de Comitetul executiv al A.F.R. Comisia de expertiză A.F.R. răspunde pentru activitatea sa conform dreptului comun şi legilor speciale, în măsura în care acestea se pot aplica în efectuarea expertizei tehnice; concluziile comisiei şi, ca urmare, aplicarea poansonului „AFR" şi elaborarea certificatului reprezintă opinia Comisiei de expertiză a A.F.R. şi nu atrag nici o răspundere juridică sau bănească. Piesele filatelice constatate ca false sau trucate pot fi reţinute de A.F.R. numai atunci cînd este necesară sesizarea autorităţilor penale. Comisia de expertiză are dreptul să apeleze pentru elucidarea unor probleme de expertizare la orice filatelist din ţară, ale cărui competenţă şi corectitudine sînt recunoscute, precum şi la asociaţii filatelice şi experţi străini în vederea rezolvării unor probleme de expertiză discutabile sau nelămurite de comisie. În cazul în care asemenea situaţii impun trimiterea pieselor filatelice prin poştă, aceasta se face cu acordul şi pe riscul depunătorului. v. **Expertiză filatelică.**

Comitetul executiv al consiliului A.F.R. Organ care conduce activitatea asociaţiei între plenarele consiliului; el este compus din 19 membri şi 8 supleanţi; Comitetul executiv îşi alege un preşedinte, cinci vicepreşedinţi şi un secretar, A.F.R. fiind reprezentată prin semnătura preşedintelui şi a secretarului, iar în absenţa uneia din aceste persoane, prin semnătura vicepreşedintelui desemnat de preşedinte. Sarcinile principale ale Comitetului executiv al consiliului A.F.R. constau în: aducerea la îndeplinire a hotărîrilor conferinţei pe ţară şi ale consiliului A.F.R.; controlul, coordonarea şi îndrumarea activităţii, inclusiv cea financiară, a comitetelor filialelor A.F.R.; elaborarea bugetului asociaţiei; analizarea periodică a activităţii asociaţiei; elaborarea regulamentelor şi instrucţiunilor privind activitatea internă a asociaţiei; organizarea expoziţiilor filatelice (v.), republicane şi internaţionale; editarea revistei „Filatelia" (v.) şi a altor lucrări de specialitate filatelică; ţine legătura cu organizaţiile filatelice din străinătate, precum şi cu Federaţia Internaţională de Filatelie (v.), organizarea comisiei de expertiză (v.) şi recomandarea experţilor filatelici organelor în drept etc. Comitetul executiv se întruneşte în şedinţă o dată pe lună, precum şi ori de cîte ori este necesar; se convoacă de către preşedintele comitetului sau la cererea a cel puţin 2/3 din numărul membrilor săi.

Compania austriacă de navigaţie pe Dunăre v. **Poşta D.D.S.G.**

Compania căii ferate Dunărea — Marea Neagră (D.B.S.R.). Companie engleză (Danube & Black Sea Railway Company) care la 4 octombrie 1860 a început exploatarea liniei Constanţa—Cernavoda. Această companie a înfiinţat şi o poştă locală care a emis, în anul 1867, o marcă în valoare de 20 paras. v. **Poşta D.B.S.R.**

Comun v. **Mărci poştale uzuale.**

Concurs. Întrecere care se încheie cu un clasament al concurenţilor şi cu acordarea de premii participanţilor clasaţi pe primele locuri. În cadrul expoziţiilor filatelice (v.) se organizează de regulă concursuri la care participă colecţiile expuse; celor mai reuşite colecţii, din punctul de vedere al tematicii propuse pentru expoziţie, li se acordă premii şi menţiuni.

Condică poştală. Registru în care se înregistrează elemente legate de activitatea poştală.

Confederaţia generală a muncii (C.G.M.). Organizaţie cu caracter profesional, avînd funcţia de organ central al mişcării sindicale din România,

constituită în urma Congresului General al Sindicatelor Unite, ţinut la Bucureşti, între 26—30 ianuarie 1945. De la înfiinţarea sa, C.G.M. a activat sub directa şi nemijlocita conducere şi îndrumare a P.C.R., militînd pentru apărarea drepturilor şi intereselor oamenilor muncii, luptînd totodată pentru înfăptuirea unităţii organizatorice şi de acţiune a sindicatelor din ţara noastră. C.G.M. a fiinţat pînă în anul 1953, activitatea sa fiind continuată între anii 1953—1966 de către Consiliul Central al Sindicatelor (C.C.S.) şi apoi de către Uniunea Generală a Sindicatelor din România, constituită în urma Congresului sindicatelor din R. S. România, desfăşurat la Bucureşti între 16—19 mai 1966. Poşta română a pus în circulaţie, începînd din anul 1945, mai multe emisiuni poştale dedicate acestei organizaţii.

Conferinţa pe ţară a A.F.R. Organ suprem al asociaţiei compus din delegaţi aleşi la conferinţele filialelor; conferinţa pe ţară se convoacă o dată la 4 ani; conferinţele extraordinare sînt convocate de către consiliul asociaţiei din iniţiativă proprie sau la cererea a cel puţin 2/3 din numărul total al membrilor consiliului asociaţiei. Conferinţa se consideră statutară dacă întruneşte cel puţin 2/3 din numărul delegaţilor aleşi; ordinea de zi, precum şi normele de reprezentare a membrilor asociaţiei se stabilesc de către consiliul A.F.R. şi se comunică filialelor A.F.R. (v.) cu cel puţin 30 de zile înainte; hotărîrile conferinţei devin definitive dacă sînt votate de majoritatea delegaţilor prezenţi; hotărîrile privind modificarea sau adoptarea statutului trebuie să întrunească cel puţin 2/3 din numărul delegaţilor prezenţi. Sarcinile conferinţei constau în :,dezbaterea şi aprobarea raportului de activitate a consiliului asociaţiei şi a comisiei de cenzori; luarea de hotărîri cu privire la activitatea asociaţiei; alegerea membrilor consiliului asociaţiei, stabilit de conferinţă, şi a comisiei de cenzori; adoptarea şi modificarea statutului A.F.R. pe care îl prezintă spre avizare şi confirmare organelor competente.

Congres. Reuniune naţională sau internaţională în care delegaţii şi invitaţii dezbat probleme majore cu caracter politic, ştiinţific, organizatoric, cultural etc. Primul congres filatelic internaţional a avut loc la Paris în anul 1878; întîiul congres al filateliştilor din România s-a desfăşurat la Timişoara în anul 1923. Congresele Federaţiei Internaţionale de Filatelie au loc — de regulă — în fiecare an; localitatea în care se ţin se stabileşte la congresul anterior pentru anul care urmează.

Conservator. Instituţie specializată subordonată de obicei administraţiei poştale a statului respectiv unde sînt păstrate colecţii filatelice. Conservatorul de mărci poştale din cadrul Oficiului Special de Editarea şi Distribuirea Timbrelor — Bucureşti (O.S.E.D.T.) păstrează emisiunile de mărci şi întreguri poştale româneşti şi străine în relaţie cu Uniunea Poştală Universală (U.P.U.) de la primele începuturi, precum şi colecţii de mărci poştale donate de diverşi colecţionari.

Consiliul A.F.R. Organul de conducere, în intervalul dintre conferinţe, a întregii activităţi a asociaţiei, din el putînd face parte membri ai A.F.R. cu o vechime minimă în asociaţie de 2 ani sau membri cu activitate filatelică recunoscută în cadrul A.F.R., precum şi reprezentanţi ai unor organizaţii socialiste, de masă sau obşteşti care sprijină activitatea A.F.R. Consiliul se întruneşte în şedinţe plenare o dată pe an, iar în şedinţe plenare extraordinare de cîte ori este necesar. El funcţionează ca organ deliberativ, desfăşurîndu-şi activitatea în prezenţa a cel puţin 2/3 din numărul membrilor săi şi adoptă hotărîri cu votul majorităţii membrilor care îl constituie. Atribuţiile principale ale consiliului constau în: aducerea la îndeplinire a prevederilor statutului şi a hotărîrilor conferinţei; alegerea, dintre membrii săi, a comitetului executiv al consiliului; revocarea membrilor comitetului executiv; aprobarea bugetului asociaţiei şi a regulamentelor elaborate de comitetul executiv, în conformitate cu prevederile legale în vigoare; aprobarea înfiinţării, desfiinţării sau comasării filialelor.

Contrafacere. Falsificare a unei mărci sau întreg poştal, cu scopul de a-l valorifica ca original.

Cooperativă agricolă de producţie (C.A.P.). Unitate economică autonomă, formă superioară de cooperaţie agricolă de producţie, constituită pe baza liberului consimţămînt, prin socializarea socialistă a pămîntului şi a celorlalte mijloace de producţie ale ţărănimii, în vederea organizării şi desfăşurării în comun a

producției agricole vegetale și animale. C.A.P. ocupă locul principal în agricultura României, deținînd peste 60% din suprafața agricolă, 40% din bovine, peste 30% din porcine și cca 38% din ovine. Ea corespunde pe deplin intereselor țărănimii și asigură îmbinarea intereselor personale cu cele colective și ale întregii societăți. În R. S. România trecerea la cooperativizarea agriculturii s-a făcut în baza hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 3—5 martie 1949, care a adoptat o rezoluție cu privire la transformarea socialistă a agriculturii și sarcinile partidului în lupta pentru întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimea muncitoare; la 27—30 aprilie 1962 a avut loc sesiunea extraordinară a Marii Adunări Naționale, cu participarea a 11 000 de țărani, consacrată încheierii procesului de cooperativizare a agriculturii. Împlinirea a 7 ani și a 10 ani de la constituirea cooperativelor agricole de producție a fost consemnată filatelic prin emisiuni poștale (1956 și 1959).

Copiere. 1. Defecțiune de imprimare care constă în murdărirea unei coli de hîrtie imprimată prin contactul cu o coală de hîrtie proaspăt tipărită, înainte ca cerneala de pe aceasta din urmă să se fi uscat, sau prin suprapunerea unor teancuri prea grele de hîrtie atunci cînd pelicula de suprafață a stratului de cerneală este insuficient uscată. Aceste cauze pot fi evitate prin introducerea între colile tipărite a unor coli albe numite maculaturi. 2. Procedeu de reproducere și, eventual, multiplicare a unui text sau a unei imagini. 3. Operație a procedeului fotomecanic de pregătire a formelor de tipar, care constă în reproducerea prin copiere fotografică a unei imagini (desen, text, fotografie etc.) pe suprafața materialului ce va constitui viitoarea formă de tipar. v. **Abklatsch.**

Corectare. 1. Îndreptare a unei erori. 2. Operația de corectare a unui clișeu, după ce a fost executat, care constă în retușuri și rectificări executate chiar pe el, folosind în acest scop unelte adecvate (de exemplu, retușurile de la emisiunile litografiate „Carol cu favoriți“ și „Carol cu barbă“ etc.).

Corectură. 1. Operație de citire a unui text cules în tipografie, a unei forme de tipar, în vederea depistării și semnalării erorilor de orice fel în comparație cu textul original (manuscris) sau din punct de vedere al execuției tehnice. 2. Înlăturarea erorilor semnalate de cel care a citit corectura (corector).

Corespondent. Persoană cu care cineva este în corespondență, eventual și pentru schimburi filatelice.

Corespondență. 1. Schimb (regulat) de scrisori între două sau mai multe persoane, între instituții, între persoane particulare și instituții. 2. Totalitatea scrisorilor schimbate între două persoane. 3. Conținutul unei scrisori.

Corespondență poștală. Totalitatea comunicărilor scrise trimise de instituții, întreprinderi, organizații economice, obștești, cooperatiste, culturale etc. sau de populație către diverși destinatari, care pot conține înștiințări privind interese comune, urări, felicitări, cereri ale cetățenilor către instituțiile de stat, întreprinderi și organizații economice etc., dispoziții ale instituțiilor, întreprinderilor către unitățile subordonate, instrucțiuni în legătură cu procesul de producție, comenzi, contracte, facturi, diferite alte acte etc.; corespondența poștală este de două feluri: corespondență poștală simplă (v.) și corespondență poștală recomandată (v.). Pentru a putea fi primită de unitățile P.T.T.R. în vederea transmiterii către destinatar, corespondența poștală trebuie să fie francată (v.), adică taxele poștale conforme tarifului în vigoare să fie achitate anticipat.

Corespondență poștală recomandată. În această categorie intră scrisorile (v.) care se înregistrează la depunerea lor de către expeditor și se predau destinatarului pe bază de semnătură. Scrisorile recomandate trebuie să fie francate corespunzător taxelor pentru trimiterile recomandate, la expediere aplicîndu-se pe plic, în colțul stîng, pe partea adresei, fie etichete, fie ștampile de recomandare, purtînd denumirea oficiului poștal care a efectuat expedierea și numărul de înregistrare a trimiterii recomandate. Etichetele de recomandare formează obiect de colecționare, cele de dată veche fiind deosebit de căutate de colecționari.

Corespondență poștală simplă. Totalitatea scrisorilor (v.), cărților poștale simple și a cărților poștale

ilustrate expediate prin poştă, pe cale obişnuită (fără recomandare etc.).

Corodare. Procedeu de pregătire a unei forme de tipar prin gravare chimică. Prin corodare părţile atacate de soluţia corozivă (soluţie de acid azotic, acid clorhidric, acid fosforic, perclorură de fier, în funcţie de materialul ce urmează să fie corodat) se transformă într-un compus solubil, care se dizolvă în soluţia corozivă, astfel încît în porţiunea atacată se formează o adîncitură.

Costată v. **Hîrtie.**

Cotă. Valoare estimativă de schimb a unei piese filatelice, indicată în cifre absolute sau relative (monedă sau coeficienţi) în cataloagele filatelice sau în revistele de specialitate. Cotele pieselor filatelice sînt determinate de valoarea nominală (v.), de raritate, de vechime şi de starea fizică. Aplicarea cotelor se face în funcţie de starea calitativă a mărcii respective.

Cotă a variantelor. Cotă care reprezintă valoarea diferenţiată pentru o piesă filatelică deosebită (mai rară) în comparaţie cu piesa de bază, datorită deosebirii de dantelură, culoare, hîrtie, desen, filigran etc.

Cotă de bază. Cotă care exprimă valoarea monetară pentru varianta cea mai comună a unei piese filatelice, socotită ca etalon de evaluare.

Cotă-coeficient. Cifră care ajută la calcularea valorii unei piese filatelice deosebite (pereche, bloc, retuş, piesă pe scrisoare, obliterare, eroare etc.), în comparaţie cu cea de bază. În „Catalogul mărcilor poştale româneşti" — 1974, coeficienţii sînt notaţi în dreptul pieselor filatelice respective sau imediat după descrierea acestora.

Cretat v. **Hîrtie.**

Cromo v. **Hîrtie.**

Cruce de Malta. Semn distinctiv purtat de membrii Ordinului monahal cavaleresc de Malta, înfiinţat la începutul secolului al XII-lea în Regatul Ierusalimului sub denumirea de „Ospitalierii Sf. Ioan". După cucerirea Ierusalimului (1187), ei pun stăpînire pe Accra, de aici pleacă în Cipru (1291), în Rodos (1309) şi în 1530 ajung în Malta, de unde li se trage şi numele. Semnul, ca atare sau stilizat, a fost folosit de administraţiile poştale din diverse ţări pentru confecţionarea ştampilelor poştale.

Crucea Sfîntului Andrei. 1. Semn reprezentînd un X atribuit Sf. Andrei care ar fi fost răstignit pe o cruce de o asemenea formă. Acest semn este folosit pentru marcarea punţii dintre două mărci poştale sau pentru despărţirea inscripţiilor la ştampile. 2. Desen folosit în anul 1840 pentru ştampilele aplicate pe mărcile primei emisiuni poştale britanice. v. **Punte.**

Culoare. Totalitatea radiaţiilor de lumină de diferite frecvenţe pe care le reflectă corpurile şi care creează asupra retinei o impresie specifică. Radiaţiile reflectate de un corp formează culoarea pe care o vedem. Dacă, de exemplu, o marcă poştală pe care cade lumina zilei nu reflectă decît roşu, ea are pentru noi culoarea roşie. Culoarea albă este dată de un corp care reflectă în mod egal toate radiaţiile de lumină. Pentru filatelie culoarea este reprezentată de aspectul cernelei (v.) cu care au fost imprimate mărcile şi efectele poştale. Culoarea cernelii trebuie să fie constantă pentru întreg tirajul. Mărcile tipărite în mai multe tranşe au un colorit nuanţat, diferenţa pornind de la inconstanţa cernelurilor tipografice. Numărul culorilor şi al

FILARMONICA 25 DE ANI

A 2-a RAPSODIE ROMANA (Re♮ Major)

GEORGE ENESCU
Op. 11 Nº 2

FILARMONICA

POSTA ROMANIA 1950

FILARMONICA 25 DE ANI

CONFEDERAȚIA GENERALĂ A MUNCII

DIN ROMÂNIA

nuanțelor ce se pot obține prin amestecarea lor pare să fie foarte mare. N. Oswald, autorul lucrării *Einführung in die Farbenlehrer* (*Introducere in studiul culorilor*), a demonstrat posibilitatea obținerii a cca 2 000 de culori și nuanțe ale acestora. v. **Cerneală**; **Descompunerea culorilor**; **Modelar de culori**; **Mărci poștale cu culoare schimbată**.

Culoare schimbată v. **Mărci poștale cu culoare schimbată**.

Cupon de răspuns internațional. Imprimat poștal introdus în urma hotărîrii luate la Congresul Uniunii Poștale Universale (v.) ținut la Roma în anul 1906. Cuponul, emis de o administrație poștală națională, are aplicată în partea stîngă ștampila de zi a oficiului poștal din țara de origine; se obține contra cost de la oficiile poștale și poate fi schimbat, în toate țările afiliate la U.P.U., cu una sau mai multe mărci poștale echivalente francării minime a oricărei scrisori simple expediată în străinătate pe orice distanță. În partea dreaptă a cuponului se aplică ștampila de zi, pe locul destinat acestui scop. Cupoanele de răspuns internațional formează obiectul unei ramuri parafilatelice de colecționare și datorită unor elemente grafice pe care le au în compunere pot fi incluse în colecțiile tematice (v.) ca piese ajutătoare.

Curent v. **Mărci poștale curente**.

Curier. Persoană (în serviciul unei instituții sau unui particular) însărcinată să ducă la destinație corespondență, mesaje etc.; factor poștal. v. și **Poștă**.

Cursă. 1. Traseu parcurs regulat de o persoană (factorul poștal), de un vehicul, pe același itinerar, conform unui orar stabilit. 2. Vehicul care parcurge un astfel de traseu.

Cursă poștală auto. Mijloc de circulație rutier utilizat de poștă la transportul trimiterilor poștale, efectuat fie de către mașinile poștei, fie cu autobuzele curselor de călători, în funcție de necesitățile traficului poștal. In unele țări (Elveția, Suedia etc.) funcționează și curse ale caror mașini îndeplinesc rolul de birouri poștale, deoarece pe lîngă transportul corespondenței efectuează și alte activități poștale (primiri de mandate, recomandate și colete ș.a.). Pentru respectivele curse unele țări (Elveția) emit mărci poștale speciale, iar altele folosesc ștampile poștale speciale (cu mențiunea că sînt utilizate numai de ambulanțe speciale auto).

UNION POSTALE UNIVERSELLE — COUPON-RÉPONSE INTERNATIONAL — C 22

Ce coupon est échangeable dans tous les pays de l'Union postale universelle contre un ou plusieurs timbres-poste représentant l'affranchissement minimal d'une lettre ordinaire, expédiée à l'étranger par voie de surface.

Empreinte du timbre de contrôle du pays d'origine (date facultative)	Prix de vente (indication facultative)	Timbre du bureau qui effectue l'échange
GRAFENAU 1 · 15.10.75-10 · 8352		

Dieser Schein wird in allen Ländern des Weltpostvereins gegen ein oder mehrere Postwertzeichen im Gesamtwert der Gebühr für einen einfachen gewöhnlichen Auslandsbrief umgetauscht.

This coupon is exchangeable in any country of the Universal Postal Union for a postage stamp or postage stamps representing the amount of postage for an ordinary single-rate letter destined for a foreign country.

يمكن استبدال هذه القسيمة في جميع بلدان الاتحاد البريدي العالمي بطابع أو طوابع بريدية بقيمة التخليص على رسالة عادية من الوزنة الأولى برسم الخارج

本券得在郵會各國兌換等於該國寄
國外普通信函起首重量郵資之郵票

Este cupón podrá ser canjeado en todos los Países de la Unión Postal Universal por uno o varios sellos postales que representen el importe del franqueo de una carta ordinaria de porte sencillo destinada al extranjero.

Этот купон во всех странах Всемирного Почтового Союза обменивается на почтовую марку или марки на сумму представляющую собой стоимость оплаты простого письма в одну единицу веса по адресу за границу.

Cursive. Litere de tipar înclinate spre dreapta, asemănătoare scrisului de mînă. v. **Literă**.

Drepte
ABCDE abcdefg

Cursive
ABCDE abcdegh

CUTĂ (DE HÎRTIE). Îndoitură a hîrtiei provenită din procesul de fabricaţie sau formată în timpul imprimării mărcilor poştale sau a efectelor filatelice şi care are drept rezultat neacoperirea cu cerneală a porţiunii îndoite.

CUTIE POŞTALĂ DE SCRISORI. Obiect confecţionat din tablă groasă, acoperit cu o vopsea rezistentă la intemperii, amplasat în locuri mai frecventate şi golit după un program stabilit, corelat cu circulaţia mijloacelor de transport feroviar, naval sau aerian, precum şi a curselor locale de distribuire a corespondenţei „loco". Cutiile poştale de scrisori au pe partea frontală: stema R.S.R., cuvîntul POŞTA, numărul de ordine (din cuprinsul oraşului sau al judeţului, respectiv al sectorului în municipiul Bucureşti), orele între care este programată golirea. Din necesitatea unei cartări preliminare a corespondenţei, cutiile sînt prevăzute cu despărţituri purtînd indicaţiile „loco" şi „alte localităţi".

CUZA v. **MĂRCI POŞTALE LITOGRAFIATE.**

„CUZA NEEMISE". Denumire sub care sînt cunoscute mărcile poştale comandate de Cezar Librecht, directorul general al D.P.T., litografului Wonneberg, datorită faptului că I. V Socec, cel care preluase comanda Ministerului de Finanţe, tergiversa livrarea mărcilor. Comanda lui C. Librecht este onorată prompt, cantitatea solicitată fiind furnizată de Wonneberg în decembrie 1864, dar în acelaşi timp sosesc şi mărcile comandate de Ministerul de Finanţe.

În situaţia dată, Mihail Kogălniceanu, în acel moment prim-ministru, dă dispoziţii să se cerceteze cazul, hotărînd totodată ca mărcile poştale comandate lui I. V. Socec să fie puse în circulaţie poştală, iar cele tipărite de Wonneberg să fie stocate în tezaurul poştei. Aceste mărci au fost vîndute după un timp diverşilor negustori. v. **MĂRCI POŞTALE LITOGRAFIATE.**

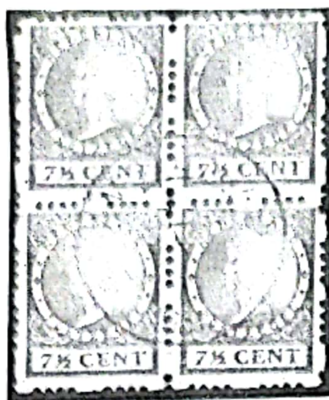
DANTELATĂ v. **DANTELURĂ; MĂRCI POŞTALE DANTELATE.**

DANTELURĂ. Tăietură în formă de dinţi (dantelă) pe una sau pe toate marginile unei mărci, obţinută în urma procesului de perforare (v.) a colii; este destinată uşurării desprinderii mărcii din coala pe care a fost tipărită, fără intervenţia unui obiect tăios. Necesitatea dantelurii s-a făcut simţită la puţin timp după apariţia mărcilor poştale adezive, deoarece separarea mărcilor din coală se făcea cu dificultate, ajungîndu-se, de multe ori, la deteriorarea acestora; au apărut astfel diferite dispozitive, întrebuinţate mai întîi de către particulari (în special comercianţi cu o voluminoasă corespondenţă de afaceri sau negustori ce se ocupau cu revinderea mărcilor poştale şi erau interesaţi în eliminarea dificultăţilor şi pierderilor ivite în urma desprinderii mărcilor din coală), fapt ce a dus astfel la existenţa, în diferite ţări, a unor mărci perforate ce făceau parte dintr-o emisiune oficială nedantelată. Perforările particulare prezintă o multitudine de varietăţi (străpungere în linie, în zigzag etc.), diferite de ceea ce numim astăzi danteluri. Perforări particulare sînt cunoscute şi la emisiunile clasice nedantelate din ţara noastră (de exemplu marca cu valoare de 3 bani violet, din emisiunea „Carol cu favoriţi" – 1870). Primul dispozitiv de perforat, în accepţia de azi a termenului, a apărut în Marea Britanie, fiind realizat de Henry Archer (v.) în 1854. Dantelura se execută printr-un procedeu tipic de perforare: de-a lungul unei linii se practică, la distanţe egale, cu ajutorul unor poansoane în sistem patriţă-matriţă, orificii circulare de dimensiune constantă. În funcţie de dispozitivul folosit, se cunosc trei procedee de perforare a dantelurii: în linie (v.), în pieptene (v.), în casete (v.). Perforările sînt făcute la distanţe mai apropiate sau mai depărtate, cu găuri de diametru mai mare sau mai mic, obţinîndu-se danteluri diferite. De asemenea, în urma unor modificări făcute din greşeală sau intenţionat dispozitivelor de perforat în tipografie, s-au obţinut mărci poştale ce variază în notaţie internaţională de la 5 la 18 dinţi pe 2 cm. Dantelura se măsoară prin numărul de dinţi pe o lungime de 2 cm, cu ajutorul unui instrument special, numit odontometru (v.). În cazul în care pentru o marcă poştală dantelura este indicată cu un singur număr, de exemplu 11, înseamnă că are pe o lungime de 2 cm 11 dinţi şi că marca poştală are aceeaşi dantelură pe toate laturile. Scara dantelurii cuprinde şi gradaţii în fracţie, indicînd că pe cei 2 cm se înscriu spre exemplu 11 1/2 dinţi. Dacă dantelura este indicată prin două numere (10×12) primul se referă întotdeauna la laturile orizontale, iar cel de al doilea la cele verticale, arătînd în amîndouă cazurile numărul de dinţi pe care-i are marca pe o lungime de 2 cm din laturile sale. Primele mărci dantelate în mod oficial în ţara noastră au apărut în anul 1872.

DANTELURĂ CU INTERSPAŢII. Dantelură provenită din programarea specială a maşinilor de perforat sau din defectarea acestora (ruperea unor dispozi-

tive de perforat), caracterizată prin lipsa unuia sau a mai multor dinți.

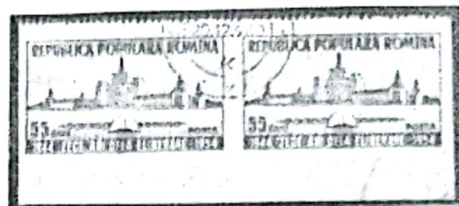
Dantelură defectuoasă. Dantelură obținută în urma procesului de perforare cu dispozitive uzate. Mărcile cu astfel de danteluri sînt considerate de filateliști ca fiind de calitate inferioară, afară de cazul în care formează un element de studiu în colecțiile specializate. În cazul emisiunilor de mare tiraj, apărute în parte cu danteluri regulate și în parte cu danteluri imperfecte (de exemplu, emisiunea de mărci uzuale românești din anul 1960), ambele variante pot fi incluse în colecțiile specializate.

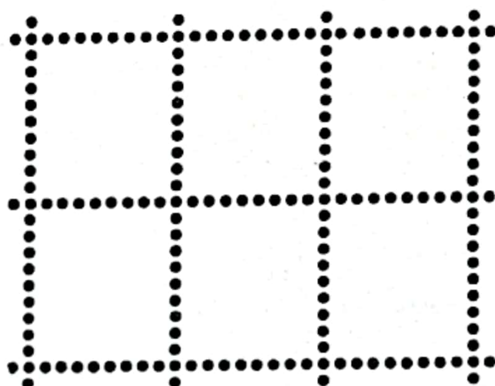
Dantelură dublă. Defect provenit în urma perforării de două ori a colilor de mărci poștale tipărite. Asemenea mărci pot ajunge din greșeală în circuitul poștal, fiind folosite la francare; în colecțiile obișnuite sînt de preferat piesele normal dantelate, cele cu dantelura dublă prezentînd însă interes pentru colecțiile specializate.

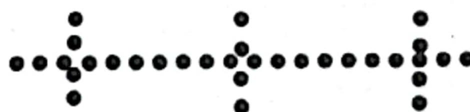
Dantelură incompletă. Mărci poștale, la care, la una sau la mai multe margini, a fost omisă complet dantelura, astfel că o marcă poștală poate apărea cu dantelura numai pe una, două sau trei margini.

Dantelură în casetă. Dantelură realizată cu ajutorul unui dispozitiv (placă de oțel) cu ace, care efectuează dintr-o dată perforarea întregii coli. Se folosește mai ales la perforarea colițelor și, mai rar, la coli întregi de mărci poștale. v. **Perforare.**

Dantelură în linie. Dantelură realizată cu ajutorul unui dispozitiv liniar cu ace, care perforează coala succesiv, orizontal și apoi vertical. Acest sistem a fost folosit în țara noastră pînă în anul 1950. v. **Perforare.**

Dantelură în pieptene. Dantelură realizată cu ajutorul unui dispozitiv cu ace în formă de pieptene, cu care se obține o dantelură foarte regulată. v. **Perforare.**

Data emisiunii. Timpul exprimat în termeni calendaristici, care indică cînd a fost pusă pentru prima dată în circulație o marcă sau o serie de mărci poștale.

DATA OBLITERĂRII. Dată purtată de o ştampilă poştală sau specială care, aplicată pe o marcă poştală, atestă circulaţia respectivei mărci prin poştă.

D.B.S.R. v. **COMPANIA CĂII FERATE DUNĂREA — MAREA NEAGRĂ.**

DECALCARE v. **TRANSPORT.**

DECOLORARE. Fenomen care constă în schimbarea culorii cernelurilor cu care s-a imprimat o emisiune poştală. El este provocat, în majoritatea cazurilor, de agenţi externi (substanţe acide sau bazice, acţiunea luminii, căldurii şi a umidităţii), dar, de foarte multe ori, şi ca urmare a interacţiunii materialelor folosite în executarea emisiunilor poştale (hîrtie, carton, cerneală). Decolorările pot consta din transformarea unei culori în alta sau din modificarea nuanţei sau intensităţii unei culori.

DECOLORAT. Obiect, marcă poştală sau efect poştal care şi-au pierdut total sau parţial culoarea.

DECUPAT. Tăiat dintr-un întreg, tăiat dintr-o coală de mărci poştale sau dintr-un întreg poştal etc.

DEFECT. Obiect, marcă poştală sau efect poştal cu defecţiuni de prezentare sau de realizare.

DEGETAR v. **ŞTAMPILE DEGETAR.**

D.G.P.Tc. v. **DIRECŢIA GENERALĂ A POŞTELOR ŞI TELECOMUNICAŢIILOR.**

DEMONETIZARE. Scoatere, retragere din circulaţie a unor mărci şi efecte poştale etc., devalorizarea, pierderea sau reducerea valorii nominale de circulaţie a unor mărci poştale etc.

DEMONETIZATĂ. Marcă poştală a cărei valoare de francare a expirat, fiind retrasă din circulaţie.

DEPARAIATE v. **DESPERECHEATE.**

DEPUNĂTOR. 1. Persoană care depune o sumă de bani, hîrtii, obiecte de valoare, cu un anumit scop (spre păstrare, expertizare etc.). 2. Orice persoană fizică sau juridică, din ţară sau străinătate, care prezintă mărci sau alte piese Comisiei de expertiză (v.), pentru expertizare filatelică (v.) a pieselor filatelice (v.) româneşti sau străine; piesele filatelice expertizate vor fi însemnate cu poansonul „A.F.R.“, în conformitate cu reglementările stabilite de expertiza filatelică. Depunătorul poate cere, pentru piesele ce prezintă un interes deosebit, certificate de expertiză sau fotocopii autentificate; de asemenea, depunătorul are dreptul să solicite conducerii A.F.R., în cazurile cînd Comisia de expertiză nu se poate pronunţa asupra pieselor filatelice, ca acestea să fie trimise în străinătate pentru expertizare, toate cheltuielile şi riscurile fiind suportate de depunător.

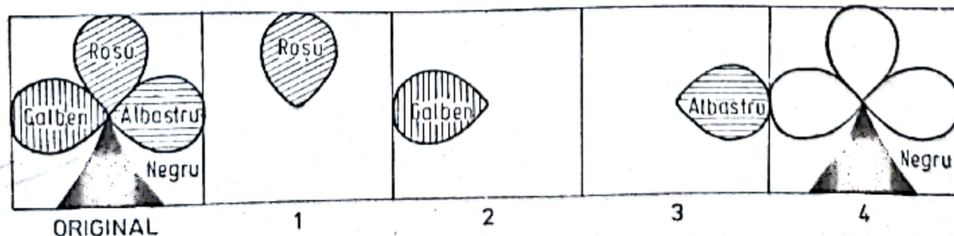
DESCENTRATĂ v. **MĂRCI POŞTALE DESCENTRATE.**

DESCOMPUNEREA CULORILOR. Operaţie de extragere (separare) dintr-un original (imagine) colorat a celor trei culori fundamentale (galben, roşu şi albastru), în vederea pregătirii de clişee separate pentru fiecare dintre aceste trei culori, a căror suprapunere să dea o imagine asemănătoare cu cea de pe originalul descompus. Descompunerea culorilor, care în trecut se executa manual, prin aprecierea subiectivă a desenatorului litograf, se efectuează astăzi pe cale fotomecanică, fotochimică şi fotoelectrică, folosindu-se filtre colorate. Descompunerea culorilor prin procedeele moderne înlătură în mare măsură posibilitatea unor erori filatelice provenite de la pregătirea formelor pentru tipar (v.).

DESENUL MĂRCII. Reprezentarea grafică a unei mărci care constă dintr-o imagine realizată prin linii, puncte, pete, simboluri etc. în concordanţă cu inscripţia şi tema emisiunii.

DESPERECHEATE. Una sau mai multe mărci izolate din seria din care fac parte.

DESTINATAR. Persoană căreia i se trimite o scrisoare, mandat poştal sau colet poştal; adresant.

DICKINSON v. **HÎRTIE CU FIRE DE MĂTASE.**

DILIGENȚĂ. Trăsură mare, acoperită, trasă de 4 sau 6 cai, cu care se efectua transportul regulat de poștă și de călători pe distanțe lungi, înainte de apariția mijloacelor moderne de transport; poștalion.

DIMENSIUNE. **1.** Mărime exprimată în unități adecvate. **2.** Mărimea unei mărci poștale sau a unei piese filatelice exprimată în mm, notată cu două cifre, dintre care prima arată dimensiunea pe orizontală și cea de a doua pe verticală. De exemplu, colița *Efiro* emisă la 20 decembrie 1932 are dimensiunea 101 × 121 mm, iar marca poștală *Nicolae Bălcescu*, din 20 decembrie 1948, are dimensiunea de 42×26 mm. În unele cataloage, termenul de dimensiune este înlocuit cu cel de format (v.).

DINȚĂTURĂ. Totalitatea perforațiilor făcute pe marginile unei mărci poștale pentru a putea fi ușor desprinsă din coală. v. **DANTELURĂ; MĂRCI POȘTALE DANTELATE.**

DIRECȚIA GENERALĂ A POȘTELOR ȘI TELECOMUNICAȚIILOR (D.G.P.Tc.). Organism central al aparatului de stat făcînd parte din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor (v.), for coordonator de conducere și îndrumare a unităților P.T.T.R. subordonate, precum și unitate operativă cu rol de centrală economică. Direcția Generală a Poștelor și Telecomunicațiilor are în subordine directă două categorii de unități: **a)** unități complexe de poștă, presă, telegraf, telefon și radioficare, organizate corespunzător împărțirii teritorial-administrative a țării, respectiv Direcții Județene de Poștă și Telecomunicații (v.), Direcția de Poștă a municipiului București și Direcția de Telecomunicații a municipiului București; **b)** unități specializate, cu sediul în București, care au ca sarcini rezolvarea unor atribuții comune unităților teritoriale, respectiv Direcția expedierii presei—București, Direcția transporturi poștale—București (v.), Oficiul special de editare și difuzarea timbrelor (v.), Oficiul controlul mandatelor; **c)** unități specializate în domeniul radiodifuziunii.

DIRECȚIA TRANSPORTURI POȘTALE — BUCUREȘTI. Unitate specializată, aflată în directa subordine a Direcției Generale a Poștelor și Telecomunicațiilor (v.), avînd rolul să asigure finalizarea procesului exploatării poștale. Activitatea sa constă în următoarele operațiuni: preluarea de la Direcția de poștă a municipiului București a tuturor trimiterilor poștale depuse în Capitală; transportarea, cu ajutorul vagoanelor poștale (v.), pe întreg teritoriul țării, a trimiterilor poștale (atît cele depuse în București, cît și cele depuse la celelalte unități pentru întreaga țară sau pentru municipiul București, transportul trimiterilor poștale realizîndu-se astfel în dublu sens pentru Capitală și în tranzit pentru restul țării); transportul presei centrale, precum și al celei străine sosite în România, pentru întreaga țară; transportul, pentru unele localități, al corespondenței și coletelor poștale prin intermediul curselor TAROM.

DIRECȚIE JUDEȚEANĂ DE POȘTĂ ȘI TELECOMUNICAȚII. Unitate operativă subordonată Direcției Generale a Poștelor și Telecomunicațiilor (v.) din Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor (v.), avînd ca sarcini de bază coordonarea, îndrumarea și organizarea procesului de producție P.T.T.R. din cadrul județului respectiv; pe lîngă alte atribuții, are și obligația de a sprijini Filiala județeană a asociației filateliștilor (v.) din Republica Socialistă România. Pe teritoriul R.S.R. există, în baza împărțirii teritorial-administrative a țării, 39 direcții județene de poștă și telecomunicații; ele își au sediul în orașul de reședință a județului și poartă în titulatură denumirea județului respectiv. Ca structură organizatorică direcțiile județene cuprind: *oficii P.T.T.R. urbane* (v.); *oficii P.T.T.R comunale* (v.); *oficii poștale de tranzit* (v.); *oficii de poștă rurală mecanizată* (v.); *agenții autorizate P.T.T.R.* (v.); *ghișee poștale* (v.); *magazine de desfacere a mărcilor și accesoriilor filatelice* (v.); *chioșcuri de difuzare a presei.* Direcția de poștă a municipiului București are grad de direcție județeană, în subordinea sa aflîndu-se: oficii P.T.T.R. urbane (toate oficiile existente în Capitală), oficii comunale și agenții autorizate P.T.T.R. (din comunele subordonate municipiului București). Din gama largă și diversă a prestațiilor efectuate de unitățile de poștă notăm: **1)** transmiteri de comunicări scrise, cunoscute în general sub numele de *corespondență*

poştală (v.) sau *obiecte de corespondenţă* (v.); **2)** transmiteri de valori băneşti sau materiale, care sînt de două feluri: a) *valori băneşti*, respectiv mandate (v.) şi b) *valori materiale*, respectiv mesagerii (v.), numite şi *obiecte de mesagerii* (v.); **3)** *servicii de comision* (v.); **4)** *operaţiuni de depuneri şi restituiri de economii* (operaţiuni CEC); **5)** *activitatea de difuzare a presei*, care constă în mai multe operaţiuni: contractarea abonamentelor pentru publicaţiile centrale şi locale, cotidiene şi periodice româneşti sau din alte ţări (figurînd, an de an, în catalogul publicaţiilor pentru care se contractează abonamente) cu populaţia şi unităţile de stat şi obşteşti; transportul publicaţiilor centrale şi locale cotidiene şi periodice la toate unităţile P.T.T.R. din ţară; desfacerea presei la abonaţi şi vînzarea ei cu bucata; transportul şi expedierea la abonaţii din străinătate a presei interne; transportul, difuzarea şi desfacerea presei străine la abonaţi şi prin vînzarea cu bucata.

Distrus. Stricat, deteriorat.

Doclad (Învechit). Raport, referat.

Document poştal. Scrisoare sau orice alt înscris, de provenienţă oficială sau particulară, circulat prin poştă sau creat în acest scop, prin intermediul căruia putem cunoaşte unele fapte istorice sau actuale legate de problemele poştale. În gama documentelor poştale se înscriu: scrisorile prefilatelice, benzile pentru ziare, scrisorile circulate, indiferent de perioadă sau de teritoriu, întregurile poştale, mandatele, frahtele, telegramele, citaţiile judiciare, întregurile cu supratipar şi, în general, orice alte imprimate destinate serviciilor poştale, care au circulat efectiv prin poştă.

Dorobanţi ai prefecturii. Corp militar teritorial înfiinţat în Ţara Românească în anul 1832, avînd sarcina de a asigura paza şi ordinea internă, precum şi aceea de a însoţi poştalioanele (v.) mai ales cînd transportau gropuri (v.) sau alte valori. Corpul dorobanţilor era împărţit în 18 cete, cîte una de fiecare judeţ, ceata fiind compusă la rîndul ei din 1—3 pedestraşi şi 2—3 călăreţi; durata serviciului militar era de 3 ani, iar dorobanţii aveau obligaţia să se prezinte cu echipamentul şi caii lor; leafa lor era suportată de sate. Legile de organizare a armatei din 1864, 1868 şi, mai ales, 1872 au modificat rolul corpului dorobanţilor care a devenit armată teritorială, rezervă a armatei permanente.

Dram. Veche unitate de măsură pentru greutăţi (1 dram = cca 3,18 – 3,23 grame) şi pentru capacităţi (1 dram = cca 3,23 – 3,80 cm³), echivalentă cu 1/400 oca, utilizată pînă la introducerea sistemului de măsuri şi greutăţi metrice (decretată prin legea din 15/27 sept. 1864, care prevedea aplicarea ei începînd cu 1/13 ianuarie 1866; generalizată în urma legii din 6/18 martie 1883 prin care România a aderat la Biroul internaţional de

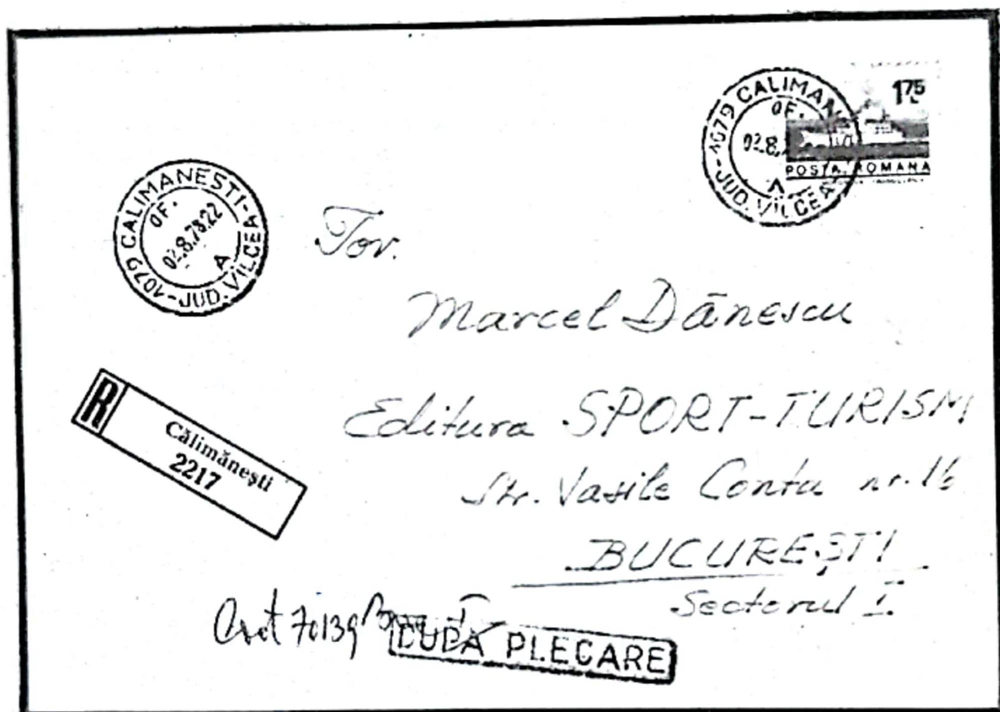

măsuri şi greutăţi). Ca măsură de greutate a stat la baza primului tarif poştal din ţara noastră. v. **Tarif poştal.**

Dublă impresiune v. **Dublă imprimare.**

Dublă imprimare. Defecţiune de ordin tipografic, rezultată din imprimarea de două ori a colii de hîrtie cu aceeaşi formă de tipar, prin reintroducerea în maşină, din greşeală, a unei coli deja tipărită. A doua imprimare poate fi deplasată puţin, dînd contururi duble desenului. v. **Formă de tipar; Imprimare.**

După plecare. Indicaţie dată de ştampilele ce se aplica pe corespondenţele prezentate oficiului poştal spre expediere, după plecarea cursei poştale. v. **Ştampile pentru justificarea întîrzierii.**

Early date. Expresie în limba engleză ce semnifică data cea mai timpurie de circulaţie cunoscută a unei mărci poştale, aşa cum rezultă din obliterare, faţă de perioada de folosire oficială, prevăzută în documente. Exemplarele circulate timpuriu sînt mult căutate, mai ales la emisiunile clasice.

Editare. 1. Ansamblul operaţiunilor pentru prepararea, tipărirea, difuzarea unei publicaţii în general. **2.** Ansamblul operaţiilor pentru realizarea unei emisiuni poştale (marcă poştală, serie de mărci poştale, coliţe, plicuri prima zi etc.) sau a altor publicaţii poştale filatelice, cuprinzînd stabilirea tematicii, pregătirea machetelor şi a originalelor (v.), imprimarea, finisarea şi difuzarea.

Efigie. Chipul unei persoane — om de stat, de ştiinţă etc. — reprodus pe o monedă, medalie, marcă poştală.

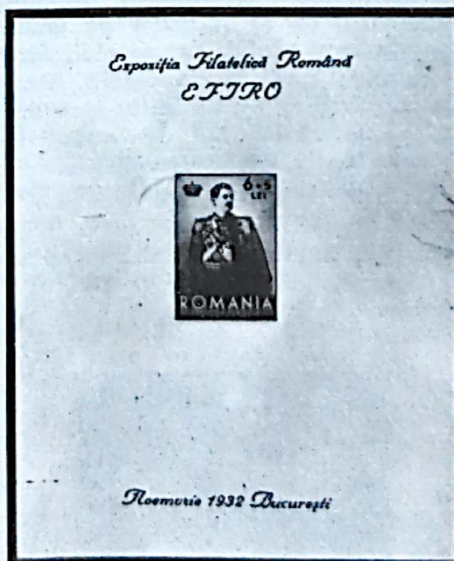

Toate mărcile clasice româneşti reprezintă efigii ce înfăţişează chipuri din faţă şi profil.

„Efigii“. Denumire dată curent emisiunii din 1903 (pusă în circulaţie cu ocazia inaugurării Palatului Poştelor din Bucureşti), datorită faptului că, pe lîngă alte elemente grafice, includea în desen şi un mic medalion cu efigia regelui Carol I.

E.F.I.R.O. Iniţialele Expoziţiei filatelice române, ce a avut loc în Bucureşti, între 20 — 30 noiembrie

1932. Cu această ocazie, Poşta română a pus în circulaţie prima coliţă din ţara noastră, cunoscută sub numele de „EFIRO".

Egiptiene. Caractere moderne de literă tipografică, caracterizate prin grosimea uniformă a tuturor trăsăturilor, cu construcţia aproape geometrică şi tălpile picioarelor dreptunghiulare. v. Literă.

ABCDEFGHIJKL
abcdefhiklmnopq

Elzevire. Caracter de literă. v. Literă.

Emisiune. Acţiune de producere şi punere în circulaţie a unor hîrtii de valoare, monede, medalii, mărci şi efecte poştale; în genere aceste emisiuni sînt efectuate de către stat.

Emisiune comemorativă. Emisiune poştală pusă în circulaţie în scopul comemorării unui anumit eveniment important sau a unei personalităţi.

Emisiune dăunătoare. Denumire dată de F.I.P. seriilor de mărci poştale aşa-zis „dăunătoare" pe considerentul că ar fi emise de unele ţări în scop exclusiv comercial, fără o suficientă justificare poştală. Acestea emisiuni nu sînt admise la expoziţii. Prezenţa lor în exponate comportă fie declasarea colecţiilor, fie scăderea punctajului de clasificare.

Emisiune definitivă. Emisiune poştală omologată şi pusă în circulaţie în mod oficial.

Emisiune poştală locală. Emisiune poştală (nouă sau supratipărită) pusă în circulaţie de organele locale, determinată de schimbarea regimului de administraţie, de epuizarea stocului de mărci sau de schimbarea tarifelor. În ţara noastră, în urma insurecţiei naţionale armate antifasciste şi antiimperialiste de la 23 August 1944, armata română, în cooperare cu armata sovietică, trece la o puternică ofensivă în scopul curăţării întregului teritoriu al ţării de către trupele hitleristo-horthyste, acţiune încheiată la 25 octombrie 1944 prin eliberarea localităţilor Satu Mare şi Carei; la 11 noiembrie 1944, în judeţele din nordul Transilvaniei se instituie temporar administraţia militară sovietică, al cărei rol, potrivit declaraţiei guvernului sovietic, consta în asigurarea, în spatele frontului, a ordinii necesare continuării operaţiunilor militare; la 9 martie 1945 administraţia românească este restabilită în nordul Transilvaniei. În acest interval de timp, serviciul poştal a fost asigurat de autorităţile locale, independent una faţă de alta. Aşa au apărut emisiuni, cu desene noi („Poşta Năsăud" — în februarie 1945, „Oradea" — emisiunea a II-a la 7 martie 1945, „Poşta Sălaj 1945" — în martie 1945), sau emisiuni supratipărite pe mărci maghiare („Poşta Odorhei" la 15 decembrie 1944, „Poşta Oradea" la 27 ianuarie 1945, „Poşta Sălajului" la 12 februarie 1945, „Poşta Tîrgu Mureş" în noiembrie 1944, „Poşta Sighet" în noiembrie 1944). În afara acestor emisiuni locale, cunoscute în ţara noastră şi sub denumirea de „emisiuni locale de eliberare", se mai cunosc şi emisiuni poştale locale folosite de poştele locale turistice (v.). De exemplu „Păltiniş" – emisiunea I în iunie 1895, emisiunile a II-a şi a III-a între anii 1896 – 1898, emisiunea a IV-a în anul 1900, emisiunile a V-a, a VI-a, şi a VII-a între anii 1903 – 1909, emisiunea a VIII-a în anul 1910, emisiunea a IX-a în anul 1923, emisiunea a X-a în anul 1924; emisiunea „Bistra" între anii 1906 – 1912; „Măgura" emisiunile I şi a II-a. Emisiunile de timbre ale unor autorităţi poştale locale, realizate cu mijloace improvizate, în situaţii excepţionale pot constitui rarităţi valoroase. v. Poşte locale.

Emisiune poliglotă. Emisiune poștală cu textul redat în două sau mai multe limbi. De exemplu, mărcile poștale canadiene au textul în două limbi (engleză și franceză), iar mărcile poștale O.N.U. în cinci limbi (chineză, engleză, franceză, rusă, spaniolă).

Emisiune provizorie. Emisiune poștală, realizată cu desene vechi, noi sau prin supratipărirea unor mărci poștale vechi, pusă în circulație în mod excepțional, pentru un timp limitat, în vederea acoperirii nevoilor de francare, pînă la apariția unor emisiuni definitive. Deoarece mărcile poștale provizorii sînt puține (aflîndu-se în circuitul poștal un timp foarte scurt) au de obicei cote filatelice mari.

Emisiune specială. 1. Emisiune poștală pusă în circulație cu ocazia unor evenimente deosebite în viața politică și economică, pe plan național sau internațional. 2. Emisiune realizată în condiții de concepție și execuție deosebite.

Emisiunea „cap de bour" v. **Mărci poștale „cap de bour".**

Epistolar. 1. Privitor la arta de a scrie scrisori; scris, compus în stil de scrisoare. 2. Colecție de scrisori publicate.

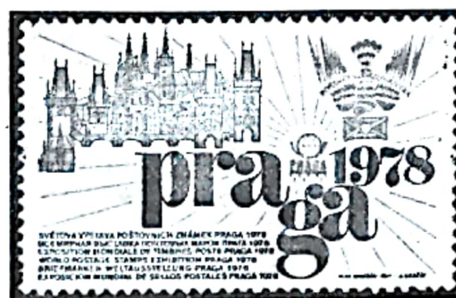
Epistolă. Scrisoare.

Epistolie (Învechit). Scrisoare.

Eren v. **Expoziția realizărilor economiei naționale.**

Erinofilie. Disciplină care se ocupă cu colecțiile de viniete fără valoare fiduciară (de francare).

Eroare. Marcă poștală ce prezintă caracteristici diferite (culoare, imagine, dantelură, hîrtie, date ș.a.) față de cele ale mărcii „tip", care se repetă în mod constant pe coală, în același loc, la întreg tirajul sau numai la o parte din el. În afara erorilor tehnice de tipar, de culori etc., în desenele sau inscripțiile unor mărci poștale s-au strecurat și greșeli de istorie, de limbă, ortografie ș.a., neobservate în toate fazele (machetare, avizare, bun de tipar, bun de difuzare). Cele mai multe erori provin de la imprimare. Erorile nu trebuie confundate cu defectele de imprimare (v.). Erorile sînt foarte căutate de colecționari, mai ales pentru colecțiile speciali-

zate. v. **EROARE DE IMPRIMARE**; **MĂRCI POŞTALE CU ERORI**.

EROARE DE CULOARE v. **EROARE**; **EROARE DE IMPRIMARE**.

EROARE DE IMPRIMARE. Eroare datorată unor scăpări tipografice care pot produce defecţiuni de mai multe feluri. *Eroare de culoare*. Eroarea constă în tipărirea unor mărci poştale în alte culori decît cele omologate sau tipărirea incompletă (una sau două culori lipsă). De exemplu, din valoarea de 5 bani a emisiunii „Bucureşti 1879" se cunosc exemplare tipărite în culoarea roz în loc de verde deschis, iar valoarea de 1,75 lei de la emisiunea „Luna IV - 1963" a fost tipărită şi fără rachetă, coala respectivă neintroducîndu-se la toate culorile în maşina de imprimare. *Eroare de hîrtie*. Eroarea constă în imprimarea unor mărci poştale pe spatele hîrtiei în loc de a fi tipărite pe faţa acesteia. O astfel de eroare apare vizibilă mai ales la hîrtiile ce se deosebesc din punct de vedere al aspectului feţei şi spatelui lor. De exemplu, din valoarea de 3 lei a emisiunii „Expoziţia Generală din 1906" se cunosc exemplare tipărite pe partea lucioasă a hîrtiei, spre deosebire de restul emisiunii care a fost tipărită pe faţa mată a acesteia. Erorile de hîrtie mai pot proveni din amestecarea unor hîrtii cu altele şi mai ales a celor cu filigran. De exemplu, din valoarea de 10 lei format mare, supratipărit, a emisiunii de mărci uzuale din anul 1930, se cunosc un număr foarte mic de exemplare tipărite pe hîrtie cu filigran, deşi toată emisiunea este realizată pe hîrtie fără filigran. *Eroare de imprimare propriu-zisă*. Eroarea constă în introducerea greşită a colilor de hîrtie în maşină, ceea ce poate duce la obţinerea unor mărci poştale cu centre răsturnate (v.), la dispariţia unor elemente (cifre, litere) din forma de tipar în timpul imprimării etc. De exemplu, din emisiunea supratipărită cu ocazia a „50 de ani de la moartea lui Aurel Vlaicu" se cunosc exemplare cu inscripţia „1,75 le" în loc de „1,75 lei" cum este corect.

ESEURI. Reproduceri ale mărcilor poştale obţinute prin oricare din procedeele de imprimare, făcute înainte sau în timpul tipăririi, cu scopul de a alege desenul, culoarea, hîrtia şi pentru a controla apoi procesul de fabricaţie. Deşi eseurile nu sînt comercializate, au ajuns, pe căi necunoscute, în mîinile colecţionarilor. În literatura filatelică de specialitate sînt cunoscute colecţii de studiu care conţin multe eseuri, sau numai colecţii de eseuri (colecţia contelui Ferrari ajunsă în anul 1890 la muzeul Poştal din Berlin, colecţia lui Martin Schröder din Leipzig ş.a.). În ceea ce priveşte eseurile mărcilor poştale româneşti, cea mai completă colecţie a avut-o Eduard Cohen, pasionat colecţionar şi cercetător al mărcilor poştale româneşti, care a publicat în anul 1945, la Lisabona, studiul *Contributions à l'étude des essais de timbres-poste de Roumanie*. Eseurile se împart în: probe de gravură (v.),

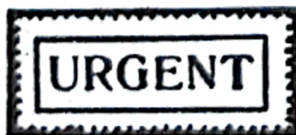
probe de planşă (v.), probe de culoare (v.).

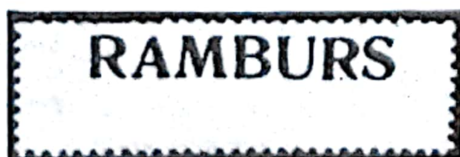

ESTIMA. A evalua, a aprecia o marcă, o serie, o colecţie de mărci poştale sau alte piese filatelice.

ETICHETĂ. Bucată de hîrtie de dimensiuni mici, tipărită, aplicată pe anumite trimiteri poştale, cu scopul de a arăta caracterul trimiterilor. Etichetele sînt de mai multe feluri: „Recomandat“, „Par avion“, „Expres“, „Fulger“ etc. Acestea se colecţionează — de regulă — cu scrisoarea sau cu întregul poştal pe care au circulat. v. **ETICHETĂ DE RECOMANDARE; ETICHETĂ PRIN AVION.**

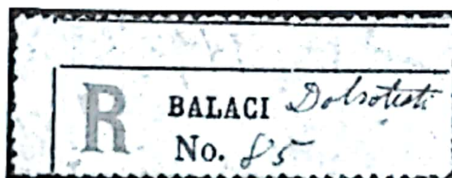

ETICHETĂ DE RECOMANDARE. Benzi dreptunghiulare de hîrtie, avînd în partea stîngă imprimată litera R, restul spaţiului fiind lăsat liber pentru a se înscrie în el numărul din registrul de poştă pentru recomandate. Etichetele se lipesc pe scrisorile recomandate pentru a putea fi deosebite de cele comune. Majoritatea etichetelor au imprimat şi numele oficiului poştal care le foloseşte.

ETICHETĂ „PAR AVION“ v. **ETICHETĂ „PRIN AVION“.**

ETICHETĂ „PRIN AVION“. Fragment de hîrtie, de obicei dreptunghiular, de culoare albastră, care are imprimate cuvintele PAR AVION. Ţările care folosesc în scris alte caractere decît cele latine emit, de regulă, etichete bilingve, cu caractere proprii limbii respective, precum şi cu litere latine. Unele state imprimă pe astfel de etichete un semn distinctiv, specific.

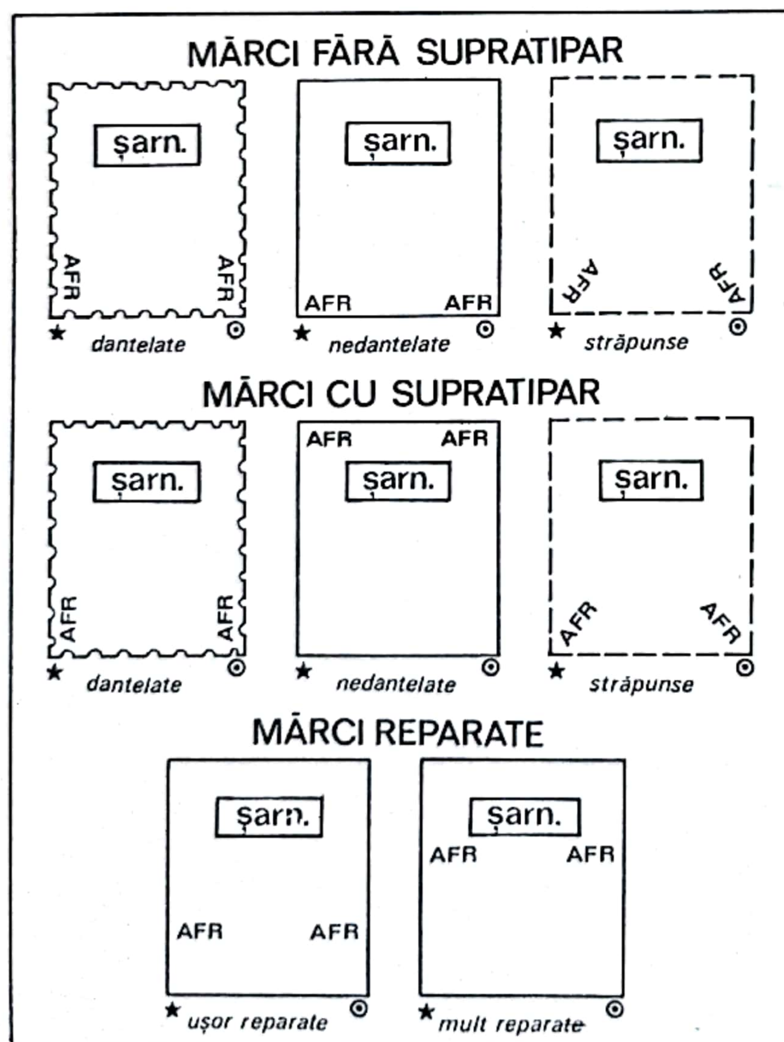

Evaluare. Estimarea valorii unei mărci, serii, colecții de mărci poștale sau a altor piese filatelice și exprimarea ei în unități valutare ori convenționale de catalog (lei, franci, dolari, mărci, lire, ruble etc.).

Exemplar de lux. Denumire dată mărcilor poștale sau altor piese filatelice în stare excepțională (culoare vie, dantelură perfectă, ștampilă curată și perfect lizibilă, bine centrate, hîrtie neîngălbenită sau decolorată, nepătată etc.). Asemenea piese obțin, de obicei, evaluări mai mari decît cotele prevăzute în cataloage.

Expediere. 1. Trimitere. 2. Totalitatea formalităților și acțiunilor întreprinse de oficiile poștale în vederea trimiterii scrisorilor, banilor, coletelor etc. la adresele indicate pe ele de expeditor.

Expeditor. Persoană care expediază (trimite) scrisori, pachete, bani etc.

Expert filatelic. Specialist recunoscut în probleme filatelice; persoană care face expertize filatelice.

Expertizat. Orice obiect, document sau piesă filatelică etc. supus expertizei și atestat ca autentic (cu semnalarea eventualelor defecte), printr-o ștampilă specială de expertiză (poanson) aplicată pe verso și un certificat. v. **Expertiză filatelică.**

Expertiză filatelică. Ansamblu de studii și analize al căror scop final constă în determinarea autenticității pieselor filatelice (v.), a calității și stării lor; în vederea efectuării expertizei, Comisia de expertiză (v.) primește la sediul ei, de la depunător (v.), piesele filatelice, pe care le studiază, avizînd asupra calității acestora. Expertiza se consideră încheiată atunci cînd se emite un certificat de expertiză sau cînd pe piesele filatelice expertizate sînt aplicate semnele proprii Comisiei de expertiză A.F.R., după cum urmează: **a)** poansonul de certificare cu tuș lavabil „A.F.R."; **b)** ștampila pentru reimpresiuni „REIMPR"; **c)** ștampila pentru mărci reparate „REPARAT". Aplicarea semnelor de mai sus se face pe versoul pieselor filatelice, în locul și în pozițiile stabilite diferențiat pentru fiecare categorie de piesă, astfel: **1.** la mărcile autentice se utilizează exclusiv poansonul „A.F.R.", în pozițiile stabilite pentru cele două categorii dantelate și nedantelate. Colecționarii trebuie să aibă în vedere că poansoanele mai multor experți filatelici străini se întîlnesc și contrafăcute. Mărcile de valori mici nu se prevăd, de obicei, cu poansonul „A.F.R.", mai ales atunci cînd se pot confunda în ce privește valoarea, filigranul, tiparul, ștampila etc. cu mărci de valoare mai mare; **2.** reimpresiunile oficiale vor fi prevăzute cu ștampila „REIMPR", pusă pe mijlocul versoului mărcilor și poansonul „A.F.R." dedesubt. Nu se certifică reimpresiunile sau impresiunile particulare, nerecunoscute de stat; **3.** pentru mărcile reparate, recondiționate sau regumate se aplică ștampila „REPARAT" și poansonul „A.F.R.". Piesele filatelice pentru care se cere expertizarea vor fi depuse la Comisia de expertiză, însoțite de un formular tip. Odată cu prezentarea la expertiză a pieselor filatelice, depunătorul are obligația ca, în măsura în care îi sînt

cunoscute, să comunice datele privind proveniența mărcilor, eventualele defecte sau reparații, părerile altor experți etc.; mărcile obliterate, cu excepția celor aplicate pe fragmente, scrisori sau documente, trebuie să fie depuse în stare curată, fără șarniere.

Exponat. 1. Obiect prezentat într-o expoziție. 2. Ansamblul mărcilor, efectelor poștale, explicațiilor, desenelor etc. montate pe coli special confecționate, destinat a fi prezentat într-o expoziție (v.) de către un filatelist expozant (v.).

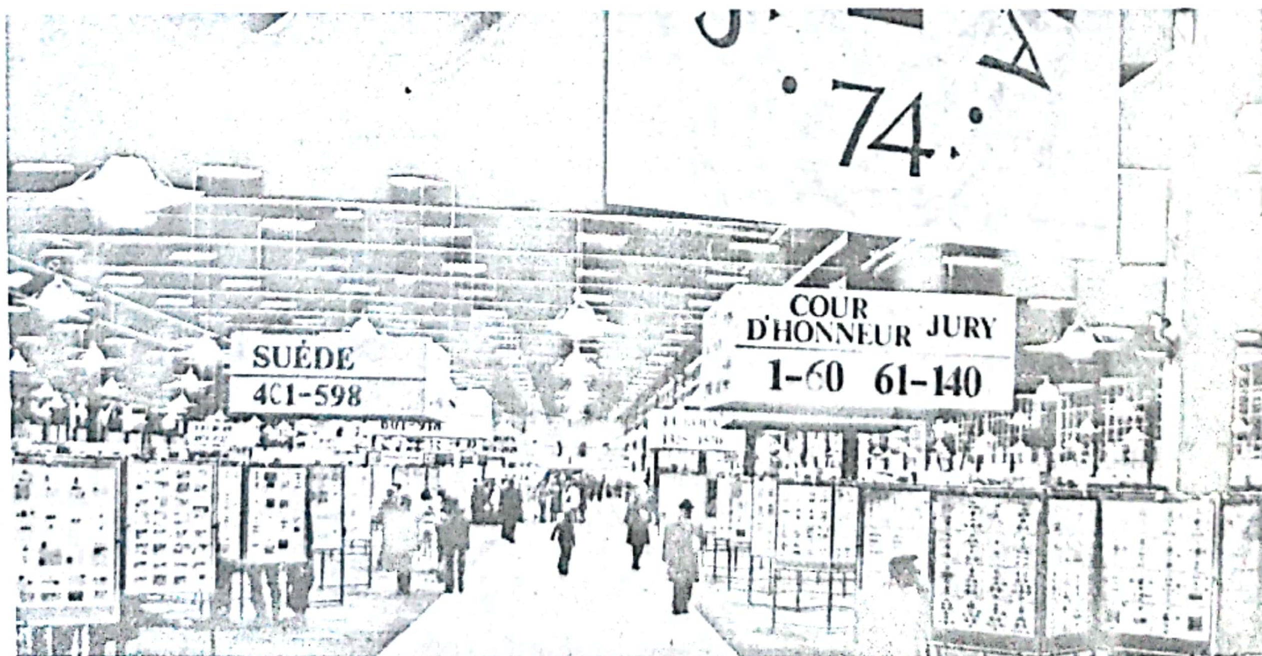
Expoziția realizărilor economiei naționale (EREN). Amplă manifestare menită să releve progresul economic al României în anii construcției socialiste în toate domeniile activității industriale, dezvoltarea ascendentă, multilaterală a țării. EREN se află în București, în Piața Scinteii, pe locul fostelor cîmpuri de curse Băneasa, și se compune dintr-un vast parc cu pavilioane expoziționale și un mare pavilion central construit din beton, oțel și sticlă, după planurile arhitecților Ascanio Damian și M. Enescu; este locul de organizare a Tîrgului Internațional București (cinci ediții pînă în prezent), a tîrgurilor de mostre (nouă ediții), a diferitelor alte tîrguri cu caracter internațional și a expozițiilor economice etc.; pavilionul central a găzduit importante manifestări social-politice, culturale, competiții sportive ș.a. Poșta română a pus în circulație diverse emisiuni filatelice în legătură cu EREN și cu Tîrgul Internațional București.

Expoziție filatelică. Manifestare publică al cărei scop constă în prezentarea unor exponate filatelice, colecții etc. în vederea punerii în valoare a specificului activității filatelice, precum și pentru asigurarea unui schimb util de experiență între filateliștii avansați și începători; clădire în care are loc o expoziție. Prima expoziție filatelică din lume a fost organizată la Bruxelles în anul 1852, avînd însă un caracter local. În anul 1856 s-a desfășurat la New York prima expoziție filatelică internațională. În țara noastră, întîia expoziție filatelică are loc în mai 1891, la București, în casa lui C. Butculescu, președintele de atunci al Societății Filatelice Române, urmată de o a doua, în anul 1894, tot în București. După constituirea statului național român unitar, o expoziție filatelică cu participarea colecționarilor din întreaga țară s-a deschis în anul 1919 la Timișoara; mai menționăm expozițiile filatelice din anul 1922 de la Sibiu și din anul 1924 de la București, aceasta din urmă cu un caracter restrîns. În anul 1932, între 20 — 30 noiembrie, s-a desfășurat la București prima expoziție de amploare, cunoscută în literatura filatelică sub numele de EFIRO (Expoziție Filatelică Română). În anul 1958, cu ocazia sărbătoririi Centenarului mărcilor poștale românești și a Poștei de stat, în București a avut loc prima expoziție internațională organizată în țara noastră. Conform regulamentului A.F.R., expozițiile filatelice sînt organizate de către cercurile filatelice (v.), de filialele județene (v.) și ale municipiului București, de către Comitetul executiv al A.F.R. (v.) cu ocazia unor evenimente, aniversări, comemorări ori în baza acordurilor survenite între cercuri, societăți, asociații, federații etc., precum și în vederea selecționării unor exponate sau a cunoașterii potențialului expozițional. Expozițiile organizate de cercurile filatelice trebuie să aibă aprobarea comitetului filialei respective sau a municipiului București; expozițiile filialelor A.F.R. sînt aprobate de către Comitetul executiv A.F.R., prin planul său anual de activitate; ele pot fi de două feluri: **a)** cu participare locală, adică numai a filateliștilor din județul respectiv sau a municipiului București și **b)** cu participare interjudețeană, pe baza unei înțelegeri prealabile cu alte filiale. Comitetul executiv A.F.R. organizează expoziții filatelice de mai multe categorii: **a)** expoziții filatelice republicane (v.); **b)** expoziții filatelice naționale (v.); **c)** expoziții filatelice naționale cu participare internațională (v.); **d)** expoziții bi- sau multilaterale (v.); **e)** expoziții filatelice internaționale (v.). Cu excepția expozițiilor organizate de cercurile filatelice, exponatele pot participa la o expoziție numai în situația în care au obținut în prealabil cel puțin o medalie de argint la o manifestare similară de rang inferior celei organizate; în cazuri cu totul excepționale, și numai la recomandarea și pe răspunderea Comitetului filialei respective, pot fi admise în premieră acele colecții care întrunesc condiții deosebite de conținut, prezentare, tratare a temei

etc. Participarea la o expoziție se face pe baza unei cereri scrise din partea solicitantului, cerere care trebuie să cuprindă datele personale, titlul exponatului, o scurtă descriere a acestuia, clasa de participare, distincțiile obținute anterior, numărul de foi, dimensiunea acestora, numărul de cadre solicitate; colecțiile expuse trebuie să cuprindă numai piesele proprietate a expozantului (expozanții pot să-și prezinte colecțiile și sub pseudonim, avînd însă obligația de a-și face cunoscută identitatea comitetului de organizare și juriului). Toate expozițiile, indiferent de nivel, vor avea un comitet de organizare, în sarcina căruia cade răspunderea rezolvării problemelor legate de buna pregătire și desfășurare a expoziției, numărul membrilor comitetului fiind stabilit în raport cu amploarea expoziției; comitetul de organizare desemnează comisia de triere a exponatelor, iar pentru expozițiile organizate de Comitetul executiv A.F.R. numește un comisar al expoziției; expozițiile pot avea și un Comitet de onoare. Expozițiile filatelice au întotdeauna un juriu (v.) compus din specialiști recunoscuți. În prezent se organizează, anual, diferite expoziții filatelice care se bucură de o largă participare a colecționarilor de toate vîrstele; de asemenea, exponatele românești sînt tot mai cunoscute și apreciate la diverse expoziții filatelice din străinătate.

Expoziție filatelică bi- sau multilaterală. Manifestare organizată de către Comitetul executiv A.F.R. sau filialele județene ori ale municipiului București în cadrul acordurilor existente cu federații, asociații filatelice naționale sau similare sau cu societăți ori cercuri filatelice din alte țări. Astfel de expoziții pot cuprinde, în totalitate sau în parte, clasele prevăzute la expozițiile filatelice naționale (v.); de asemenea, sînt selecționate colecțiile cele mai valoroase și reprezentative în scopul asigurării unei participări competitive elevate. Contactele pentru încheierea acordurilor cu organizațiile filatelice din alte țări se stabilesc și perfectează la nivelul organizațiilor naționale (A.F.R. și asociațiile sau federațiile naționale partenere).

Expoziție filatelică internațională. 1. Manifestare organizată de către Comitetul executiv A.F.R., pe baza normelor F.I.P. (v.), după un regulament întocmit în acest sens. 2. Manifestare organizată pe baza regulamentului sus-amintit de o asociație sau federație națională, cu sau fără patronajul Federației Internaționale de Filatelie. Exponate de colecții românești au participat la expozițiile internaționale și mondiale organizate sub patronajul Federației Internaționale de Filatelie, dintre care amintim cîteva din ultimii ani: „Belgica '72" — Bruxelles, „Polska '73" — Poznan, „Ibra '73" — München, „Internaba" — Basel, „Stockholmia '74" — Stockholm, „Es-

500
ANI
BUCUREŞTI
REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ
20
LEI POŞTA AERIANĂ

500
ANI
BUCUREŞTI
1459-1959
POSTA
20
BANI - REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

500
ANI
BUCUREŞTI
1459-1959
POSTA
40
BANI - REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

500
ANI
BUCUREŞTI
1459-1959
POSTA
55
BANI - REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

500
ANI
BUCUREŞTI
1459-1959
POSTA
55

500
ANI
BUCUREŞTI
1459-1959
POSTA
1.55
LEI - REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

500
ANI
BUCUREŞTI
1459-1959
POSTA
1.75
LEI - REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

BANI
POSTA R.P.ROMINA

1,75
LEI
POSTA
R.P.ROMINA

1,75
LEI
POSTA
R.P.ROMINA

R.P.ROMINA
BANI
POSTA AERIANA
55
BUCURESTI

ATLETISM BUCURESTI 1957
POSTA
1,75
R.P.ROMINA

ATLETISM BUCURESTI 1957
POSTA
1,75
R.P.ROMINA

POSTA
20
BANI
MEDALIA MATERNITATII
REPUBLICA
POPULARA ROMANA

POSTA
20
BANI
MEDALIA MATERNITATII
REPUBLICA
POPULARA ROMANA

pania '75" – Madrid, „Arphila '75 – Paris, „Themabelga" – Bruxelles 1975, „Interphil '76" – Philadelphia, „Hafnina '76" – Copenhaga, „Italia '76" – Milano, „Amphilex '77" – Amsterdam şi „Praga '78" – Praga. Filatelia noastră a fost constant prezentă la expoziţiile „Socfilex", devenite de acum tradiţionale (ediţiile de la Budapesta (1963), Sofia (1972), Bucureşti (1973), Katowice (1974), Moscova (1975), Praga (1976), Berlin (1977) şi Szombathely (1978). De asemenea, trebuie să amintim expoziţiile Balkanfila ajunse la cea de-a cincea ediţie (Varna (1965), Istanbul (1966), Bucureşti (1971), Izmir (1973), Sofia (1975)). Expoziţiile Socfilex şi Balkanfila continuă să fie organizate.

Expoziţie filatelică internaţională sub patronajul Federaţiei Internaţionale de Filatelie. Cu ocazia Congresului Federaţiei Internaţionale de Filatelie (v.) de la Madrid (14 aprilie 1975) a fost confirmat *Regulamentul general pentru expoziţiile filatelice internaţionale sub patronajul F.I.P.* aprobat de către Congresul F.I.P. de la Stockholm (30 septembrie 1974). F.I.P. patronează numai expoziţiile filatelice organizate de membrii federaţiei, aprobarea patronării unei expoziţii fiind dată de către Congres (F.I.P. poate acorda însă un sprijin tehnic şi moral unor expoziţii filatelice internaţionale organizate de ţări care nu sînt membre ale federaţiei, în scopul favorizării dezvoltării filateliei şi creării unor federaţii naţionale). Pentru ca o expoziţie filatelică internaţională să poată fi patronată de F.I.P., ţara organizatoare trebuie să înainteze o cerere Comitetului executiv F.I.P. cu trei ani înaintea celui în care va avea loc expoziţia; organizatorii au obligaţia să respecte anumite prevederi generale printre care menţionăm: să nu solicite şi să nu accepte alt patronaj filatelic în afara celui al F.I.P.; să nu admită în cadrul expoziţiei prezenţa altor organizaţii filatelice care nu fac parte din F.I.P.; în expoziţie să fie prezentate numai exponatele colecţionarilor membri ai unei asociaţii sau federaţii afiliate la F.I.P.; la stabilirea juriului să procedeze în strictă conformitate cu regulamentul F.I.P. etc. Expoziţiile filatelice internaţionale patronate de F.I.P. sînt destinate numai filateliştilor maturi; totuşi regulamentul recomandă comitetului de organizare să prevadă în expoziţie o secţie consacrată exponatelor tinerilor filatelişti (constituită în baza *Regulamentului special pentru expoziţiile filatelice ale tinerilor filatelişti*). Expoziţiile filatelice internaţionale sub patronajul F.I.P. se împart în două mari categorii: expoziţii filatelice internaţionale generale şi expoziţii filatelice internaţionale speciale. Expoziţiile filatelice internaţionale generale au în compunere următoarele categorii şi clase filatelice: a) *participări în afara competiţiei*, care cuprind: clasa de onoare (rezervată colecţiilor filateliştilor special invitaţi de organizatori); clasa oficială (exponate prezentate de administraţiile poştale, muzeele poştale, întreprinderile de imprimare a mărcilor poştale); clasa „hors concours" (rezervată exponatelor necuprinse în categoria „Participări în cadrul competiţiei", fie din motive inerente participării, fie din dorinţa expresă a expozantului); b) *participări în cadrul competiţiei*: clasa de onoare F.I.P. (intră colecţiile care au obţinut în prealabil la expoziţiile filatelice internaţionale patronate de F.I.P. trei mari medalii de aur sau un Mare premiu echivalent uneia din aceste medalii; o colecţie poate fi admisă în cadrul acestei clase numai o dată la cinci ani); clasa de filatelie tradiţională; clasa de istorie poştală; clasa de filatelie tematică; clasa de aerofilatelie (aceste patru clase sînt rezervate colecţiilor care corespund regulamentelor speciale); clasa de literatură (cuprinde publicaţiile filatelice corespunzătoare regulamentului special F.I.P. privind această clasă). Expoziţiile filatelice internaţionale speciale cuprind următoarele clase: filatelie tradiţională, istorie poştală, filatelie tematică, aerofilatelie (comitetul organizator are dreptul să includă în cadrul acestei expoziţii şi o clasă de literatură în legătură cu exponatele prezentate). Toate exponatele prezentate trebuie să aparţină integral colecţionarului participant; acesta are dreptul să menţioneze, în mod discret, raritatea pieselor; este în schimb interzisă orice indicaţie privind valoarea lor. Distincţiile acordate la expoziţiile filatelice internaţionale sub patronajul F.I.P. sînt de mai multe categorii, după cum urmează: la expoziţiile filatelice internaţionale generale se acordă un Mare premiu internaţional şi un Mare premiu naţional; la expoziţiile filatelice internaţionale speciale se acordă un Mare premiu al expoziţiei (aceste mari premii vor fi decernate

celor mai meritorii colecţii, care au primit în prealabil o mare medalie de aur; o colecţie nu poate obţine în nici un caz acelaşi Mare premiu la mai multe expoziţii internaţionale). Atît la expoziţiile filatelice internaţionale, cît şi la cele generale se acordă Premii de onoare speciale (colecţiilor care au obţinut marea medalie de aur a expoziţiei) şi, de asemenea, următoarele medalii: Marea Medalie de aur de 18 carate, medalii de aur de 18 carate, medalii de argint aurit (vermeil), medalii de argint, medalii de bronz aurit, medalii de bronz. La clasa de onoare F.I.P. (din cadrul expoziţiilor generale) se acordă Marele Premiu de Onoare al F.I.P., ceilalţi expozanţi din această clasă fiind recompensaţi de comitetul de organizare printr-un obiect de artă sau o medalie (aceasta din urmă trebuind să difere net de cele decernate de juriu în cadrul altor clase de competiţie). În urma unei propuneri bine motivate adresată preşedintelui F.I.P. de o federaţie sau asociaţie naţională membră a F.I.P., poate fi atribuită „Medalia F.I.P." unei colecţii cu o tematică inedită, de valoare filatelică excepţională, care aduce contribuţii deosebite la cunoaşterea evoluţiei filateliei ţării respective. Juriul expoziţiilor filatelice internaţionale patronate de F.I.P. este format numai din filatelişti cu o competenţă recunoscută; un sfert din membrii juriului sînt desemnaţi de către Comitetul de organizare dintre specialiştii existenţi în ţara sa; jumătate din juriu va fi compus din membri străini (maximum 2 pentru fiecare ţară participantă); juriul va fi completat prin desemnarea de către F.I.P. a membrilor complementari; preşedintele F.I.P. face parte, din oficiu, din toate juriile, cu titlu de reprezentant al F.I.P. şi arbitru; la cererea membrilor F.I.P. comitetul de organizare poate admite observatori pe lîngă juriu. Dintre membrii săi juriul alege un preşedinte, unul sau doi vicepreşedinţi şi un secretar, ei formînd biroul juriului; preşedintele juriului nu poate să cumuleze această funcţie cu alta. Biroul juriului formează grupe de cel puţin trei membri pentru aprecierea participărilor care le-au fost încredinţate; deciziile grupelor sînt definitive pînă la acordarea medaliei de vermeil inclusiv; pentru medaliile de aur, Marele premiu şi Premiile de onoare speciale deciziile vor fi luate în urma discutării şi votării propunerilor diferitelor grupe. Pentru acordarea Marelui premiu de onoare al F.I.P. juriul va desemna cinci dintre membrii săi pentru selecţionarea celor mai meritorii exponate din clasa de onoare F.I.P.; decizia finală se ia cu majoritate de voturi, prin vot secret.

Expoziţie filatelică naţională. Manifestare organizată de către Comitetul executiv A.F.R., cu participarea filateliştilor maturi sau tineri de pe tot cuprinsul ţării. Exponatele prezentate sînt grupate pe patru clase: a) *clasa de onoare* — rezervată unor colecţii care au obţinut anterior de 3 ori medalia de aur sau prezintă un interes filatelic deosebit; b) *clasa oficială* — care cuprinde colecţii prezentate de Administraţia poştală, de alte instituţii, precum şi de Fabrica de timbre; c) *clasa în afara concursului* — rezervată colecţiilor prezentate de membrii juriului, de membrii familiilor acestora, precum şi de către unii expozanţi la cererea lor expresă; d) *clasa de competiţie* (cu două grupe — maturi şi tineri) ce cuprinde următoarele categorii de colecţii: colecţii de istorie poştală (inclusiv marcofilie), colecţii filatelice tradiţionale (v.), colecţii tematice (v.), colecţii de subiect (v.), colecţii de aerofilatelie, colecţii de maximafilie, colecţii de întreguri poştale, literatură filatelică.

Expoziţie filatelică naţională cu participare internaţională. La unele expoziţii filatelice naţionale, mai ales la cele dedicate aniversărilor sau evenimentelor deosebite, pot fi invitaţi prin asociaţiile sau federaţiile filatelice naţionale şi expozanţi din străinătate, în funcţie de amploarea manifestării şi de numărul de cadre existent. Expozanţii din străinătate pot fi invitaţi şi la expoziţiile republicane, în raport cu profilul şi însemnătatea lor.

Expoziţie filatelică republicană. Manifestare organizată de o filială judeţeană A.F.R. sau a municipiului Bucureşti, sub controlul şi îndrumarea Comitetului executiv A.F.R. (v.) la care participă, de regulă, o anumită categorie de filatelişti — pionieri, şcolari, studenţi, în general tineret — sau care cuprinde exponate cu un profil bine determinat: istorie poştală, colecţii de filatelie tradiţională, colecţii filatelice de studiu, colecţii specializate, colecţii tematice, colecţii de aerofilatelie, maximafilie, întreguri poştale ş.a.

Expres v. **Scrisoare expres**; **Mărci poştale expres**.

dicționar filatelic

FACIAL v. **VALOARE NOMINALĂ.**

FACTAGIU. Distribuirea la domiciliu a trimiterilor poștale. Cuvîntul „Factagiu" își are originea în cuvîntul francez „Factage" care înseamnă distribuirea la domiciliu a trimiterilor poștale (bani, colete etc.) contra unei taxe suplimentare. v. **MĂRCI POȘTALE PENTRU FACTAJ; TAXĂ DE FACTAGIU.**

FACTAJ v. **FACTAGIU.**

FACTOR POȘTAL. Lucrător în cadrul serviciilor poștale, care distribuie corespondența la destinatari.

FALS. Denumire dată mărcilor și pieselor filatelice lipsite de autenticitate, contrafăcute total sau parțial. Falsurile pot fi *totale*, cînd avem de-a face cu o piesă filatelică contrafăcută în întregime, sau *parțiale*, cînd este vorba de intervenții parțiale care schimbă caracteristicile respectivei piese filatelice în scopul sporirii interesului ei filatelic sau a valorii. Falsurile pot consta în retipărirea unor mărci poștale, de cele mai multe ori cu deosebiri față de emisiunea „tip" (desen, hîrtie, gumă, dantelură), cu ajutorul altor clișee decît cele originale, confecționate clandestin, fără aprobarea legală necesară, precum și în regumarea, repararea, redantelarea unor piese filatelice, în aplicarea de ștampile sau supratiparuri false în vederea obținerii unor piese filatelice cu valoare crescută. Un alt gen de alterare a autenticității unei piese filatelice este așa-zisa „restaurare" sau „reparare", prin care se urmărește restabilirea condițiilor inițiale ale unor mărci ce au suportat deteriorări, fără a se indica expres, pe piesa respectivă, efectuarea reparației. Falsurile s-au constatat la puțin timp după apariția mărcilor poștale. Ele se pot împărți în „Falsuri în dauna poștei", atunci cînd mărcile poștale respective erau destinate a fi folosite pentru francarea corespondenței, și „Falsuri filatelice", atunci cînd contrafacerile au fost făcute pentru a fi vîndute colecționarilor filateliști. Cel mai frecvent sînt falsificate mărcile clasice valoroase. La mărcile poștale românești se cunosc falsuri totale sau parțiale la aproape toate emisiunile, începînd cu emisiunea „Cap de bour" pînă la emisiunile „Ferdinand" din anul 1920, cu excepția următoarelor emisiuni: „Îngerii" (1906), „25 ani regat" (1906), „40 ani domnie" (1906), „Obolul" (1907), „Gravate" (1908). După anul 1920 au mai fost falsificate emisiunile: „Jubileul Societății Române de Geografie" (1927), mărcile cu supratipar „8 iunie 1930", valoarea de 10 lei de la emisiunea „Jubileul de 30 de ani al palatului P.T.T." (1932). Din anul 1945 în filatelia românească nu se mai semnalează falsuri. Se mai cunosc, de asemenea, piese filatelice falsificate ce constau din plicuri cu mărci poștale. Adesea, atît plicul propriu-zis, cît și mărcile poștale de pe acesta sînt autentice; chiar mai mult, plicul poate să fi circulat în mod autentic prin poștă, falsificarea constînd în lipirea pe asemenea plicuri a unor mărci care au circulat efectiv un timp foarte scurt și care se găsesc din abundență în stare neuzată (v.), și în aplicarea unor ștampile contrafăcute (v.), me-

nite a determina — pentru necunoscători — majorarea importantă a valorii mărcilor respective. Cataloagele specializate atrag, de regulă, atenția asupra falsurilor. Falsurile nu au nici o valoare pentru colecționarul obișnuit. Prezentarea lor în exponate fără menționarea expresă a neautenticității sau alterării pieselor reparate duce la penalizarea drastică de către juriu. Falsurile pot face obiectul unor colecții specializate și constituie importante materiale de studiu și referință pentru experți. v. **Falsificare**; **Reparație**.

Falsificare. Acțiune de denaturare a adevărului, realizată premeditat, în scopul obținerii unui avantaj material, moral etc.; falsificarea se poate realiza prin orice mijloace susceptibile de a duce la contrafacerea unei piese filatelice, numismatice, de artă etc., ori la o alterare a acestora, în formă sau conținut. Falsificările pot privi orice piesă filatelică. Falsificarea timbrelor, mărcilor poștale, plicurilor poștale, cărților poștale etc. este o infracțiune care constă în fapta de a falsifica aceste valori, ori de a pune în circulație astfel de valori falsificate. Falsificatorii sînt pedepsiți prin lege. Prima lege din lume care a prevăzut pedepsirea falsificatorilor de mărci și efecte poștale a fost promulgată în Franța, la 11 iulie 1885. v. **Fals**.

Familie de litere v. **Literă**.

F.A.O. v. **Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură**.

Faturi (Învechit). Condici (cu cotor) în care se înregistrau primele scrisori francate ce urmau să fie expediate prin poștă.

F.D.C. Prescurtare a expresiei engleze „FIRST DAY COVER" (plic prima zi). v. **Plic prima zi**.

F.D.I.F. v. **Federația Democrată Internațională a Femeilor**.

Federația Democrată Internațională a Femeilor (F.D.I.F.). Organizație cu caracter obștesc înființată la 1 decembrie 1945, avînd afiliate organizațiile naționale ale femeilor din peste 90 de țări ale lumii. *F.D.I.F.* militează pentru întărirea legăturilor de prietenie între femeile din întreaga lume, susține revendicările acestora, acționează ferm pentru apărarea drepturilor lor de cetățene, mame, muncitoare, pentru apărarea copiilor, a păcii, democrației, independenței și suveranității fiecărui stat. *F.D.I.F.* sprijină activitatea O.N.U. și a instituțiilor sale specializate, avînd reprezentanțe permanente pe lîngă U.N.E.S.C.O., E.C.O.S.O.C. etc.; are sediul la Berlin (R.D. Germană). Mișcarea de femei din R.S. România participă la *F.D.I.F.* de la constituirea acesteia. Unele acțiuni importante ale *F.D.I.F.* au fost ilustrate prin emisiuni de mărci poștale din țara noastră.

Federația Internațională a Societăților de Aerofilatelie (F.I.S.A). Organizație fondată în anul 1951 din inițiativa Franței și a altor 7 țări. La 23 aprilie 1960 a luat denumirea de mai sus. *F.I.S.A.* cuprinde asociațiile și federațiile societăților de transporturi aeriene. Dintre obiectivele principale enumerăm: promovarea unei propagande aerofilatelice în toată lumea; organizarea de expoziții aerofilatelice, formarea de experți și membri în jurii internaționale; efectuarea de expertize pentru mărci și documente de poștă aeriană; promovarea literaturii aerofilatelice; editarea unui buletin lunar ș.a. Organele de conducere *F.I.S.A.* sînt: Congresul anual, Consiliul *F.I.S.A.* și Biroul executiv compus din președinte, vicepreședinte și secretar general.

Federația Internațională de Filatelie (F.I.P.). (Fédération Internationale de Philatélie) cu sediul la Geneva. Organism constituit în anul 1926 din organizațiile filatelice naționale ale cîtorva țări. Rolul federației constă în: înlesnirea relațiilor internaționale între organizațiile filatelice; coordonarea manifestărilor filatelice internaționale în scopul asigurării unui nivel ridicat cît și al evitării suprapunerii datelor de desfășurare a acestora; stabilirea normelor de organizare a expozițiilor internaționale; sprijinirea studiilor filatelice și a dezvoltării filateliei prin colaborare internațională; apărarea ei prin depistarea și combaterea falsificatorilor; difuzarea infor-

mațiilor cu caracter filatelic în lumea întreagă etc. Totodată studiază mijloacele și metodele necesare unei bune conservări a colecțiilor filatelice. Organul suprem al federației este Congresul, care se întrunește anual, de regula în orașele unde au loc expoziții filatelice internaționale sub patronajul *F.I.P.* La Congresul de la Hamburg din anul 1959 s-a votat primirea ca membră a *F.I.P.* a Asociației Filateliștilor din România. În cadrul federației există mai multe comisii (tematică, istorie poștală, filatelie tradițională, aerofilatelie, tineret, combaterea falsurilor, literatură filatelică etc.). Reprezentanți ai A.F.R. (v.) fac parte din Comitetul de direcție al *F.I.P.*, precum și din birourile mai multor comisii de specialitate.

Federația internațională de filatelie constructivă (F.I.P.C.O.). (Fédération Internationale de Philatélie Constructive). Organizație filatelică mondială înființată în anul 1950, care a grupat filateliștii tematicieni. A activat multă vreme concomitent cu F.I.P., afiliindu-se la aceasta la 18 august 1963, cînd în cadrul federației s-a înființat o comisie specială pentru filatelia tematică.

Federația mondială a tineretului democrat (F.M.T.D.). Organizație cu caracter obștesc înființată la 10 noiembrie 1945; reunește organizații de tineret din peste 100 de țări, care militează pentru pace, libertate, democrație, independență și suveranitate națională, un viitor mai bun al tineretului; are sediul permanent la Budapesta (R.P. Ungară). Uniunea Tineretului Comunist (v.) din țara noastră, precum și Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România fac parte din *F.M.T.D.* de la înființarea acesteia și acționează pentru dezvoltarea colaborării și cooperării între organizațiile de tineret din întreaga lume, pentru unitatea mișcării internaționale de tineret, militînd cu fermitate și consecvență pentru dreptul organizațiilor de tineret de a activa de sine stătător, fără amestec din afară.

Federația sindicală mondială (F.S.M.). Organizație cu caracter obștesc, înființată în urma Congresului Sindical Mondial de la Paris desfășurat între 25 septembrie – 8 octombrie 1945; *F.S.M.* reunește în prezent sindicatele din țările socialiste, țările capitaliste și țările în curs de dezvoltare, grupînd în rîndurile ei cca 2/3 din numărul total al membrilor de sindicat din lumea întreagă; are sediul la Praga. România este membră fondatoare, la Congresul de constituire a *F.S.M.* participînd și o delegație a C.G.M. (v.) din țara noastră; în prezent Uniunea Generală a Sindicatelor din R.S. România (U.G.S.R.), afiliată la *F.S.M.*, militează consecvent pentru îmbunătățirea continuă a structurii și activității acestui for, pentru realizarea unității sindicale pe plan internațional.

Federația societăților sportive din România (F.S.S.R). Organizație creată în anul 1912 cu scopul de a răspîndi în rîndurile tineretului gustul pentru practicarea exercițiilor fizice și a sporturilor.

F.G.M.A. v. **Gata pentru muncă și apărarea R.P.R.**

Filatelia. Revista filateliștilor din Republica Socialistă România. Apare în anul 1954 cu o frecvență de 6 numere pe an, avînd ca subtitlu, pînă la nr. 1/1957, „Revistă de informare filatelică"; în anul 1958, apariție lunară; între 1959 1962 revine la 6 numere pe an; de la nr. 1/1963 pînă în prezent, se editează lunar. Inițial avea 16 – 18 pag., cu nr. 7(171) 1970 se ridică la 20 de pag., iar de la nr. 4(180)/1971 la 22 de pag.; începînd cu nr. 5(217)/1974 are un număr fix de 18 pag., la care se adaugă un supliment de 4 pag. în limbi străine la exemplarele destinate exportului; după înființarea A.F.R. (v.), pe frontispiciu apare indicația „Revistă a Asociației Filateliștilor din R.S.R." Este continuatoarea revistei FILATELIE – or-

gan al Oficiului filatelic, apărută în intervalul 1950–1952, editată de Administrația P.T.T.—Serviciul de presă și editură; pentru a marca acest fapt revista trece de la nr. 99(3/1966) la nr. 120 (4/1966) înglobînd astfel și cele 19 numere ale perioadei 1950–1952; tot din aceste motive își aniversează 15 și respectiv 25 de ani de la apariție în 1966 și 1976 și nu în 1965 și 1975. Revista este condusă de un colectiv de redacție. Rubrici: studii asupra mărcilor poștale românești și străine; tematică filatelică (pe probleme: descoperiri geografice, artă, aniversări culturale, comemorări etc.); studii asupra ștampilelor, evoluției poștei; aerofilatelie, maximafilie; filatelia pentru tineret; emisiuni din toată lumea, de vorbă cu cititorii; întrebări și răspunsuri; viața filatelică; de pretutindeni, cotele cataloagelor Zumstein și Yvert; ·puncte de vedere; anunțuri în legătură cu schimburile între filateliști; umor; cuvinte încrucișate de la nr. 3(203)/1974 pînă la nr. 4(216)/1975; răsfoind presa străină (extrase și prelucrări după The London Philatelist, The Philatelic Magazin—Londra, The Stamp Collecting—Londra, Sammler Express—Berlin, Filatelie—Praga, Filatelista—Varșovia, Filatelia italiana—Roma, Filateliai Szemle—Budapesta, Die Briefmarke—Viena, Philatélie française—Paris, L'Echo de la timbrologie—Amiens, Filatelia S.S.S.R.—Moscova, Echophil—Bruxelles, Philatelie international—Zürich ș.a.). În decursul timpului revista obține numeroase premii internaționale dintre care amintim: Medalia de aur cu ocazia expoziției „Balkanphila" de la Varna (1965); Diplomă cu rang de medalie de argint la expozițiile „Polska 60" de la Varșovia și „Bratislava 60", Bratislava; la expoziția Socphilex de la Budapesta (1963), la „Philatec 64" de la Paris (1964), la „Wipa 65", Viena (1965) și la cea de a 11-a ediție Balkanphila de la Istanbul (1966), precum și numeroase alte distincții, în anii următori, la diferite expoziții din țară și străinătate. Menționăm ca după 23 August 1944, cu același titlu au mai existat două reviste și anume: 1) FILATELIA, revista bilunară, editată de casa filatelica „Lianora", între octombrie 1944–15 februarie 1948 (16 pag., format carte, conținut: liste de prețuri, cite un studiu, reclame etc.); 2) FILATELIA apărută la 1 iunie 1948, bilunar, tipărită de Editura „Agerpres" (nr. 1–13/1948), de Centrul de difuzare a publicațiilor periodice (nr. 14/1948, nr. 10/1949), de Editura Slova (nr. 11–24/1949), la fosta tipografie a ziarului Universul (nr. 1–10/1950); la 15 mai 1950 își încetează apariția. Începînd cu nr. 4/1949, datorită includerii în tematica sa a problemelor de șah și cuvinte încrucișate, capătă titulatura de FILATELIE-ȘAH-CUVINTE ÎNCRUCIȘATE. Număr de pagini 14 inițial, cu nr. 2/1948 trece la 32 pag., din care 10–14 pagini cu tematica strict filatelică; începînd cu nr. 10/1948 publică anunțuri de schimb; cu timpul, din numărul de 16 pag. consacrate filateliei (șahul avînd 5 pag. iar cuvintele încrucișate 11 pag.) se ajunge numai la cca 10–12; în numărul 13/1949 revista publică prima listă de prețuri a mărcilor poștale românești.

FILATELIC. Ce aparține filateliei, privitor la filatelie.

FILATELIE. Disciplină cu caracter istoric-cultural-educativ, care se ocupă cu studierea și colecționarea pieselor filatelice, studierea împrejurărilor și condițiilor în care acestea au apărut și au fost folosite, stabilirea procedeelor tipografice de realizare, stabilirea caracteristicilor desenului, hîrtiei, dantelurii, gumei, culorii, a erorilor, varietăților, falsurilor și a ștampilelor utilizate, cu studiul documentelor privitoare la această activitate, precum și cu stabilirea unei terminologii specifice și a regulilor după care se desfășoara activitatea filatelica. Are la origine două cuvinte grecești: „filos"—prieten, iubitor, amator și „atellia" — scutire de orice taxă sau impozit. El a fost pentru prima dată folosit de M.G.Helpin într-un articol din revista „Collectioneur de Timbres Poste", apărută la Paris în anul 1864. Noua denumire se impune și înlocuiește denumirile folosite anterior: timbromanie, timbrofilie, timbrologie. Originea dezvoltarii filateliei corespunde cu apariția primei mărci poștale. Filatelia contribuie substanțial la îmbogățirea cunoștințelor din toate domeniile: educație, literatură, istorie, artă, științele naturii, sport, geografie, cosmonautică etc. Filatelia a reușit să se bucure de popularitate și de adeziunea atîtor oameni din cele mai largi pături sociale, fiind o modalitate de informare în cele mai vaste domenii de activitate, iar pentru Administrația poștală un mijloc eficient de popularizare a celor mai semnificative evenimente ale lumii contemporane, aducînd și o însemnată contribuție la bugetul țarii emitente. Prin varietatea tematicii abordate, prin contribuția pe care o aduce la îmbogățirea și răspîndirea cunoștințelor în general, filatelia reprezintă un autentic act de cultură. v. **FILATELIE ANGAJATĂ**; **FILATELIE NARATIVĂ**; **FILATELIE POLARĂ**; **FILATELIE TEMATICĂ**.

FILATELIE ANGAJATĂ. Colecție care prin materialul filatelic pe care il cuprinde și prin dezvoltarea temei militează în sprijinul ideilor progresiste. Exponatele de filatelie angajata ale colecționarilor români au înfățișat și înfațișeaza paginile glorioase de lupta a poporului nostru pentru libertate, independența, progres, marile realizari obținute in opera de construire a socialismului, valoroasele creații ale artei și culturii românești.

FILATELIE NARATIVĂ. Colecție in care tema se desfășoară de-a lungul unui fir conducător, depănat treptat, cu ajutorul mărcilor poștale și al textelor explicative, astfel incît ansamblul său formeaza o temă, o povestire, o narațiune.

FILATELIE POLARĂ. Disciplina in cadrul filateliei generale care se ocupă cu colecționarea și studierea mărcilor și întregurilor poștale, avînd ca temă aspecte legate de munca și activitatea desfășurată în regiunile arctice și antarctice, precum și modul de funcționare a poștei în aceste ținuturi, indiferent de mijloacele folosite de exploratori. U.R.S.S. Franța, S.U.A. și alte state au emis mărci poștale consacrate cercetărilor efectuate in regiunile polare, unele dintre acestea reprezentînd în imagine figurile unor cunoscuți exploratori polari. In anul 1968 a luat ființa, in țara noastră, in cadrul A.F.R., prima grupare de filatelie polara care editează un buletin intern *Stella polaris*.

FILATELIE TEMATICĂ. Colecție de mărci poștale în funcție de subiectul ilustrat de acestea, precum și de informațiile oferite de documentele filatelice sau poștale și studierea acestora. Constituie preocuparea principală a unui număr mereu crescînd de filateliști, putînd fi considerata filatelia viitorului. Federația Internaționala de Filatelie acordă un sprijin substanțial acestei ramuri moderne. Prin diverse forme de încurajare, federațiile naționale au dat un impuls important filateliei tematice. La noi în țară, de exemplu, ființeaza cu succes o secție de filatelie tematică, care, pe lîngă larga mișcare de popularizare, a organizat numeroase expoziții specializate, cu teme sau cu tematica generală, pe plan local ori național.

FILATELIST. Persoana care se ocupă cu filatelia; colecționar de mărci, efecte poștale, ștampile poștale etc.

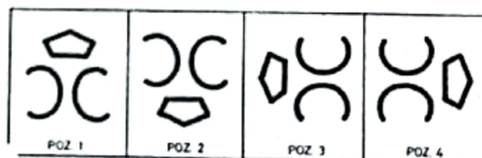
FILIALA A.F.R. Unitate teritorială a asociației, cu sediul in orașele reședință de județ și in municipiul București; organul de conducere al filialei este conferința filialei convocata o dată la 2 ani și formata din delegații aleși la adunările generale ale cercurilor din cadrul filialei;

în intervalul dintre conferințe conducerea filialei este asigurată de comitetul filialei compus din 9 pînă la 23 membri și 3 supleanți; comitetul filialei se întrunește de două ori pe an, în ședințe ordinare și ori de cîte ori este necesar; filiala este reprezentată prin persoana și semnătura președintelui și a secretarului, iar în absența unuia din aceștia prin semnătura vicepreședintelui desemnat de președinte. Activitatea operativă a filialei în intervalul dintre ședințele comitetului este asigurată de biroul comitetului filialei compus dintr-un președinte, vicepreședinți, un secretar, un responsabil financiar și 1–5 membri.

FILIGRAN. Semn distinctiv sau inscripție constînd dintr-un desen, din cifre, linii, litere, format de masa hîrtiei sau imprimat pe aceasta, a cărui transparență este diferită de cea a restului colii de hîrtie. Filigranul este folosit ca marcă de fabricație pentru a indica proveniența hîrtiei, iar la hîrtiile de valoare (bilete de bancă, mărci poștale etc.) pentru a preveni și împiedica falsificarea lor. În practica curentă sînt întîlnite două tipuri principale de filigrane: *filigrane naturale*, obținute pe sita mașinii de fabricat hîrtie, în momentul formării colii de hîrtie, și *filigrane artificiale* (*pseudofiligrane*), executate pe hîrtia finită, înainte de uscare, prin presare cu valțuri gravate. Filigranul și poziția acestuia se observă privind marca poștală din față. În cazurile cînd acest examen nu permite identificarea filigranului, se recurge la așezarea mărcii poștale pe o suprafață neagră sau într-un filigranoscop (v.), piesa respectivă acoperindu-se cu cîteva picături de neofalină. Știut fiind că o serie de mărci se decolorează în apă și benzină, se recomandă multă precauție la folosirea acestei metode. Cataloagele indică la fiecare emisiune filigranul. În situația cînd nu este amintit, înseamnă că respectiva emisiune este tipărită pe hîrtie fără filigran. La tipărirea mărcilor poștale românești s-au folosit 18 filigrane, cunoscute sub denumirile: „Stema mică“ (v.); filigran II „PR-mic“ (v.), filigran III „PR-mijlociu“ (v.), filigran IV „PR-mare“ (v.), filigran V „PR-întors“ (v.), filigran VI „Stema mare“ (v.), filigran VII „Johannot et cie Annonay“ (v.), filigran VIII „PR-monogram“ (v.), filigran X „Linii orizontale“ (v.), filigran XI „Linii ondulate“ (v.), filigran XII „P.T.T.“ (v.), filigran XIII „C.C.“ (v.), filigran XIV „M.M.“ (v.) și filigranele XV–XVIII „R.P.R.“ (v.) în patru variante. Filigranul IX apare la hîrtia mărcilor maghiare supratipărite în anul 1919 – emisiunile „Cluj“ și „Oradea“. Filigranele II – V și XV – XVIII se întîlnesc în opt poziții. În țara noastră primele mărci poștale cu filigran au apărut în anul 1889 (emisiunea „Vulturi“). v. și **FILIGRAN PE COALĂ**; **FILIGRAN DE FABRICĂ**.

FILIGRAN „C.C.“. Filigran cu desenul de mai jos, întîlnit pentru prima dată la emisiunea românească „Trei regi“ din anul 1931, apoi la o seamă de emisiuni ulterioare. El se întîlnește în diferite poziții (culcat spre stînga, spre dreapta, vertical sau răsturnat). v. **FILIGRAN**.

FILIGRAN DE FABRICĂ. Filigran redînd „Marca fabricii“ de hîrtie, plasat pe marginea colilor de hîrtie destinate imprimării mărcilor. Mărcile poștale care au fost tipărite pe astfel de hîrtii și care prezintă pe una din laturi fragmente din aceste filigrane sînt rare și au o valoare sporită în comparație cu cele fără filigran. v. **FILIGRAN**; **FILIGRAN „JOHANNOT ET CIE ANNONAY“**

FILIGRAN „JOHANNOT ET CIE ANNONAY“. Filigran de fabricație al casei franceze JOHANNOT et Cie ANNONAY (fragment reprodus în ilustrația din pag. 73) care a furnizat hîrtia respectivă. Este compus din litere drepte cu înălțimi diferite (7,5 mm, 5 mm și respectiv 4 mm), cuvintele aflîndu-se la 5 mm unele de altele, și este dispus pe una din marginile laterale (dreapta sau stînga). Apare pentru prima dată în țara noastră

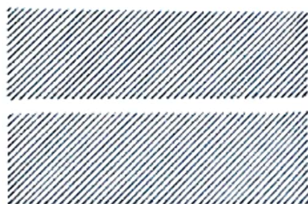
OT ET Cie AN

la emisiunea poştală „Spic de grîu" (culori schimbate) din anul 1900. v. **Filigran; Filigran de fabrică.**

Filigran „linii ondulate". Filigran cu desenul de mai jos, ce se găseşte în hîrtia unor emisiuni filatelice începînd din anul 1922 atît în poziţie orizontală, cît şi verticală. Pentru prima dată apare la emisiunea „Alba-Iulia" – 15 octombrie 1922. v. **Filigran.**

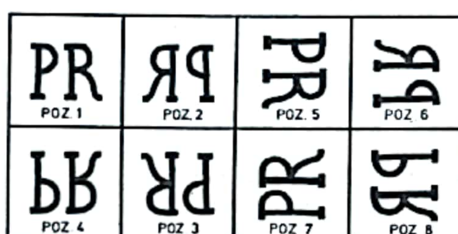
Filigran „linii orizontale". Filigran cu desenul de mai jos, întîlnit pe hîrtia unor emisiuni româneşti ca „Spic de grîu" şi „Ferdinand" 1920–1922, atît în poziţii orizontale, cît şi verticale. La emisiunea „Ferdinand", tipărită pe hîrtie gri, albă sau cu scame, fără filigran, datorită unor scăpări ale fabricii de hîrtie sau tipografiei au apărut şi unele mărci tipărite pe hîrtie cu acest filigran. v. **Filigran.**

Filigran „M.M.". Filigran aflat pe hîrtia unor mărci poştale româneşti. Pentru prima dată apare la emisiunea „Uzuale" pusă în circulaţie la 20 aprilie 1943. Datorită desenului său absolut simetric, se prezintă într-o singura poziţie. v. **Filigran.**

Filigran pe coală. Filigran aflat pe întreaga coala, din care cauza pe fiecare marcă poştala apare numai o parte din el. v. **Filigran „stema mare".**

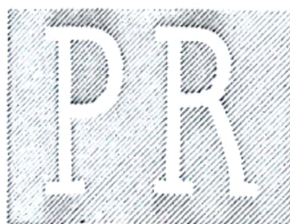
Filigran „PR". Filigran întîlnit în hîrtia pe care s-au tipărit unele emisiuni poştale începînd din anul 1893. Se cunoaşte sub denumirile: „PR mic" (v.), „PR mijlociu" (v.), „PR mare" (v.), „PR întors" (v.), „PR monogram" (v.) şi se întîlneşte în opt poziţii.

Filigran „PR-întors". Filigran identificat în hîrtia unor mărci poştale româneşti ale emisiunii din anul 1898. Filigranul are o înălţime de 14 1/2 mm şi o lăţime de 13 1/2 mm; literele au o grosime de 3/4 mm şi o distanţă între ele (P şi R) de 3 1/2 mm. v. **Filigran.**

Filigran „PR-mare". Filigran întîlnit la hîrtia mărcilor poştale apărute în anii 1895 şi 1898 în România. Filigranul are o înălţime de 14 mm şi o lăţime de 14 mm, avînd o distanţă între litere (P şi R) de 3 1/2 mm; literele au o grosime de 3 1/2 mm. v. **Filigran.**

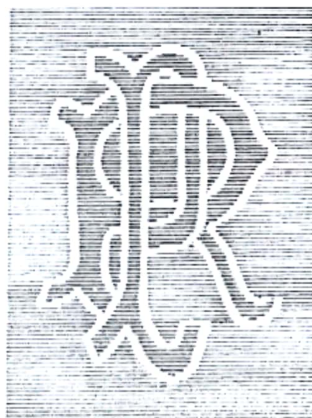
FILIGRAN „PR-MIC". Filigran al unor mărci poştale româneşti uşor de recunoscut după înălţimea cea mai redusă (11 1/2 mm) dintre toate filigranele „P R ". Filigranul are o înălţime de 11 1/2 mm, o lăţime de 15 1/2 mm şi o distanţă între litere (P şi R) de 4 1/2 mm; liniile literelor au o grosime de 3/4 mm. Apare pentru prima dată la hîrtia folosită în anul 1893 la tiparele de probă ale unor mărci poştale „Spic de grîu" — neemise şi la ultima emisiune „Cifra în patru colţuri", din anul 1894. v. **FILIGRAN.**

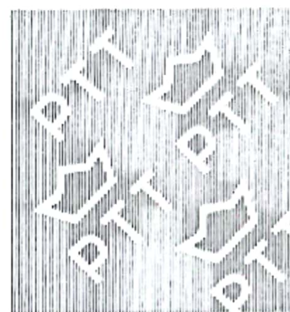
FILIGRAN „PR-MIJLOCIU". Filigran identificat la hîrtia pe care s-a imprimat emisiunea românească „Spic de grîu" în anul 1897. Filigranul are o înălţime de 12 1/2 mm, o lăţime de 14 mm şi o distanţă între litere (P şi R) de 4 mm; literele au o grosime de 1/2 mm. v. **FILIGRAN.**

FILIGRAN „PR-MONOGRAM". Filigran întîlnit pe hîrtia utilizată la tipărirea mărcilor poştale româneşti „Taxa de plată" din anul 1911. v. **FILIGRAN.**

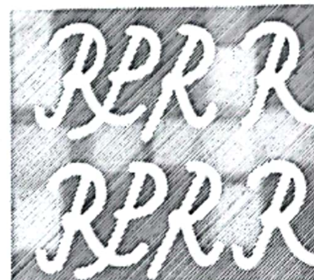

FILIGRAN „P T T ". Filigran aflat pe hîrtia pe care s-au tipărit unele emisiuni poştale româneşti începînd din anul 1930. Se cunoaşte în opt poziţii. Prima emisiune tipărită pe această hîrtie a fost „Mărci uzuale Carol II". v. **FILIGRAN.**

FILIGRAN „R.P.R". Filigran format din iniţialele R.P.R., existent în

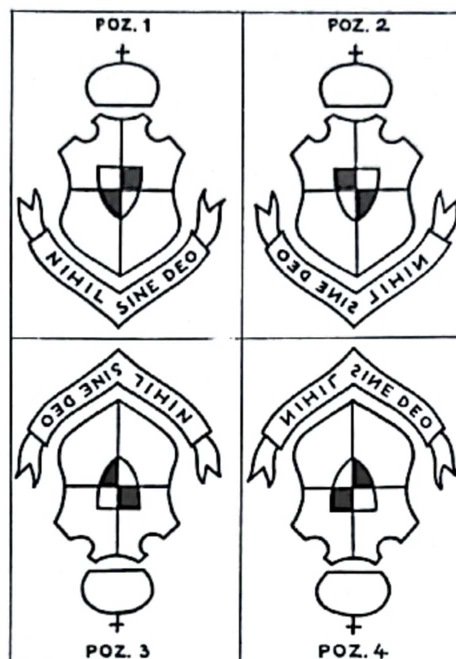
hîrtia folosită la imprimarea unor emisiuni filatelice din țara noastră. Se cunoaște în patru desene. *Filigranul R.P.R.* (XV) apare pentru prima dată pe hîrtia unor mărci poștale emise în anul 1948 (Poșta aeriană). Primele două litere sînt legate, iar a treia separată. Literele au înălțimea de 17 mm; *Filigranul R.P.R.* (XVI) apare pentru prima dată pe hîrtia emisiunii „Ziua armatei" din 1951. Literele, cu o înălțime de 15 mm, sînt toate legate între ele. *Filigranul R.P.R.* (XVII) apare în anul 1957 la hîrtia emisiunii „1907—50 de ani de la răscoalele țărănești". Literele, cu o înălțime de 13 mm, sînt legate între ele și dispuse în diagonală; *Filigranul R.P.R.* (XVIII) a apărut în anul 1957 la hîrtia emisiunii „Mărășești — 40 de ani de la bătălie". Literele, cu o înălțime de 13 mm, sînt legate între ele și dispuse oblic. Filigranele R.P.R. apar pe mărcile poștale în aceleași opt poziții ca și filigranele „PR". v. **Filigran**

Filigran „stema mare". Filigran întîlnit numai la emisiunea românească „Spic de grîu" din anul 1900. Are o lățime de 112 mm și o înălțime de 138 mm și se repetă de șase ori pe o coală de hîrtie pe care se tipăresc cîte 150 mărci poștale (10 rînduri a 15 coloane).

Pe suprafața corespunzînd fiecărei „steme" s-au tipărit cîte 25 mărci poștale în așa fel, încît pe fiecare să se găsească cîte un fragment din filigran. Se cunoaște în două poziții: normală și ranversată. v. **Filigran**; **Filigran pe coală.**

Filigran „stema mică". Primul filigran apărut pe hîrtia mărcilor poștale din țara noastră, la 14 octombrie 1889, la emisiunea „Vulturi". Este un pseudofiligran, reprezentînd armoariile regatului român (scutul

mic cu emblemele Moldovei — cap de bour, Munteniei — vulturul, Dobrogei — doi delfini și Olteniei — leul) obținut prin presare. Acest filigran poate fi întîlnit într-una din cele 4 poziții de mai sus. v. **Blazon**; **Filigran.**

Filigranoscop. 1. Baie mică de sticlă sau din ceramică, de culoare neagră, în care se pune neofalină pe suprafața căreia se așază marca poștală cu fața în sus pentru ca, prin îmbibarea diferită a hîrtiei, să apară vizibil filigranul profilat pe fondul negru. 2. Dispozitiv optic cu filtre colorate care ajută la identificarea filigranului. v. **Filigran.**

Filtru (lampa lui...) Wood. Aparat care produce raze ultraviolete invizibile, provocînd fluorescența unor corpuri. Se folosește în domeniul expertizelor filatelice.

F.I.P. v. **Federația internațională de filatelie.**

F.I.P.C.O. v. **Federația internațională de filatelie constructivă.**

Fir de mătase. Fire textile de diferite culori încorporate în masa hîrtiei, vizibile pe fața sau pe versoul mărcilor poștale. v. **Hîrtie cu fire de mătase.**

F.I.S.A. v. **FEDERAŢIA INTERNAŢIONALĂ A SOCIETĂŢILOR DE AEROFILATELIE.**

FISC. Organ de stat care stabileşte şi încasează dările şi contribuţiile către stat.

FISCAL v. **TIMBRE FISCALE.**

FISCAL—POŞTAL v. **TIMBRE FISCAL-POŞTALE.**

F.M.T.D. v. **FEDERAŢIA MONDIALĂ A TINERETULUI DEMOCRAT.**

FOAIE DE EXPEDIŢIE v. **BULETIN DE EXPEDIŢIE.**

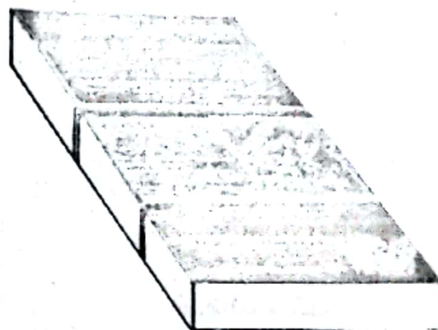
FOI DE ALBUM. Accesoriu filatelic din carton subţire sau hîrtie groasă, tipărit cu o liniatură discretă (uneori simplă, alteori cu imaginea mărcilor respective), sau cu un simplu chenar destinat aranjării mărcilor poştale; poate servi şi la montarea mărcilor pentru exponat. v. **ALBUM FILATELIC.**

FOND. Strat de culoare sau ornament cu care se acoperă suprafaţa unei coli de hîrtie care serveşte — prin supratipărire — la realizarea unor hîrtii de valoare. Fondul se foloseşte în scopul obţinerii unor efecte superioare, pentru creşterea valorii estetice sau pentru a împiedica încercările de contrafacere. Fondul poate fi executat cu o culoare uniformă, într-un singur ton, ori poate fi format din diverse elemente (desene, linii, ornamente ş.a.). Tiparul fondului se execută, de obicei, cu cerneluri speciale, într-o nuanţă mai deschisă, pentru a nu influenţa lizibilitatea elementelor principale.

FONDUL MEDALIONULUI. Spaţiul cuprins între efigie şi limita exterioară a medalionului în care este situată efigia.

FORMAT. Ansamblul dimensiunilor care determină forma şi mărimea unui corp (de obicei plat), cum sînt filele, cărţile, mărcile poştale etc. El se poate referi atît la desen, cît şi la hîrtia pe care este tipărită marca poştală. Mărcile poştale apărute de-a lungul timpului au diferite forme şi formate, atît în ceea ce priveşte desenul, cît şi hîrtia (cerc, dreptunghi, triunghi, pătrat, hexagon, octogon, geometrie nedefinită etc.). Cea mai mică marcă din lume este cea emisă de Meklemburg-Schwerin la 1 iulie 1856 (5×5 mm), iar cea mai mare, cea emisă de S.U.A., pentru ziare, în anul 1865 (51×95 mm). Celebrul „Penny Black", marca nr. 1 din lume, are dimensiunile de 19×22 mm. Desenul primelor mărci româneşti este rotund (emisiunea I Cap de bour ⌀ 19,5 mm), dreptunghiular, cu colţurile rotunjite (emisiunea a II-a Cap de bour), pătrat cu colţurile tăiate oblic (emisiunea Principatele Unite). Cînd indicăm formatul unei mărci poştale sau al unui timbru, dimensiunile sînt exprimate în mm şi se referă numai la desen, excluzînd marginile. Dimensiunea orizontală se indică întotdeauna prima.

FORMĂ DE TIPAR. Ansamblul compoziţiei alcătuit din text, ilustraţii sau text combinat cu ilustraţii, realizate pe diferite materiale (piatră, metal, lemn, linoleum, sintetic) pregătit pentru a fi fixat într-o presă de tipar în vederea multiplicării imaginilor şi a textului, prin ungere cu cerneală şi aplicarea cernelii pe un suport de hîrtie sau din alt material similar. Forma de tipar are o parte activă (imprimabilă), care tipăreşte şi reţine cerneala, şi o parte neutră (neimprimabilă), reprezentată de suprafeţele imaginii şi care nu reţine cerneala. După principiul de tipărire, se deosebesc mai multe forme de tipar: *Forma de tipar înalt* compusă dintr-un număr de elemente tipăritoare (litere, cifre, semne, ornamente, linii, clişee) şi materiale de albitură, adunate împreună şi fixate apoi într-un dispozitiv numit ramă.

Forma de tipar plan caracterizată prin faptul că atît partea activă, cît şi partea neutră se găsesc în acelaşi plan, pe suprafaţa formei. Partea activă (tipăritoare) e preparată astfel, încît numai ea primeşte şi reţine cerneala care se aplică, în timp ce partea neutră reţine apa şi respinge cerneala. E constituită întotdeauna dintr-o singură bucată. Ca materiale pentru forma de tipar plan se folosesc piatra litografică, plăci de aluminiu, plăci de zinc sau plăci

multimetalice. *Forma de tipar adînc* se prepară ca şi cea de tipar plan, dintr-o singură bucată de material. Partea neutră o constituie chiar suprafaţa materialului, iar partea activă, adică imaginea, e formată din scobituri, cu adîncimi variabile, executate în material prin gravare manuală, chimică sau mecanică. Umplute cu cerneală, ele trebuie să o reţină şi să o cedeze hîrtiei în timpul imprimării. Forma se prepară din plăci de cupru pentru heliogravură şi din oţel pentru tiparul adînc în relief.

Formular. Imprimat emis de poştă pentru nevoile diverselor servicii. Se cunosc formulare pentru mandate poştale telegrafice, telegrame, colete, adeverinţe de confirmare a primirii unei scrisori sau a unui colet etc.

Fotogravură. Ansamblu de procedee de gravură fotochimică, care permite obţinerea reproducerilor, făcîndu-se apel fie la heliogravură (v.), fie la similigravură (v.) sau la heliolitografie (v.).

Fragment. Parte dintr-un obiect. În filatelie se utilizează pentru a defini o parte dintr-un plic, ziar, banderolă, scrisoare etc., pe care sînt lipite una sau mai multe mărci poştale purtînd ştampila (pe cît posibil întreagă) oficiului poştal.

Fragment de coală. Grup de mai multe mărci poştale legate între ele detaşat dintr-o coală.

Fragment de scrisoare v. **Fragment.**

Fraht. Document comercial care însoţeşte o încărcătură sau o marfă transportată pe calea ferată şi în care se menţionează mărfurile, expeditorul şi destinatarul, staţia de destinaţie şi taxele respective; sumă, taxă plătită pentru un transport de mărfuri (pe calea ferată).

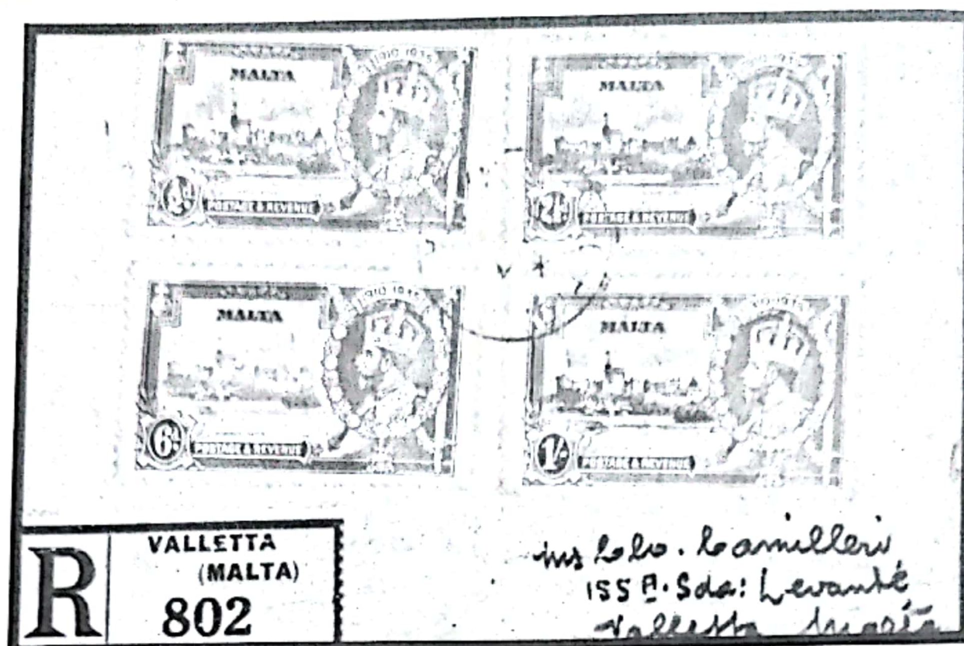
Francare. **1.** Plată anticipată a taxelor necesare transportului corespondenţei şi al altor trimiteri poştale. **2.** Timbrarea unei scrisori sau a unei trimiteri poştale prin aplicarea mărcilor adezive ori a francaturii mecanice.

Francată. Trimitere poştala pentru care s-a plătit taxa necesară. Corespondenţă şi trimiteri poştale pe care au fost aplicate mărci sau ştampile de francatură mecanică pentru achitarea taxelor tarifare de expediere prin poştă.

Francatură. Ansamblul mărcilor poştale adezive sau al ştampilelor aplicate mecanic cu maşina de francat pe o corespondenţă, pentru achitarea costului transportului prin poştă, de la expeditor la destinatar, potrivit prevederilor tarifului poştal, corespunzător greutăţii trimiterii poştale, distanţei, modului de circulaţie (recomandat, prin avion, expres etc.). Francarea poate fi *obişnuită* cu mărci de acelaşi fel, *compusă* cu mărci diferite şi *mecanică* (v.) cu ajutorul maşinilor de francat. De asemenea, se mai numeşte francatură totalitatea mărcilor destinate francării corespondenţei.

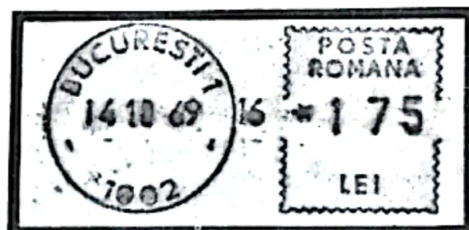
Francatură compusă v. **Francatură filatelică.**

Francatură filatelică. Francatură compusă dintr-un grup de mărci poştale jubiliare (v.), mărci poştale comemorative (v.), mărci poştale de binefacere (v.) etc. din aceeaşi emisiune sau din emisiuni diferite, aplicate cu grijă şi simţ estetic pe plic (v.). Francatura filatelică poate cuprinde: o serie în totalitatea ei; valori diferite sau numai o valoare din cadrul seriei; o serie completă împreună cu una ori mai multe valori din altă serie (serii); valori izolate din diferite serii; un bloc (v.) sau o coliţă (v.); mai multe mărci poştale de aceeaşi valoare (pereche sau bloc) etc.; în general,

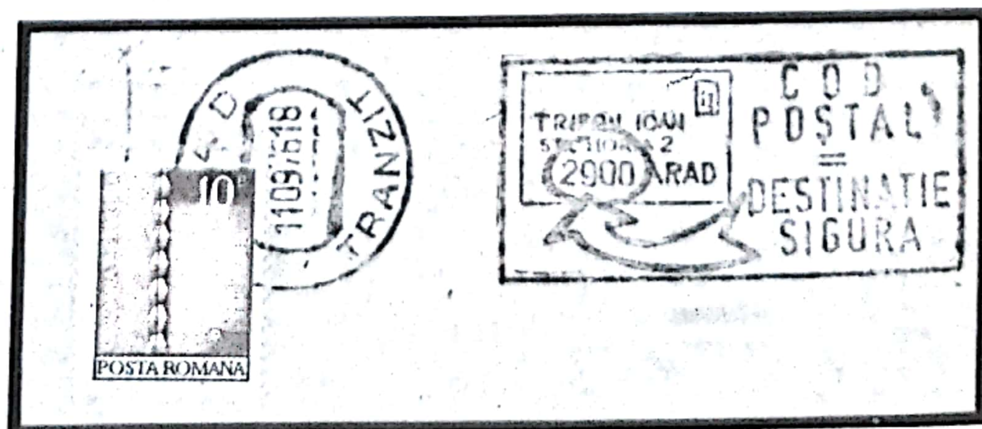

este recomandabil ca francatura filatelică să cuprindă totalitatea unei emisiuni. Este indicat, de asemenea, ca mărcile poştale să se găsească în perfectă stare. În situaţia în care mărcile poştale folosite la francatura filatelică nu fac parte din aceeaşi serie, se recomandă să cuprindă aceeaşi tematică. Mărcile trebuie să fie dispuse simetric pe plic, iar obliterarea, pe cît posibil, să se efectueze în cele mai bune condiţii (din aceste motive, de plic trebuie ataşată o etichetă cu următoarea precizare: „Ştampilaţi cu atenţie. Plic filatelic"). Scrisorile francate cu mai multe valori de culori diferite, din emisiunile clasice şi postclasice, sînt foarte căutate şi apreciate de colecţionari.

Francatură mecanică. Francatură realizată cu ajutorul maşinii de francat, care imprimă cu tuş (de obicei roşu) o figurina cuprinzînd numele ţării respective, cuvîntul POSTA, un cadru cu valoarea de francare, şi — alături — o ştampilă cu localitatea şi data, eventual numele întreprinderii sau instituţiei care o foloseşte, precum şi diferite

alte elemente grafice. Francatura se poate face direct pe întregul poştal sau pe benzi de hîrtie care se lipesc apoi pe acesta. Expeditorul plăteşte direct poştei costul total al trimiterilor efectuate. Se foloseşte de către întreprinderi şi instituţii mari pentru economie de timp. Piesele filatelice cu astfel de francaturi

se colecţionează fie ca atare, în colecţii parafilatelice, fie avîndu-se în vedere elementele lor grafice—în colecţiile tematice. v. **MAŞINĂ DE FRANCAT.**

FRANCATURĂ OBIŞNUITĂ. Ansamblu de mărci aplicate pe o corespondenţă conform tarifului, obliterate pe margine în aşa fel, încît desenul şi inscripţiile mărcilor să fie vizibile. Indică plata cu anticipaţie a taxei pentru transportul unui colet sau al unui bagaj.

FRANCO. Indicaţie care arată că toate cheltuielile de transport ale unei trimiteri poştale au fost plătite anticipat de către expeditor. În asemenea situaţii, pe trimiterile poştale au fost aplicate în diferite epoci ştampile sau etichete cu indicaţia „Franco". v. **ŞTAMPILE FRANCO.**

F.S.M. v. **FEDERAŢIA SINDICALĂ MONDIALĂ**

F.S.S.R. v. **FEDERAŢIA SOCIETĂŢILOR SPORTIVE DIN ROMÂNIA.**

G

dicționar filatelic

G.A.C. v. **Cooperativă agricolă de producție.**

Galben. Nume dat mai multor monede străine de aur, de valori variabile, care au circulat și în țările române mai ales în secolele XVII–XIX.

Gata pentru muncă și apărarea R.P.R. (G.M.A.). Complex de norme sportive, avînd drept scop atragerea maselor la activitatea sportivă, cu mai multe trepte: F.G.M.A., G.M.A.-I și G.M.A.-II. În anul 1950 apare o emisiune filatelică reprezentînd diferite aspecte ale celor două concursuri (G.M.A., F.G.M.A.), un plic „prima zi" și o ștampilă specială.

Gazetă. Publicație cotidiană sau periodică. Sinonim: ziar, jurnal.

Geantă poștală. Obiect din piele, pînză sau alte materiale, de formă dreptunghiulară, avînd în interior una sau mai multe despărțituri, care servește factorilor poștali la transportarea trimiterilor poștale.

Ghișeu poștal. Ghișeu unde se realizează o activitate poștală permanentă sau ocazională. În mod obișnuit se găsește amplasat în afara localului unităților P.T.T.R., de regulă în cartiere aglomerate, în incinta întreprinderilor și instituțiilor cu volum mare de trimiteri poștale; temporar funcționează și în perimetrul sau clădirile unde au loc manifestări ocazionale (congrese, simpozioane, mari competiții sportive cu largă participare internă și internațională, expoziții filatelice etc.).

G.M.A. v. **Gata pentru muncă și apărarea R.P.R.**

Gravare. Operație de corodare (v.) (atac chimic) sau de așchiere (frezare, dăltuire, zgîriere etc.) a unui material (metal, lemn, piatră etc.) prin mijloace manuale, chimice, mecanice, electrice, electronice, fotomecanice, în scopul obținerii suprafeței active (care tipărește) a unui clișeu de tipar. Gravarea manuală se folosește și pentru retușul clișeelor de tipar, în special al celor pentru rotoheliografie.

Gravat, -ă. Se spune despre un timbru sau o marcă poștală imprimată fin, folosindu-se procedeul gravurii. Mărcile poștale gravate se recunosc după finețea imprimării, după ușorul relief, vizibil pe spatele mărcilor, precum și după strălucirea cernelii cu care au fost imprimate. Ele figurează printre cele mai frumoase mărci poștale care au fost emise în țara noastră. Dintre acestea se detașează emisiunea „Aniversări Culturale" din 17 decembrie 1955 și „Centenarul mărcii poștale românești" din 15 noiembrie 1958.

Gravor. Specialist în gravură, persoană care gravează.

EXPOZIȚIA INTERNAȚIONALĂ FILATELICĂ BALKANFILA — III

120L POSTA ROMANA

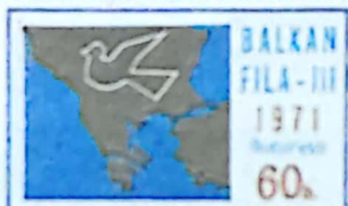

120L POSTA ROMANA

120L POSTA ROMANA

120L POSTA ROMANA

120L POSTA ROMANA

120L POSTA ROMANA

BUCUREȘTI — ROMANIA

POSTAGE
POST OFFICE
MAURITIUS
TWO PENCE

POSTAGE
POST OFFICE
MAURITIUS
ONE PENNY

ROMANIA
POSTA AERIANA
POSTE
AERIENNE

PRIN AVION

EXPRES

PRIN AVION
(par avion)

RAMBURS

ROMANIA
POŞTA AERIANA
POSTE
AERIENNE

PRIN AVION
PAR AVION AIR MAIL

FULGER

PAR AVION

URGENT

EXPRES

R
Iaşi 1
2216

DETERIORAT ÎN TRANSPORT
RECONDIŢIONAT P.T.T.R.

RECONDIŢIONAT P.T.T.R.
DETERIORAT ÎN TRANSPORT

STAMPILATI CU ATENŢIE
PLIC FILATELIC

GRAVURĂ. 1. Gen al graficii în care imaginea artistică este obţinută prin reproducerea pe o placă, pe a cărei suprafaţă a fost trasat sau gravat desenul, în adîncime sau în relief. **2.** Placa de metal, lemn sau piatră pe care s-a gravat o imagine spre a fi reprodusă; imagine reprodusă după o astfel de placă. **3.** Obiectul produs prin operaţia de gravare. v. **GRAVURĂ ÎN METAL.**

GRAVURĂ ÎN CUPRU v. **GRAVURĂ ÎN METAL.**

GRAVURĂ ÎN LEMN v. **GRAVURĂ; XILOGRAVURĂ.**

GRAVURĂ ÎN METAL. Procedeu pentru reproducerea originalelor liniare în genul de tipar adînc, pe oţel sau cupru metalic. Executarea clişeului nu aparţine tehnicii grafice, ci artelor plastice, deoarece se execută manual şi cere gravorului calităţi artistice. Procedeul este folosit la fabricarea unor imprimate cu valoare nominală (v.) (timbre, bancnote ş.a.). Gravura în oţel este preferată gravurii în cupru, mai ales în cazul imprimatelor cu valoare nominală mare. Clişeul original din oţel se cimentează, se copiază şi se multiplică apoi galvanic pentru a se obţine clişeele de tipar. v. **GRAVURĂ.**

GRAVURĂ ÎN OŢEL v. **GRAVURĂ ÎN METAL.**

GRAVURĂ ÎN TAILLE-DOUCE v. **GRAVURĂ ÎN METAL.**

GRĂTAR v. **ŞTAMPILE GRĂTAR.**

GREŞEALĂ DE TIPAR. Greşeală survenită în procesul de imprimare din neatenţia muncitorului tipograf sau din cauza unui defect de funcţionare a maşinilor de imprimat. Greşeli de tipar sînt considerate şi mărcile poştale tipărite cu texte sau imagini deplasate, pe alte hîrtii, cu centre, texte sau suprafeţe răsturnate, cu litere, cifre sau culori lipsă etc.

GROP. Săculeţ din pînză groasă, deasă şi rezistentă, dintr-o singură bucată, cu cusătura în interior, pecetluit, prin care Direcţia Generală a Poştelor şi Telecomunicaţiilor (v.), Ministerul Finanţelor sau Banca Naţională a R.S.R. expediază prin poştă (v.) monede metalice, bancnote, timbre, diverse alte efecte. Greutatea maximă admisă este de 30 kg.

GRUPAJ. Emisiune imprimată în coală mică, compusă din una şi aceeaşi marcă sau din mai multe, uneori cu viniete (v.), inscripţii marginale, ornamente grafice etc., cu scop de a atrage atenţia colecţionarului. De exemplu, emisiunea „Conferinţa pentru securitate şi cooperare în Europa" din anul 1973.

GUMĂ. Denumire dată stratului adeziv de pe spatele mărcilor şi timbrelor poştale. Ideea gumării mărcilor poştale aparţine librarului James Chalmers, din Dundee (Marea Britanie), creatorul primei maşini de gumat. Cea mai mare parte a filateliştilor dau o mare importanţă la ceea ce mărcile noi (neuzate) au pe verso – guma originală, adică cea primită în cursul fabricării, existenţa ei fiind un indiciu că ele nu au fost spălate sau reparate. Mărcile avînd gumajul incomplet, atacat de şarniere sau deteriorat din alte motive, comportă o diminuare a valorii de schimb. Cele regumate parţial sau în întregime pierd mare parte din valoare, regumarea fiind considerată ca o contrafacere. v. **ADEZIV.**

H

dicționar filatelic

HALO. Zonă luminoasă care uneori apare în jurul unui punct pe o marcă poştală sau un timbru poştal.

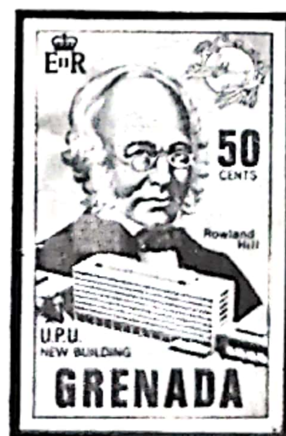
HARABAGIU (Învechit) Căruţaş care transporta cu căruţa, în schimbul unei plăţi, călători sau mărfuri.

HELIOGRAFIE. Procedeu de tipar calcografic pentru reproducerea şi multiplicarea originalelor în semitonuri, cu clişee de cupru, obţinute pe cale fotochimică. Heliografia, sub formă de rotoheliografie,. folosind principiul imprimării rotative, se foloseşte pe scară largă pentru reviste ilustrate, cărţi ilustrate, mărci poştale, timbre ş.a. v. **TIPAR**; **TIPAR ADÎNC.**

HELIOGRAVURĂ. 1. Ansamblul procedeelor fotochimice şi fizice cu ajutorul cărora se execută clişee de cupru pentru imprimare în heliografie. 2. Procedeu fotomecanic de gravare a formelor de tipar adînc. v. **HELIOGRAFIE.**

HELIOLITOGRAFIE. Procedeu litografic în care formele de tipar sînt obţinute prin reproducere fotografică.

HILL ROWLAND. Părintele mărcilor poştale adezive. S-a născut la 3 decembrie 1795 la Kidderminster, Marea Britanie. A fost învăţător; ulterior s-a dedicat problemelor sociale de interes public. În anul 1837 editează broşura „Reforma administraţiei poştale", propunînd înlocuirea taxelor progresive pentru trimiterile poştale în raport de conţinut, greutate şi distanţă (care erau mari şi necesitau calcule complicate ce dădeau naştere la întîrzieri şi nemulţumiri în rîndul expeditorilor), cu perceperea unei taxe unice de 1 penny, pentru scrisori pînă la 15 g, şi 2 pence, pentru

cele ce depăşeau această greutate şi circulau pe teritoriul Angliei, indiferent de distanţă, noile taxe urmînd să fie percepute prin aplicarea unor mărci poştale adezive. Prin legea din 26 decembrie 1839 se aprobă această reformă, care intră în vigoare la 10 ianuarie 1840. La 6 mai 1840 apar primele mărci

adezive din lume (de 1 penny (v.) tipărite cu cerneală neagră, şi de 2 pence, tipărite cu cerneală albastră, ambele reprezentînd chipul reginei Victoria). La început, adversarii reformei îi denigrau valoarea şi însuşi ministrul poştelor, colonelul Maberly, numea aceste mărci poştale „etichete". În ciuda greutăţilor întîmpinate, rezultatele au fost atît de bune, încît în 1846 Hill Rowland a primit un dar în valoare de 13 000 lire sterline şi titlul de „Sir", iar în 1847 a fost numit subsecretar în Direcţia poştelor; în perioada 1854 — 1864 a condus Administraţia poştală. De la reforma lui Hill Rowland numărul emisiunilor poştale în lume a crescut surprinzător de rapid. Pînă în anul 1849 au fost puse în circulaţie 55 mărci poştale diferite, pînă în 1859 numărul lor ridicîndu-se la 805. Cataloagele specializate consemnează în prezent peste 200 000 de mărci poştale. Hill Rowland a murit la 27 august 1879, la Hampstead, lîngă Londra, fiind înmormîntat la 4 septembrie în abaţia Westminster, loc de odihnă al regilor şi oamenilor de seamă din Anglia. La 17 iunie 1882 i s-a dezvelit o statuie lîngă Bursa din Londra. În multe ţări din lume Administraţiile poştale i-au eternizat memoria prin apariţia diferitelor efecte poştale avînd drept efigie chipul lui Hill Rowland.

Hîrtie. Produs industrial special, în formă de foaie, obţinut în general prin împîslirea fibrelor vegetale (fibre celulozice) cu sau fără adaos de materiale de umplutură, de încleiere şi de colorare, folosit la scris, tipărit, desenat etc. După modul de obţinere se deosebesc *hîrtie de fabricaţie manuală* (v.) şi *hîrtie de fabricaţie mecanică* (v.). Hîrtia se fabrică în numeroase sorturi. După gramaj, hîrtia se împarte în hîrtie foarte subţire, hîrtie subţire (v.), hîrtie normală (v.) şi hîrtie groasă (v.). Hîrtiile ce se obţin din procesul de fabricaţie se pot grupa în : **a)** *Hîrtii pentru tipar*, care cuprind sorturi de la cele mai fine (hîrtii veline) pînă la cele de calitate inferioară (hîrtie de ziar). Se deosebesc: hîrtie pentru ziare, hîrtie pentru cărţi şcolare, hîrtie pentru ediţii, hîrtie pentru offset (v.), hîrtie pentru litografie (v.), hîrtie pentru cartografie, hîrtie pentru rotoheliogravură (v.), hîrtie pentru ilustraţii, hîrtie agendă, hîrtie pentru bancnote (v.). **b)** *Hîrtii tratate:* hîrtie cretată (v.), hîrtie cromo (v.), hîrtie de transport (v.). **c)** *Hîrtii fotografice.* **d)** *Hîrtii pentru ambalaj*. Hîrtia, ca produs finit, se prezintă sub formă de coli, suluri subţiri sau groase, satinate sau nesatinate, albe sau divers colorate; este elementul material de bază pentru executarea tipăriturilor poştale, inclusiv a mărcilor. Hîrtia pentru mărci, timbre şi efecte poştale poate fi cu grad de alb diferit (de la gri la alb), colorată, cu fibre colorate, cu substanţe fluorescente, cu filigran, cu grosimi diferite (de

la subțire la groasă). v. **HÎRTIE AZURATĂ**; **HÎRTIE COSTATĂ**; **HÎRTIE CU FIBRE COLORATE**; **HÎRTIE CU FILIGRAN**.

HÎRTIE AZURATĂ. Hîrtie fabricată dintr-o pastă care în timpul procesului tehnologic de fabricație a fost colorată în masă într-un ton de albastru. În unele situații, dozarea colorantului n-a fost constant uniformă, hîrtia prezentînd mari diferențe de nuanțe, de la bleu pal pînă la albastru intens. Unele din mărcile emisiunilor filatelice românești din perioada 1858 – 1865 au fost imprimate și pe astfel de hîrtii, atingînd cote diferite față de cele tipărite pe hîrtie albă. v. **HÎRTIE**.

HÎRTIE COSTATĂ. Hîrtie care prezintă dungi asemănătoare celor de la hîrtia vărgată (v.), cu deosebirea că sînt în relief. v. **HÎRTIE**.

HÎRTIE CRETATĂ. Hîrtie pentru tipar, înnobilată prin acoperirea hîrtiei-suport, pe ambele fețe, cu un strat mineral alb sau colorat. Se folosește la tipărirea emisiunilor poștale atît la heliogravură, cît și la offset. Menționăm că mărcile poștale executate pe această hîrtie nu se pot spăla. v. **HÎRTIE**.

HÎRTIE CROMO. Hîrtie pentru tipar, cu suprafață netedă și lucioasă, obținută în urma acoperirii hîrtiei-suport, pe o singură față, cu un strat alb, folosită la imprimarea tipăriturilor monocrome (v.) și policrome (v.), inclusiv a mărcilor poștale. În prezent majoritatea emisiunilor poștale românești se tipăresc pe astfel de hîrtie. Cu timpul, tiparul de pe această hîrtie se șterge sau se decolorează, deoarece suportul lucios al acestuia nu fixează bine cernelurile tipografice. Se recomandă ca astfel de mărci poștale să nu se spele, deoarece se deteriorează complet. v. **HÎRTIE**.

HÎRTIE CU FIBRE COLORATE. Hîrtie obținută dintr-o pastă în care au fost încorporate fibre de mătase colorate, distribuite neuniform în masa hîrtiei. Are un aspect de hîrtie înspicată. Se poate observa cel mai bine pe spatele mărcilor poștale. A fost fabricată și folosită cu intenția de a împiedica imitația (contrafacerea) mărcilor, fiind întrebuințată în mai multe țări, printre care Elveția, Austria ș.a. v. **HÎRTIE**.

HÎRTIE CU FILIGRAN. Desen sau inscripții executate pe foaia de hîrtie, și care, privite în transparență, apar într-un ton mai luminos decît restul suprafeței. Filigranul se folosește fie ca marcă de fabricație, pentru a indica proveniența hîrtiei, uneori calitatea ei, fie – la hîrtiile de valoare (bilete de bancă, mărci poștale ș.a.) – pentru a preveni sau cel puțin a îngreuia falsificarea lor. Se deosebesc hîrtii cu *filigrane propriu-zise*, realizate prin sita mașinii de fabricat hîrtie, în momentul formării foii, și *filigrane artificiale* (pseudofiligrane), presate în hîrtia finită prin apăsarea cu valțuri gravate la calandrele de presare. v. **FILIGRAN**.

HÎRTIE CU FIRE DE MĂTASE. Hîrtie în care firele de mătase continue sînt încorporate în pastă în așa fel încît să străbată (vertical sau orizontal) marca, fiind vizibile pe verso (de exemplu Bavaria, emisiune din 1849/70; Elveția, 1855/57 etc.). Procedeul fiind pus în aplicare pentru prima dată de John Dickinson, în Anglia, la fabricarea de hîrtie Nash-Mills, acest tip de hîrtie este denumit curent în filatelie și hîrtie Dickinson. v. **HÎRTIE**.

HÎRTIE CU SCAME. Hîrtie de calitate inferioară, a cărei pastă este alcătuită din substanță insuficient omogenizată, care conține fragmente de diferite fibre (îndeosebi textile) foarte scurte, utilizată în trecut pentru imprimarea unor emisiuni poștale în lipsa hîrtiei de calitate superioară. Fiind de multe ori folosită la realizarea emisiunilor poștale tipărite în timp de război, se întîlnesc în filatelie și sub denumirea de hîrtie de război.

HÎRTIE DE FABRICAȚIE MANUALĂ. Hîrtie fabricată cu mijloace rudimentare, caracterizată printr-o grosime neregulată, netezime neuniformă și culoare inconstantă. Era fabricată în trecut manual, în rame (nu cu mașina cu valțuri), fiind folosită și la tipărirea mărcilor poștale. v. **HÎRTIE**.

HÎRTIE DE FABRICAȚIE MECANICĂ. Hîrtie fabricată cu ajutorul instalațiilor specializate. Ea are netezime, grosime și culoare aproximativ constante.

HÎRTIE DE RĂZBOI v. **HÎRTIE CU SCAME**.

HÎRTIE DE STUF. Hîrtie în masa căreia materia primă, de bază, o constituie pasta de stuf.

HÎRTIE DE TRANSPORT. Hîrtie specială, folosită în unele procese tehnologice în poligrafie, de cca 70 g/m², semiîncleiată, acoperită cu un strat format dintr-un amestec de amidon, glicerină și gelatină, la care cerneala aderă ușor. Servește la operația de transport (v.) folosită în tehnica poligrafică.

HÎRTIE FOARTE SUBȚIRE. Hîrtie cu un gramaj cuprins între 6 și 24 g/m². v. **HÎRTIE.**

HÎRTIE GROASĂ. Hîrtie cu o greutate cuprinsă între 91 160 g/m².

HÎRTIE NORMALĂ. Hîrtie cu o greutate cuprinsă între 51 și 90g/m². v. **HÎRTIE.**

HÎRTIE PENTRU LITOGRAFIE. Hîrtie similară cu hîrtia pentru offset (v.), avînd însă o netezime mai mare. v. **HÎRTIE; TIPAR PLAN; LITOGRAFIE.**

HÎRTIE PENTRU OFFSET. Hîrtie destinată tiparului plan pe mașini offset; se fabrică cu gramajul 60-160g/m² în coli și în suluri. E o hîrtie cu încleiere bună, ceea ce-i dă stabilitate la umezire. În general, are netezime de mașină și o stabilitate dimensională. A fost și este folosită la executarea multor emisiuni poștale și filatelice. v. **HÎRTIE; OFFSET.**

HÎRTIE PENTRU ROTOHELIOGRAVURĂ. Hîrtie destinată tiparului adînc pe mașini rotoheliografice plane sau rotative, cu un grad de încleiere slab și un satinaj cu luciu intens. Se fabrică cu gramaj de 60—130g/m². Este folosită la tipărirea mărcilor poștale prin heliogravură (v.)

HÎRTIE SUBȚIRE. Hîrtie cu un gramaj cuprins între 25 și 50g/m². v. **HÎRTIE.**

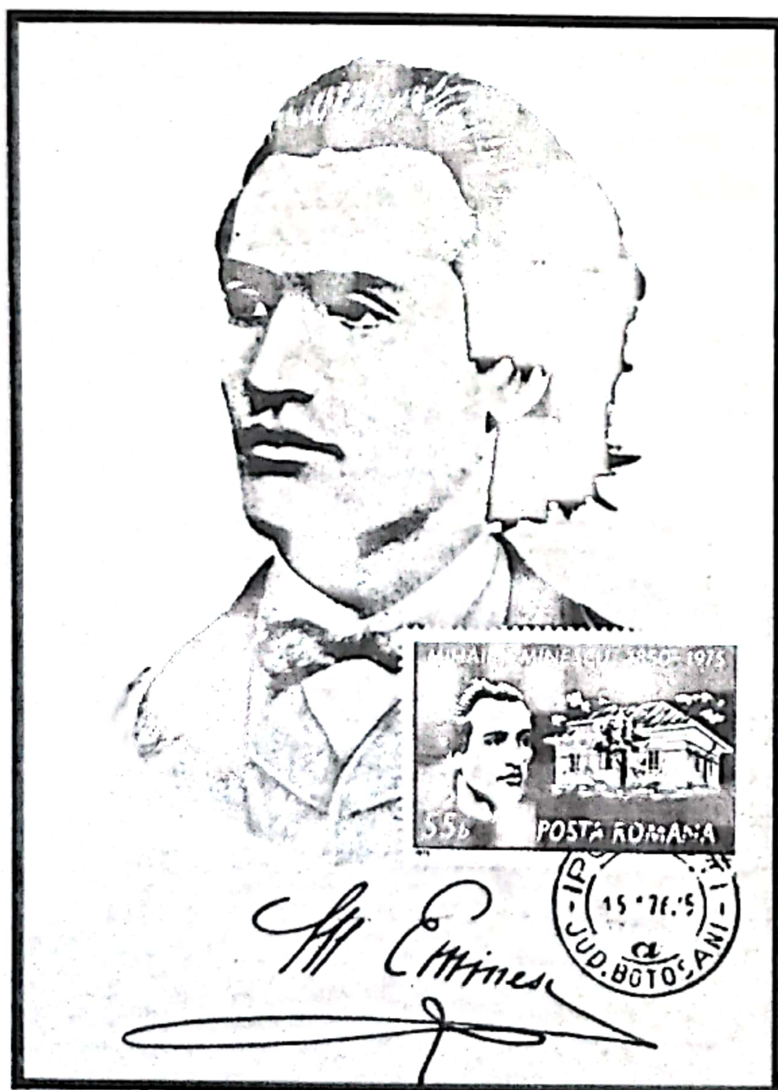
HÎRTIE VĂRGATĂ. Hîrtie cu un fel de filigran în dungi paralele. A fost folosită și la imprimarea unor mărci poștale românești; poate fi vărgată orizontal (emisiunea 1 „Cap de bour", emisiunea „Principatele Unite", tipar de mînă din anul 1862) sau vertical (emisiunea „Alexandru Ioan Cuza" în oval, din 9/21 ianuarie 1865). v. **HÎRTIE.**

„HOHE RINNE" v. **POȘTA PĂLTINIȘ.**

I

dicționar filatelic

IDEM. Cuvînt care, plasat într-un catalog în fruntea unei emisiuni, semnifică faptul că toate indicațiile emisiunii precedente, hîrtie, filigran, dantelură etc. sînt aceleași. El mai poate fi întîlnit sub alte cuvinte, în care situație înseamnă „la fel".

IDENTIFICARE. Acțiunea de stabilire a identității unei persoane, unui obiect. Acțiune de stabilire a apartenenței unui obiect, unei persoane la un anumit grup dintr-o clasificare. În filatelie, identificarea unei mărci, unui efect poștal ori a unei ștampile semnifică stabilirea provenienței, a caracteristicilor de emisiune și a particularităților sale.

ILUSTRARE. 1. Acțiunea de a ilustra, lămuri, clarifica, exemplifica, împodobi. 2. Împodobirea unei cărți, unui text, a unei părți dintr-un text, a unei mărci sau efect poștal cu material iconografic.

ILUSTRATĂ v. **CARTE POȘTALĂ ILUSTRATĂ**; **CARTOFILIE**.

ILUSTRATĂ FRANCATĂ PE FAȚĂ v. **ILUSTRATĂ MAXIMĂ**.

ILUSTRATĂ MAXIMĂ. Carte poștală ilustrată, francată cu o marcă poștală pe partea ilustrată și obliterată cu o ștampilă poștală de loc și dată curentă, specială sau ocazională. Elementele ilustrației, mărcii și ale ștampilei trebuie să concorde între ele. În cazul cînd marca este obliterată cu o ștampilă curentă de loc și dată, elementele ștampilei trebuie să prezinte o concordanță cu subiectul ilustrației și al mărcii. Ilustratele maxime cu cît sînt mai vechi au o căutare mai mare. Prima ilustrată maximă datează din 25 mai 1909 și are ca

subiect Sfinxul şi piramidele de la Cairo. v. **CARTE POŞTALĂ ILUSTRATĂ**; **MAXIMAFILIE**; **CARTOFILIE**.

IMAGINE. Aspectul general al unei mărci, timbru sau efect poştal cu toate detaliile şi inscripţiile. v. **DESENUL MĂRCII**.

IMPRESIUNE v. **IMPRIMARE**.

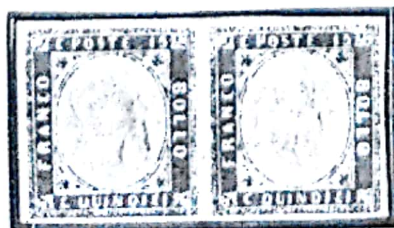
IMPRESIUNE DEFECTUOASĂ v. **IMPRIMARE DEFECTUOASĂ**.

IMPRIMARE. Multiplicarea unui text sau a unei ilustraţii în exemplare identice, cu ajutorul formelor de tipar (v.), prin transferul cernelii de pe formă pe hîrtie sau pe alt suport, sub acţiunea presiunii. v. **FORMĂ DE TIPAR**; **TIPAR**; **DUBLĂ IMPRIMARE**.

IMPRIMARE DEFECTUOASĂ. Imprimare neglijentă a mărcilor poştale avînd ca rezultat apariţia unor exemplare cu defecte (imagini neclare, pete sau puncte colorate ori lipsite de culoare, litere ciupite ş.a.); defecţiunile se pot datora şi unor cauze întîmplătoare ivite în timpul procesului de imprimare. Ele pot fi întîlnite pe o parte din tiraj, pe un număr mic de coli, în acelaşi loc, sau în coli şi locuri diferite. Există însă şi situaţii cînd o întreagă emisiune prezintă defecţiuni datorate uneia din cauzele arătate (de exemplu, emisiunea „Carol cu barbă" din anul 1871, valorile de 10 şi 50 de bani, care au primit dealtfel denumirea de „impresiune defectuoasă"). Mărcile cu asemenea defecte sînt în general supraapreciate de unii filatelişti, deşi nu adaugă nimic la valoarea mărcilor poştale corect tipărite; practic ele sînt mărci poştale declasate, de fapt rebuturi de imprimare ajunse în circulaţie — de cele mai multe ori — numai datorită lipsei de atenţie la controlul de calitate în imprimerie. v. **IMPRIMARE**.

IMPRIMARE ÎN RELIEF v. **TIPAR ÎN RELIEF**.

IMPRIMARE „ÎN SEC". Imprimare făcută prin apăsare (în relief), fără cerneală sau tuş, pe o porţiune din

marcă (efigie, cifra valorii etc.). Imprimarea în relief a fost mult folosită în trecut, mai ales pentru întreguri poştale (plicuri cu mărci fixe imprimate în relief) în S.U.A. şi alte state. v. **TIMBRU SEC**.

IMPRIMAT. 1. Efecte poştale, obiecte de corespondenţă, formulare pentru trimiteri poştale, imprimate folosite de Administraţia poştală. 2. Trimitere poştală al cărei conţinut, avînd un caracter de informare, este tipărit sau reprodus printr-un mijloc mecanic; în această categorie intră ziare, tăieturi din ziare, publicaţii periodice, broşuri, cărţi, note muzicale, desene, hărţi, cataloage diverse ş.a. Imprimatele circulă în ambalaje care permit verificarea conţinutului în timpul transportului; greutatea maximă admisă a imprimatelor este de 2 kg (prin excepţie se admit cărţile, un singur volum, cu greutate de 3 kg şi imprimatele în relief pentru uzul orbilor, cu greutate pînă la 5 kg). Dimensiunile trimiterilor conţinînd imprimate sînt similare cu cele pentru scrisori.

INSCRIPŢIE. 1. Text, de obicei, lămuritor. 2. Textul de pe o marcă poştală indicînd anumite date ca: denumirea statului emitent, valoarea mărcii, indicaţii referitoare la serviciul pe care trebuie să-l îndeplinească (Poştă aeriană, Timbru de ajutor, Asistenţă socială), evenimentul care a prilejuit emiterea, diferite indicaţii referitoare la subiectul mărcii etc. Primele mărci nu au avut, de regulă, imprimate numele ţărilor emitente (de exemplu, „Cap de bour", „Principatele Unite"). În prezent toate mărcile au inscripţii ce cuprind şi denumirea ţării, excepţie făcînd Marea Britanie. Inscripţiile sînt redate în limba statelor emitente. Unele state care utilizează scrieri diferite de alfabetul latin folosesc pentru numele statului şi caractere latine (Iugoslavia, Bulgaria, unele state arabe etc.). O.N.U. a emis mărci cu inscripţii în limbile oficiale folosite de organismele sale. De multe ori în inscripţiile unor mărci poştale se strecoară erori. În anul 1961, la expoziţia organizată la Roma au fost prezentate cca 2000 de mărci poştale din întreaga lume ale căror machete au cuprins diferite greşeli de inscripţie. Mărci poştale cu inscripţii greşite au apărut şi în ţara noastră. Ele au început cu prima emisiune „Cap de bour" din anul 1858, pe

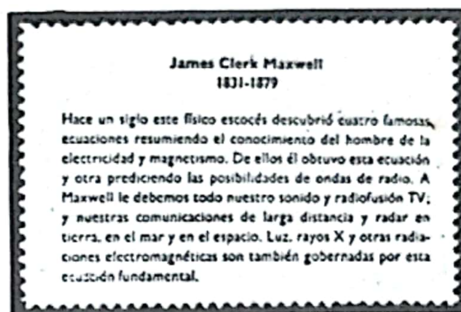

care apare inscripția PORTO SCRISORI în loc de FRANCO SCRISORI; au continuat cu aceeași greșeală la a doua emisiune „Cap de bour" (PORTO și PORTO SCRISORI). v. **Inscripție marginală**.

Inscripție marginală. Inscripție imprimata pe marginile colii de hîrtie pe care s-au tipărit mărci poștale. De obicei cuprinde denumirea emisiunii și anul de apariție. Mai poate include și alte date, ca numere de ordine, texte publicitare etc. v. **Inscripție**.

Inscripție pe verso. Inscripție pe partea din spate a unei mărci poștale. v. **Verso**.

James Clerk Maxwell
1831-1879

Hace un siglo este físico escocés descubrió cuatro famosas ecuaciones resumiendo el conocimiento del hombre de la electricidad y magnetismo. De ellos él obtuvo esta ecuación y otra prediciendo las posibilidades de ondas de radio. A Maxwell le debemos todo nuestro sonido y radiofusión TV; y nuestras comunicaciones de larga distancia y radar en tierra, en el mar y en el espacio. Luz, rayos X y otras radiaciones electromagnéticas son también gobernadas por esta ecuación fundamental.

Interlinie. Denumire data spațiului alb cuprins între 2 linii de text, de cadru, de bandă, de cartuș, de cerc sau de medalion etc.

I.O.V.R. v. **Timbre de ajutor.**

Italice v. **Literă.**

dictionar filatelic

ÎNCRUSTAT. Termen utilizat în limbajul filatelic pentru mărcile poştale în întregime sau parţial imprimate în relief (cum ar fi primele emisiuni de mărci adezive din Italia, 1861–1862, plicurile cu mărci fixe din S.U.A. etc.).

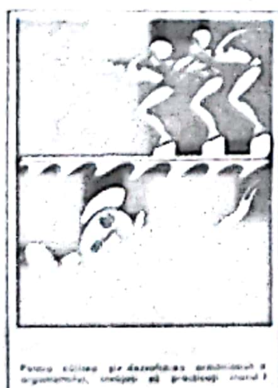
ÎNDOITURĂ. Îndoitură a hîrtiei mărcii poştale sau timbrului, vizibilă pe faţă şi/sau pe dos. Îndoiturile pot fi uneori netezite prin călcare cu fierul de călcat. Mărcile cu asemenea îndoituri au valoare filatelică scăzută. v. **PLIU.**

ÎNGUSTE v. **LITERĂ.**

ÎNJUMĂTĂŢITĂ v. **MĂRCI POŞTALE FRAGMENTATE.**

ÎNTREG POŞTAL. Imprimat emis de Administraţia poştală (plic, scrisoare, carte poştală, banderolă etc.) care în locul francaturii cu marca adezivă poartă tipărită figurina unei mărci fixe şi — de la caz la caz — valoarea de francare, inscripţii şi ilustraţii suplimentare, în funcţie de natura întregului poştal respectiv. Există cataloage specializate pentru aceste piese filatelice. Dintre întregurile poştale cu marcă fixă citām: cărţile poştale (simple, cu răspuns plătit, militare, semiilustrate şi ilustrate), banderolele pentru expedierea imprimatelor, blanchetele pentru telegrame, mandatele poştale, plicurile ilustrate sau nu

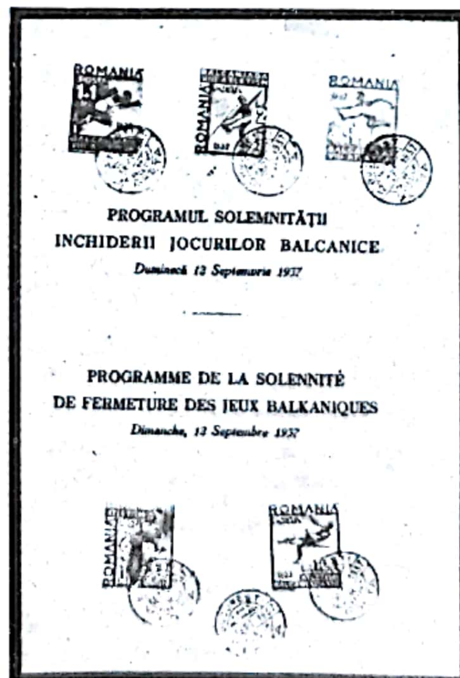
etc. Intregurile poştale cu conţinut tematic pot fi incluse în colecţiile tematice. Întregurile poştale se colecţionează şi ca atare. Congresul F.I.P. de la Amsterdam (1977) a hotărît crearea unei Comisii speciale F.I.P. pentru întregurile poştale, precum şi includerea unei clase speciale rezervată întregurilor poştale la expoziţiile filatelice internaţionale sub patronajul F.I.P.

ÎNTREPRINDEREA COMERCIALĂ DE STAT „ROMPRESFILATELIA". Unitate economică ale cărei atribuţii constau în difuzarea şi comercializarea articolelor filatelice pe întreg teritoriul României, precum şi în exportarea acestora prin organele comerţului exterior. I.C.S. Rompresfilatelia are datoria să aprovizioneze cu mărci şi accesorii filatelice unităţile P.T.T.R. şi magazinele specializate în vînzarea articolelor filatelice, să organizeze colectarea mărcilor poştale uzate de pe întreg teritoriul ţării, să tipărească şi să difuzeze materiale de popularizare a filateliei, să sprijine Asociaţia Filateliştilor din Republica Socialistă România (v.) în acţiunile ce urmăresc dezvoltarea mişcării de colecţionare a mărcilor filatelice, acţiune menită să ridice nivelul politico-ideologic şi cultural al filateliştilor şi în special al tineretului şi copiilor.

Jamboree. Tabere sub patronajul organizației de tineret Cercetașii. În țara noastră au fost emise mărci cu prilejul jamboreelor de la Sibiu în anul 1932, Mamaia în anul 1934 și de la Brașov în anul 1936.

Jocuri balcanice. Întreceri sportive între statele balcanice a căror primă ediție s-a desfășurat în anul 1930 la Atena, iar următoarea la București, în anul 1937. Cu această ocazie a fost tipărită emisiunea „Jocurile Balcanice de atletism" la obliterarea căreia s-a folosit o ștampilă specială, realizată în acest scop. După încheierea celui de-al doilea război mondial, Jocurile Balcanice s-au reluat, avînd loc, în 1946, la Tirana, iar în anul următor la București. Cu acest prilej o marcă uzuală a fost supratipărită cu roșu, cu supratiparul C.B.A. – 1947 (2 + 3) lei, și obliterată cu o ștampilă ocazională specială. Emisiunea dedicată ediției din anul 1947 a intrat în circulație în anul 1948, deși poartă milesimul 1947 și denumirea țării „România" în loc de Republica Populară Română; ea era însoțită de o ștampilă specială – „Prima zi a emisiunii" – București. Jocurile Balcanice de la București din anul 1959 au fost marcate, pe plan filatelic, de aplicarea unui interesant supratipar pe marca poștală „A II-a Spartachiadă a tineretului". Ediția din 1964, desfășurată tot la București, a dus la apariția emisiunii „Jocurile Balcanice de atletism – 1964". Toate emisiunile filatelice dedicate Jocurilor Balcanice au fost însoțite de unul sau mai multe plicuri prima zi.

PROGRAMUL SOLEMNITĂȚII
INCHIDERII JOCURILOR BALCANICE
Duminecă 12 Septemvrie 1937

PROGRAMME DE LA SOLENNITÉ
DE FERMETURE DES JEUX BALKANIQUES
Dimanche, 12 Septembre 1937

Jocurile balcanice de atletism v. **Jocuri balcanice.**

JOCURI OLIMPICE. Competiție sportivă internațională cu caracter complex, care are loc o dată la patru ani. Originea Jocurilor Olimpice se pierde în negura vremurilor. Documentele vorbesc cu precizie despre Jocurile Olimpice ca începînd din anul 776 î.e.n. J.O. sînt desființate oficial în anul 394 e.n. de împăratul roman Teodosiu I. La 16 iunie 1894, din inițiativa baronului Pierre de Coubertin, au avut loc la Paris, în sălile Universității Sorbona, lucrările congresului Uniunii societăților franceze de sporturi atletice, cu care ocazie s-a hotărît reluarea Jocurilor Olimpice; tot atunci a fost constituit și Comitetul Internațional Olimpic (C.I.O.). Prima ediție a Jocurilor Olimpice moderne s-a desfășurat la Atena între 6 și 16 aprilie 1896, cu

participarea a 25 de concurenți (numai bărbați) din 13 țări. Cu acest

prilej a avut loc și punerea în circulație a primei emisiuni filatelice cu tematica sportivă din lume, compusă din 12 mărci, care ilustrează aspecte din întrecerile olimpice antice. De atunci și pînă în prezent au avut loc 21 ediții ale Jocurilor Olimpice moderne de vară și 12 ediții ale Jocurilor Olimpice de iarnă. În țara noastră, prima emisiune filatelică dedicată Jocurilor Olimpice a fost pusă în circulație în anul 1956, cu ocazia Jocurilor Olimpice de la Melbourne (Australia). De atunci și pînă în prezent Poșta română a consemnat prin emisiuni filatelice toate edițiile Jocurilor Olimpice, punînd în circulație numeroase mărci poștale, colițe, plicuri prima zi, întreguri poștale și ștampile speciale. În anul 1974,

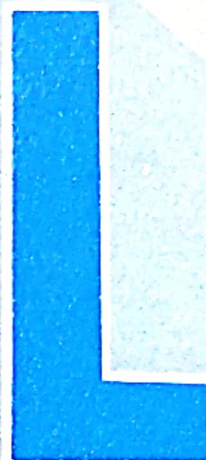

Direcția Generală a Poștelor și Telecomunicațiilor a pus în circulație un întreg poștal, cod 184/74, destinat aniversării a 2750 de ani de la primele Jocuri Olimpice ale antichității. Plicul reproduce desenul *Alergătorii*.

JUBILEU v. **MĂRCI POȘTALE JUBILIARE.**

JURIU FILATELIC. Comisie formată dintr-un număr variabil de membri, specialiști recunoscuți în domeniul filateliei, însărcinată cu stabilirea clasificării unor colecții sau exponate prezentate la o expoziție filatelică.

dictionar filatelic

Lampă de cuarț. Lampa folosita de catre cercetatorii filatelici pentru a determina filigranele și eventualele defecte ale mărcilor poștale care nu se observă cu ochiul liber sau cu alte mijloace.

Late date. Expresie in limba engleză care indică o dată tîrzie de circulație a unei mărci poștale sau a unei ștampile etc. în raport cu perioada de folosire.

Legendă. Inscripție formată din unul sau mai multe cuvinte care, înscrise pe o marcă poștală, constituie explicația scopului pentru care a fost emisă.

Leghe. Unitate de măsură pentru distanțele terestre, anterioară sistemului metric, variind între 4 și 5,5 km.

Leu. Denumire a unității bănești a României, derivată, probabil, de la numele unei monede olandeze, talerul — leu (Löwenthaler), în circulație pe teritoriul țării noastre din secolul al XVI-lea pînă în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea (denumită astfel, deoarece avea pe avers figura unui leu heraldic). După dispariția acestor taleri, cu tot haosul monetar existent în țările române (unde datorită lipsei unei monede proprii circula un variat număr de monede — turcești, austriece, rusești, olandeze, franceze, spaniole etc. — de aur, argint și bronz), leul s-a menținut ca o unitate fictivă de calcul folosită în acte normative, la diferite socoteli, la exprimarea cursului monedelor străine care circulau în Țara Românească și Moldova. Această stare de fapt este relevată și de una din prevederile Regulamentului Organic (1831), care stabilește ca unitate monetară de calcul leul cu o valoare teoretică de schimb față de moneda etalon — ducatul olandez de aur — de 31 lei și 20 parale. Prin legea din 14/26 aprilie 1867 (promulgată la 22 aprilie/4 mai), denumită „Legea pentru infiintarea unui nou sistem monetar și pentru emiterea monedelor naționale", leul a devenit o monedă efectivă, românească, unitatea de bază a sistemului monetar național, divizat în 100 de bani (v.). După primul război mondial, ca o urmare firească a creării statului român național unitar, circulația leului a fost extinsă asupra întregului teritoriu al României în baza legii de unificare monetară (efectuată treptat în anii 1920—1921). După al doilea război mondial, în condițiile unei puternice inflații și ale unei dezorganizări economico-financiare, se aplică, la 15 august 1947, reforma monetară (stabilizarea), care stabilește pentru leu un conținut de 0,00594 g aur fin. La 28 ianuarie 1952 se efectuează o reformă bănească prin care conținutul în aur al leului este ridicat la 0,079346 g aur fin, preschimbarea făcîndu-se la raportul de la 20 pînă la 400 lei vechi pentru 1 leu nou, diferențiat pentru populație, întreprinderi de stat și cooperatiste etc. Reforma din 28 ianuarie 1952 a avut un rol deosebit de important pentru dezvoltarea ulterioară a întregii economii naționale. În prezent, consolidarea relațiilor de producție socialiste, ritmul ridicat al dezvoltării planificate a producției materiale, caracterul echilibrat al bugetului de

stat, conducerea circulației bănești pe bază de plan asigură leului o stabilitate pe care nu a cunoscut-o în perioadele presocialiste. Mențiunea de leu apare pentru prima dată pe mărcile *Serviciul telegrafic* din 1/13 iulie 1871 și, apoi, pe mărcile poștale *Spic de grîu* începînd cu anul 1893.

Levant (poșta română și alte poște). Denumire dată litoralului răsăritean al Mării Mediterane (Asia Mică, Siria, Liban, Egipt), unde pînă la sfîrșitul primului război mondial au funcționat birouri poștale ale mai multor țări ca: Franța, Anglia, Germania, Italia, România, Rusia etc. Austria, Franța, Rusia au emis mărci speciale pentru poșta din Levant. v. **Poșta română în Turcia**.

Liant. Substanță lichidă cu vîscozitate mare, care conține pigment în suspensie sau coloranți dizolvați, formînd împreună — într-un amestec care a fost bine frecat — cerneala de imprimare. Liantul menține particulele de colorant „legate" între ele și fixează pigmentul pe suprafața de imprimare în timpul procesului de tipărire.

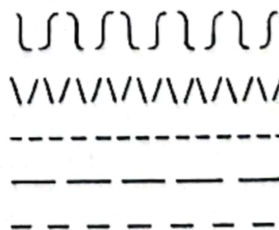
Licitație. Acțiune întreprinsă de anumite case specializate pentru desfacerea colecțiilor de valoare sau a mărcilor poștale rare, cu valoare ridicată. Vînzarea se face în mod public, după reguli speciale, avînd drept rezultat atribuirea colecției sau mărcilor persoanei care a oferit prețul cel mai mare. Prima licitație de mărci poștale din lume a avut loc în anul 1865, la Paris, la Hotel Drouot. De regulă, casele care organizează licitații filatelice (de 2—3 ori pe an în saloanele unui mare restaurant sau hotel) editează și difuzează cataloage cu descrierea pieselor filatelice oferite și cu indicația prețurilor de la care începe licitarea. Bogat ilustrate și de obicei editate în condiții optime, aceste cataloage cuprind elemente documentare prețioase și constituie o categorie aparte a bibliografiei filatelice. Ele permit urmărirea circulației — în timp — a marilor rarități filatelice. Licitațiile se anunță cu cel puțin 6 luni de zile înainte în revistele filatelice cele mai importante din diverse țări. Cu mult timp înainte (1—2 luni) de ținerea licitației, piesele filatelice sau loturile de mărci sînt puse la dispoziția celor interesați, pentru a fi examinate. Casa de licitație garantează și răspunde de originalitatea pieselor filatelice, inclusiv a ștampilelor. Din prețul obținut la licitație, casa de licitație reține un comision de la colecționarii ale căror piese filatelice au făcut obiectul vînzării. După încheierea licitațiilor, casele respective obișnuiesc să publice dări de seamă asupra prețurilor de vînzare care au fost atinse de piesele respective. v. **Casă de licitație**.

Liniar (clișeu). Clișeu care reprezintă o imagine formată numai din linii.

Linie de separare. Linie punctată, subțire, care apare pe unele coli fără dantelare, destinată a ușura tăierea mărcilor poștale. Aceste linii pot fi numai imprimate (sugerînd traseul tăieturii) sau (fără a fi imprimate cu cerneală) pot străpunge hîrtia, pentru a înlesni desprinderea mărcii de coală. În acest din urmă caz în limbaj filatelic se întrebuințează termenul PERSAT (v.). Asemenea străpungeri s-au executat în mai multe feluri și anume: în linie dreaptă (unele state vechi germane—Norddeutscher Postbezirk); în zigzag (emisiunile grecești din perioada anilor 1911—1921 etc.); în linii ondulate (mărcile poștale clasice din Finlanda, emisiunea din anul 1860).

La mărcile poștale persate evaluarea este condiționată de integritatea liniei separatoare străpunse.

Lipcan. Curier domnesc, în sec. al XV-lea, care avea ca sarcină transmiterea poruncilor, ştirilor etc. în interiorul ţării.

Lipcan de olac (Învechit). Curier poştal călare. v. **Olac**.

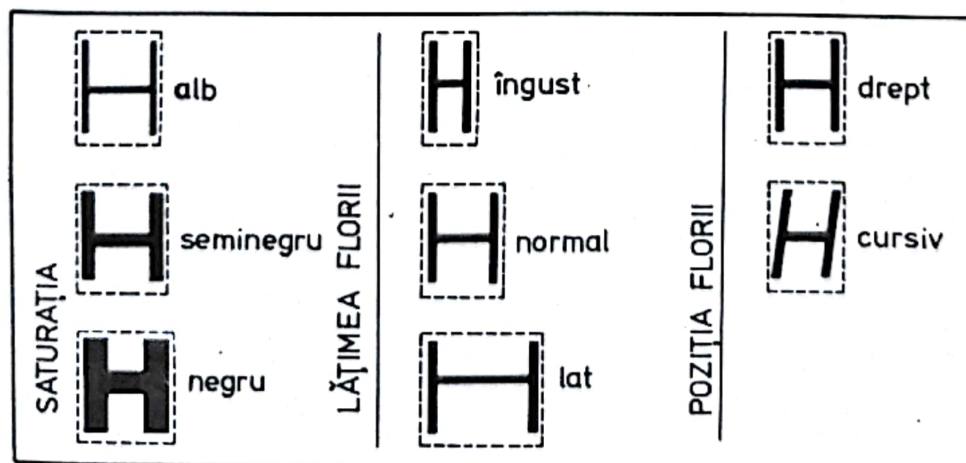
Lipsia. Catalog universal, editat în R.D.Germană; apare în 4 volume şi indică cotele în mărci R.D.G. Spre deosebire de alte cataloage de mare circulaţie, catalogul „Lipsia" este realizat în sistemul „Permanent", care permite ţinerea la zi prin intercalare de foi suplimentare sau înlocuitoare, editate periodic, fără a fi necesară înlocuirea întregului volum în fiecare an.

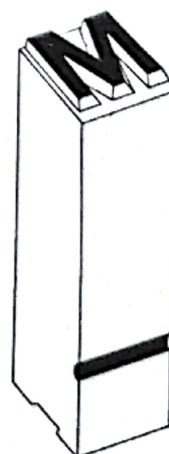
Listă v. **Listă de preţuri**.

Listă de preţuri. Document tipărit, care enumeră într-o anumită ordine mărci şi alte piese poştale şi filatelice, cu preţurile stabilite pentru fiecare în parte. Lista de preţuri ale mărcilor poştale româneşti este editată de „Rompresfilatelia". Lista de preţuri conţine la sfîrşit pentru mărcile poştale străine un tabel anexă cu coeficienţii de transformare în lei a cotelor prevăzute în catalogul Zumstein (pentru à servi la calcularea preţurilor de cumpărare-vînzare ale mărcilor străine din ţările europene), precum şi a cotelor din catalogul Yvert, pentru mărcile din ţările extraeuropene.

Listel. Denumire dată interliniilor (spaţiilor) dintre două chenare sau două cercuri concentrice.

Literă. Fiecare dintre simbolurile grafice ale unui alfabet; piesă paralelipipedică din metal, lemn sau masă plastică care conţine în planul superior copia (clişeul) unui simbol grafic, ce serveşte la tipărirea unui text. Literele pot face parte din diferite alfabete (latin, chirilic, german «gotic», grec, ebraic etc.). În cadrul unui alfabet intră literele mici (minuscule sau de rînd), mari (majuscule sau verzale), cifrele şi semnele de punctuaţie. Literele de tipar care se folosesc la executarea tipăriturilor sînt foarte variate din punctul de vedere al caracteristicilor lor grafice. Pentru a putea deosebi un caracter de altul, se cere o sistematizare a literelor tipografice după anumite criterii: *După forma grafică* literele se împart în familii de caractere, fiecare familie fiind compusă din toate variantele de caractere care au elemente de desen comune. După acest criteriu literele se vor clasifica în funcţie de existenţa şi forma piciorușelor şi de gradul de contrast. După criteriul de mai sus şi din punct de vedere istoric, literele se pot împărţi în şapte familii de caractere. *Antiqva* cuprinde acele caractere care au piciorușe de forma unor linii drepte şi subţiri, perpendiculare pe liniile principale, avînd un grad de contrast ridicat, diferenţa de grosime dintre liniile principale şi secundare fiind mare. *Medievale*, care cuprind acele caractere care au piciorușele de formă triunghiulară, rotunjită, diferenţa de grosime dintre liniile principale şi secundare nefiind prea mare, avînd un grad de contrast mediu. *Egiptiene*, cuprinzînd acele caractere care au piciorușele de formă dreptunghiulară (uneori trapezoidală), diferenţa de grosime dintre liniile principale şi secundare fiind mică (contrast mic). *Greteşti*, care cuprind acele caractere ce nu au piciorușe, iar grosimea liniilor principale este egală cu grosimea liniilor secundare (lipsă de contrast). *Caligrafice*,

caractere ce imită scrisul de mînă. *Mașina de scris* cuprinde caractere ce imită literele de diferite caractere. *Fantezi* cuprind caracterele care, avînd forme grafice uneori apropiate de caracterele din celelalte familii, nu respectă caracteristicile nici uneia dintre ele. Se folosesc la titluri, ornamente, început de aliniat etc. Caracterele cuprinse în fiecare familie poartă denumiri distincte. În funcție de *tăietura florii*, literele aceluiași caracter se împart după următoarele criterii: *După saturație*, adică după grosimea relativă a liniilor florii, literele se împart în albe, seminegre și negre. *După poziția florii* literele se împart în drepte și cursive (italice). *După lățimea florii* (după distanța dintre liniile principale) literele se împart în înguste, normale și late. v. **CARACTER (DE LITERĂ).**

LITERĂ DE COLȚ. Pe emisiunile de mărci britanice, pînă în anul 1884, apăreau în cele două colțuri de jos sau în toate colțurile litere care — prin combinațiile lor — serveau la indentificarea locului ocupat de mărci în coală, cît și ca mijloc de control împotriva falsificatorilor.

LITOGRAFIAT. Imprimat obținut în urma procesului de litografiere în una sau mai multe culori. Mărcile poștale litografiate au culoarea mai puțin vie și imprimarea mai puțin fină decît cele imprimate în gravură etc. În țara noastră, mărci poștale litografiate au fost emise între anii 1864—1872. v. **LITOGRAFIE; MĂRCI POȘTALE LITOGRAFIATE.**

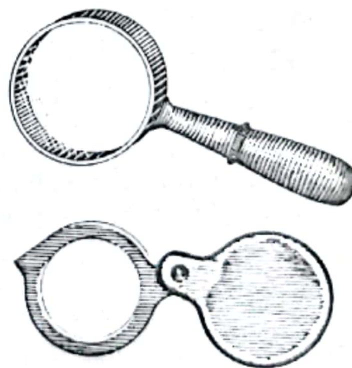
LITOGRAFIE. Procedeu de tipar plan care folosește o formă de tipar (un clișeu) executată pe o piatră specială de calcar, prin unul din procedeele litografic sau fotolitografic. Procedeul litografic e utilizat mai ales cînd se reproduc și se multiplică originale liniare, copia acestora executîndu-se direct pe suprafața pietrei manual sau cu aparate de desen. Procedeul fotolitografic e folosit, de regulă, la reproducerea și multiplicarea originalelor în semitonuri, copia acestora executîndu-se pe cale fotochimică. Hîrtia intră în contact direct cu forma de tipar și preia cerneala de pe aceasta. Acest procedeu se practică din ce în ce mai puțin. v. **TIPAR PLAN; FORMĂ DE TIPAR.**

LLOYD v. **POȘTA COMPANIEI LLOYD.**

LOCALE v. **MĂRCI POȘTALE LOCALE; POȘTE LOCALE.**

LUMEN. Denumire dată unui spațiu rămas neimprimat din desenul unei mărci, în medalion, care apare ca o deschidere luminoasă în fondul acestuia. Astfel de lumene pot fi întîlnite la unele variante ale mărcilor emisiunilor „Carol cu favoriți" și „Carol cu barbă". A se vedea, în acest sens, detaliile indicate în catalogul mărcilor poștale românești la emisiunile mai sus indicate.

LUPĂ FILATELICĂ. Instrument optic format dintr-o lentilă convergentă, care ajută la obținerea unei imagini mai mari decît cea reală a obiectelor, inscripțiilor etc. Lupa, așezată în fața unei mărci poștale, redă imaginea mărită a acesteia, permițînd astfel filateliștilor să poată

observa atît detaliile desenului sau ale inscripțiilor, cît și unele defecte ascunse ale mărcilor, greu sesizabile sau chiar nesesizabile cu ochiul liber.

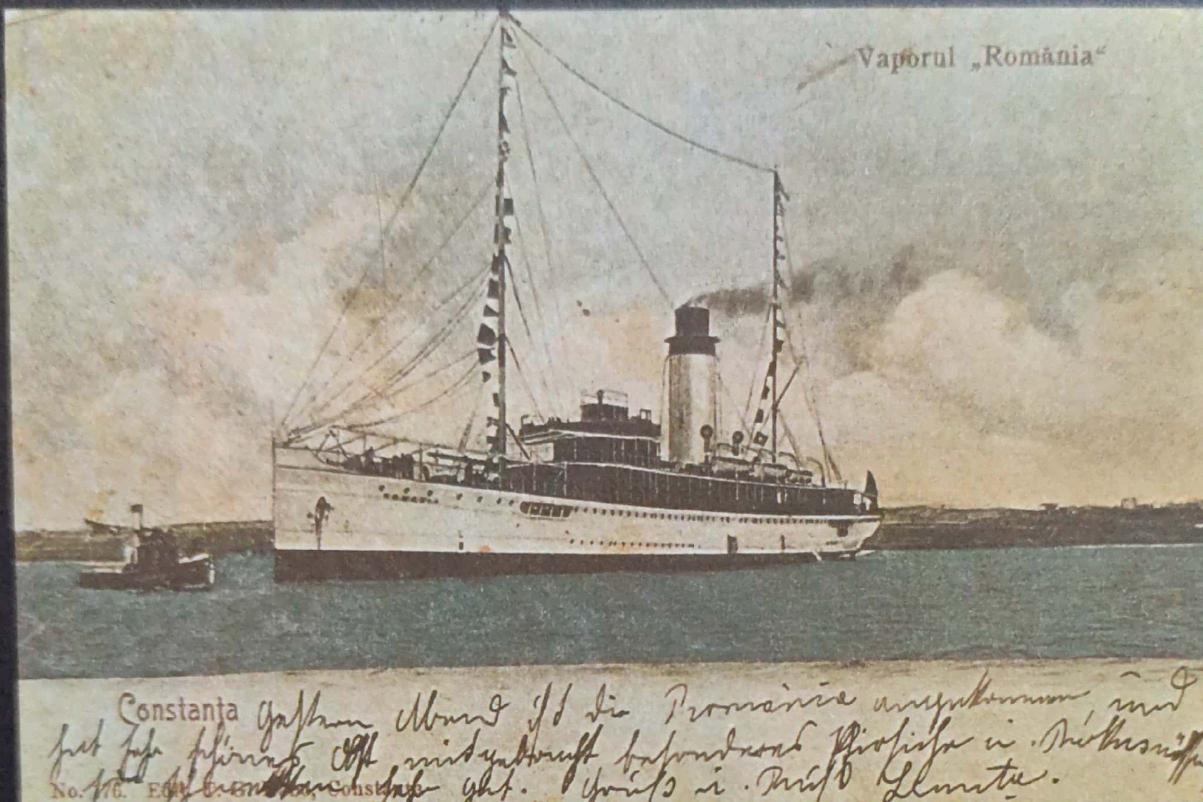
5 Fr

FÜRSTENTUM
LIECHTENSTEIN

VADUZ

LIECHTENSTEINISCHE LANDESAUSSTELLUNG
VADUZ 1934

Vaporul „România"
Constanta

S. S. „CLEOPATRA"

dicționar filatelic

M

MACHETĂ. Proiect al unei mărci poștale sau al unei ștampile executat de autor (grafician), de obicei la scară mai mare și redus apoi la dimensiunea dorită.

MACULATURĂ. **1.** Materiale (hîrtie, carton) rezultate în urma unor greșeli de imprimare sau perforare, ce ar trebui, în mod normal, să fie depistate de controlul de calitate, dar care ajung uneori, întîmplător sau prin fraudă, în circuitul filatelic, fiind colecționate de unii filateliști drept „curiozități". **2.** Rebut (v.) de imprimare. **3.** Hîrtie de calitate inferioară, în general de ambalaj, sau hîrtie tipărită, rebutată în timpul procesului de imprimare, care se așază între colile de hîrtie proaspăt tipărite, cînd acestea ies din mașinile de tipar și cerneala nu este suficient uscată, pentru a preveni copierea și murdărirea lor (mai ales la piesele poștale policrome, tipărite pe hîrtii lucioase și foarte bine încleiate).

MAGAZIN DE DESFACERE A MĂRCILOR ȘI ACCESORIILOR FILATELICE. Unitate comercială care asigură desfacerea plicurilor filatelice (v.), mărcilor poștale filatelice, cărților poștale ilustrate cu mărci fixe, plicurilor filatelice prima zi (v.), albumelor filatelice (v.), clasoarelor filatelice (v.), poșetelor filatelice (v.), pensetelor filatelice (v.), lupelor filatelice (v.). Magazinele filatelice au un deosebit rol cultural, deoarece pun la dispoziția filateliștilor și, în general, publicului amator mărci filatelice care prin tematica lor popularizează obiective istorice, culturale, sociale și industriale, marile realizări ale poporului român în anii construcției socialiste.

MANCO-LISTĂ. Listă întocmită de un colecționar, ce cuprinde mărcile poștale care îi lipsesc și pe care acesta le caută în scopul completării colecției.

MANDAT POȘTAL. Formular confecționat din carton, pe care expeditorul înscrie suma de bani pe care dorește să o trimită unui destinatar, mandatul îndeplinind de fapt funcția unui contract prin care unitatea P.T.T.R. are obligația să asigure

CUPON
Lei banl
MANDAT POSTAL
Pentru suma de Lei bani
Bun pentru Lei bani
Diriginte

CUPON MANDAT POŞTAL
Nr. ....
Lei
EXPEDITOR
ADRESA
Şt cu data prezentării
M.T.Tc. 29—1—301

Indicaţii speciale ....
MANDAT POŞTAL Nr. ....
Verificator, Lei ...... b. ...... (în cifre) 25 bani
(lei în litere, iar banii în cifre)
Destinatar .... Telefon ....
Str. .... Nr. ...... Bloc ... Scara ... Etaj ... Apt. ...
Cod .... Localitatea ....
Judeţul .... Sectorul ....
Expeditor .... Telefon ....
Str. .... Nr. ...... Bloc ... Scara ... Etaj ... Apt. ...
Cod .... Localitatea .... Judeţul Sectorul ....
Semnătura personal PTTR ....
Confirmăm suma de lei ....
(în cifre şi litere)
Şt cu data prezentării Sigiliul cu stema Oficiului ....
Preţ de vînzare 25 bani

Loc pentru corespondenţă (în legătură cu suma remisă)

Şt cu data sosirii — Avizare — Reavizare
A se achita, verificator .... Nr. .... (din f. 10)
Am primit azi .... suma de
(ziua, luna şi anul)
Lei ....
(în cifre) (lei în litere, iar banii în cifre)
Semnătura .... calitatea ....
Felul actului .... seria .... emis de ....
la .... 19 ...... Achitat de ....
Virat în contul nr. .... la data ....
Motivul neachitării ....
Şt cu data achitării — Semnătura personal PTTR ....

transmiterea sumei respective la destinaţie în schimbul unei taxe tarifare stabilită prin lege; sumele de bani expediate prin intermediul mandatului sînt nelimitate şi se depun în numerar la oficiul P.T.T.R. Mandatele pot fi transmise pe cale poştală sau prin reţeaua telegrafică, după dorinţa expeditorului. Mandatele purtînd imprimată o marcă fixă intră în categoria întregurilor poştale, fiind colecţionate ca atare. În colecţiile specializate, avînd ca obiect una sau mai multe emisiuni, se pot include şi întregurile poştale — deci şi mandatele — a căror marcă fixă are caracteristicile emisiunii respective (de exemplu, emisiunea *Cifră în patru colţuri*). În ţara noastră întîiul mandat poştal (fără marcă poştală tipărită) cu caracter intern a fost pus în circulaţie în anul 1871; în anul 1890 s-au emis primele mandate poştale cu marcă poştală tipărită (încrustată), iar în anul 1892 au intrat în circulaţie şi mandate poştale cu circuit internaţional (U.P.U.).

CUPON
Se poate despărţi de destinatar
Valoarea mandatului în cifre:
Numirea trimiţetorului:
La ...... 189..

ADMINISTRAŢIA POSTELOR ROMANE
(ADMINISTRATION DES POSTES DE ROUMANIE)
MANDAT POSTAL INTERNATIONAL
(MANDAT DE POSTE INTERNATIONAL)
Pentru suma de ...... în cifre arabe
Plătibil D-lui
Locul de destinaţie
Locuinţa destinatarului
Ţara de destinaţie
No. emisiunei
Data emisiunei
Biuroul expeditor

MANDAT TELEGRAFIC. Prestaţie poştalo-telegrafică prin care expeditorul poate transmite prin mijlocirea telegrafului poştal, la o destinaţie dorită, unei alte persoane, o sumă de bani. Valabilitatea mandatelor telegrafice este confirmată prin semnătura lucrătorului poştal primitor prin aplicarea sigiliului cu tuş cu stema ţării şi a sigiliului cu număr de control special pentru mandate.

MANUSCRIS. Text scris de mînă de către un autor, dactilografiat sau tipărit, care urmează să fie cules şi multiplicat prin tipărire. Pe măsura dezvoltării tehnicii poligrafice, pentru a se putea folosi cu deplină eficacitate capacitatea maşinilor, s-a optat numai pentru text dactilografiat.

MARCA POŞTALĂ „PORTO GAZETEI". Marcă poştală din a doua emisiune

„Cap de bour" (v.) (1.XI.1858—1.V.1862) cu o valoare de 5 parale (v.) destinată francării expedierii

prin poştă a ziarelor şi imprimatelor. Cu această marcă aplicată pe un număr din ziarul ieşean „ZIMBRULU — VULTURULU" s-a realizat cea mai celebră francatură compusă, formată din cinci mărci în ştraif plus o pereche şi un exemplar izolat, piesă care a atins un preţ extrem de ridicat la o licitaţie, cifra îndreptăţind să se spună că a fost „gazeta din lume cea mai scump plătită". Este cotată printre cele mai importante rarităţi ale filateliei mondiale.

Marcă poştală. Imprimat de valoare, cu dimensiune mică (cîţiva centimetri), cu format diferit, de regulă dreptunghiular (uneori însă şi cu format triunghiular, pătrat, rotund, romboidal sau chiar neregulat), tipărit în una sau mai multe culori, adeziv ori neadeziv, aplicat direct sau pe întreguri poştale (plicuri, mandate, cărţi poştale etc.), emis ori acceptat de administraţia poştală a unui stat avînd rolul de a atesta plata taxelor poştale tarifare aferente transportului trimiterilor poştale francate de la expeditor la destinatar. Marca poştală a apărut ca o necesitate a simplificării operaţiunilor de plată a prestaţiilor poştale. Prima marcă poştală adezivă din lume — formată din două valori — a fost emisă la 6 mai 1840, în Marea Britanie, realizarea ei datorîndu-se lui Rowland Hill (v.). În primele trei decenii şi jumătate de la apariţia sa, marca poştală avea putere de circulaţie numai pe teritoriul statului emitent şi, eventual, pe teritoriul altei ţări în condiţiile cînd exista între statele respective o convenţie în acest sens. Ca urmare a Congresului de la Berna, din octombrie 1874, care a dus la înfiinţarea Uniunii Poştale Universale — U.P.U. (v.), s-a ajuns la încheierea unui acord între statele semnatare ale actului de constituire a U.P.U. prin care marca poştală căpăta dreptul de a acoperi taxele de circulaţie poştală pe teritoriul tuturor statelor membre; acest acord, căruia i s-au adus cuvenitele îmbunătăţiri avînd în vedere evoluţia vieţii social-politice şi progresul tehnic, este în vigoare şi astăzi. În ceea ce priveşte apariţia primelor mărci poştale în ţara noastră, menţionăm că Administraţia poştală a Moldovei, punînd în circulaţie, încă din anul 1858, întîia emisiune de mărci poştale, precede alte state din sud-estul Europei (Grecia emite primele mărci poştale în 1861, Imperiul otoman în 1863, Serbia în 1866, iar Bulgaria şi Albania după obţinerea independenţei, în anii 1879 şi, respectiv, 1913). În ţara noastră tipărirea mărcilor poştale constituie monopol de stat, dreptul de emisiune fiind atribuit Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor (v.), prin Direcţia Generală a Poştelor şi Telecomunicaţiilor (v.), apariţia lor fiind în sarcina Oficiului Special de Editare şi Distribuire a Timbrelor — O.S.E.D.T. (v.). Mărcile poştale sînt tipărite monocrom sau policrom (timbrul fiscal este în general monocrom) şi emise fie ca valori izolate, fie în serii de mai multe valori; ele cuprind, în general, următoarele elemente: imaginea, numele ţării emitente, cuvîntul „POŞTA" şi valoarea, în moneda ţării respective. Mărcile poştale adezive se caracterizează prin calitatea tiparului, precum şi prin stratul de gumă de pe verso, care serveşte la lipit. Mărcile poştale pot fi *curente* (*uzuale*), servind exclusiv la francarea trimiterilor poştale, tipărirea lor făcîndu-se în tiraje foarte mari şi avînd o lungă perioadă de folosinţă, şi *filatelice*. Ultimele, deşi cu putere de francare, au un caracter ocazional, fiind emise pentru a consemna unele evenimente (aniversare, comemorare etc.) sau, uneori, pentru îmbogăţirea colecţiilor filatelice (în acest scop tirajele sînt mai mici decît la mărcile poştale curente); ele se pot prezenta şi sub forma unor coliţe, foi de diferite formate şi dimensiuni, care au tipărite una sau mai multe mărci din emisiunea respectivă sau o altă marcă, perforate ori neperforate, gumate sau negumate pe verso, avînd putere de francare. Mărcile filatelice se înscriu într-o tematică bine definită (istorie, artă, oameni de seamă, cosmonautică, floră, faună etc., etc.), cuprinzînd, de obicei, şi indicaţii cu privire la imaginea reprodusă (evenimentul, personalitatea etc.). Mărcile poştale în afara scopului lor strict funcţional (utilitar) — francarea corespondenţei — îndeplinesc şi un rol cultural; ele au un limbaj specific, cu caracter universal, de comunicare între oamenii de pretutindeni, un limbaj imagistic care deschide filateliştilor vaste orizonturi culturale. Mărcile poştale se tipăresc folosindu-se diferite procedee de tipărire, simple sau combinate; cele mai des utilizate sînt

offset-ul, rotoheliogravura şi taille-douce (gravarea în oţel). Procesul tehnologic pentru realizarea unei mărci cuprinde, în general, următoarele faze principale: întocmirea de către grafician a machetei care constituie originalul de reproducere (de obicei de cca 10 ori mai mare decît dimensiunea mărcii poştale); avizarea machetei de către Comisia filatelică şi aprobarea desenului de către Direcţia Generală a Poştelor şi Telecomunicaţiilor; prepararea clişeului pentru tipar (de regulă nichelat sau cromat, avînd în vedere tirajul mare în care se tipăresc mărcile poştale, în special cele uzuale) prin: reproducerea fotografică a originalului cu sau fără extracţie de culori, după cum este cazul, însă cu multiplicare concomitentă (la aparatul fotografic) în numărul imaginilor care se imprimă pe coală; obţinerea filmului, a plăcii negative ori pozitive în funcţie de procedeul de tipar întrebuinţat şi, apoi, realizarea clişeului metalic de tipar prin metodele fotomecanice respective (în cazul procedurii taille-douce, prin gravare manuală se obţine, după machetă, un original metalic, la dimensiunea naturală a mărcii, reprodus şi multiplicat apoi prin mijloacele specifice procedeului respectiv, pe clişeul de tipar); tipărirea mărcilor poştale şi gumarea acestora; perforarea colilor de mărci poştale în maşini separate sau chiar în maşina de tipar; alegerea (sortarea) şi controlul de calitate, numărarea colilor tipărite şi ambalarea lor.

Marcă poştală unicat. Marcă poştală care se cunoaşte într-un singur exemplar.

Marcocartofilie v. **Marcofilie.**

Marcofilie. Ramură a filateliei care se ocupă cu colecţionarea, studierea şi expunerea, după criterii ştiinţifice, a ştampilelor poştale. Se împarte în două: *marcocartofilia*, consacrată ştampilelor aplicate pe trimiterile poştale obişnuite, şi *aerocartofilia*, care se ocupă de ştampilele aplicate pe trimiterile poştale expediate pe calea aerului. Un capitol important al marcofiliei îl constituie studiul ştampilelor publicitare. v. **Mecanotelie**; **Ştampilă poştală**; **Ştampile publicitare.**

Margine de coală. Margine a colii de hîrtie pe care sînt tipărite mărcile, uneori rămasă neimprimată, alteori imprimată cu diferite indicaţii tehnice de tipărire, denumirea emisiunii,

anul de apariţie, eventual numărul de control al colii, scara tipografică de culori, cîteodată chiar şi cu reclame. Fie că este dantelată sau nedantelată, mulţi colecţionari preferă s-o păstreze ataşată la marca poştală adiacentă.

MARGINE DE MARCĂ POŞTALĂ. Bordură de hîrtie neimprimată care încadrează desenul mărcilor poştale. Marginea normală este cea egală cu jumătate din distanţa intervalului lăsat între mărci, în coală, înainte ca ele să fie separate. Mărcile poştale nedantelate, cu margini foarte înguste, care nu au margine pe una sau mai multe laturi, sau sînt complet lipsite de margine, au cote de evaluare filatelică mult diminuate. v. **MARGINE FOARTE ÎNGUSTĂ.**

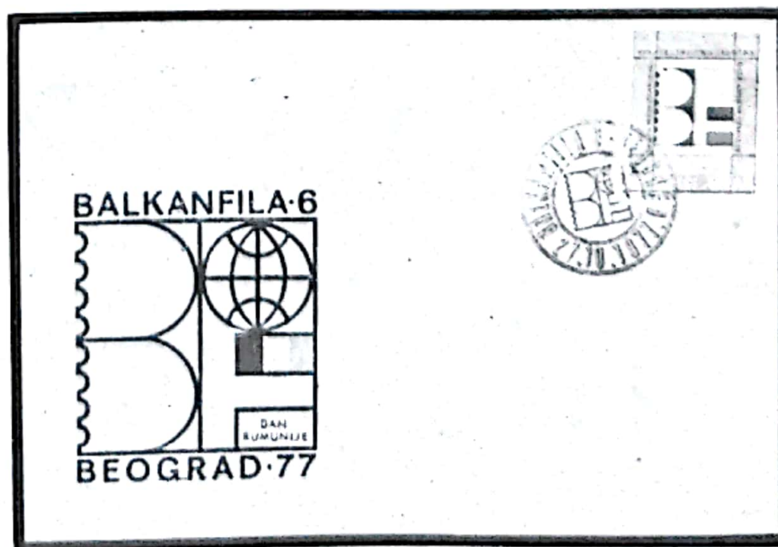

MARGINE FOARTE ÎNGUSTĂ. Termen folosit pentru mărcile poştale tăiate pînă aproape de cadrul desenului, rămînînd — pe una sau mai multe laturi — margini foarte mici sau identificabile numai cu lupa.

MAŞINĂ DE FRANCAT. Maşină cu ajutorul căreia se efectuează francarea mecanică a trimiterilor poştale fără aplicare de mărci poştale. Preocuparea pentru introducerea maşinilor de francat a existat încă din anul 1899. Întîia maşină automată de francat corespondenţa a fost realizată în Franţa, în anul 1910, obţinîndu-se şi primele francaturi de acest gen. La noi în ţară maşinile automate de francat corespondenţa au fost introduse în anul 1927. Maşinile sînt de mai multe feluri: *maşini de francat cu valoare fixă*; *maşini de francat cu valori limitate*; *maşini de francat cu valori multiple* sau *maşini de francat universale*. v. **FRANCATURĂ MECANICĂ; MECANOTELIE; MARCOFILIE; ŞTAMPILE PUBLICITARE.**

MAXIMAFILIE. Ramură a filateliei care constă în colecţionarea cărţilor poştale ilustrate ce au aplicate pe faţă o marcă poştală şi o ştampilă (v.). La aceste piese trebuie ţinut seama de concordanţa obligatorie care trebuie să existe între cele trei elemente constitutive şi anume: subiectul ilustraţiei, marca poştală şi ştampila aplicată. De regulă, se recomandă ca desenul mărcii poştale să coincidă cu imaginea ilustrată, iar ştampila poştală să aibă o legătură directă cu subiectul ilustraţiei. În 1947, la Dijon (Franţa), s-a constituit „Uniunea Maximafilă Internaţională“, la care a fost prezent şi un delegat al României. În anul 1959 a luat fiinţă primul cerc de maximafilie din ţara noastră, care devine, din 1965, secţie în cadrul A.F.R. Prima expoziţie de maximafilie din ţara noastră a avut loc la Bucureşti între 5 şi 22 iulie 1965, iar întîia expoziţie europeană „Euromax“ s-a desfăşurat între 6—13 octombrie 1974 în Bucureşti. Cu această ocazie Poşta română a pus în circulaţie, la 25 iunie 1974, o marcă poştală cu o valoare de 4+3 lei, suprat
axa fiind destinată A.F.R.-ului pentru strîngerea fondurilor necesare organizării expoziţiei. La Congresul F.I.P. de la Amsterdam (1977), maximafilia a fost admisă oficial ca o ramură a filateliei, constituindu-se o subcomisie specială pentru maximafilie în cadrul Comisiei tematice a F.I.P. Totodată s-a aprobat şi posibilitatea includerii unor secţii de maximafilie în expoziţiile filatelice generale internaţionale, hotărîrea în

acest sens urmînd a fi luată, de la caz la caz, de către Comitetul de organizare a expoziției respective. Secții de maximafilie au existat la expozițiile „Philatec" — Paris (1975), „Italia'76", de la Milano etc. v. **Ilustrată maximă**.

Maximă v. **Ilustrată maximă**.

Măgura v. **Poșta Măgura**.

Mărci fiscale-poștale. 1. Mărci poștale emise inițial pentru operații administrativ-fiscale, care în urma unor dispoziții au fost utilizate fie pentru francarea trimiterilor poștale, fie ca o completare obligatorie a acestor francări. 2. O seamă de emisiuni din Marea Britanie și din fostele dominioane și colonii engleze aveau o destinație atît poștală (pentru francare) cît și una pur fiscală. Mărcile poștale respective poartă inscripția POSTAGE and REVENUE.

Mărci poștale adezive. Mărci poștale prevăzute pe verso cu adeziv, pentru a putea fi lipite pe trimiterile poștale. v. **Marcă poștală**.

Mărci poștale aniversative. Mărci poștale a căror apariție este legată de o anumită aniversare. Prima emisiune de acest fel a apărut în țara noastră în mai 1891, cu ocazia aniversării a 25 de ani de domnie a regelui Carol I. v. **Mărci poștale jubiliare**.

Mărci poștale „Cap de bour". Denumire purtată de primele două emisiuni de mărci poștale românești, puse în circulație în Moldova între anii 1858—1862, purtînd capul de bour din stema Moldovei. *Prima emisiune „Cap de bour"*, tipărită la 15 iulie 1858, a intrat în circulație la 22 iulie 1858 și a fost retrasă la 31 octombrie 1858; ea era formată din patru mărci poștale cu valori diferite (27, 54, 81 și 108 parale), al căror desen unic reprezenta capul de bour, o goarnă poștală, o stea cu cinci colțuri, legenda „PORTO-SCRISORI" (scrisă cu litere chirilice) și valoarea, amplasate în interiorul unui cerc cu diametrul de

19,5 mm la valorile de 27 și 54 parale, 19,75 mm la valoarea de 81 parale și 20,25 mm la valoarea de 108 parale. Imprimarea lor s-a efectuat la tipografia din Iași, cunoscută sub numele de Atelia Timbrului (v.), în coli de 32 de mărci poștale (patru rînduri a opt bucăți), astfel dispuse, încît la mijlocul fiecărei coli se formau opt perechi de „tête-bêche" (v.), pe hîrtie specială, de proveniență străină, de grosime, structură și culoare diferite. Ca adeziv pentru gumare s-a folosit guma arabică de culoare galben-brun, aplicată manual, în straturi neegale și neuniforme. *Emisiunea a II-a „Cap de bour"* a fost pusă în circulație odată cu introducerea tarifului poștal unic, la 1 noiembrie 1858 și retrasă la 1 mai 1862, ultima dată de circulație cunoscută fiind 3 mai 1862 (oficiul poștal Botoșani). Formată din 3 mărci poștale cu valori diferite (5, 40 și 80 parale), cu un desen schimbat față de prima emisiune (capul de bour și goarna poștală au o altă reprezentare, steaua are șase colțuri în loc de cinci, legenda — „Porto gazetei" sau „Porto scrisori" — este

scrisă de astă dată cu litere latine, alfabetul chirilic folosindu-se numai la scrierea cuvîntului „PAR", cercul

fiind înlocuit cu un dreptunghi ușor rotunjit la colțuri cu lățimea mai mică decît înălțimea); această emisiune poștală a fost tipărită tot la Atelia Timbrului din Iași, în coli de 32 mărci poștale (patru rînduri a 8 bucăți), formînd opt perechi de „tête-bêche", pe hîrtie de proveniență engleză (subțire, aproape transparentă, azurată, albă sau gălbuie). Mărcile poștale „Cap de bour", emisiunile I și a II-a, au fost nedantelate. Au avut putere circulatorie numai în Moldova. Ele constituie rarități filatelice, unele valori fiind considerate (evaluate) ca atare chiar și pe plan mondial.

MĂRCI POȘTALE CARTOGRAFICE. Denumire dată mărcilor poștale care au ca subiect principal (desen) o hartă. Țara noastră a pus în circulație la 29 iunie 1967 emisiunea „Anul internațional al turismului", care cuprinde o coliță al cărei desen reprezintă harta României cu indicarea celor mai importante puncte turistice. Mărcile poștale cartografice pot forma obiectul unor interesante colecții tematice.

MĂRCI POȘTALE CLASICE. Sub această denumire sînt cunoscute mărcile poștale emise în etapa de început a folosirii lor, perioada apariției fiind diferită de la o țară la alta în funcție de data emiterii primelor mărci poștale. În țara noastră sînt considerate mărci poștale clasice cele intrate în circulație în perioada 1858–1872 (Moldova 1858–1862, Principatele Unite 1862–1864, Mărci poștale litografiate Cuza 1865–1866 și Carol 1866–1872). v. **MĂRCI POȘTALE LITOGRAFIATE.**

MĂRCI POȘTALE COMEMORATIVE. Mărci poștale a căror apariție este legată de o anume comemorare. Prima emisiune de acest fel din țara noastră este cea din mai 1932 consacrată comemorării a 500 de ani de la moartea lui Alexandru cel Bun.

MĂRCI POȘTALE COMUNE v. **MĂRCI POȘTALE UZUALE.**

MĂRCI POȘTALE CONTEMPORANE. Sînt considerate – în filatelia românească – acele mărci poștale apărute în țara noastră posterior anului 1928, respectiv cu începere de la emisiunea de mărci uzuale pusă în circulație la 16 martie 1928.

MĂRCI POȘTALE CU CULOARE SCHIMBATĂ. Mărci poștale cu aceeași grafică (desen), uneori și cu aceeași valoare, tipărite în mai multe tranșe, în culori schimbate. De exemplu, emisiunea „Vînătoarea" din anul 1956, care a fost tipărită în același an (desen și valori neschimbate), nedantelată, în alte culori decît tirajul inițial.

MĂRCI POȘTALE CU DEFECTE REPARATE. Repararea mărcilor poștale constă în efectuarea unor operațiuni ca: completarea dinților lipsă sau scurtați, reacoperirea părților șterse sau rupte prin aderenți de orice fel, lipirea a două părți din aceeași marcă, mascarea unei îndoituri, refacerea părții subțiate a mărcii, a unei crăpături etc. Expertiza filatelică (v.) are menirea, printre altele, să releve și să marcheze existența unor astfel de reparații pe exemplarele respective. Precizăm că o serie de operațiuni, cum ar fi: înlăturarea obliterărilor (de tuș, cerneală, anilină, creion), eliminarea supratiparului „SPECIMEN", refacerea unei obliterări, schimbarea chimică a unei nuanțe comune ș.a. nu constituie reparații, ci falsuri propriu-zise.

MĂRCI POȘTALE CU ERORI. Mărci care din greșeală au fost tipărite în altă culoare decît cea aprobată, care

prezintă una sau mai multe greşeli de imprimare, de machetare sau compoziţie. În categoria erorilor sînt cuprinse şi mărcile poştale cu dublă imprimare (v.), tipărite recto-verso (v.), recto sau verso. Toate acestea sînt practic rebuturi, dar ele pot ajunge totuşi în circuitul filatelic; datorită numărului restrîns de exemplare figurează în cataloage cu cote ridicate. Dintre erorile cunoscute la mărcile poştale româneşti menţionăm: 5 bani albastru, eroare de culoare la „Emisiunea Bucureşti" (1876/1878); 5 bani de culoare roz, eroare de culoare la „Emisiunea Bucureşti II" (1879); centru ranversat, centru lipsă la valoarea de 3 lei, centre deplasate etc. la emisiunea „Expoziţia din Bucureşti" — 1906; centru ranversat la marca poştală de 1,75 lei din emisiunea „Recensămîntul populaţiei" — 1956. v. **Eroare**; **Eroare de imprimare**.

Mărci poştale cu supRataxă. Mărci poştale care, pe lîngă valoarea nominală corespunzătoare taxei poştale necesare transportării corespondenţei, au tipărită şi o valoare suplimentară, destinată unor scopuri nepoştale. Valoarea suplimentară, sau suprataxa, poate fi indicată pe mărci separat ori inclusă în valoarea nominală a mărcii poştale respective. Promotorul mărcilor cu suprataxă a fost statul Magdalena din Columbia, care a lansat în anul 1867 întîia marcă poştală cu suprataxă. Primele emisiuni de acest gen din ţara noastră au fost puse în circulaţie în anul 1906, suprataxa fiind destinată unor scopuri de binefacere. Aceste emisiuni sînt cunoscute filateliştilor sub denumirile de „Torcătoarea", „Ţesătoarea", „Mama rănitilor" şi „Îngeri". Prima emisiune cu suprataxă tipărită în ţara noastră a fost pusă în circulaţie la 15 martie 1927 (Jubileul Societăţii de geografie). Mărcile elveţiene „Pro Iuventute", cu suprataxă în folosul asistenţei pentru tineret, cu apariţie anuală,

sînt printre cele mai cunoscute mărci de acest fel din lume. v. **Mărci poştale pentru binefacere**.

Mărci poştale curente. Mărci poştale aflate în circulaţie, servind la francarea corespondenţei poştale.

Mărci poştale dantelate. Mărci poştale cu marginile crestate (ca o dantelă) în urma procesului de perforare, uşor detaşabile din colile în care au fost tipărite. v. **Dantelură**; **Perforare**.

Mărci poştale de ajutor v. **Timbre de ajutor**.

Mărci poştale de culori diferite. Mărci poştale cu acelaşi desen, făcînd parte din aceeaşi emisiune, tipărite, fiecare valoare, la altă culoare. De exemplu, emisiunea „Căişorii" din anul 1903, compusă din 8 mărci poştale cu acelaşi desen şi valori diferite, a fost tipărită în 8 culori, cîte una pentru fiecare marcă poştală. Se cunosc şi mărci poştale avînd acelaşi desen şi aceeaşi valoare, dar tipărite în culori diferite, fie din cauza reînnoirii tirajului (de exemplu, mărci din emisiunea „Spic de grîu"), fie din alte motive, printre care şi din eroare de tipărire (de exemplu, emisiunea „Ferdinand, 60 ani de vîrstă", valorile de 6 lei şi 10 lei).

Mărci poştale de ocupaţie. Mărci poştale folosite de către armatele care au ocupat un anumit stat sau numai o parte a teritoriului acestuia. Ele pot fi mărci ale statului ocupat, cărora li s-a aplicat un supratipar, sau mărci ale statului ocupant, cu supratipar şi indicarea valorii în moneda ţării ocupate.

Mărci poştale de propagandă. Mărci poştale emise în scopul popularizării unor acţiuni cetăţeneşti, patriotice (de exemplu, Apărarea patriotică — 1945, Pomilegumicultura — 1955, Luna pădurii — 1955, Plante industriale — 1955); unei anumite activităţi (de exemplu, Munca P.T.T. — 1945, Arhitectura românească modernă — 1961); unei idei — lupta pentru pace, colaborare, securitate (de exemplu, Conferinţa mondială

ПОРТО СКРИСОРИ
27

ПОРТО СКРИСОРИ
54

ПОРТО СКРИСОРИ
81

ПОРТО СКРИСОРИ
108

ПОРТО СКРИСОРИ
27
BAKEU
8/4
MOLDOVA

BAKEU
8/4
MOLDOVA

ПОРТО СКРИСОРИ
108

ПОРТО СКРИСОРИ
54

PORTO SCRISOREI 40 ПАР

PIATRA MOLDOVA

ZIMBRULU SI VULTURULU

ABONAREA SE FACE:

Iasi { La toate Librariile. Biuroulu administrat. strada Mojilor.

Districte Vedi pagina a 4-a.

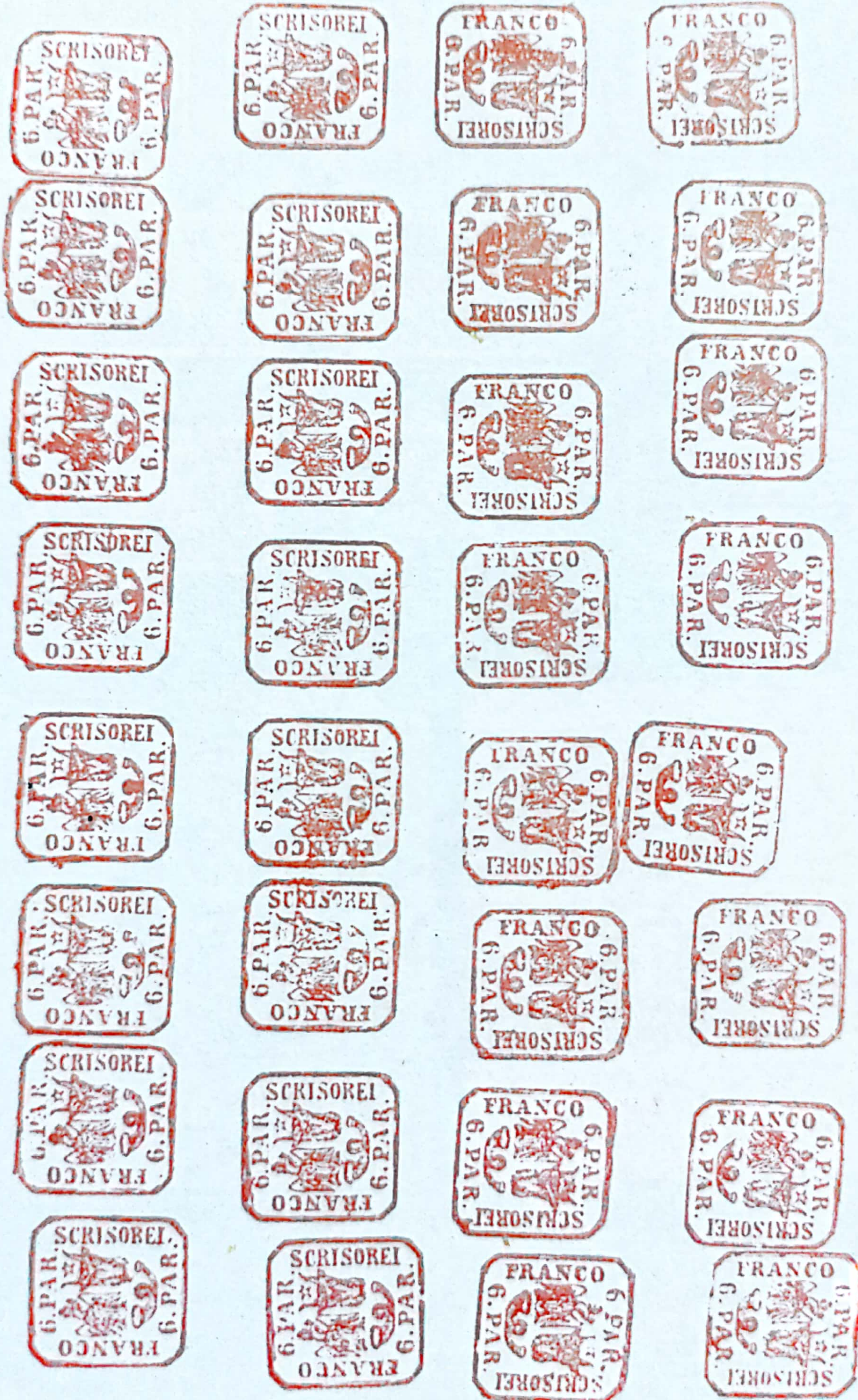
Bucuresci Librar. DD. Socecu si Ieronidi.

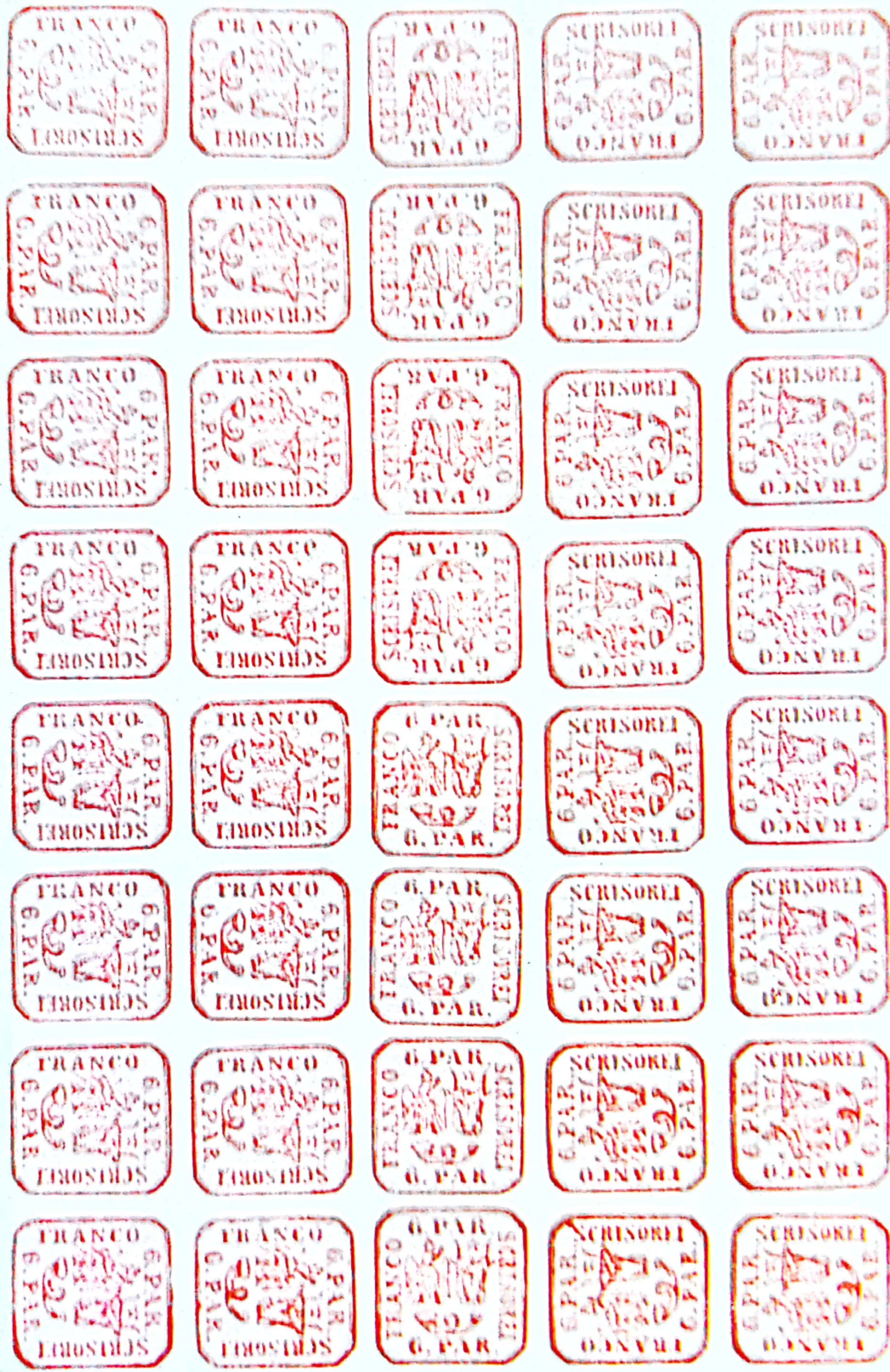
Transilvania, Bucovina. { La administr. postelor.

PRETIULU ABONAM:

Iasi. Pe unu anu 3 galbini.

Districte, Bucuresci, Secluatate { Adaosulu portului postei

SCRISOREI
6.PAR.
6.PAR.
FRANCO

SCRISOREI
FRANCO
6. PAR.

35
BANI POSTA REPUBLICA POPULARA ROMINA

55
LEI POSTA REPUBLICA POPULARA ROMINA

1858
1958
1,20
LEI POSTA REPUBLICA POPULARA ROMINA

1,30
LEI POSTA REPUBLICA POPULARA ROMINA

1858
1958
1,55 LEI POSTA R.P.ROMINA

1858
1958
1,75 LEI POSTA R.P.ROMINA

1858
1958
2 LEI POSTA R.P.ROMINA

1858
1958
3,30 LEI POSTA R.P.ROMINA

CENTENARUL MĂRCII POSTALE ROMINEŞTI
1858
1958
10 LEI POSTA AERIANA
R.P.ROMÎNA
1858-1958

CENTENARUL MĂRCII POSTALE ROMINEŞTI
10
R.P.ROMINA
1858-1958

XXV
ANNIVERSARY
ANNIVERSAIRE
25c
NACIONES UNIDAS
UNITED NATIONS
NATIONS UNIES
PEACE AND PROGRESS
1945 - 1970
6c
13c
ОБЪЕДИНЕННЫЕ НАЦИИ

PEACE AND PROGRESS
1945 - 1970
6c

NACIONES UNIDAS
UNITED NATIONS
NATIONS UNIES
13c
ОБЪЕДИНЕННЫЕ НАЦИИ

unies

NACIONES UNIDAS
PALAIS DES NATIONS
Fs 0.30
UNITED NATIONS
NATIONS UNIES
OFFICE DES NATIONS UNIES A GENEVE
ОБЪЕДИНЕННЫЕ НАЦИИ

nations unies
Fs.1.10

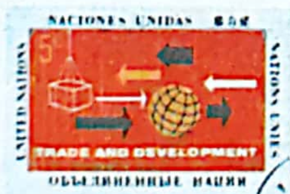

UNITED NATIONS
NATIONS UNIES
0,80
CONSEIL DE SECURITE

UNITED NATIONS
NATIONS UNIES
1,10
CONSEIL DE SECURITE

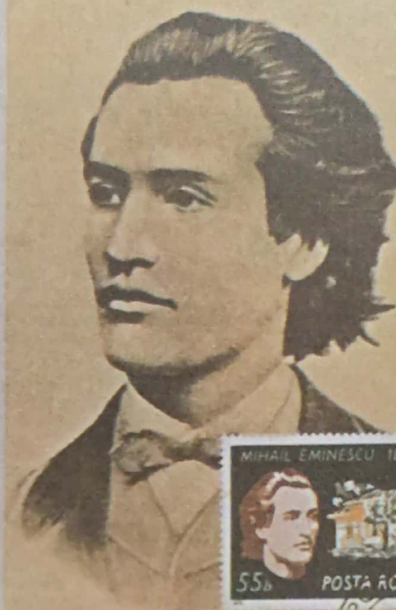
MĂRCILE POŞTALE
ALE ORGANIZAŢIEI NAŢIUNILOR UNITE

ROMÂNIA REVOLUȚIONARĂ

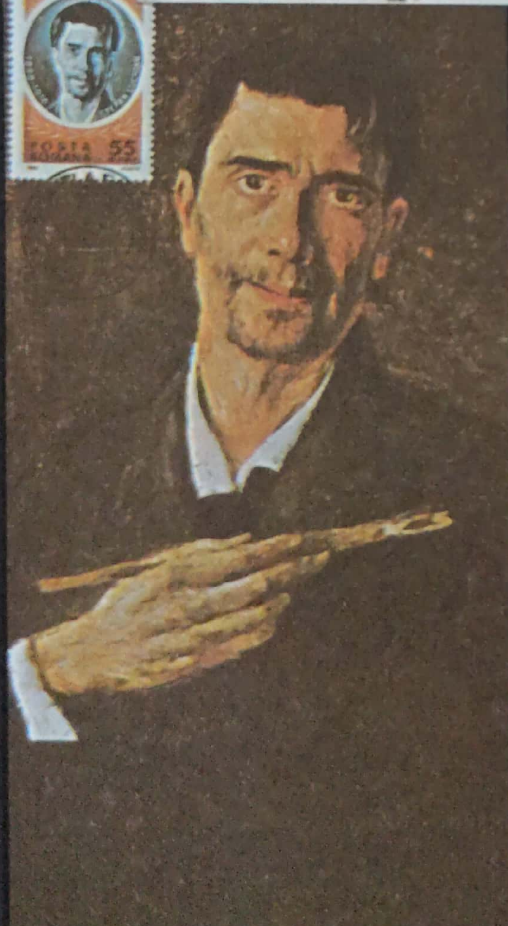

C. D. ROSENTHAL
1820—1851

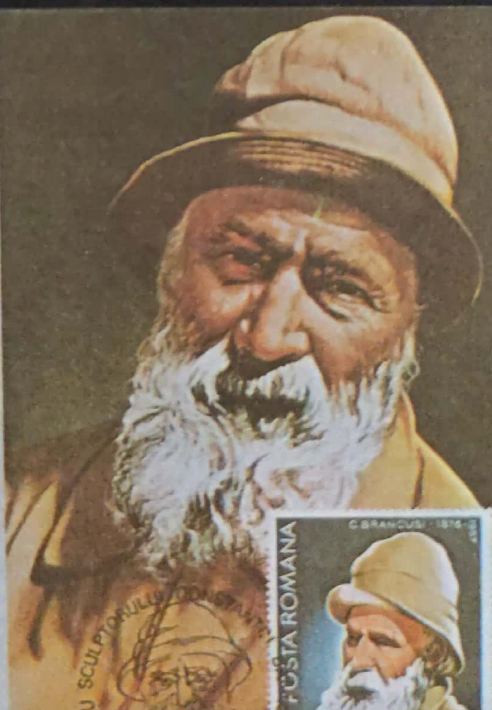

1876 * 1957

sindicală — Paris — 1945, Conferința europeană pentru securitate și cooperare — 1973); unor deprinderi folositoare (CEC — 1955) etc.

MĂRCI POȘTALE DE SERVICIU. Mărci poștale folosite în trecut pentru francarea corespondenței oficiale a autorităților, cunoscute și sub denumirea de „mărci poștale oficiale“. Sînt emise de administrațiile poștale pentru a crea posibilitatea decontării separate a taxelor poștale tarifare respective.

MĂRCI POȘTALE DESCENTRATE. Mărci poștale al căror desen nu se află exact în mijlocul spațiului delimitat de marginile lor. Aceasta se datorește fie unui defect de execuție a perforării, fie unui defect de tăiere la mărcile nedantelate, mai ales dacă spațiul dintre ele este îngust.

MĂRCI POȘTALE ELECTRONICE v. **MĂRCI POȘTALE FOSFORESCENTE ȘI FLUORESCENTE.**

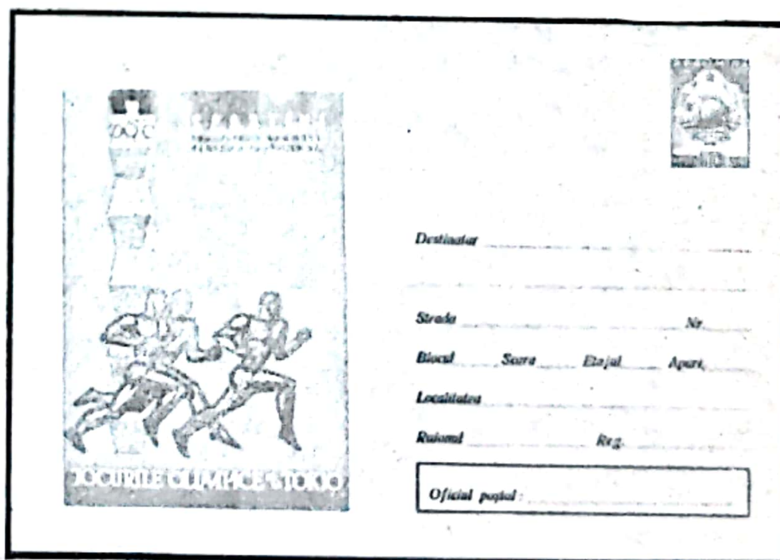
MĂRCI POȘTALE „EXPRES“. Mărci emise în diferite state (Italia și altele)

pentru taxarea suplimentară a scrisorilor, pachetelor sau a imprimatelor, în vederea expedierii cît mai rapide a acestora (expres). În unele țări s-au emis mărci speciale care indică că anumite trimiteri poștale trebuie expediate expres chiar de la locul de sosire, la destinatar.

MĂRCI POȘTALE FALSE. Mărci poștale contrafăcute (retipărite cu alte clișee decît cele originale, regumate, redantelate, reparate, ștampilate cu ștampile false etc.) în dauna poștei sau — cele mai multe — în dauna filateliștilor. v. **FALS; FALSIFICARE.**

MĂRCI POȘTALE FIXE. Mărci a căror figurină este imprimată direct pe un efect poștal, pentru a indica plata taxei poștale de expediere. În ultimul timp, unele administrații poștale (printre care și cea a R.S. România) realizează tot mai frecvent întreguri poștale ale căror mărci fixe au subiecte care se înscriu în diferite teme, fiind binevenite în colecțiile tematice respective.

MĂRCI POȘTALE FOSFORESCENTE ȘI FLUORESCENTE. Mărci special tipărite care poartă pe verso dungi adesea invizibile sau foarte greu vizibile, aplicate cu o soluție compusă dintr-un amestec de grafit și țiței sau alte substanțe luminiscente care permit trierea corespondenței pe cale electronică. Dungile de pe spatele mărcilor sînt deseori extrem de diverse, pentru a face posibilă o triere diferențiată (acest sistem este utilizat în Marea Britanie și, de asemenea, în alte țări). Se utilizează însă și impregnarea întregii

suprafeţe a mărcilor cu substanţe luminiscente, corespunzătoare cerinţelor de triere şi cartare folosite în ţara respectivă.

MĂRCI POŞTALE FRAGMENTATE. Marcă poştală tăiată de către poştă pentru a franca o corespondenţă cu valori mai mici decît valoarea mărcii întregi. În lipsa valorilor mici s-a recurs uneori la utilizarea unor mărci poştale tăiate în jumătate sau în fragmente, luîndu-se proporţional în considerare numai o jumătate sau o parte din valoarea lor. Pentru prima dată

metoda a fost aplicată în Anglia, în anul 1840, prin tăierea în jumătate a mărcii de 2 pence pentru francarea unei scrisori de 1 penny. Asemenea francaturi se cunosc şi în ţara noastră. Ele reprezintă rarităţi filatelice şi pot fi atestate numai în cazul cînd apar pe întregul poştal pe care au fost folosite, sau pe un fragment concludent al acestuia. Datorită rarităţii lor, falsificatorii şi-au orientat „activitatea“ şi în acest domeniu.

MĂRCI POŞTALE „FRANCO“. Mărci care arată că plata prestaţiei poştale pînă la destinaţie s-a făcut antici-

pat. Pe mărcile poştale „Cap de bour“ a fost greşit înscris în legendă cuvîntul „PORTO“, în loc de „FRANCO“. Pentru prima dată în ţara noastră inscripţia „FRANCO“ apare pe emisiunea „Principatele Unite“, 26 iunie 1862 — 31 decembrie 1864. În prezent toate mărcile poştale curente sînt considerate mărci „franco“.

MĂRCI POŞTALE JUBILIARE. Mărci emise pentru a aniversa evenimente petrecute cu 25, 50, 100 ani sau mai mult în urmă (de exemplu, emisiunea „Centenarul mărcii poştale româneşti“, 1958; emisiunea „A XXV-a aniversare a Eliberării patriei“...). Prima emisiune de acest fel din lume a fost realizată în Noua Galie de Sud, în anul 1888, cu ocazia aniversării a 100 ani de apartenenţă la Imperiul britanic. În ţara noastră prima emisiune jubiliară a apărut la 10 mai 1891 cu prilejul aniversării a 25 de ani de domnie a lui Carol I (5 valori). (v.) **MĂRCI POŞTALE ANIVERSATIVE.**

MĂRCI POŞTALE LITOGRAFIATE. Mărci poştale a căror multiplicare s-a realizat pe calea imprimării litografice. În ţara noastră sînt cunoscute ca „mărci clasice româneşti litografiate“ mărcile emise în anii 1864—1872, executate în Bucureşti. În anul 1864 este tipărită emisiunea cunoscută sub numele de „Cuza neemise“ (formată

din 3 mărci nedantelate). Aceste mărci nu au circulat, ele găsindu-se numai în stare neobliterată. La 9/21 ianuarie 1865 este pusă în circulaţie emisiunea „Alexandru Ioan

Cuza“ — cu efigia în oval, formată din 3 mărci poştale nedantelate, iar în anii 1866/1867 emisiunea „Carol cu favoriţi“— cu efigia în cerc, formată din 3 mărci poştale nedantelate. La 20 ianuarie/1 februarie 1868 apare emisiunea „Carol cu favoriţi“ — cu efigia în medalion,

formată din 3 mărci poştale nedantelate. Între 20 martie/1 aprilie 1869 — 30 septembrie/12 octombrie 1872 este pusă în circulaţie emisiunea „Carol cu favoriţi" (în oval), formată din 5 mărci poştale nedantelate. În anii 1871/1872 Poşta română emite 5 mărci cunoscute sub denumirea de „Carol cu barbă" — nedantelate. Între 15/27 februarie — 30 septembrie/12 octombrie 1872 circulă o nouă emisiune de 3 valori cunoscută sub denumirea de „Carol cu barbă" — dantelate. Acestea sînt primele mărci poştale dantelate care apar în ţara noastră. Ultimele mărci poştale clasice litografiate româneşti emise între 20 iulie/1 august — 30 septembrie /12 octombrie 1872 sînt cunoscute sub denumirea de „Carol cu barbă" (emisiune defectuoasă) — efigie în oval. Emisiunea este formată din două mărci poştale nedantelate.

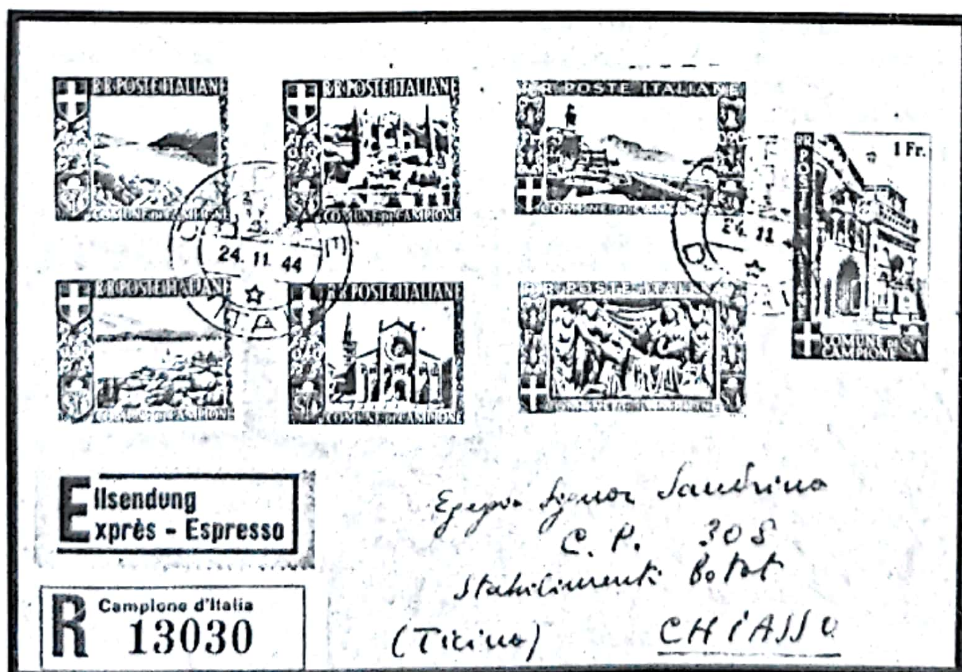
MĂRCI POŞTALE LOCALE. Mărci poştale emise de către conducătorii unor oficii poştale locale în situaţia în care stocul de mărci poştale al Administraţiei poştale de stat se epuizase, iar aprovizionarea cu alte mărci poştale nu putea fi efectuată din diferite motive. Unele mărci poştale locale, datînd mai ales din prima perioadă a introducerii mărcilor poştale, sînt cunoscute şi sub denumirea de „emisiuni ale căpitanilor de poştă", ceea ce arată că mărcile respective erau tipărite din iniţiativa şi pe răspunderea conducătorilor poştelor locale; ele reproduceau semnătura sau parafa acestor funcţionari. Mărcile poştale locale aveau putere de circulaţie numai în oraşul sau teritoriul emitent; ele formează un capitol aparte în filatelie, constituind rarităţi pe plan mondial. v. CĂPITAN DE POŞTĂ. EMISIUNE POŞTALĂ LOCALĂ; MĂRCI POŞTALE PARTICULARE.

MĂRCI POŞTALE MILITARE v. MĂRCI POŞTALE PENTRU POŞTA MILITARĂ.

MĂRCI POŞTALE MODERNE. În această categorie, diferită de la un stat la altul, sînt incluse acele mărci poştale apărute în etapa imediat următoare mărcilor poştale postclasice (v.). În ţara noastră, mărci poştale moderne sînt considerate toate emisiunile apărute între anii 1903—1927 inclusiv.

MĂRCI POŞTALE NEDANTELATE. Mărci poştale emise fără dantelură (neperforate între ele) sau mărci poştale care, deşi erau prevăzute să fie dantelate, au rămas neperforate.

Acestea din urmă sînt maculaturi (rebuturi) tipografice, ajunse uneori în circuitul poştal. Mărcile poştale nedantelate pe una sau mai multe laturi constituie variante. Emisiunile poştale apărute înaintea inventării şi utilizării maşinilor de perforat au fost nedantelate şi detaşarea lor din coală se făcea cu ajutorul foarfecelor. În literatura de specialitate sînt indicate cu semnul □. v. **MĂRCI POŞTALE DANTELATE**; **PERFORATURĂ**.

MĂRCI POŞTALE NEEMISE. Mărci poştale imprimate oficial, dar care, din diferite motive, ivite ulterior imprimării, nu au fost puse în circulaţie, deci nu au servit la francarea trimiterilor poştale. Termenul este totuşi impropriu, deoarece în realitate, aceste mărci poştale au fost emise, dar nu au avut putere de circulaţie. În ţara noastră sînt incluse în această categorie mărcile poştale cunoscute sub denumirea de Cuza neemise (v.), precum şi emisiunea Ferdinand neemise, imprimată în 1917, la Moscova.

MĂRCI POŞTALE NEOBLITERATE. Mărci poştale neştampilate, adică mărci care nu au fost folosite la francare şi ca atare nu şi-au îndeplinit încă misiunea pentru care au fost emise. Din punct de vedere filatelic, mărcile poştale neobliterate îşi păstrează valoarea întreagă numai dacă au adezivul intact. Sinonim: mărci poştale neuzate, mărci poştale neştampilate.

MĂRCI POŞTALE NEUZATE. Mărci poştale care nu au intrat în circuitul poştal, avînd imaginea, guma şi hîrtia intacte. v. **MĂRCI POŞTALE NEOBLITERATE.**

MĂRCI POŞTALE OBLITERATE. Mărci poştale anulate cu ştampila. Ele se mai numesc mărci ştampilate, uzate, adică folosite în circuitul poştal. Mărcile poştale pot fi obliterate şi din oficiu de Administraţia poştală (fără a fi trecut prin circuitul poştal) în vederea punerii în vînzare, în stare uzată, la ghişeele filatelice, în serii sau plicuri filatelice. Aceste mărci poartă denumirea de „mărci preobliterate"; în colecţiile alcătuite din mărci obliterate este preferabil să se includă exemplare efectiv circulate prin poştă, evitîndu-se mărcile preobliterate (mai ales atunci cînd colecţiile sînt destinate a fi prezentate în expoziţii filatelice). v. **OBLITERARE.**

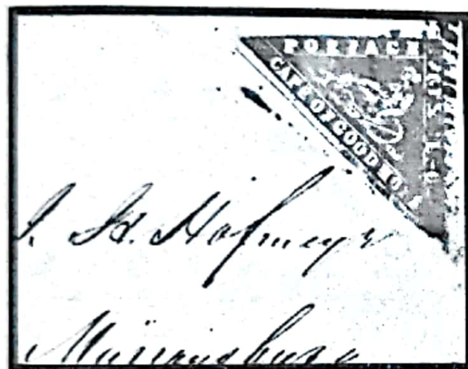
MĂRCI POŞTALE OFICIALE v. **MĂRCI POŞTALE DE SERVICIU.**

MĂRCI POŞTALE O.N.U. Mărci poştale emise de O.N.U. În anul 1947, delegatul Argentinei a propus Adunării Generale constituirea unei Administraţii poştale O.N.U., iniţiativă aprobată la 16 noiembrie 1950. La 24 octombrie 1951, O.N.U. pune în circulaţie prima emisiune pentru poşta obişnuită. La 14 decembrie 1951, O.N.U. lansează întîia emisiune de mărci poştale pentru poşta aeriană. Începînd din 1951 pune în circulaţie şi întreguri poştale simple şi aeriene. De la prima emisiune şi pînă în prezent O.N.U. a lansat mai multe emisiuni proprii. Aceste mărci şi efecte poştale au putere de francare numai la oficiile O.N.U. din New York, valorile lor fiind exprimate în moneda S.U.A. Cu începere din anul 1969, Administraţia poştală a O.N.U. a început să pună în circulaţie şi emisiuni separate, pentru oficiile poştale ale sediului ei de la Geneva. Aceste mărci au valorile în moneda elveţiană. Mărcile O.N.U. pot servi la francarea corespondenţei oficiale a serviciilor respective, cît şi a corespondenţei depusă de particulari la ghişeele sau cutiile poştale din incinta sediilor O.N.U. din New York, respectiv Geneva. Mărci poştale destinate O.N.U. sau organismelor specializate au fost emise de aproape toate statele lumii. Prima marcă poştală dedicată O.N.U. a fost pusă în circulaţie la 25 aprilie 1945, la San Francisco, de către S.U.A, cu ocazia Conferinţei pentru elaborarea Chartei O.N.U. Întîia emisiune dedicată O.N.U. de către ţara noastră (3 mărci poştale dantelate şi nedantelate) a fost pusă în circulaţie la 27 noiembrie 1961, cu ocazia celei de a XV-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. Numeroase ştampile speciale se înscriu, de asemenea, în această tematică. v. **ORGANIZAŢIA NAŢIUNILOR UNITE.**

MĂRCI POŞTALE PARTICULARE. Mărci poştale emise de organizaţii de poştă particulară (cum a fost cea a casei princiare germane Thurn und Taxis, care — în baza unor convenţii — şi-a desfăşurat activitatea între 1852 şi 1867 pe 21 de teritorii suverane), de şefii unor oficii de poştă care exercitau exploatarea respectivelor oficii (în special în S.U.A.), de unele societăţi particulare de transport (ca D.D.S.G.

— companie austriacă de navigaţie pe Dunăre), de proprietarii unor hoteluri (pe teritoriul ţării noastre sînt cunoscute hotelurile Păltiniş, Bistra, Măgura) şi, în sfîrşit, de unele persoane particulare, pentru nevoile întreprinderilor ce le-au condus (un exemplu ce ne poate interesa îl constituie mărcile Ţării de Foc, emise de exploratorul român Iuliu Popper). Toate mărcile locale au avut o circulaţie poştală restrînsă, limitată pînă la cel mai apropiat oficiu poştal de stat.

MĂRCI POŞTALE PE FRAGMENT. Mărci poştale lipite pe un întreg poştal fragmentat. Fragmentul pe care se găseşte marca poştală trebuie să cuprindă şi ştampila oficiului poştal.

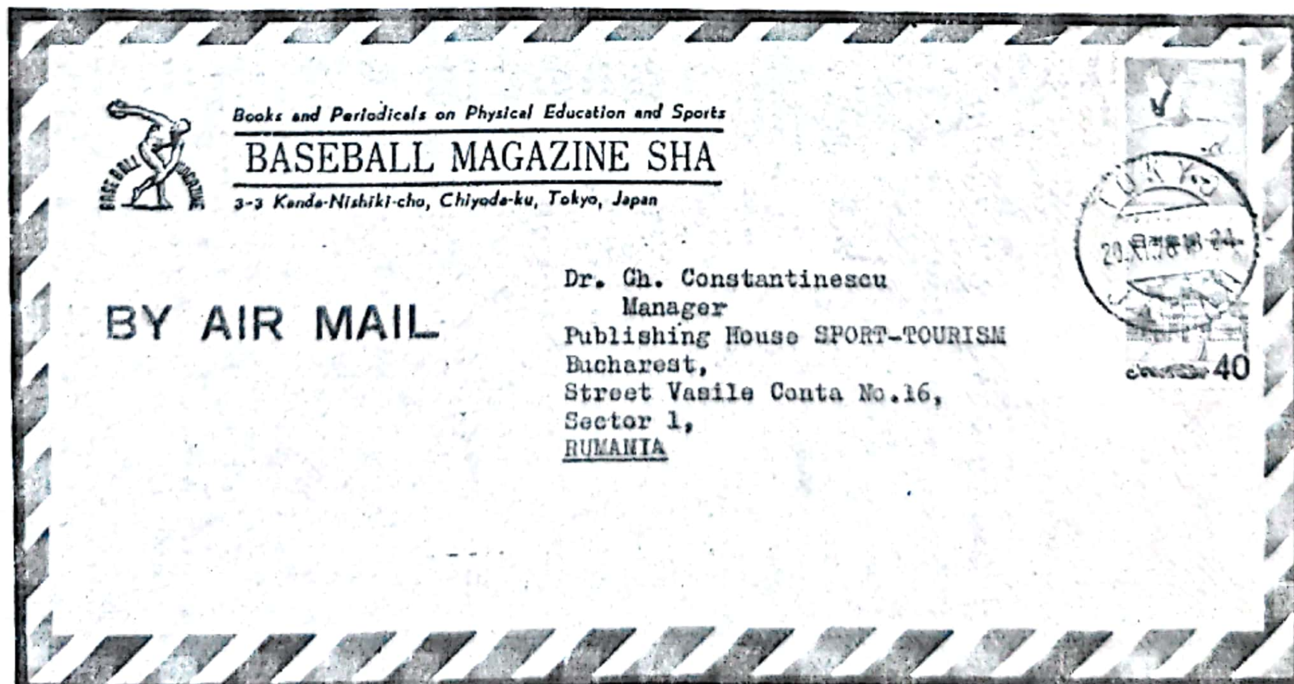

MĂRCI POŞTALE PE PLIC. Mărci poştale lipite pe un plic circulat prin poştă. Plicul trebuie să cuprindă în mod obligatoriu ştampilele oficiilor poştale prin care a circulat.

MĂRCI POŞTALE PENTRU BINEFACERE. Mărci poştale a căror valoare este destinată parţial sau total unor scopuri de binefacere. În ţara noastră primele emisiuni de acest fel au fost puse în circulaţie în anul 1906. Emisiunea „Torcătoarea" (1/14 ianuarie 1906) s-a vîndut cu suprataxă în folosul societăţii „Torcătoarea". Emisiunea „Ţesătoarea" (4/17 martie 1906) s-a vîndut cu suprataxă în folosul societăţii „Ţesătoarea". Emisiunea „Mama răniţilor" (10/23 martie 1906) s-a vîndut cu suprataxă în folosul societăţii de ocrotire socială „Policlinica". Emisiunea „Îngerii" (22 iulie/4 august 1906) a fost vîndută cu suprataxă în folosul societăţii „Înger". Aceste mărci nu aveau suprataxa tipărită pe ele, ea încasîndu-se obligatoriu, în baza unei circulare a Administraţiei poştale. Prima emisiune poştală de binefacere cu suprataxa tipărită a fost „Jubileul Societăţii de geografie" din 15 martie 1927.

MĂRCI POŞTALE PENTRU COLETE. Mărci întrebuinţate la francarea coletelor, adesea cu indicaţia modului de transport (auto, cale ferată, avion) (de exemplu: Colis-postaux — Franţa; Pacchi postali — Italia).

MĂRCI POŞTALE PENTRU FACTAJ. Mărci poştale emise în scopul încasării plăţii taxelor de factaj. Administraţia poştală română a pus în circulaţie 6 emisiuni de mărci poştale „Taxa de factagiu", cu acelaşi desen şi aceeaşi valoare (25 bani);

prima dintre ele, de culoare brun-roşcat, a apărut la 15 septembrie 1895, iar următoarele, de culoare cărămizie, în anii 1896, 1898, 1899,

1905, 1908. După un interval de aproape 20 de ani, în care poşta a încasat aceste taxe în numerar, în anul 1928 s-au introdus din nou mărcile poştale pentru factaj, supratipărindu-se marca poştală de 10 bani verde din emisiunea „Ferdinand-uzuale" model II (1923) cu cuvîntul „FACTAJ" şi valoarea „5 lei", în culoare roşie.

MĂRCI POŞTALE PENTRU POŞTA AERIANĂ. Mărci poştale emise de administraţia poştală a unui stat, destinate francării trimiterilor poştale expediate pe calea aerului. Imaginea acestor mărci poştale are, de regulă, o tematică aflată în directă legătură cu diferite activităţi aviatice şi poartă, întotdeauna, inscripţia „Poşta aeriană". Ele pot fi folosite şi la francarea poştală obişnuită.

Prima emisiune poştală aeriană a fost pusă în circulaţie în Italia la 22 mai 1917, cu ocazia zborului experimental Roma—Torino şi retur. Marca poştală era prevăzută cu un supratipar, „Esperimento Posta Aerea". În ţara noastră, deşi transportul corespondenţei poştale pe cale aeriană a început să se efectueze încă din anul 1920 cu avioanele A.R.P.A., primele mărci poştale româneşti speciale pentru poşta aeriană au fost puse în circulaţie la 1 septembrie 1928 (Emisiunea C.Raiu), cu prilejul inaugurării curselor regulate de poştă aeriană.

MĂRCI POŞTALE PENTRU POŞTA MILITARĂ. 1. Mărci adezive special destinate pentru francarea trimiterilor militare, exclusiv în timp de război, sau cel mult şi în perioada manevrelor militare. Astfel de mărci au fost emise, de exemplu, în Franţa, Italia etc. 2. Mărci fixe, fără indicaţie de valoare, imprimate pe cărţi poştale militare scutite de taxe poştale, distribuite militarilor cu grade inferioare.

MĂRCI POŞTALE PENTRU SCUTIRE DE PORTO. Mărci poştale emise pentru francarea trimiterilor poştale scutite de taxa de expediţie prin poştă. În ţara noastră au circulat mai multe emisiuni de acest gen. În anul 1913 a fost pusă în circulaţie o marcă poştală de format 36 × 35 mm, cu inscripţia „SCUTIT-POSTA". ORDINUL 23466—913". O marcă poştală cu inscripţia „ROMANIA -GRATUIT 1858—1933" a fost emisă în anul 1933 cu ocazia distribuirii cărţii „75 ani de la introducerea pri-

mei mărci poştale româneşti". În mai 1946 a fost pusă în circulaţie emisiunea cu supratiparul „SERVICIUL PRIZONIERILOR DE RAZBOI — SCUTIT DE TAXA POSTALA" şi o cruce aplicată peste valoare. În anii 1946 şi 1947 au fost puse în circulaţie mărci poştale „CRUCEA ROSIE A ROMÂNIEI. SERVICIUL PRIZONIERILOR DE RAZBOI. SCUTIT DE TAXA POSTALA", iar în septembrie 1947 emisiunea „SCUTIT FUNDATIA" cu supratipar „Scutit de taxa poştală". La 1 decembrie 1947, marca de culoare violet din emisiunea „Fundaţia" apare cu supratipar negru sau roşu, pentru scutirea de taxe poştale a corespondenţelor expediate „Prin Avion".

MĂRCI POŞTALE PENTRU ZIARE. Mărci poştale destinate francării ziarelor expediate abonaţilor. Marca poştală de 5 parale din emisiunea a doua „Cap de bour" a avut ca scop francarea ziarelor; ulterior au fost tipărite benzi cu mărci poştale destinate expedierii ziarelor. v. BANDEROLĂ.

MĂRCI POŞTALE PERSATE. Neologism folosit în literatura filatelică pentru a indica mărcile poştale străpunse. La aceste mărci poştale dantelura

este obținută prin străpungerea colii de hîrtie cu o ușoară amprentă a unei lame, amprenta avînd scopul de a ușura separarea mărcilor. v. MĂRCI POȘTALE STRĂPUNSE.

MĂRCI POȘTALE „PORTO". Mărci poștale aplicate numai de oficiile poștale de destinație, în vederea încasării taxelor pentru trimiterile poștale sosite nefrancate sau francate insuficient. În țara noastră prima emisiune poștală *taxa de plată*, din 1 mai 1881, compusă din șase valori (2, 5, 10, 30, 50, 60 bani), a fost tipărită la Fabrica de Timbre din București, cu un singur desen, cu culoare brună pe hîrtie albă fără filigran. Cu același desen, Administrația poștală a mai tipărit, în noiembrie 1885, 2 valori (10 și 30 bani), brun pe hîrtie fără filigran; în decembrie 1887, 4 valori (2, 5, 10 și 30 bani), verde pe hîrtie albă fără filigran; în noiembrie 1888, 4 valori (2, 5, 10 și 30 bani), verde pe hîrtie gălbuie fără filigran; la 24 iunie 1890, 6 valori (2, 5, 10, 30, 50 și

60 bani), verde pe hîrtie albă, transparentă cu filigran I — stema; în anul 1898, 6 valori (2, 5, 10, 30, 50 și 60 bani), verde pe hîrtie albă cu filigran IV — PR; în anul 1899, 6 valori (2, 5, 10, 30, 50 și 60 bani), verde pe hîrtie albă costată vertical, filigran V — PR; între anii 1902/ /1910, 6 valori (2, 5, 10, 30, 50 și 60 bani), verde pe hîrtie roz, pe verso fără filigran; în anul 1908, 5 valori (2, 5, 10, 30 și 50 bani), verde pe hîrtie albă fără filigran; la 7 mai 1911 s-au tipărit timbre „Taxa de plată" (9 valori — 2, 5, 10, 15, 20, 30, 50, 60 bani și 2 lei), albastru pe hîrtie verzuie — nuanțe — filigran VIII — PR monogram, cu un desen nou. Cu același desen, poșta a pus în circulație zece emisiuni. Emisiunea a II-a în anul 1918, 5 valori (5, 10, 20, 30 și 50 bani), negru pe hîrtie verzuie cu filigran VIII (PR-monogram); emisiunea a III-a, în anul 1919, 5 valori (5, 10, 20, 30 și 50 bani), negru pe hîrtie verzuie — nuanțe multiple — fără filigran; emisiunea a IV-a, în anul 1921, 2 valori (10 și 20 bani), negru pe hîrtie de război (v.) — albă-gri — calitate inferioară; emisiunea a V-a, în anul 1922, 8 valori (5, 10, 20, 30, 50, 60 bani, 1 și 2 lei), negru pe hîrtie fără filigran; emisiunea a VI-a, în anul 1924, 4 valori (1, 2, 3 și 6 lei), negru pe hîrtie verde-gălbuie fără filigran; emisiunea a VII-a, în anul 1926, 4 valori (1, 2, 3 și 6 lei), negru pe hîrtie albă, subțire și groasă, fără filigran; emisiunea a VIII-a, în anul 1930, 4 valori (1, 2, 3 și 6 lei), negru pe hîrtie albă, subțire fără filigran, cu supratipar „8 iunie 1930"; emisiunea a IX-a, în anul 1930, o valoare (2 lei), negru pe hîrtie albă cu filigran XII (P.T.T.); emisiunea a X-a, în anul 1942, 2 valori (50 și 100 lei), negru pe hîrtie albă cu filigran XIII (CC). În anul 1918, pentru satisfacerea nevoilor imediate, s-au supratipărit două valori (5 și 10 bani din mărcile poștale Carol I — tipografiate) cu indicația „Taxa de plată". În anul 1932 s-au tipărit mărci poștale „Taxa de plată" cu valorile de 1 și 2 lei, care au fost completate în anul 1937 cu încă 2 valori (3 și 6 lei) într-un desen nou, negru pe hîrtie albă, subțire, cu filigran XIII (CC). Din acest nou model s-au mai tipărit mărci „Taxa de plată" în anul 1946, 3 valori (20, 100 și 200 lei), negru pe hîrtie albă fără filigran; în 1946/1947, 6 valori (20, 50, 80, 100, 200 și 500 lei), negru pe hîrtie gri cu filigran XIV (MM); în anul 1947, o valoare (5000 lei), negru pe hîrtie groasă cu filigran XIV (MM). După stabilizarea monetară din anul 1947 se tipăresc mărci poștale „Taxa de plată" duble, perforate la mijloc în 4 valori (2, 4, 5 și 10 lei) pe hîrtie albă cu filigran XIV (MM), din care jumătate se lipeau pe scrisori, iar cotorul rămînea la factorul poștal. După proclamarea Republicii Populare Române, în anul 1948, pe mărcile poștale din anul 1947 s-a aplicat un supratipar negru „RPR". Mărcile poștale, folosite în acest scop, începînd din anul 1950 poartă inscripția „PORTO" în loc de „Taxa de plată". Prima emisiune de acest fel a fost pusă în circulație în anul 1950 cu un desen nou, 4 valori duble (2, 4, 5 și 10 lei) tipărite în culori diferite pe hîrtie

albă fără filigran sau pe hîrtie cu filigran XV (RPR). După reforma monetară din anul 1952 pe mărcile poştale din 1950 s-a aplicat un supratipar, cu valorile noi (în bani) peste cele vechi (în lei). În anul 1957 se pune în circulaţie o nouă emisiune „Porto" desen nou, formată din 6 valori (3, 5, 10, 20, 40 bani şi 1 leu), tipărită pe hîrtie albă cu filigran XVII, care se retipăreşte în anul 1967 în culori schimbate, iar în anul 1970 se imprimă în aceleaşi culori din anul 1967 pe hîrtie fără filigran. În anul 1973 este pusă în circulaţie o nouă

emisiune cu desen nou (model VI), compusă din 6 valori (5, 10, 20, 40, 50 bani şi 1 leu), tipar monocrom pe hîrtie fără filigran. În scopuri de „porto" s-au mai folosit „Emisiunea Cluj" din 26 iulie 1919, formată din 8 valori (1, 2, 5, 10, 15, 20, 30, 50 bani) ale mărcilor porto maghiare din 1915/1918 (Z.36–44) cu supratipar negru „Regatul României–F.F.P.T.T." şi „Bani" cu litere verzale (mari, antice) şi „Emisiunea Oradea", din 25 octombrie 1919 formată din 9 valori (1, 2, 5, 6, 10, 12, 15, 20 şi 30 bani) ale mărcilor poştale maghiare din 1915//1918 (Z.36–44) cu supratipar ca la Emisiunea Cluj, cu „Bani" în litere de rînd, cursive. Administraţia poştală din ţara noastră a introdus în scopuri de „porto" timbre „taxa de plată de ajutor" şi de „asistenţă socială" care se aplicau pe corespondenţele poştale sosite la destinaţie fără să fie francate şi cu timbrele de ajutor sau de asistenţă socială. Primele timbre de acest fel s-au realizat în anul 1915, prin aplicarea unui supratipar „timbru de ajutor" pe valoarea de 10 bani a emisiunii „taxa de plată", tipărit pe hîrtie verzuie cu filigran VIII (PR monocrom) şi pe valorile de 5 şi 10 bani ale aceleiaşi emisiuni, reimpresiuni fără filigran. În anul 1916 s-au emis timbre „Taxa de plată" în model definitiv, tipărite pe hîrtie fără filigran, 2 valori (5 şi 10 bani). În anul 1917 a fost pregătit un timbru (10 bani roşu), cunoscut sub denumirea de „Moscova-neemise", tipărit la Moscova pe hîrtie fără filigran. În anul 1918, la Iaşi s-a aplicat pe timbrele de ajutor supratiparul „TAXA DE PLATĂ" în două tipuri, în culoare roşie sau neagră. În acelaşi an aceste timbre au fost tipărite definitiv în culori schimbate pe hîrtie verzuie cu sau fără filigran în valori de 5 şi 10 bani, ca şi în anul 1921 pe hîrtie fără filigran. În anul 1922 s-au emis primele timbre „Taxa de plată – Asistenţă Socială" în modelul mărcilor „Timbru de ajutor" la care s-a schimbat inscripţia cu „Asistenţa socială", cu valori mai mari (10 şi 20 bani), tipărite în culoare brun pe hîrtie albă fără filigran. În anul 1924, s-au tipărit cu acelaşi desen 4 valori (10, 20, 25 şi 50 bani) pe hîrtie colorată, iar în anul 1926, 2 valori (25 şi 50 bani) pe hîrtie albă. Între anii 1919–1926 au fost folosite în lipsa mărcilor „porto", la unele oficii poştale din Transilvania şi din Suceava, ştampile speciale „PORTO", „P" sau „T" pe scrisorile insuficient francate. v. **TIMBRE DE AJUTOR; TIMBRE PENTRU CULTURĂ; TIMBRUL AVIAŢIEI.**

MĂRCI POŞTALE POSTCLASICE. În această categorie sînt incluse mărcile poştale apărute în perioada imediat următoare primei (sau primelor) emisiuni poştale, considerate clasice. În ţara noastră mărci poştale postclasice sînt cele emise între anii 1872–1900.

MĂRCI POŞTALE „PRINCIPATELE UNITE" Sub această denumire este cunoscută cea de a treia emisiune de mărci poştale clasice româneşti, care a circulat între 26 VI 1862 şi 31 XII 1864, avînd putere de francare pe întreg teritoriul Principatelor Unite.

MĂRCI POŞTALE REIMPRIMATE v. **REIMPRESIUNE.**

MĂRCI POŞTALE SEMIOFICIALE. Mărci poştale emise de o autoritate din afara Administraţiei poştale de stat, dar în condiţiile permise şi acceptate de aceasta.

MĂRCI POŞTALE „SERVICIUL TELEGRAFIC" v. **TIMBRE „SERVICIUL TELEGRAFIC".**

MĂRCI POŞTALE STRĂPUNSE. Mărci poştale pentru care s-a creat posibilitatea de separare din coală, nu prin dantelare (v.), ci printr-un alt procedeu asemănător, denumit străpungere (v.). În limbaj filatelic

R.P.ROMINA POSTA 55

PCR
55b
POSTA ROMANA

PCR
1L POSTA ROMANA

55
B
al X-lea
CONGRES
AL PCR
POSTA ROMANA

PCR
35
R.P.ROMINA

55
R.P.ROMINA

POSTA
ROMANA
b35

50 ANI
POSTA ROMANA 40

POSTA
ROMANA
b55

OSP
POSTA
10+10
REPUBLICA POPULARA ROMANA
1948

OSP
5+5
LEI
POSTA
REPUBLICA
POPULARA ROMANA
1948

OSP
20+20
LEI
POSTA
AERIANA
REPUBLICA
POPULARA ROMANA
1948

curent, se folosește și neologismul — mărci poștale persate (v.).

Mărci poștale subțiate. Mărci poștale a căror hîrtie a suferit o alterare în ceea ce privește grosimea. Subțierea se produce, mai ales, cînd șarnierele sînt scoase de pe mărci prin smulgere; ea se poate determina prin examinarea mărcii poștale în transparență, locul unde hîrtia este subțiată prezentînd o porțiune mai clară decît restul suprafeței mărcii. O marcă poștală subțiată pierde mult din valoarea sa filatelică.

Mărci poștale ștampilate. Mărci poștale care și-au îndeplinit misiunea în circuitul poștal, fiind anulate cu o ștampilă manuală sau mecanică de către un oficiu sau agenție poștală. v. **Mărci poștale obliterate.**

Mărci poștale „taxa de plată" v. **Mărci poștale „porto".**

Mărci poștale tăiate. Mărci poștale ale căror margini (pe una sau mai multe părți) au fost tăiate, atacîndu-se în acest fel perimetrul imaginii propriu-zise. Acest lucru se întîmplă la mărcile poștale tipărite foarte apropiat una de alta, neperforate, fie în întregime, fie pe o parte din laturi. În filatelie se cunosc și cazuri cînd unele mărci dantelate la origine sînt prezentate ca nedantelate, prin tăierea dantelurii, în scopuri frauduloase. Identificarea mistificării se poate face prin comparare cu o marcă similară normală. Exemplarele cu una sau mai multe laturi ale cadrului

atinse pierd aproape în întregime valoarea lor filatelică, excepție făcînd — într-o oarecare măsură — numai mărcile care au fost tipărite cu intervale extrem de mici între exemplarele din coală (de exemplu: Toscana).

Mărci poștale uzuale. Mărci emise în scopul satisfacerii în primul rînd a necesităților poștale. Ele au de obicei un îndelungat termen de valabilitate și se tipăresc în număr foarte mare, fie într-un singur tiraj, fie în tiraje succesive, pe măsura cerințelor. Din acest motiv, între diferitele tiraje pot interveni mici deosebiri de hîrtie, gumaj, nuanțe, dantelură, care sînt studiate de filateliști și formează obiectul unor colecții și exponate specializate.

Mecanotelie. Ramură a marcofiliei, care se ocupă cu colecționarea și studierea impresiunilor făcute pe efecte poștale cu ajutorul mașinilor de francat, înlocuind marca poștală și făcînd dovada că taxa poștală a fost plătită de expeditor. Mecanotelia a fost recunoscută de U.P.U. în anul 1920. v. **Marcofilie; Mașină de francat; Ștampilă poștală.**

Medalie. Piesă din diferite metale (bronz, argint, aur), de obicei de formă rotundă, gravată cu figuri și inscripții, oferită ca premiu la

diferite concursuri, printre care și la concursurile filatelice. Treptele prevăzute de Regulamentul pentru expoziții filatelice al Federației Internaționale de Filatelie sînt: medalie de aur format mare („Grand module"), medalie de aur, de vermeil, de argint, de bronz argintat și de bronz.

Medievale v. **Literă.**

Mehtup (Învechit). Scrisoare oficială, adresă.

Mehtupciu (Învechit). Slujbaș care scria sau copia o scrisoare etc. într-o cancelarie domnească.

Membru A.F.R. Cetățean al R.S.R. care a împlinit vîrsta de 18 ani, recunoaște statutul A.F.R., activează într-una din grupele sau cercurile asociației și plătește cotizația de membru. Consiliul A.F.R. poate atri-

bui calitatea de membru de onoare unor personalități din țară și de peste hotare, care prin întreaga lor activitate au adus contribuții deosebite la dezvoltarea și propagarea filateliei românești. Primirea în rîndurile membrilor asociației se face în mod individual de către Comitetul cercului A.F.R., pe bază de cerere scrisă. Membrii A.F.R. pot face parte numai dintr-un singur cerc sau grupă filatelică. Calitatea de membru conferă dreptul de a lua parte la ședințele altor cercuri filatelice din țară. De asemenea, poate fi membru al A.F.R., fără drept de vot, orice tînăr care a împlinit vîrsta de 9 ani, primirea în rîndul asociației fiind condiționată de consimțămîntul părinților sau al tutorelui, pentru elevi fiind necesară și recomandarea dirigintelui clasei. Membrii A.F.R. au o serie de drepturi și îndatoriri: să aleagă și să fie aleși în organele de conducere ale asociației; să practice schimbul de mărci poștale numai în cercurile sau grupele asociației; să efectueze, în condițiile prevederilor legale în vigoare, schimbul filatelic individual cu străinătatea; să contribuie la realizarea scopurilor asociației; să respecte prevederile statutului; să nu folosească activitatea filatelică în scopuri contrare intereselor asociației; să popularizeze filatelia în rîndurile oamenilor muncii, tineretului și pionierilor, în scopul extinderii ei; să achite cu regularitate cotizația anuală de membru etc. Nerespectarea acestor obligații aduce după sine următoarele sancțiuni: mustrare, avertisment, suspendarea parțială sau totală a drepturilor de membru pe o perioadă de 3 pînă la 12 luni, ridicarea calității de membru A.F.R.

MENZILHANEA (MENZIL). Stație de poștă (releu) apărută în sec. XVII în Moldova și Țara Românească, loc de popas unde se găseau caii de schimb; era condusă de un căpitan de menzil (v.) ajutat de un număr variabil de păzitori (v.), surugii (v.) și biciugași (v.).

MESTEACĂN. Denumire dată trimiterilor poștale scrise în trecut de militari pe folii de coajă de mesteacăn. v. **CĂRȚI POȘTALE MILITARE.**

METALO-GRAVURĂ. Procedeu manual, folosit pentru obținerea clișeelor pe plăci metalice din oțel, cupru, alamă, cu grosimea de 1,5–2 mm, prin gravare cu dalta în adîncime a elementelor suprafeței neutre (care nu se tipăresc). Procedeul se utilizează numai la tipărirea hîrtiilor de valoare: bancnote, mărci poștale, timbre.

MEZAT (Învechit). Licitație; vînzare publică a bunurilor unui datornic.

MICHEL — KATALOG. 1. Catalog universal, cu apariție anuală în R.F. Germania, editat în mai multe volume; indică cotele în mărci R.F.G. 2. Catalog specializat „Germania" („Deutschland"). 3. Catalog al întregurilor poștale germane. v. **CATALOG.**

MICRON. Unitate de măsură pentru grosimi, inclusiv pentru cea a hîrtiei, egală cu a suta parte dintr-un milimetru.

MILESIME. Cifre înscrise pe monezi, medalii și efecte poștale, reprezentînd data de emitere, domnie, aniversare etc. De exemplu milesimele

1673—1973, imprimate pe colița poștală emisă în anul 1973 cu prilejul aniversării a 300 de ani de la nașterea lui Dimitrie Cantemir.

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI TELECOMUNICAȚIILOR (M.T.Tc.). Organ central al administrației de stat care înfăptuiește politica partidului și statului în ramura transportului pe căile ferate, auto și navale, construcției și întreținerii drumurilor naționale, poștei și telecomunicațiilor; printre alte atribuții M.T.Tc. asigură efectuarea prestărilor de servicii de poștă și telecomunicații, precum și expedierea și difuzarea presei. Din structura organizatorică a M.T.Tc. face parte și Direcția Generală a Poștelor și Telecomunicațiilor (v.).

MODELAR DE CULORI. Tabel de culori cu nuanțe diferite, decupat pentru fiecare culoare în parte în așa fel,

încît prin suprapunerea mărcii pe versoul tabelului să se poată determina cu ușurință culoarea și nuanța. v. și **Tabel de culori**.

Monocrom. Calitatea unui original, a unui tipar, a unei picturi, de a fi executată într-o singură culoare. v. **Tipar monocrom**.

Monogramă. Semn scris, desenat sau gravat, ornat etc., pe mărcile poștale, format prin alăturarea ori împletirea inițialelor numelui și prenumelui unei persoane sau instituții (de exemplu, filigranele PR, CC etc.). v. **Filigran**.

M.T.Tc. v. **Ministerul transporturilor și telecomunicațiilor**.

Muhur (Învechit). Sigiliu.

Mulready William. Grafician englez care a creat desenele imprimate pe plicurile puse în vînzare de poșta engleză concomitent cu prima emisiune de mărci poștale adezive (6 mai 1840). Aceste plicuri nu purtau imaginea unei mărci fixe, valoarea de francare poștală fiind tipărită pe fața plicului, în partea de jos. Pe aceeași față apare cîte un desen, incluzînd și alegoria Marii Britanii. v. **Plic**.

Multicolor. Imprimat în mai multe culori. v. **Tipar policrom**.

Multiplicare. Reproducerea unui original în mai multe exemplare, pe cale grafică, mecanică sau fotografică. Operațiunea mai poartă și numele de „repetare".

Muzeu poștal. Instituție de stat în care sînt strînse, păstrate și expuse după criterii științifice mărcile și documentele poștale, precum și orice alte piese, aparate etc. care servesc la ilustrarea istoriei poștale dintr-o anumită țară. Dintre cele mai cunoscute muzee poștale menționăm pe acelea existente la Budapesta, Berlin, Leningrad, Frankfurt pe Main, Londra, Paris, Praga, Stockholm. De asemenea, o secție muzeistică poștală se află și la Institutul Smithsonian din Washington.

N

dicționar filatelic

NEDANTELATE v. **MĂRCI POȘTALE NEDANTELATE.**

NEEMISE v. **MĂRCI POȘTALE NEEMISE.**

NEOBLITERATE v. **MĂRCI POȘTALE NEOBLITERATE.**

NEȘTAMPILATE v. **MĂRCI POȘTALE NEOBLITERATE.**

NETEZIME. Caracteristică a hîrtiilor și cartoanelor (importantă în special pentru cele destinate tipăririi autotipiilor fine sau pentru cele folosite la tiparul adînc), care indică gradul lipsei de asperitate a suprafeței acestora, obținut prin netezirea pe mașină și prin satinarea în calandru.

NEUZATE v. **MĂRCI POȘTALE NEUZATE.**

NOMINAL v. **VALOARE NOMINALĂ.**

NOUĂ. Marcă sau oricare altă piesă poștală și filatelică ce a fost pusă recent în circulație.

NUANȚE. Mărci poștale tipărite în culori apropiate de culoarea mărcilor tip.

dictionar filatelic

Obiecte de corespondență v. **Corespondență poștală.**

Obiecte de mesagerie. Transmitere de valori materiale, cunoscute în general sub numele de mesagerii, care cuprinde primirea, transportul și predarea la destinatar a coletelor poștale (v.), a scrisorilor cu valoare declarată (v.), precum și a gropurilor (v.), casetelor sau genților cu valori bănești ale instituțiilor, întreprinderilor, organizațiilor economice care utilizează poșta (v.) pentru ca acestea să ajungă la destinatari. Tot în categoria mesageriilor sînt incluși sacii și pachetele cu presă (ziare, publicații periodice etc.).

Obliterare. Acțiunea de anulare, prin ștampilare, perforare sau tipărire, a puterii de francare a unei mărci poștale lipite pe o scrisoare, pe un act, pe un efect poștal, cu scopul de a evita refolosirea ei. Obliterarea cuprinde, de obicei, cifre și litere care reprezintă data, numele localității (la mărcile poștale) sau cuvîntul „anulat" (la timbrele fiscale). Obliterarea poate fi făcută manual sau mecanic. Se disting mai multe tipuri de obliterări: *obliterare fină*, atunci cînd ștampila este aplicată pe un colț și desenul mărcii rămîne vizibil în detaliu; *obliterare grea*, cînd ștampila este prea încărcată cu tuș și acoperă cea mai mare parte din marca poștală; *obliterare artistică* în cazurile cînd se utilizează o ștampilă ocazională, specială, aplicată pe „plicurile prima zi"; *obliterare mută* în situația în care ștampila nu prezintă nici o indicație de dată, loc etc. Ștampilele administrative sau comerciale, anulările cu cerneală sau creion reduc mult din valoarea mărcilor poștale, în afara cazurilor în care erau prevăzute ca atare în instrucțiunile poștale. În unele țări, înaintea introducerii obliterării mărcilor poștale prin ștampilare, s-au folosit și diverse alte metode de anulare ca: tăierea sau ruperea unui colț din marca poștală (Afganistan, Trinidad ș.a.); tragerea de linii simple sau încrucișate cu cerneală sau creion chimic pe marca poștală (Austria, Rusia ș.a.); aplicarea pe marca poștală a unei amprente cu dop de plută în care s-a crestat în prealabil un semn sau desen (S.U.A.). v. **Anulare**; **Obliterare de complezență**; **Obliterare în coală.**

Obliterare de complezență. Obliterare aplicată la cererea colecționarului pe o marcă poștală sau pe un întreg poștal ce urmează să devină obiect de colecție.

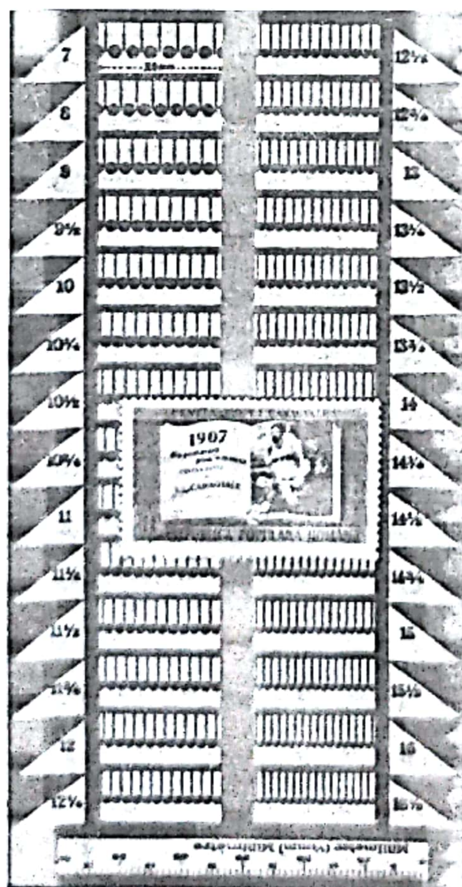
Obliterare în coală. Obliterare efectuată în tipografie, fie prin aplicarea manuală a unei ştampile,fie prin tipărirea imaginii unei ştampile pe toate mărcile din coală, de obicei o ştampilă pe patru mărci poştale, exemplarele astfel anulate fiind puse în vînzare pentru uzul filateliştilor. Acest procedeu de anulare scade valoarea mărcilor; este o obliterare nefuncţională. v. **Obliterare de complezenţă.**

Obliterate v. **Mărci poştale obliterate.**

Oca. Veche unitate de măsură pentru greutăţi (cca $1^1/_4$ kilogram, respectiv 1,271 kg în Ţara Românească, 1,291 kg în Moldova) şi pentru capacităţi (1,5873 l) folosită în ţările române şi apoi în România pînă la 6/18 martie 1883, data aderării ţării noastre la Convenţia internaţională a metrului (încheiată la 8/20 mai 1875 la Paris).

Odăiaş (ieşit din uz). Om de serviciu la primărie, tribunal, prefectură, poştă.

Odontometru. Instrument inventat în anul 1884 de filatelistul dr. Magnus (1820–1912), pseudonimul lui Jacques A. Legrand, pentru măsurarea dantelurii mărcilor poştale. Este confecţionat din carton, celuloid sau material plastic, pe care sînt imprimate semne grafice: puncte negre, linii despărţitoare între ele, cifre care indică numărul dantelurii (de la 7 la 16,5), linii groase care delimitează căsuţele din 2 în 2 cm, diviziuni milimetrice pentru măsurarea formatului mărcii.

O.E.T.R. v. **Oficiul de educaţie a tineretului român.**

Offset v. **Tipar plan.**

Oficial. Supratipar aplicat pe unele mărci poştale pentru a le destina folosirii ca mărci de serviciu. v. **Mărci poştale oficiale.**

Oficiu de poştă rurală mecanizată. Unitate în sistemul organizatoric al reţelei poştale, avînd drept principală sarcină o mai bună şi mai rapidă îndrumare spre locul de destinaţie a trimiterilor poştale în mediul rural. In subordinea oficiului de poştă rurală mecanizată intră un număr variabil de agenţii autorizate P.T.T.R. (v.), schimburile de expediţii poştale între agenţii şi oficiu efectuîndu-se prin intermediul curselor poştale auto (v.).

Oficiu poştal comunal. Unitate de poştă care funcţionează în mediul rural, în reşedinţele de comună, avînd sarcini atît de prezentare, cît şi de distribuire.

Oficiu poştal de tranzit. Unitate poştală amplasată de regulă în gări, noduri de cale ferată, puncte de legătură între reţeaua feroviară şi celelalte mijloace de transport utilizate în traficul poştal, care are ca scop asigurarea efectuării rapide a schimburilor de expediţii cu mijloacele de transport, preluarea trimiterilor poştale spre a fi expediate la destinaţie sau a celor sosite pentru a fi înmînate destinatarilor prin intermediul oficiilor poştale complexe. Oficiile poştale de tranzit folosesc ştampile de loc şi dată, purtînd menţiunea TRANZIT.

OFICIUL POŞTAL PRINCIAR. Birou poştal înfiinţat la 3/15 octombrie 1868, dotat cu ştampilă rotundă formată dintr-un cerc simplu cu diametrul de 26,5 mm cu inscripţia „OFFICIUL POSTAL PRINCIAR" cu litere antieva, data (zi, lună, an) la mijloc cu cifre arabe pe trei rînduri. Este prima ştampilă rotundă care exprimă anul în două cifre.

OFICIU P.T.T.R. URBAN. Unitate de poştă care funcţionează în mediul orăşenesc putînd fi de două categorii: a) *de prezentare*, care se ocupă numai cu asigurarea prezentării diferitelor prestaţii de poştă şi telecomunicaţii; b) *complexe*, oficii care pe lîngă sarcina asigurării prezentării prestaţiilor efectuează şi distribuirea trimiterilor de poştă şi presă. În mediul urban pot funcţiona unul sau mai multe oficii P.T.T.R. de prezentare sau complexe, în funcţie de numărul populaţiei localitaţilor respective. Oficiile P.T.T.R. urbane sînt de două feluri: oficii P.T.T.R. municipale, care se află în oraşele avînd rang de municipiu, şi oficii P.T.T.R. orăşeneşti, existente în toate celelalte oraşe din ţară.

OFICIUL DE EDUCAŢIE A TINERETULUI ROMÂN (O.E.T.R.). Organ înfiinţat în anul 1934 «pentru educaţia morală, naţională şi fizică a tineretului de ambele sexe pînă la 18 ani, pentru coordonarea şi controlul activităţilor similare ale instituţiilor de stat şi particulare». O serie de mărci reprezentînd diverse aspecte ale activităţii O.E.T.R. a fost emisă în anul 1935.

OFICIUL SPECIAL DE EDITARE ŞI DISTRIBUIRE A TIMBRELOR (O.S.E.D.T.). Unitate specializată, cu sediul în municipiul Bucureşti, aflată în directa subordonare a Direcţiei Generale a Poştelor şi Telecomunicaţiilor (v.), prin care aceasta, ca unic emitent al marcilor poştale, realizeazā tipărirea lor pe baza unui plan anual de emisiuni. Atribuţiile O.S.E.D.T. constau în următoarele: tipărirea şi aprovizionarea cu mărci şi efecte poştale a tuturor unităţilor P.T.T.R. din ţară; tipărirea timbrelor fiscale (v.) pentru Ministerul Finanţelor; ţinerea evidenţei şi a gestiunii conservatorului de mărci şi efecte poştale republicane; colaborarea permanentă cu întreprinderea comercială de stat Rompresfilatelia (v.) în scopul asigurării necesarului pentru comerţul filatelic intern, precum şi pentru realizarea planului de export al mărcilor filatelice. O.S.E.D.T. urmăreşte ca printr-o largă tematică cu caracter politic, social, cultural, sportiv etc. să ridice nivelul politico-ideologic şi cultural al filateliştilor din România, să pună în evidenţă gloriosul trecut istoric de luptă pentru dreptate socială, independenţă naţională şi integritate teritorială a patriei noastre, contribuţia României la tezaurul de valori materiale şi spirituale ale umanităţii, marile realizări din toate domeniile de activitate, înfăptuite în anii construcţiei socialiste.

O.I.M. v. **ORGANIZAŢIA INTERNAŢIONALĂ A MUNCII.**

OLAC. 1. Curier special, călare, care ducea veşti sau corespondenţă în ţară şi peste hotare; sol, ştafetă, mesager. 2. Serviciu de transport pentru călători şi corespondenţă folosit inainte de introducerea căilor ferate; căruţă poştală (v.), poştalion (v.), diligenţă (v.).

OLĂCAR (învechit) 1. Curier, olac. 2. Îngrijitor al cailor de poştă.

OLĂCARIU v. **OLĂCAR.**

OLIMPIADĂ v. **JOCURI OLIMPICE.**

O.M.S. v. **ORGANIZAŢIA MONDIALĂ A SĂNĂTĂŢII.**

O.N.U. v. **ORGANIZAŢIA NAŢIUNILOR UNITE.**

ORGANIZAŢIA INTERNAŢIONALĂ A MUNCII (O.I.M.). Constituită la 11 aprilie 1919, îşi va începe activitatea la 28 iunie 1919 ca instituţie autonomă pe lîngă Liga Naţiunilor; din 1946 devine instituţie specializată

a O.N.U.; sediul la Geneva. *O.I.M.* are drept scop ridicarea nivelului de trai și îmbunătățirea condițiilor de muncă pe plan internațional, lupta împotriva șomajului, reglementarea salariului și a asigurărilor sociale, stabilirea programului de muncă, militînd, de asemenea, pentru recunoașterea libertății organizării profesionale. România face parte dintre membrii fondatori ai *O.I.M.*, activînd între anii 1919 – 1940 și revenind în organizație în anul 1956. Mărci de serviciu pentru corespondența *O.I.M.* au fost emise de diverse administrații poștale.

ORGANIZAȚIA MONDIALĂ A SĂNĂTĂȚII (O.M.S.). Organizație internațională guvernamentală, fondată la 28 iulie 1946; își începe activitatea la 7 aprilie 1948; instituție specializată a O.N.U. cu sediul la Geneva. *O.M.S.* sprijină acțiunile de îmbunătățire a stării de sănătate a popoarelor, organizația coordonînd activitățile internaționale cu caracter sanitar, schimbul de informații în domeniul sănătății, acordarea de sprijin sub formă de tehnică medico-sanitară statelor membre; luptă pentru eradicarea bolilor epidemice și endemice. *O.M.S.* cuprinde 146 state membre. R.S. România este membră a *O.M.S.* de la 1 iunie 1948, reprezentanții țării noastre fiind aleși în repetate rînduri în organele de conducere ale organizației. Mărci de serviciu destinate *O.M.S.* au fost emise de administrațiile poștale din mai multe țări printre care și România.

ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE (O.N.U.). Organizație internațională guvernamentală fondată la 26 iunie 1945 prin semnarea, la San Francisco, de către reprezentanții a 51 de state, a Cartei Națiunilor Unite, intrată în vigoare la 24 octombrie 1945, dată care marchează începerea activității O.N.U. Organizația are drept scop menținerea păcii și securității internaționale, dezvoltarea relațiilor prietenești între națiuni, luarea unor măsuri colective, eficiente, împotriva actelor de agresiune, realizarea cooperării internaționale în domeniile economic, social, cultural, umanitar; sediul la New York și Geneva; 144 state membre. R.S. România este membră a O.N.U. de la 14 decembrie 1955, participînd activ la viața organizației, reprezentanții săi fiind aleși în funcții de conducere în diferite organe ale O.N.U. Acționînd cu fermitate și consecvență în politica externă pentru recunoașterea principiilor dreptului internațional, România a arătat că O.N.U. este chemată să militeze pe linia dezvoltării unei colaborări multilaterale între toate națiunile planetei, pentru promovarea în viața internațională a unor relații bazate pe deplina egalitate în drepturi a tuturor statelor, pentru excluderea folosirii forței sau amenințării cu forța în relațiile dintre state. De asemenea, R.S. România a fost autoarea sau coautoarea unor importante documente adoptate de-a lungul anilor de O.N.U., aducînd contribuții constructive în direcția afirmării dreptului tuturor națiunilor și popoarelor la autodeterminare, la progres economic și social, la înlăturarea barierelor și discriminărilor din comerțul internațional, la promovarea pe scară mondială a științei și tehnicii; totodată România participă activ la acțiunile privind dezarmarea, definirea agresiunii, democratizarea relațiilor internaționale. Poșta română a dedicat O.N.U. mai multe emisiuni poștale.

ORGANIZAȚIA NAȚIUNILOR UNITE PENTRU ALIMENTAȚIE ȘI AGRICULTURĂ (F.A.O.). Organizație internațională guvernamentală, înființată la 19 noiembrie 1946; instituție specializată a O.N.U. cu sediul la Roma. *F.A.O.* are drept scop sprijinirea acțiunilor de creștere a nivelului alimentației și a standardului de viață al popoarelor, dezvoltarea producției agricole pe glob, dezvoltarea generală a economiei mondiale. Organizația are în prezent un număr de 136 state membre. România este membră a *F.A.O.* de la 9 decembrie 1961. Numeroase administrații poștale au dedicat *F.A.O.* emisiuni poștale și filatelice.

ORGANIZAȚIA SPORTULUI POPULAR (O.S.P.). Prima organizație sportivă cu caracter democratic din țara noastră, înființată la 15 septembrie 1944, în scopul organizării și răspîndirii sportului în masele largi ale populației țării. În baza legii din 6 martie 1946, *O.S.P.* este recunoscut ca unicul organ de conducere a mișcării sportive din țara noastră. *O.S.P.* este prezent în mai multe emisiuni filatelice românești. Emisiunea apărută în anul 1945, denumită O.S.P. (I) – „Toate sporturile pentru popor" – cuprinde 5 mărci tipărite în două variante, în culori schimbate, dantelate și nedantelate; a fost tipărită în coli de 9 bucăți, avînd pe marginea colii

tipărită inscripţia „Sportul — factor în munca de reconstrucţie a ţării"; o frumoasă marcă poştală (Poşta Aeriană), care — la fiecare bloc de patru — are şi o vinietă, încheie această primă emisiune. Emisiunea O.S.P. (II) apare în anul 1946, avînd 5 mărci tipărite în două variante, dantelat şi nedantelat. Mărcile de poştă aeriană au fost tipărite în coli de 16 mărci, cîte 8 perechi în 2 variante (cu chenar, şi un bloc de patru mărci, roşu sau albastru); pe cele patru margini ale colilor este tipărită inscripţia „Prin sport la înfrăţirea popoarelor". O coliţă de Poştă Aeriană tipărită în coli de 4 bucăţi întregeşte această emisiune. Emisiunea O.S.P. (III) pusă în circulaţie în anul 1948, formată din trei mărci dantelate şi nedantelate, tipărite în culori schimbate, a fost tipărită în coli de cîte patru mărci, avînd pe marginea colii insigna O.S.P. Emisiunea a fost completată cu două cartoane omagiale şi o ştampilă specială.

Organizaţia sportului românesc (**o.s.r.**). Organizaţie de tip militar, creată la 30 noiembrie 1940 în scopul organizării sportului în ţara noastră; a fiinţat pînă la 23 August 1944. În anul 1943 a fost emisă o marcă în 2 culori reproducînd insigna organizaţiei şi simbolurile unor discipline sportive (atletism, tir, schi şi nataţie).

Original. Texte, desene sau fotografii, ce trebuie reproduse şi multiplicate prin tipar. Se deosebesc: *originale liniare*, cînd sînt constituite din puncte, linii sau suprafeţe de aceeaşi intensitate luminoasă, pe un fond uniform de altă culoare; *originale în semitonuri*, cînd originalul are şi tranziţii continue de luminozitate de la părţile luminoase la cele umbrite; *originale policrome*, cînd sînt executate în mai multe culori; *originale monocrome*, cînd sînt realizate într-o singură culoare.

O.S.E.D.T. v. **Oficiul special de editare şi distribuire a timbrelor.**

O.S.P. v. **Organizaţia sportului popular.**

O.S.R. v. **Organizaţia sportului românesc.**

Oştenesc postamt (Învechit). Oficiu poştal militar.

dicționar filatelic

PACHET POȘTAL v. **COLET POȘTAL**

PAR AVION v. **ETICHETĂ „PRIN AVION"**.

PARA. 1. Subdiviziune a leului (v.) de calcul, folosită în Țara Românească și Moldova după dispariția din circulație a talerilor olandezi (a doua jumătate a secolului al XVIII-lea) pînă la introducerea monedei naționale. Leul vechi era împărțit în 40 de parale. Termenul de *para* reprezenta o subdiviziune a piastrului (v.). Paraua a circulat și după Unire, pînă la adoptarea sistemului monetar național din anul 1867. 2. Denumire a valorii monetare înscrisă pe mărcile poștale românești apărute între 15 iulie 1858 și 31 ianuarie 1868 („Cap de bour" — emisiunea I, „Cap de bour" — emisiunea a II-a, „Principatele Unite" — emisiunea I, „Principatele Unite" — emisiunea a II-a, „Cuza", „Cuza neemise" și prima emisiune „Carol cu favoriți"). În anul 1868 au circulat în paralel mărci poștale cu valoarea înscrisă în „para" și altele cu valoarea înscrisă în „bani" (v.). v. **PIASTRU**.

PARAFILATELIE. Ramură a filateliei care cuprinde colecționarea și studierea a tot ce se subordonează interesului filateliștilor (piese și documente poștale, ștampile obișnuite sau speciale, indicații și etichete speciale de tipul „Par Avion", „Recomandat" etc., francatură manuală sau mecanică, plicuri „prima zi", imprimate, gravuri, viniete etc.). Precizăm că nu se încadrează în aria parafilateliei scrisorile prefilatelice care, în prezent, formează obiectul colecțiilor de istorie poștală (v.), sector al filateliei propriu-zise, precum și întregurile poștale, mărcile poștale clasice, postclasice și moderne, maximafilia, de asemenea, ramuri ale filateliei.

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN (P.C.R.). Detașamentul de avangardă al clasei muncitoare din România, conducătorul tuturor oamenilor muncii din patria noastră, continuatorul celor mai înaintate tradiții revoluționare și democratice ale poporului român, al luptei maselor muncitoare pentru libertate socială și națională, pentru o viață mai bună și pentru independența țării; este forța politică conducătoare în R.S. România, din rîndurile sale făcînd parte cei mai înaintați și mai conștienți muncitori, țărani, intelectuali, funcționari ai R.S.R., fără deosebire de naționalitate. Baza ideologică a *P.C.R.*, așa cum reiese din Programul Partidului, o constituie materialismul dialectic și istoric, socialismul științific, teoria marxist-leninistă, aplicată în mod creator la condițiile și particularitățile specifice ale României. *P.C.R.* a apărut ca rezultat al evoluției obiective a societății românești moderne, a mișcării muncitorești și socialiste. În perioada imediat următoare primului război mondial, în condițiile avîntului revoluționar crescînd al maselor populare, determinat de adîncirea contradicțiilor social-economice și politice ale regimului burghezo-moșieresc, de victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie din Rusia, precum și a procesului

profund de radicalizare, de importante clarificări ideologice și politice în rîndurile mișcării muncitorești din țara noastră, apărea tot mai evidentă necesitatea creării unui partid consecvent revoluționar, capabil să organizeze și să conducă clasa muncitoare și toate celelalte categorii de oameni ai muncii în lupta pentru drepturi economice și libertăți democratice, pentru înfăptuirea unor profunde schimbări în structurile social-politice și economice ale țării. Urmarea firească a acestui proces a fost transformarea Partidului Socialist în Partidul Comunist și afilierea lui la Internaționala a III-a, comunistă, hotărîre adoptată cu o mare majoritate de voturi la Congresul General al Partidului Socialist din România desfășurat la București între 8—12 mai 1921, crearea *P.C.R.* marcînd o etapă nouă, superioară, atît pe plan politic, cît și organizatoric în mișcarea revoluționară din țara noastră. Deși scos în afara legii în 1924, *P.C.R.* a îndrumat și inițiat o serie de organizații muncitorești, democratice și antifasciste ca Sindicatele Unitare, Blocul Muncitoresc-Țărănesc, Comitetul Național Antifascist, Liga Muncii ș.a., numeroase publicații cu caracter democratic și progresist, organizînd și conducînd, totodată, mari bătălii de clasă — în primul rînd luptele minerilor din Valea Jiului în 1929, ale ceferiștilor și petroliștilor din ianuarie-februarie 1933, precum și puternice demonstrații antifasciste; de asemenea *P.C.R.* a activat neobosit pentru închegarea unității de acțiune a clasei muncitoare, pentru crearea unui front popular antifascist, pentru salvgardarea independenței și suveranității naționale, a integrității teritoriale a României. *P.C.R.* s-a manifestat de la începutul existenței sale ca un susținător activ al internaționalismului proletar, organizînd și conducînd mișcarea de solidaritate a maselor muncitoare din România cu lupta revoluționară a proletariatului, a forțelor progresiste din toate țările lumii. În anii dictaturii militaro-fasciste și ai războiului împotriva Uniunii Sovietice, *P.C.R.*, împreună cu celelalte forțe democratice și progresiste, a organizat și condus rezistența antifascistă, elaborînd planul insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944, care a dus la ieșirea României din războiul antisovietic și la întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste, alăturîndu-se Uniunii Sovietice și celorlalte state ale coaliției antihitleriste. După victoria actului istoric de la 23 August, *P.C.R.* a organizat masele populare în lupta pentru desăvîrșirea revoluției burghezo-democratice, pentru trecerea la revoluția socialistă. După abolirea monarhiei la 30 decembrie 1947, P.C.R. a constituit forța politică și organizatorică necesară amplului proces de transformare socialistă a țării, de făurire a noii orînduiri sociale. În această etapă Congresele P.C.R. și, în special, Congresul al IX-lea (1965), Congresul al X-lea (1969) și Congresul al XI-lea (1974), precum și Conferințele Naționale ale partidului din anii 1967, 1972 și 1977 au jalonat linia generală a politicii interne și externe a partidului și statului nostru, programul înfăptuirii societății socialiste multilateral dezvoltate, de înaintare spre comunism, obiectivul central, actual și de perspectivă al întregului nostru popor. Partidul Comunist Român reprezintă astăzi o puternică forță politică ce călăuzește poporul nostru în lupta pentru ridicarea României pe noi și tot mai înalte trepte ale progresului și civilizației socialiste și comuniste. În filatelia românească lupta neobosită și realizările P.C.R. și-au găsit și își găsesc o reflectare fidelă. Dintre emisiunile poștale dedicate Partidului Comunist Român puse în circulație de Poșta română menționăm: emisiunea „Al III-lea Congres al Partidului Muncitoresc Român" în anul 1960 (20 iunie); emisiunea „Partidul Comunist Român — 40 de ani de la înființare" în anul 1961 (29 aprilie), formată dintr-o serie de 2 mărci și coliță nedantelată; emisiunea „Al X-lea Congres al P.C.R.", în anul 1969 (6 august), una marcă poștală; emisiunea „Semicentenarul Partidului Comunist Român" (3 mărci poștale) în anul 1971 (8 mai); emisiunea „Al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român" (două mărci poștale) în anul 1974. ș.a.

PATRUCROMIE v. **TIPAR ÎN PATRU CULORI.**

PĂLTINIȘ v. **POȘTA PĂLTINIȘ.**

PĂZITORI. Denumire dată, după reorganizarea serviciului de poștă (v.) de către Alexandru Ipsilanti în octombrie 1775, celor ce păzeau caii poștei cînd mergeau la păscut.

P.C.R. v. **PARTIDUL COMUNIST ROMÂN.**

PECETE. Amprentă realizată în urma aplicării unui sigiliu pe ceară topită în vederea autentificării unui document și a asigurării securității conținutului său, orice act de violare presupunînd distrugerea însemnului. Pecețile se aplicau pentru închiderea scrisorilor, pachetelor, lăzilor, ușilor.

PELUR. Hîrtie subțire, aproape transparentă, folosită în perioada de început la tipărirea unor mărci poștale. În țara noastră s-a folosit la tipărirea emisiunii „Principatele Unite".

PENNY. Subdiviziune a lirei sterline. Pînă la 15 februarie 1971 lira sterlină se subdividea astfel: 1 £ = 20 șilingi; 1 șiling = 12 pence. După reforma monetară de la 15 februarie 1971, care a avut drept scop simplificarea calculelor, s-a trecut la sistemul zecimal: 1 £ = 100 pence.

PENNY BLACK. Nume sub care este denumită filatelic prima marcă poștală adezivă din lume, emisă de poșta engleză la 6 mai 1840. Marca înfățișează chipul Reginei Victoria, după un desen al pictorului Mulready, (v.), are o valoare de un penny și este

tipărită în negru, de unde îi vine și denumirea de „Penny Black" (în engleză black = negru).

PENSETĂ. Accesoriu filatelic indispensabil unui filatelist. Servește la manipularea mărcilor poștale, protejîndu-le astfel împotriva deteriorării prin îndoire, rupere, murdărire etc. Penseta trebuie să aibă vîrfurile plate și perfect netede, spre a nu zgîria marca poștală.

PERECHE. Ansamblu constituit din două mărci poștale dantelate sau nedantelate, detașate din coală, nedespărțite între ele, alăturate vertical sau orizontal. Perechea orizontală este cotată de obicei mai bine decît cea verticală. v. **TÊTE-BÊCHE.**

PERECHE ÎNTOARSĂ v. **TÊTE-BÊCHE.**

PERECHE ORIZONTALĂ v. **PERECHE; TÊTE-BÊCHE.**

PERECHE VERTICALĂ v. **PERECHE; TÊTE-BÊCHE.**

PERFIN. Neologism, folosit în limbajul curent filatelic pentru a indica mărcile perforate de întreprinderi particulare sau instituții în vederea împiedicării sustragerii și folosirii lor abuzive. În țara noastră diverse instituții, întreprinderi sau persoane particulare au primit aprobarea să perforeze mărcile poștale ce le foloseau la francare, cu scopul de a nu fi înstrăinate. De exemplu BC — Banca Comercială, U — Universul, BGTR —

Banca Generală a Țării Românești, CFR — Creditul Financiar Rural, CFU — Creditul Financiar Urban, RADIO — Societatea de Radiodifuziune, ST.R. — Stan Rizescu. Aceste mărci se colecționează formînd obiectul unei colecții aparte.

PERFORARE. Operație prin care se slăbește rezistența unei foi de hîrtie, într-o anumită zonă a acesteia, în scopul detașării ușoare cu mîna. Perforarea se obține fie prin executarea, cu ajutorul unor ace de perforat, a unui număr de orificii, unul lîngă altul, într-un șir liniar, fie cu ajutorul unei linii de perforare confecționată din oțel călit, avînd ca floare o lamă dințată ascuțită, formată din puncte, linii, linioare mici sau o linie în zigzag. În primul caz — numit dantelare — perforarea se execută în mașini speciale de perforat, iar în al doilea — denumit străpungere — chiar în timpul tipăririi (deoarece forma de tipar înalt are liniile de perforat cu o înălțime puțin mai mare decît cea a literelor). Perforarea prin dantelare poate fi realizată în trei moduri distincte, după cum urmează: **a)** *în linie*, efectuată cu ajutorul unui dispozitiv liniar cu ace, care perforează coala succesiv, orizontal și apoi vertical; sistemul, a fost folosit în țara noastră pînă în anul 1950; **b)** *în pieptene*, făcută cu ajutorul unui dispozitiv cu ace în formă de pieptene, cu care se obține o dantelură extrem de precisă; **c)** *în casetă*, realizată cu ajutorul unui dispozitiv placă de oțel cu ace care efectuează dintr-o dată perforarea întregii coli. Acest din urmă mod de perforare prin dantelare se întîlnește mai ales la colițe și, mai rar, la coli întregi de mărci poștale. Perforările se mai fac și în scopul marcării unui monogram, unei inscripții, unui desen distinctiv etc. Unele administrații poștale au utilizat metoda perforării pentru a schimba destinația funcțională a unor mărci poștale. De asemenea, perforarea a fost folosită de poșta unor state și pentru anularea puterii de francare a mărcilor poștale (ex. anulările prin perforare a mărcilor poștale spaniole întrebuințate în circuitul telegrafic etc.). Perforarea a mai fost folosită, uneori, și pentru a schimba destinația sau modul de folosire a unor mărci în circuitul poștal. (Ex. perforările formînd litera T, folosite în perioada 1881 — 1901 în Tunis pentru a transforma mărci poștale uzuale în mărci poștale — Taxa de plată). v. **DANTELURĂ**; **MĂRCI POȘTALE DANTELATE**; **PERFORATURĂ**.

PERFORATURĂ. Sistem ordonat de orificii practicate într-o hîrtie sau într-un carton, prin perforare, în scopul detașării unor porțiuni din suprafața hîrtiei sau a cartonului respectiv. v. **PERFORARE**; **DANTELURĂ**; **MĂRCI POȘTALE DANTELATE**.

PERIOADĂ DE CIRCULAȚIE. Perioadă în care o marcă sau un efect poștal are putere de circulație. Unele state stabilesc o anumită durată; în țara noastră toate mărcile poștale emise după anul 1965 au putere de circulație.

PERIODIC. Publicație cu apariție regulată, la intervale de timp fixe (săptămînal, lunar etc.), conținînd materiale din cele mai diferite domenii de activitate.

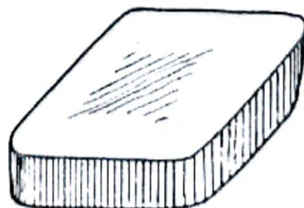
PERLARE. Fenomen de aglomerare a cernelii sub formă de particule mici globulare (perle) pe suprafața tipăriturii, constituind o deficiență calitativă a acesteia (tipar neuniform). Fenomenul de perlare se produce la tipărirea suprafețelor mari, cît și la tiparele în mai multe culori, dacă culorile anterior tipărite s-au uscat prea tare. v. **PERLAT**; **TIPAR**.

PERLAT (TIPAR). Tipăritură cu aspect neuniform, datorat fenomenului de perlare a cernelii de tipar. v. **PERLARE**.

PETE BRUNE. Pete ce apar pe mărcile poștale ținute în loc umed și neaerisit, datorate, de regulă, atacării gumei de către microorganisme, denumite impropriu și „pete de rugină". Mărcile cu astfel de pete pierd practic valoarea lor filatelică.

PIASTRU. Monedă (turcească) de argint cu valoare variabilă în decursul timpului, care a circulat și în țările române în secolele XVII—XVIII și în prima jumătate a secolului XIX. În general 1 piastru = 40 parale. Moneda subdivizionară (paraua) s-a folosit ca valoare de calcul, fiind imprimată pe primele mărci poștale românești emise între 15 iulie 1858 — 31 ianuarie 1868. v. **PARA**.

PIATRĂ LITOGRAFICĂ. Piatră din calcar compact (alb sau cenușiu-

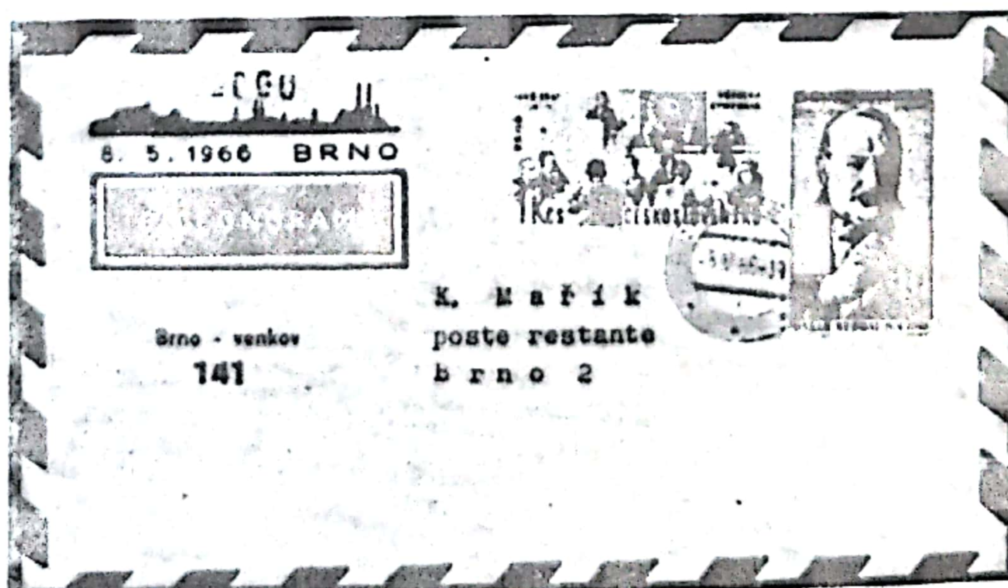

albăstrui), susceptibilă de a fi lustruită şi care, datorită porozităţii sale speciale, poate fi impregnată cu cerneală litografică şi folosită la executarea clişeelor pentru imprimare planografică.

Pictură. 1. Formă a artei, a cărei expresie caracteristică este comunicarea vizuală bidimensională, redată prin prezentarea pe o suprafaţă plată a unor forme colorate, realizate dependent de viziunea şi concepţia aflate la baza operei, precum şi de genul (monumental, de şevalet, de ornament, de ilustraţie), de tehnica şi materia în care este realizată (frescă, ulei, guaşă, pastel etc.) sau de suportul întrebuinţat la lucrarea sa (zid, lemn, carton, hîrtie, mătase, ceramică, porţelan etc.). Pictura — comparativ cu alte modalităţi de expresie vizuală — reduce spaţiul real tridimensional la un spaţiu material bidimensional, iar culoarea, spre deosebire de alte genuri şi tehnici ale grafiei, este realizată dintr-o materie mai substanţială, obţinută şi redată prin mijloace mai complexe şi mai rezistente. Imaginile transpuse în spaţiul bidimensional al picturii evocă realitatea materială şi spirituală prin modalităţi diferite, variabile în timp şi spaţiu, în raport cu concepţia despre lume şi viaţă a artistului şi a societăţii din care face parte, ale cărei idealuri, convingeri, credinţe şi năzuinţe acesta le exprimă; de asemenea, ele pot avea un caracter ornamental, de forme abstracte sau de stilizări ale unor elemente ale realului, constituind expresii ale unei experienţe individuale. Totalitatea acestor imagini, generate de elementele realului, avînd fie o funcţie magică (la populaţiile primitive arhaice), fie una didactică şi educativă sau fiind doar un mod de delectare, de destindere spirituală, constituie cel mai bogat tezaur al picturii timp de secole. Principala problemă a picturii în decursul evoluţiei sale a constituit-o raportul cu realul, preocuparea de a-l reda cît mai fidel reprezentînd obiectul căutărilor şi experienţelor în domeniul picturii. Deoarece expunerea evoluţiei istorice a picturii — curentele, tendinţele şi şcolile apărute de-a lungul veacurilor — e o problematică ce depăşeşte obiectul lucrării noastre, ne limităm a aminti că pictura a fost folosită ca element de ornamentare a locuinţelor, clădirilor publice, edificiilor de cult etc., avînd funcţie decorativă. 2. Unul din cele mai căutate şi preferate subiecte de către marea masă a colecţionarilor şi, în special, a colecţionarilor axaţi pe filatelia tematică, avînd ca obiect de prezentare şi de studiu mărcile poştale şi piesele filatelice ale căror imagini reproduc picturi.

Piesă de lux. Piesă filatelică de înaltă calitate (centrare, prospeţime a culorii etc.), conservată în condiţii de calitate optime. Asemenea piese obţin de obicei cote mai mari decît cele prevăzute în cataloagele filatelice. v. **Piesă filatelică.**

Piesă filatelică. Marcă poştală, cu sau fără supratipar, obliterată sau neobliterată, eseu, probă de tipar, ştampilă, fragment, scrisoare,

document filatelic de istorie poştală, precum şi orice alte piese ce pot face obiectul colecţionării filatelice.

Pigeonogramă. Obiect de corespondenţă transportat cu ajutorul porumbeilor călători.

Pigment. Material alcătuit din particule solide, colorate, insolubile în apă, uleiuri şi solvenţi organici, folosit pentru a da culoare şi opacitate vopselelor şi cernelurilor. Pigmenţii trebuie să îndeplinească următoarele condiţii: să aibă putere mare de acoperire; să fie rezistenţi la lumină, la apă, la acţiunea acizilor, bazelor, precum şi la acţiunea temperaturii şi a intemperiilor; să aibă putere mare de colorare şi un grad înalt de dispersiune. Se clasifică după provenienţă în următoarele patru grupe: *pigmenţi anorganici naturali*, numiţi şi *pigmenţi de pămînt* sau *culori de pămînt*, *pigmenţi anorganici sintetici* sau *artificiali*, *pigmenţi metalici* şi *pigmenţi organici*. În industria cernelurilor cei mai folosiţi sînt pigmenţii organici dată fiind varietatea de culori.

Pitac. 1. Act oficial, poruncă scrisă; ordonanţă; dispoziţie; scrisoare, răvaş. 2. Monedă austriacă de argint care a avut putere circulatorie şi pe teritoriul ţării noastre pînă la introducerea sistemului naţional monetar. 3. Monedă rusească de argint sau de aramă.

Plachetă. Placă de metal, de obicei de formă pătrată sau dreptunghiulară, care are reprezentate pe o faţă desene, basoreliefuri sau inscripţii, oferită drept recompensă sau amintire la unele competiţii artistice, sportive, filatelice etc.

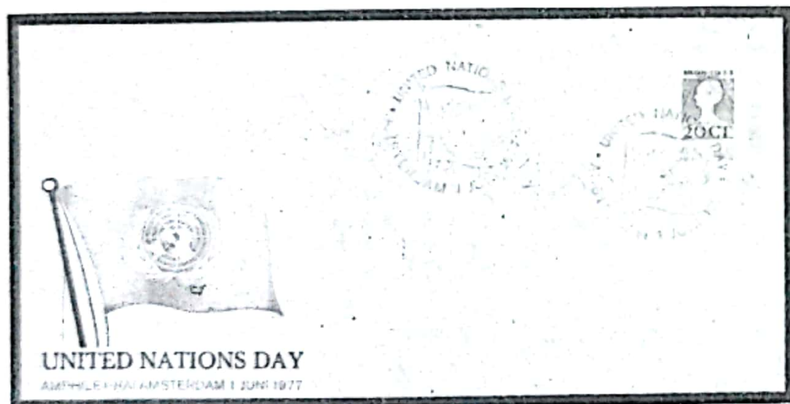
Planşă 1. Foaie de metal, lemn sau piatră litografică pe care gravorul a desenat modelul mărcilor poştale ce urmează a fi imprimate. 2. Forma de tipar a unei coli imprimate pe piatra litografică, după care se reproduc mărcile poştale. 3. Ansamblu de clişee, în general de aceeaşi valoare, după care se tipăreau în perioada 1866—1872 mărcile poştale în coli întregi. Se disting: *planşa primară* cu forme de tipar separat pentru cadru şi separat pentru efigii; *planşa intermediară* cu forma de tipar pentru blocul de report şi *planşa definitivă* cu forma de tipar a colii de mărci poştale.

Plic. Invelitoare confecţionată dintr-o hîrtie împăturită în mod special, lipită pe trei părţi, pentru a proteja o scrisoare, un act etc., în vederea expedierii. Plicurile, aşa cum le cunoaştem astăzi, au

fost realizate în anul 1820 de către Brever, comerciant de hîrtie din Brighton, Anglia. Ele nu aveau adeziv pentru lipit, acesta introducîndu-se abia în anul 1859. Marea Britanie a fost printre primele țări din lume care au emis, în prima jumătate a secolului trecut, plicuri purtînd imprimată taxa de expediere (fără a avea însă marca fixă) și ilustrate cu diferite compoziții grafice. Ele sînt cunoscute în filatelie sub denumirea de „plicuri Mulready", după numele graficianului care le-a realizat. În prezent, cele mai uzitate plicuri sînt plicurile obișnuite, la care se aplică mărci poștale adezive, și plicurile cu mărci poștale fixe (imprimate). v. **Plic prima zi; Plicuri transparente.**

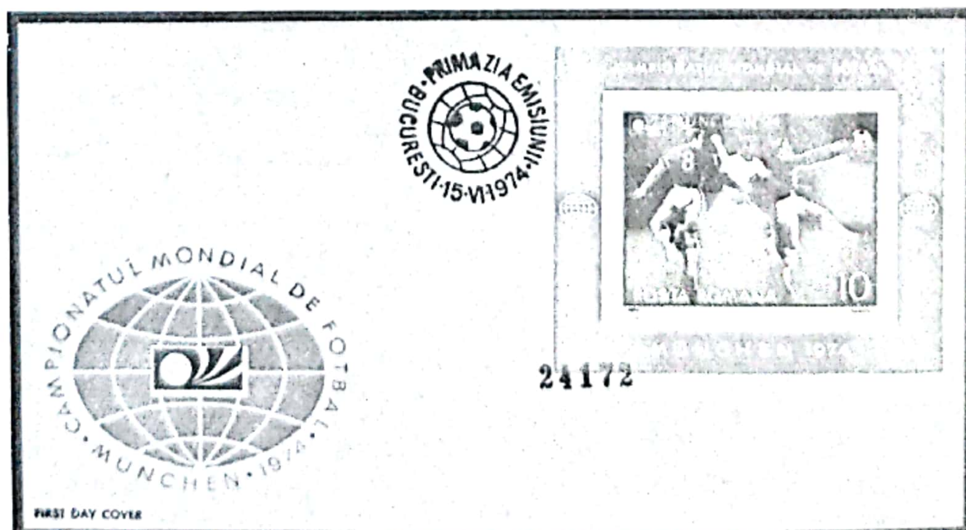
Plic festiv. Plic editat cu ocazia unui eveniment, confecționat dintr-o hîrtie de calitate superioară, tipărit cu desene și inscripții ce sînt în concordanță cu evenimentul aniversat.

Plic ocazional. Plic de format obișnuit, de obicei semiilustrat, folosit pentru corespondență, tipărit cu prilejul unui anumit eveniment (aniversare, comemorare etc.) pe care se aplică o ștampilă specială, aprobată de Administrația poștală, dar fără putere circulatorie. Plicul este francat cu mărci poștale aflate în circulație, obliterate cu ștampila prima zi a poștei.

Plic prima zi. 1. Plic special confecționat, destinat a fi francat cu o anumită emisiune de mărci adezive, în vederea expedierii prin poștă chiar în ziua punerii în circulație a emisiunii respective. Plicul este francat cu una sau mai multe mărci dintr-o serie (dacă seria este mai mare se folosesc mai multe plicuri), peste care se aplică o ștampilă specială, cu un desen adecvat și cu data punerii în circulație. Plicurile prima zi pot purta inscripții corespunzătoare și sînt ilustrate, de obicei, cu elemente grafice înrudite cu emisiunea respectivă. Ele se împart în două mari categorii: **a)** *plicuri prima zi oficiale*, adică cele emise de administrațiile poștale și **b)** *plicuri prima zi neoficiale* puse în circulație de diferite întreprinderi de comerț filatelic sau de către particulari. În general, în ultima vreme sînt tot mai căutate și admise în expoziții plicurile prima zi oficiale. **2.** Orice plic obișnuit poate îndeplini condițiile funcționale de plic prima zi în situația în care este francat și expediat chiar în ziua punerii în circulație a unei emisiuni sau a unei mărci poștale și, care, ca dovadă a expedierii la data respectivă, poartă ștampila poștală.

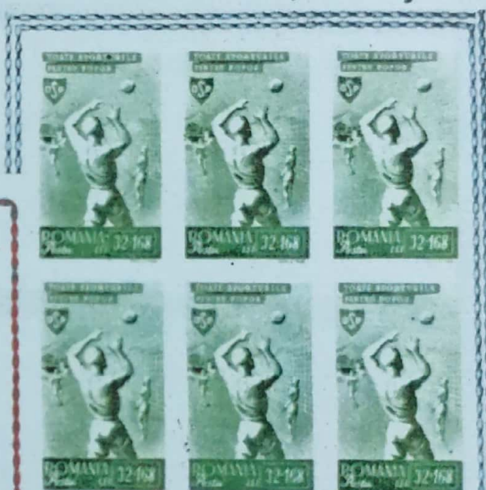
Plicuri filatelice. Plicuri conținînd un anumit număr de mărci poștale românești sau străine, noi ori ștampilate, ce pot fi procurate de

PRIN SPORT LA INFRĂȚIREA POPOARELOR

SPORTUL—FACTOR
IN MUNCA
DE RECONSTRUCȚIE A ȚĂRII

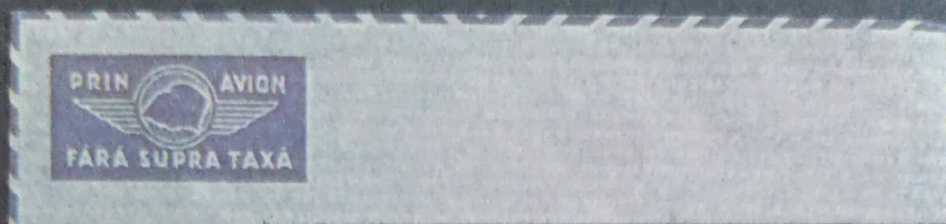

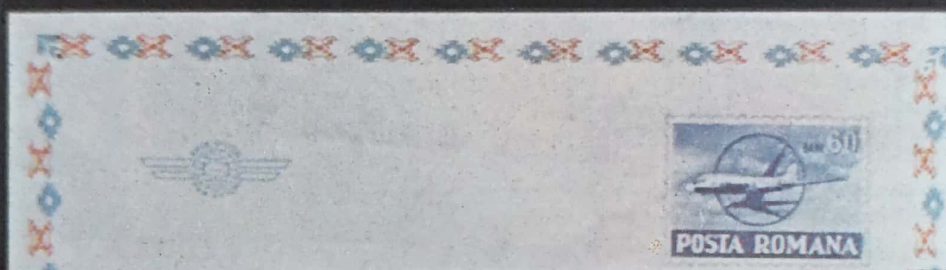

PRIN AVION
FĂRĂ SUPRA TAXĂ

PAR AVION
55
R.P.ROMÎNA POSTA

60
POSTA ROMANA

55
R.P.ROMÎNA

1.30
POSTA R.P.ROMÎNA

la oficiile poştale, magazinele filatelice, precum şi de la chioşcurile de difuzare a presei; unele din ele conţin şi premii în obiecte filatelice.

Plicuri filatelice cu premii v. **Plicuri filatelice**.

Plicuri transparente. Accesorii confecţionate din hîrtie, transparentă, celofan, calc sau alte materiale, destinate păstrării şi protejării mărcilor şi efectelor poştale. v. **Plic**.

Pliu. Cută făcută în hîrtia pe care este tipărită o marcă poştală sau un alt imprimat poştal. Poate proveni fie din timpul fabricaţiei hîrtiei (datorită manipulării neglijente a acesteia), fie în urma unor defecţiuni în procesul de imprimare.

Poanson de expertiză v. **Expertiză filatelică**.

Policolor. Imprimat tipărit în mai multe culori.

Policromie. Procedeu tipografic pentru imprimarea tipăriturilor, mărcilor şi a altor efecte poştale în mai mult de patru culori. Curent se denumesc însă policromii şi lucrările executate în 3 şi 4 culori. v. **Tricromie; Tipar în patru culori**.

Poligrafie. Ansamblul tehnicilor şi procedeelor care contribuie la alcătuirea, fabricarea şi răspîndirea oricărei tipărituri, precum şi a confecţiilor de hîrtie.

Postclasice. v. **Mărci poştale postclasice**.

Post-restant. 1. Serviciu poştal special care păstrează corespondenţa la oficiul poştal, pentru a fi ridicată personal de destinatar. 2. Menţiune făcută de expeditor pe plic pentru acest fel de corespondenţă.

Post-scriptum. Text care se adaugă la o scrisoare după terminarea şi iscălirea ei. Se scrie prescurtat P.S.

Poşetă filatelică. Accesoriu filatelic confecţionat dintr-o foaie de hîrtie sau material plastic (de obicei de culoare neagră), acoperit cu o folie transparentă, bine întinsă, între care se introduc pentru protejare mărci poştale, blocuri, coliţe, ştraifuri etc. Ele pot fi sub formă de pliculeţe sau sistem bandă. Piesa filatelică se introduce în poşetă între carton şi folia transparentă, cu faţa spre aceasta din urmă, apoi poşeta se fixează în album cu ajutorul şarnierei sau cu ajutorul adezivului de pe spatele poşetei filatelice. Poşetele au rolul de a conserva, de a proteja şi de a pune în evidenţă calităţile coloristice ale mărcilor poştale, înnobilîndu-le cu pelicula transparentă care le dă o strălucire aparte. Ele ajută la o aranjare cît mai estetică a mărcilor. La alegerea poşetelor şi benzilor trebuie să se aibă în vedere ca materialele din care sînt confecţionate să fie neutre, fără acţiune de decolorare sau degradare a mărcilor sau gumajului pe care sînt chemate să le protejeze.

Poşta. 1. Instituţie publică care asigură primirea, transportul şi distribuţia scrisorilor, telegramelor, mandatelor şi coletelor poştale; localul unde se află această instituţie; corespondenţa primită, expediată sau distribuită într-o zi sau într-o perioadă dată. 2. Unitate de măsură a lungimii, uzitată în trecut, egală cu 7000 stînjeni domneşti sau cca 15,6 km. Se folosea şi poşta egală cu 10 000 stînjeni, sau aproximativ 20 km. 3. Vehicul folosit în trecut la transportul călătorilor şi corespondenţei — similar cu diligenţă (v.), olac (v.), poştalion (v.). 4. Serviciu de transport pentru curieri, corespondenţă şi călători utilizat înaintea introducerii căilor ferate. *Istoric.* Căile de comunicaţie apar odată cu istoria societăţii umane, necesitatea transmiterii ştirilor, dispoziţiilor conducătorilor, circulaţia mărfurilor impunînd amenajarea drumurilor, a popasurilor pe traseele acestora, a unor servicii organizate care să permită curierilor, călătorilor, tuturor celor ce se deplasau dintr-un interes sau altul să poată parcurge distanţele într-un timp cît mai scurt şi în condiţii de deplină siguranţă. În secolul al VI-lea î.e.n. statul persan — după cum aflăm din scrierile lui Herodot din Halicarnas (cca 485—424 î.e.n.), Xenofon (426—358 î.e.n.), Diodor din Sicilia (cca 90—20 î.e.n.), sub Cirus (559—529 î.e.n.) şi, mai ales, sub Darius I (522—485 î.e.n.) — reuşeşte să realizeze pe tot cuprinsul teritoriului său un serviciu, bine organizat, ce poate fi numit poştal, care permitea ca Susa — capitala imperiului — să fie legată printr-o vastă reţea de drumuri de toate provinciile şi hotarele statului. Pe drumurile imperiului, Darius I a înfiinţat staţii (relee) din distanţe în distanţe, sub domnia sa luînd naştere serviciul

numit *angara* ai cărui curieri, denumiţi *anhari* (*angari*), străbăteau drumurile deosebit de rapid (este suficient să amintim de exemplu că cei aproape 2600 km care despărţeau Susa de litoralul Mării Egee erau parcurşi, după cum ne informează autorii menţionaţi mai sus, într-un timp record pentru acele vremi — 6 zile). Documentele menţionează existenţa poştei şi în vechiul Imperiu chinez, în Egiptul faraonilor, în Grecia, unde erau vestiţi curierii pedeştri — *hemorodronii* — a căror repeziciune remarcabilă era unanim apreciată. Romanii, care au învăţat arta construirii drumurilor de la etrusci şi cartaginezi, au creat, ca şi în multe alte domenii dealtfel, cea mai eficientă formă de organizare a serviciului poştal şi de comunicaţii a lumii antice, cunoscută sub numele de *cursus publicus*, serviciu destinat transportului rapid al curierilor, dregătorilor, solilor şi, în baza unei aprobări speciale, a particularilor. Sub Octavian Augustus (27 î.e.n.– 14 e.n.) *cursus publicus* capătă o perfectă organizare, generalizîndu-se staţiile de poştă cunoscute sub numele de *civilitates* şi *mansio*. Primele (*civilitates*) dispuneau de adăposturi pentru curieri şi grajduri unde erau ţinuţi 40 de cai; celelalte (*mansio*) erau locuri de popas pentru curieri, şi călători (deci un fel de hanuri) şi dispuneau numai de 20 de cai; ambele erau amplasate de-a lungul drumurilor principale. Sub denumirea de *statio* fiinţau, pe marile drumuri romane, posturile fixe cu rol fiscal, vamal, militar şi poştal, aflate sub supravegherea unui *beneficiarus*. Poşta romană — împărţită în două servicii — *cursus velox* — sau poşta rapidă şi *cursus clabularis* sau poşta de mărfuri — era condusă de un *praefectus vehicularum*. Amintim totodată că termenul actual de poştă, cuvînt de origine latină, derivă de la participiul trecut feminin al verbului *ponere* (a pune) — *posita* desemnînd locul (releul) unde se aflau, gata de drum, caii pentru schimb; la singular *posita* însemna un singur releu; pluralul *postae* cuprindea toate releele de pe un traseu. Prăbuşirea Imperiului roman de apus, perioada migraţiilor, dezorganizarea vieţii urbane, decăderea ei şi, în acelaşi timp, nesiguranţa drumurilor, stagnarea negoţului, sistemul economic autarhic al domeniului feudal vor duce, în mod fatal, la sfîrşitul perioadei antice şi, în primele veacuri ale evului mediu, la dispariţia serviciului poştal în forma pe care acesta o cunoscuse în epoca romană. Cu timpul, mai ales în vremea primelor cruciade şi imediat după ele, asistăm la o reactualizare a sa, în special odată cu apariţia statelor naţionale şi a încheierii perioadei de fărîmiţare feudală. Reapariţia poştei de stat este consemnată în sec. al XV-lea, în anul 1464, în Franţa lui Ludovic al XI-lea (1461–1483), prin înfiinţarea serviciului destinat la început numai transmiterii corespondenţei oficiale; exemplul Franţei va fi urmat şi de alte state europene, poşta luînd, după 1500, o tot mai mare extindere. *Poşta în România*. Cu multă vreme înaintea cuceririi Daciei de către Imperiul roman sînt atestate, pe întreg teritoriul patriei noastre, o serie de drumuri naturale, cu rol comercial şi militar, mai ales de-a lungul apelor. După transformarea Daciei în provincie romană noua administraţie a trecut la construirea unei dese reţele de drumuri, introducîndu-se şi serviciul poştal care avea aceeaşi organizare ca în tot restul imperiului. O situaţie similară este întîlnită, în această perioadă, şi în Dobrogea, unde drumurile romane continuau, în mare măsură, vechile drumuri locale. Ca urmare a retragerii aureliene, a succesiunii valurilor popoarelor migratoare, cu toate că populaţia daco-romană, elementul fundamental, de bază, al etnogenezei poporului român, nu a părăsit aceste meleaguri, continuînd în ciuda unor condiţii istorice vitrege să vieţuiască în spaţiul carpato-istro-pontic, poşta a înregistrat un moment de declin şi dezorganizare, ea reapărînd odată cu constituirea statelor feudale independente Moldova şi Ţara Românească, în veacul al XIV-lea, ca o consecinţă firească a necesităţii puterii centrale de a transmite poruncile în cele mai îndepărtate colţuri ale ţării, cît şi de a se afla în permanentă şi constantă legătură cu ţările vecine, deoarece domnitorii români au dus întotdeauna o politică externă activă, fiind la curent cu toate evenimentele internaţionale ale vremii lor. Curierii domneşti, cunoscuţi sub numele de *călăraşi* (v.) şi *lipcani* (v.), străbăteau cu repeziciune distanţele, iar creşterea numărului lor, a drumurilor parcurse vor determina introducerea, încă din veacul al XIV-lea, a *olacului* (v.) şi a unei obli-

gații speciale pentru locuitorii satelor și tîrgurilor aflate pe traseu, obligație cunoscută sub numele de *cal de olac* (v.); documentele vremii înregistrează numeroase dispoziții cu privire la darea calului de olac, cît și cereri de scutire de această dare înaintate domniei. Ca peste tot în acele vremi poșta satisfăcea numai nevoile statului, ale dregătorilor, ale solilor străini și foarte rar ale particularilor, întreținerea cailor și procurarea nutrețurilor constituind o obligație a maselor țărănești. Pentru o mai bună organizare și coordonare a serviciului poștal acesta este trecut din sec. al XVI-lea sub autoritatea marelui postelnic. Pînă în veacul XVII, evoluția poștei în țările române nu cunoaște modificări notabile; la mijlocul veacului, avînd în vedere intensificarea circulației, extinderea legăturilor comerciale, activitatea diplomatică a domnilor se introduc relee de poștă bine puse la punct, cunoscute sub numele de *menziluri* (v.). Despre felul cum se circula pe teritoriul țării noastre în veacurile XVI și XVII interesante informații le deținem din însemnările unor călători străini în trecere pe meleagurile românești; dintre aceștia, relatări notabile lasă François de Pavie, senior de Fourquevaux (în sec. XVI) și Paul de Alep (în sec. XVII) care remarcă, în special, repeziciunea cu care erau străbătute distanțele, cît și buna organizare a serviciului de poștă. Cele mai importante drumuri de poștă în epoca respectivă erau în Moldova: Iași—Bîrlad—Galați (de aici prin Șumla și Adrianopol se realiza legătura cu Istanbulul) și Iași — Hîrlău — Cernăuți care asigura legătura cu Polonia; în Țara Românească menționăm: București—Tîrgoviște, București—Pitești — Craiova, București — Siliștea sau Giurgiu; de asemenea, existau în ambele principate o serie de drumuri secundare. În Transilvania se dezvoltă în această perioadă o densă rețea de drumuri aflată în directă relație cu marile centre comerciale și meșteșugărești — Brașov, Sibiu și Bistrița. Totodată importante drumuri comerciale legau Transilvania de Țara Românească (urmînd cursurile rîurilor Buzău, Teleajen, Prahova și Olt) și Moldova (prin Adjud, Valea Trotușului și pasul Ghimeș), căile de comunicație aducîndu-și astfel o însemnată contribuție la evoluția istorică unitară a neamului românesc de pe ambii versanți ai Carpaților. Pînă în prima jumătate a sec. al XVIII-lea cheltuielile necesare întreținerii și înființării menzilurilor, procurarea furajelor, a olacelor, a cailor, precum și plata slujbașilor erau lăsate în seama județelor (în Moldova, ținuturilor), de fapt, așa cum am arătat mai sus, toate obligațiile fiind suportate de masele țărănești și de tîrgoveți. Primele măsuri de reorganizare a poștelor vor fi luate de către Constantin Mavrocordat în cea de a doua domnie a sa în Moldova (septembrie 1741—iulie 1743) cînd s-a hotărît ca statul să suporte cheltuielile efectuate cu transportul curierilor domnești, a dregătorilor, solilor sau călătorilor străini, sumele necesare urmînd a fi acoperite prin dări speciale puse asupra satelor și tîrgurilor. În Țara Românească domnitorul Alexandru Ipsilanti (septembrie 1774—ianuarie 1782) aduce și el unele modificări sistemului de pînă atunci, hotărînd, în oct. 1775, ca statul să preia asupra sa cheltuielile necesare serviciului poștal; totodată pentru buna funcționare a *menzilurilor* (releelor) în fruntea lor vor fi numiți *căpitani de menzil* (v.), numiți și *căpitani de poștă* (v.); caii urmau să fie cumpărați cu bani din visteria țării, iar conducerea poștei urma să fie organizată la nivel central prin doi căpitani de poștă cu reședința în București. În urma războiului austro-ruso-turc din 1787—1792 serviciile poștale din Moldova și Țara Românească au fost trecute sub autoritatea armatelor de ocupație, fapt ce le-a adus mari prejudicii, la încheierea ostilităților poșta aflîndu-se într-o stare de dezorganizare care impunea măsuri hotărîte din partea statului. Cel care a încercat să găsească o formulă care să ducă la refacerea poștei a fost domnitorul Alexandru Moruzi, aflat între martie—decembrie 1792 pe tronul Moldovei și între ianuarie 1793—august 1796 la domnia Țării Românești. Domnitorul luă hotărîrea să concesioneze poștele unor antreprenori particulari; statul controla activitatea concesionarilor prin intermediul hatmanului poștelor, iar personalul era numit de către antreprenori și domnie în baza unei înțelegeri, primii concesionari fiind C. Scufa în Moldova și Ion Hagi Moscu în Țara Românească. Tariful crește de la 10 bani de cal pe oră la 20 de bani și totodată persoanele particulare primesc dreptul

de a călători cu poşta în baza unui permis special eliberat în Bucureşti de hatmanul poştelor, în judeţe de ispravnici, iar în comune de către autorităţile locale. Pentru îmbunătăţirea situaţiei poştelor Constantin Ipsilanti (august 1802 — august 1806) ia măsura reparării drumurilor şi podurilor, în special a celor ce duceau spre Moldova, a refacerii menzilhanelelor, cărora le este sporit numărul de cai. Toate aceste iniţiative nu-şi vor atinge însă scopul datorită izbucnirii războiului ruso-turc din 1806—1812, la sfîrşitul căruia situaţia poştelor şi a transporturilor în general ajunge critică, ceea ce determina mari investiţii pentru refacerea lor (elocventă ni se pare atitudinea cunoscutului Manuc bei, care interesat, ca şi alţi mari negustori, într-o refacere grabnică a serviciului poştal, va dona statului suma de 60 000 lei, dînd alţi 100 000 lei împrumut fără dobîndă pentru începerea lucrărilor). La începutul secolului al XIX-lea în ţările române funcţionau şi serviciile poştale ale Austriei şi Rusiei (v. Poşte străine; Poşta imperială rusă; Poşta austriacă). După revoluţia condusă de Tudor Vladimirescu (1821) şi revenirea la domniile pămîntene (1822) asistăm la o perioadă de dezvoltare economică, influenţată în mare măsură de dezvoltarea relaţiilor comerciale; Grigore Ghica (iunie 1822— aprilie 1828) în Ţara Românească şi Ioniţă Sandu Sturdza (iunie 1822—aprilie 1828) în Moldova caută să îmbunătăţească şi să modernizeze serviciul poştal, mergînd însă tot pe linia concesionării poştelor. Un pas înainte l-au făcut poştele în urma Păcii de la Adrianopol (2/14 septembrie 1829). Ridicarea monopolului otoman asupra produselor ţărilor române, asigurarea libertăţii comerţului şi o mai largă autonomie a Moldovei şi Ţării Româneşti au favorizat lărgirea pieţei interne, ducînd totodată la intrarea economiei româneşti în circuitul internaţional; începînd din acest moment constatăm preocuparea înfiinţării unor servicii de transport pentru călători, mărfuri şi corespondenţă cît mai perfecţionate. Se vor organiza licitaţii pentru concesionarea poştelor, vor fi introduse servicii de diligenţă, principalii antreprenori ai perioadei regulamentare fiind Nicolae Privileghie şi Cristof Sachelarie. Şi în Transilvania în această epocă poştele vor cunoaşte un proces de reorganizare asigurîndu-se legătura oraşelor Cluj, Braşov, Sibiu etc. cu ţările din apusul Europei; de asemenea, se extind şi se diversifică vechile legături cu Ţara Românească şi Moldova. Fără a intra în toate amănuntele legate de serviciul de poştă în anii 1830—1857 amintim printre altele introducerea, în august 1841, în Ţara Românească, a trăsurilor numite „braşovence" (v.) pe rutele spre Brăila, Giurgiu, Cîineni, Focşani, hotărîrea luată în 1846 ca gropurile (v.) de bani aparţinînd statului sau particularilor să fie expediate prin poştă, pe răspunderea antreprenorilor, înfiinţarea, în vara aceluiaşi an, a primului oficiu de poştă din Bucureşti la cererea mai multor comercianţi. În timpul domniei lui Grigore Alex. Ghica (1849—1853; 1854—1856) în Moldova se înfiinţează un serviciu oficial pentru transportul corespondenţei între reşedinţele ţinuturilor şi cele ale plăşilor, cît şi între acestea din urmă şi comune, prestaţie efectuată de două ori pe săptămînă prin dorobanţi călări şi vătăşei speciali ai comunelor; tot în această perioadă, avîndu-se în vedere că poştele se aflau în subordinea marelui vistiernic, sînt înregistrate o serie de progrese şi anume: înfiinţarea oficiilor poştale în fiecare judeţ, apariţia funcţiei de factor poştal (v.), înfiinţarea unor curse regulate care transportau actele oficiale şi ale particularilor, fixarea unui tarif unic pentru corespondenţă; în 1850 se inaugurează serviciul de diligenţă (v.), iniţial de două ori pe săptămînă pe rutele Iaşi — Galaţi şi Iaşi — Mihăileni, iar din 1851 şi pe traseul Iaşi — Roman — Bacău — Focşani, unde se făcea joncţiunea cu poşta munteană. Barbu Ştirbei (1849—1853; 1854—1856), care de pe cînd fusese vornic se ocupase de serviciile poştale, caută să aducă noi îmbunătăţiri poştei din Ţara Românească; în acest sens ia hotărîrea ca directorul poştelor să nu mai poată fi numit de concesionari, ci numai de domn, la propunerea Ministerului din lăuntru căruia poştele îi erau subordonate; de asemenea, se introduce un serviciu de diligenţă pe mai multe drumuri principale (în primul rînd avîndu-se în vedere rutele Bucureşti — Piteşti şi Bucureşti — Giurgiu). În urma războiului Crimeii, în Moldova poştele sînt definitiv constituite ca instituţie de stat (noiembrie 1857), trecîndu-se la deschiderea de noi oficii, la înmulţirea curselor de diligenţă, la stabili-

rea pentru personal a unui program fix de lucru, salariu și posibilități de avansare; tot acum apar cutiile poștale, se aplică tarife diverse pentru prestațiile efectuate de poștă și, ca o încununare a acestei evoluții, în iulie 1858, se trece la utilizarea mărcii poștale (v.). Nu putem să nu menționăm apariția, în deceniul șase al secolului trecut, a serviciului telegrafic (prima linie telegrafică pe teritoriul României a fost cea care din 1853 lega Timișoara de Viena), întîi în Țara Românească în 1854, apoi în Moldova (extinderea rapidă a telegrafului a impus deschiderea la 15/27 noiembrie 1855 a Școlii tehnice de telegrafie din București). Odată cu Unirea Principatelor, la 24 ianuarie 1859, serviciile poștale se vor afla în atenția domnitorului Alexandru Ioan Cuza, care din dorința de a consolida Unirea va iniția o serie de măsuri printre care și constituirea, din cele două instituții de poștă, separate, a uneia singură, prin înființarea la 23 iulie/4 august 1862 a Direcției Generale a Poștelor cu sediul în București, stabilindu-se cu această ocazie perceperea unor taxe unice și utilizarea unui singur tip de mărci poștale pentru întreaga țară. La 24 august 1864, cu ocazia unei ședințe a guvernului prezidată de domnitor se ia hotărîrea unificării serviciilor telegrafice cu cele poștale (legea promulgîndu-se la 3/15 decembrie 1865), în fruntea noii instituții fiind numit Cezar Librecht. Ca o consecință a măsurii întreprinse de domn, se fixează un nou regulament poștal și telegrafic, se introduce portul obligatoriu al uniformei, se reorganizează serviciul poștal rural, se va trece la elaborarea nomenclaturii alfabetice a localităților rurale cu menționarea oficiului, se întocmesc formularele necesare statisticii poștale. După detronarea lui Alexandru Ioan Cuza, la Direcția Poștelor și Telegrafului va fi numit Ion Fălcoianu, care în cursul anilor 1867—1868 duce o susținută acțiune pentru desființarea serviciilor poștale străine, a căror funcționare pe teritoriul românesc contravenea intereselor statului. În baza convențiilor încheiate cu Rusia la 25 noiembrie/7 decembrie 1867 și cu Austro-Ungaria la 12/24 iulie 1868, prestațiile poștale pe teritoriul României au început a fi efectuate numai de Poșta română. Mergîndu-se în continuare pe linia consolidării instituției poștei naționale, cu începere din anul 1869 poșta românească preia serviciul extern al corespondenței; din noiembrie 1875 și tranzitarea corespondenței străine va fi efectuată numai de Poșta română. Convențiile amintite, precum și cele încheiate de guvernul român cu Serbia și Confederația Germană au reprezentat pași importanți spre afirmarea independenței României, în acest sens un rol important avîndu-l și aderarea țării noastre, împotriva voinței Imperiului otoman, la Uniunea Poștală Universală (v.), România devenind una din cele 21 membre fondatoare ale organizației. În 1872 se completează legea cu privire la exploatarea poștală (revăzută și îmbunătățită în 1880) cu cîteva măsuri noi, menite să asigure o cît mai bună desfășurare a serviciilor poștale (se precizează obiectele prohibite, se garantează secretul corespondenței, se stabilesc contravențiile personalului și relațiile cu publicul, pedepsele pentru falsificarea timbrelor și se introduce expedierea banilor prin *mandat poștal* (v.). La 1 iunie 1873 s-au pus în circulație *cărțile poștale* (v.) simple și cu răspuns plătit, iar la 28 martie 1875 a fost inaugurat primul serviciu de *poștă ambulantă* (v.) pe linia București—Ițcani. Introducerea și extinderea căilor ferate (v.) și cucerirea independenței de stat în urma războiului din 1877—1878 constituie, de asemenea, noi momente de referință în evoluția serviciilor poștale, care au cunoscut o amplă dezvoltare la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de-al XX-lea. După împlinirea idealului secular al maselor populare, al tuturor conducătorilor patrioți — constituirea statului național român unitar la 1 decembrie 1918 — serviciile poștale vor fi organizate în Direcția P.T.T., pendinte de Ministerul Comunicațiilor, înființat în urma primului război mondial (pînă în 1916 poștele făcuseră parte din Ministerul de Interne). În perioada interbelică poșta — cu toate că a cunoscut unele acțiuni de modernizare și organizare — nu s-a dezvoltat corespunzător noilor condiții geografice, economice și sociale ale țării, progresul ei tehnic fiind destul de lent, personalul, slab salarizat, fiind obligat ca prin eforturi susținute să suplinească aproape întotdeauna deficiențele de înzestrare cu utilaj și instalații. În perioada premergătoare celui de-al doilea război mondial, numărul unităților poștale de servire a populației era

foarte redus — 1297 oficii — ceea ce însemna o unitate poştală la peste 11 400 locuitori; în plus transportul poştei în mediul rural se efectua doar de 1—3 ori pe săptămînă. După 23 August 1944 şi, mai ales, odată cu trecerea la construirea socialismului s-a desfăşurat o susţinută muncă de dezvoltare şi modernizare a poştei, s-a urmărit lichidarea deficienţelor moştenite de la regimul burghezo-moşieresc, s-a căutat ca întreaga activitate de poştă să fie pusă în slujba poporului, a maselor muncitoare de la oraşe şi sate, avîndu-se în vedere, de asemenea, constanta perfecţionare şi modernizare a bazei tehnico-materiale a poştei. În prezent, în ţara noastră, serviciile de poştă reprezintă o importantă ramură a economiei naţionale, modul în care se desfăşoară activitatea lor servind în bună măsură celelalte ramuri care compun economia naţională, cît şi interesele întregii populaţii a ţării. Totodată, sectorul de poştă îndeplineşte un important rol politico-educativ, prin modul cum realizează o serie de servicii specifice legate de difuzarea presei de partid şi de stat, a altor publicaţii menite să asigure educaţia şi un înalt nivel politico-ideologic şi cultural al populaţiei. v. **MINISTERUL TRANSPORTURILOR ŞI TELECOMUNICAŢIILOR; DIRECŢIA GENERALĂ A POŞTELOR ŞI TELECOMUNICAŢIILOR.**

POŞTA AERIANĂ. Serviciu de poştă care asigură transportul pe calea aerului a trimiterilor poştale. v. **MĂRCI POŞTALE PENTRU POŞTA AERIANĂ.**

POŞTA AMBULANTĂ. Serviciu poştal ambulant. În ţara noastră a fost inaugurat — ca primă rută — la 28 martie 1875 pe traseul liniei ferate Bucureşti — Suceava care beneficia de cartare internă şi în directă legătură

cu serviciile ambulante străine. Poşta ambulantă era instalată într-un vagon de tren, prevăzut cu o deschizătură (deasupra căreia se afla aplicată o goarnă poştală) în care se puteau introduce scrisorile, în gările de pe parcurs. Acest prim serviciu poştal ambulant (ca dealtfel şi celelalte, înfiinţate mai tîrziu) folosea ştampile

proprii, căutate de colecţionari, atît pentru colecţiile de ştampile, cît şi pentru valoarea lor ca piese documentare în colecţiile tematice consacrate „transporturilor", „căilor ferate" etc.

POŞTA AUSTRIACĂ. Poştă străină care şi-a desfăşurat activitatea pe teritoriile Principatelor române cu anumite intermitenţe, între anii 1718—1869. În perioada prefilatelică Poşta austriacă se face simţită în ţările române prin prezenţa repetată a unor poşte militare de ocupaţie (1718—1791) şi prin oficiile poştale civile care au funcţionat pe lîngă consulatele austriece. Nici unul din oficiile poştale nu au folosit mărci adezive decît începînd din anul 1854, plata făcîndu-se pînă atunci în numerar. Perioada filatelică marchează introducerea primelor mărci poştale pe teritoriul ţărilor romîne şi, totodată, existenţa poştelor militare — organizate în timpul războiului Crimeii (1853 — — 1856) cînd Austria, în baza convenţiei de la Boiaciköy (2/14 iunie 1854), încheiată cu Poarta, a ocupat Moldova şi Ţara Românească — care au preluat şi conducerea poştelor consulare, extinzînd mai departe reţeaua acestora. Astfel, în aprilie 1855 asemenea oficii funcţionau în următoarele localităţi: Bucureşti, Bacău, Bîrlad, Botoşani, Brăila, Buzău, Craiova, Focşani, Galaţi, Giurgiu, Iaşi, Piatra, Piteşti, Ploieşti, Rîmnic, Roman, Slatina, Tecuci şi Vaslui (ultimul înlocuit ulterior cu Fălticeni). Oficiile respective utilizau mărcile primei emisiuni din Austria (Z 1—Z 5), circulaţia lor în ţara noastră putînd fi identificată după ştampilele aplicate pe ele. Nu se cunosc ştampilele folosite la obliterare în localităţile Buzău, Fălticeni, Slatina şi Vaslui. Odată cu încheierea războiului Crimeii trupele imperiale au părăsit ţările române, oficiile poştale

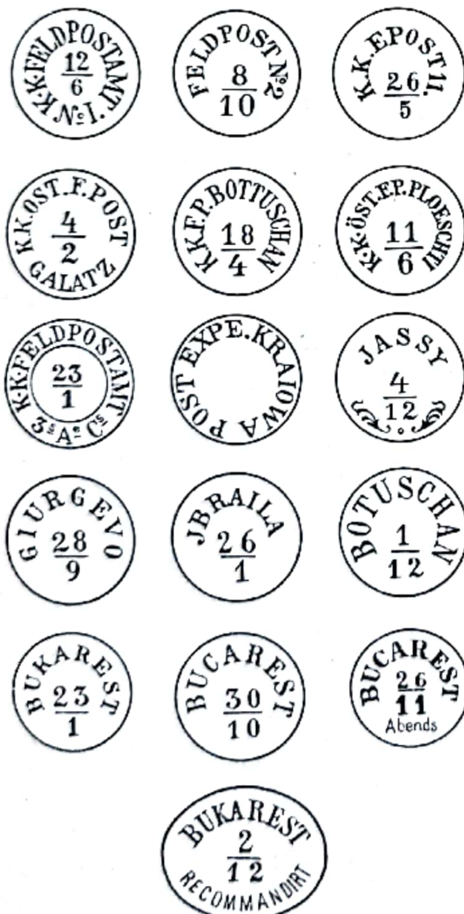
militare austriece încetîndu-și și ele activitatea, care a fost preluată de către poștele civile organizate pe lîngă consulatele austriece. De la data de 17 februarie 1864 respectivele oficii încep să utilizeze mărci poștale identificabile după ștampilele aplicate. În localitățile unde Austria

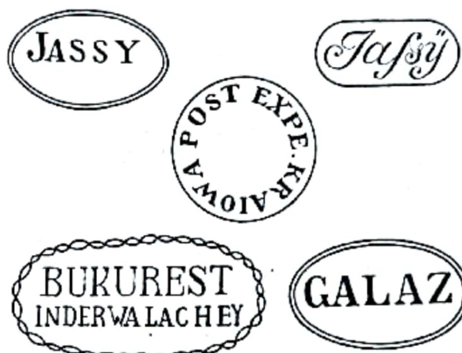
IBRAILA 29 MAR.

BUKAREST 27. MAR.

GALLATZ 17. APR

nu avea consulate funcționau sucursale ale acestora cunoscute sub numele de starostii (v.), care asigurau — cîteodată — și unele servicii poștale. La 1 mai 1867 oficiile poștale austriece din Bacău, Bîrlad, Botoșani, Iași, Piatra și Roman au trecut sub Administrația Poștelor de la Viena, dirijate de Direcția Regională din Lvov. La 19/31 martie 1869 toate oficiile poștale austriece din România au fost închise. Poșta austriacă a mai avut un oficiu poștal militar la București care a funcționat, în anii 1917—1918 folosind mărci proprii. În afara poștelor de stat austriece în țara noastră au mai funcționat și poștele austriece particulare, ca Poșta D.D.S.G. (v.) (1840—1875) și Poșta Companiei LLOYD (v.) (1840—1914). v. și **POȘTE STRĂINE.**

POȘTA BISTRA. Poștă locală înființată în anul 1907. Prestarea de predare-primire a trimiterilor poștale se făcea cu oficiul poștal din Sebeș-Alba, de două ori pe săptămînă (marți și vineri); a funcționat pînă în anul 1912. Majoritatea scrisorilor sînt francate numai cu mărcile locale, deoarece circulau numai între stațiunea Bistra și Sebeș-Alba. v. **POȘTE LOCALE TURISTICE.**

POȘTA BULGARĂ. Oficii poștale militare bulgare de ocupație care au funcționat în țara noastră în timpul primului război mondial la București, Brăila, Galați, Pitești, Ploiești. Pentru folosința lor au fost supratipărite mărcile poștale bulgare din anul 1915 (Z 102—102 și 104). Obliterarea s-a făcut cu ștampile rotunde purtînd sus denumirea localității în litere chirilice și jos în litere

latine, cu tuş negru. Aceste mărci au avut putere de francare şi în Bulgaria. După ce stocul de mărci poştale supratipărite s-a epuizat, oficiile poştale bulgare au folosit şi mărci poştale fără supratipar. După ştampilele identificate pînă acum se apreciază că aceste mărci poştale au circulat între 2 decembrie 1917 şi 11 octombrie 1918.

POŞTA COMPANIEI „LLOYD". Servicii poştale prestate de Compania austriacă de navigaţie Lloyd (Österreichisch Lloyd) cu sediul la Triest, care în perioada 1840–1914 asigura legătura între porturile dunărene Brăila, Galaţi şi Tulcea cu porturile maritime Sulina şi Constanţa, precum şi cu Alexandria şi Triest, prin Istanbul. Poşta companiei Lloyd nu a folosit mărci poştale proprii, întrebuinţînd pentru francare mărcile Levantului austriac anulate cu o ştampilă în formă de elipsă (29×23 mm) cu inscripţia AGENZIA DEL LLOYD AUSTRIACO, cu litere capitale egiptene avînd în mijloc numele oficiului cu litere gotice. În schimb, agenţiile Companiei şi unele ambulanţe poştale de la bordul navelor sale au utilizat ştampile proprii pentru obliterarea mărcilor de pe corespondenţa circulată prin poşta respectivă.

POŞTA D.B.S.R. Poşta locală particulară a „Societăţii anonime a căii ferate Dunărea-Marea Neagră şi a portului Constanţa" (Danube and Black Sea Railway Küstendje Harbour Company Limited), societate britanică numită pe scurt D.B.S.R. (Danube and Black Sea Railway), înfiinţată probabil în anul 1864. Compania stabilea legătura feroviară şi poştală între Constanţa—Cernavoda, fiind în legătură şi cu serviciul poştal al companiei maritime austriece Lloyd. Corespondenţa sosită cu vaporul de la Istanbul la Constanţa era transportată pe calea ferată pînă la Cernavoda şi apoi cu vapoarele societăţii fluviale D.D.S.G., în susul Dunării. În anul 1867, societatea D.B.S.R. a înfiinţat un serviciu poştal regulat şi a emis o marcă proprie cu valoarea de 20 de parale pentru francarea transportului poştal pe linia ei ferată. Obliterarea se făcea de obicei cu cerneală (cu pana), întîlnindu-se însă şi obliterări cu ştempelul agenţiei Lloyd „Küstendje" sau cu o ştampilă cu litere anticva „MEDJIDIE"; nu se cunosc blocuri sau perechi. Activitatea poştei D.B.S.R. pare a fi încetat în anul 1871. v. **POŞTA COMPANIEI LLOYD; POŞTA D.D.S.G.; POŞTE LOCALE; POŞTE STRĂINE.**

POŞTA D.D.S.G. Poştă particulară a companiei austriece „Prima societate imperială şi regală de navigaţie cu vase de aburi pe Dunăre" (Erste Kaiserliche und Königliche privat Donau Dampfschiffahrts Gesellschaft). În anul 1830, societatea şi-a stabilit agenţii poştale în toate porturile dunărene principale, de la Viena pînă la Sulina, în care făceau escală navele sale şi a emis mărci poştale proprii în anul 1866 (pentru plata taxei de expediţie a scrisorilor şi mesageriilor transportate cu navele companiei). Corespondenţa era primită-predată în agenţiile din porturile româneşti de la Turnu Severin (azi Drobeta-Turnu Severin) pînă la Galaţi. Poşta D.D.S.G. a folosit două tipuri de ştampile: a) ştampilele agenţiilor din porturi şi anume: Orşova Veche, Turnu Severin, Calafat,

Bechet, Corabia, Turnu Măgurele, Zimnicea, Giurgiu, Olteniţa, Ostrov, Călăraşi, Cernavoda, Gura Ialomiţei, Brăila, Galaţi, Tulcea, Sulina şi Constanţa; b) ştampile de bord (pe care era înscrisă denumirea vasului respectiv).

POȘTA DE CARANTINĂ. Oficii poștale de-a lungul frontierei, destinate efectuării dezinfectării trimiterilor poștale sosite din regiuni bîntuite de boli contagioase, în vederea prevenirii unor epidemii de holeră, ciumă etc. Pe teritoriul țării noastre au funcționat, în cursul secolului trecut, două cordoane sanitare: primul, în ordinea înființării, era alcătuit dintr-un șir de oficii poștale situate de-a lungul arcului carpatic, începînd de la Jupalnic (lîngă Orșova Veche) pînă la Poiana (la gurile Moldovei, spre Bucovina); cel de al doilea, creat în urma ciumei de pomină din anul 1812, numită a lui „Caragea" (izbucnirea epidemiei a coincis cu venirea domnitorului fanariot la București), a fost creat pe linia Dunării și întărit, în epoca regulamentară, cu noi posturi de carantină și cu pază militară. Dezinfectarea se făcea prin metode termice („prăjirea" în cuptoare speciale) sau chimice (stropirea cu substanțe considerate a avea efect purificator). Corespondența adusă de călători ori de poștă își putea continua drumul numai după efectuarea purificării, operațiunea fiind atestată prin aplicarea pe fiecare scrisoare a unei ștampile sanitare, uneori și a unui sigiliu de ceară (acesta din urmă era folosit în cazul în care scrisoarea fusese deschisă spre a fi dezinfectată și în interior și apoi relipită). v. **ȘTAMPILE SANITARE.**

POȘTA FLUVIALĂ. Poșta care folosește la transportul trimiterilor poștale nave fluviale și care dispune de oficii de primire și expediție în anumite localități. În țara noastră, în cursul secolului trecut și în primele decenii ale secolului XX, pe lîngă poșta fluvială română, deservită de vasele N.F.R., au funcționat și poștele particulare austriece D.B.S.R. (v.) și D.D.S.G. (v.); în prezent navele fluviale ale NAVROM care au curse regulate pe Dunăre deservesc și oficiile poștale de pe traseu.

POȘTA FRANCEZĂ. **1.** Agenții ale poștei franceze care au funcționat, între anii 1855 — 1866, în orașele Brăila și Galați, iar între anii 1853— — 1875, în Dobrogea (aflată pe atunci în stăpînirea Imperiului otoman) în localitățile Constanța, Sulina și Tulcea. Acestea au întrebuințat mărci poștale franceze apărute în perioada 1853 — 1875 (Z 15 și Z 30), identificabile după ștampilele folosite la obliterare. Ștampilele au fost de două feluri: **a)** ștampile în formă de romb punctat, cu diagonalele de 23×27 mm și cu cifre de diferite mărimi (4—7 mm înălțime) care indicau oficiul poștal respectiv (cifre mici:

4008, Galați; 4009, Brăila; 4015, Sulina; 4017, Tulcea; cifre mari: 5085, Galați, 5087, Brăila; 5099, Sulina; 5102, Tulcea; 5139, Constanța); **b)** ștampile rotunde purtînd denumirea localității respective (acestea au fost utilizate și ca ștampile de sosire). **2.** Poștă militară franceză de ocupație, care, la sfîrșitul primului război mondial, a funcționat la Arad; a aplicat cu tuș roșu sau albastru pe unele mărci poștale de la vechea administrație poștală maghiară un supratipar

cu textul „Occupation française", dispus pe două rînduri.

Poşta germană. Poştă care a funcţionat pe tot teritoriul ocupaţiei germane din anii 1917—1918 (Muntenia şi Oltenia). Poşta germană a servit şi populaţia civilă din teritoriile ocupate. A folosit pentru francare mărci poştale proprii, precum şi unele mărci poştale româneşti supratipărite cu supratipare: „M.V.i.R. (Militar-Verwaltung in Rumänien"), scris cu litere gotice sau latine, cu sau fără valori, în diferite forme de prezentare:

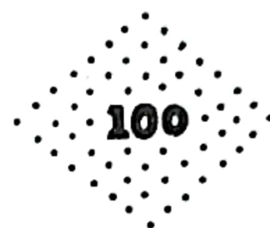
„Rumänien", cu indicarea valorilor, cu alfabet gotic; „Gültig 9. Armee"

Rumänien
25 Bani

(pentru teritoriul de operaţii al armatei a 9-a — Buzău, Focşani, Galaţi)

Gültig
9. Armee

Poşta greacă. Oficii poştale greceşti au funcţionat în ţara noastră pe lîngă consulatele greceşti. Oficiul poştal de la Bucureşti a fost înfiinţat în anul 1857 şi închis în anul 1863 ca neproductiv. Oficiul poştal de la Brăila, deschis în anul 1857, şi cel de la Galaţi, înfiinţat în anul 1860, au fost închise în 1866. Oficiul poştal de la Sulina (pe atunci sub stăpînire otomană) a fost deschis la 1 septembrie 1871 şi închis în anul 1875. Pînă în anul 1861 taxele poştale erau percepute în numerar, iar din anul 1861 au fost plătite prin aplicarea mărcilor greceşti din emisiunea „Hermes" cap mare, fiind obliterate pînă în anul 1863 cu ştampile în formă de romb (inspirate după modelul poştei franceze), alcătuit din 64 puncte (cîte opt pe fiecare latură), purtînd numere indicative ale oficiilor poştale (100

pentru Galaţi, 101 pentru Brăila, 102 pentru Bucureşti şi 133 pentru Sulina), iar mai tîrziu cu ştampile rotunde.

Poşta imperială rusă. 1. În urma tratatului de pace de la Kuciuk-Kainargi din 10/21 iulie 1774, care a încheiat războiul ruso-turc din 1768—1774, Rusia a cîştigat unele privilegii, printre care şi dreptul de a înfiinţa consulate şi oficii poştale în Moldova şi Ţara Românească. În anul 1775 se pun bazele unui serviciu de curieri între Petersburg şi Istanbul pe ruta Iaşi—Focşani—Bucureşti, iniţial numai pentru transportul corespondenţei oficiale din şi spre Rusia. Ulterior, oficiile poştale ruseşti care au funcţionat pe teritoriul ţării noastre pînă în anul 1869 au început să primească şi corespondenţa particularilor. Taxele poştale, la scrisorile cunoscute pînă în prezent, erau plătite în numerar;

scrisorile poartă ştampila în limba rusă, cu data şi denumirea oficiului poştal. Pînă în anul 1859 se utilizau ştampile biliniare confecţionate din litere mobile (se găsesc inversări de litere sau litere din diferite caractere, anul înaintea lunii etc.), apoi ştampile cu dublu cerc, toate cu inscripţii chirilice. În anul 1860 au fost puse în circulaţie ştampile cu cerc simplu. Pentru scrisorile recomandate, oficiile ruseşti eliberau recipise completate pe formulare speciale — denumite „ROSPISKA" — de diverse ti-

puri, pe hîrtie filigranată cu vulturul bicefal imperial. 2. În timpul campaniei din 1877/1878, servicii telegrafo-poştale ruseşti au funcţionat vremelnic în 14 localităţi: Bîrlad, Bragadiru, Brăila, Bucureşti, Buzău, Casata, Galaţi, Giurgiu, Luciu-Vechi, Movila-Banului, Ploieşti, Stelniţa, Tofeşti şi Zimnicea. În februarie 1878 oficiile poştale de campanie au trecut de la Zimnicea la Şiştov şi de la Giurgiu la Rusciuc (important punct de legătură); ele au efectuat servicii poştale pentru armată, cît şi pentru corespondenţa particulară. Corespondenţa militară era scutită de plata taxelor poştale şi purta o ştampilă specială cu inscripţia „BEZPLAT" (Fără

plată). Scrisorile expediate din România cu poşta militară rusă, adresate pentru Rusia, erau francate cu mărci ruseşti, în lipsa acestora taxa

achitîndu-se în numerar, iar cele expediate prin poşta militară rusă cu destinaţia ţărilor din apus se francau cu mărci poştale româneşti. La Tulcea a funcţionat pînă în anul 1883 un birou poştal la agenţia de vapoare ruseşti R.O.P.I.T., care a folosit mărcile Levantului rus, obliterîndu-le cu ştampila agenţiei.

Poşta maritimă. Poştă care îndeplineşte oficiul de expediere a corespondenţei dintre state folosind ca mijloc de transport vasele maritime.

Poşta Măgura. Oficiu poştal înfiinţat în staţiunea climaterică Măgura în anul 1903, proprietate de stat. A avut legătură cu oficiul poştal Bălceşti („Josikatelep"), timp în care a folosit prima emisiune de mărci, şi apoi cu oficiul poştal Răcătău („Reketto"), perioadă în care a utilizat cea de a doua emisiune de mărci. Pentru francarea cărţilor poştale şi a ziarelor se percepea o taxă de doi filleri, iar pentru francarea scrisorilor — de patru filleri. Poşta locală Măgura s-a desfiinţat în anul 1912. v. **Poşte locale; Emisiune poştală locală.**

Poşta militară. Totalitatea corespondenţei formată din cărţi poştale militare incruştate, cu mărci fără a avea menţionată vreo valoare, folosită de militari cu grade inferioare aflaţi sub arme. În timp de război aceste cărţi poştale sînt scutite de orice taxe poştale, iar în timp de pace se vînd la un preţ minim. v. **Mărci poştale pentru poşta militară.**

Poşta Năsăud v. **Poşte locale.**

Poşta Odorhei v. **Poşte locale.**

Poşta Oradea v. **Poşte locale.**

Poşta otomană. 1. Oficii poştale otomane au funcţionat pe teritoriul ţării noastre în cursul secolului trecut; ştampilele prefilatelice atestă existenţa lor în oraşele: Brăila, Constanţa, Galaţi, Hîrşova, Măcin, Medgidia şi, probabil, Giurgiu. Pînă în prezent se cunosc: o ştampilă dreptunghiulară cu textul în caractere arabe cu denumirea localităţii KUSTENDJE (Constanţa); un sigi-

liu metalic de formă ovală (probabil pentru ceară, dar folosit și la obliterarea corespondenței); ștampile cu

dublu cerc, cu diametre de 25 și 23 mm (dintre ultimele se cunosc pînă acum patru exemplare purtînd denumirea localităților CONSTANȚA, HÎRȘOVA, MĂCIN și MEDGIDIA). **2.** În timpul primului război mondial un oficiu poștal militar turcesc a ființat la București; el a utilizat mărci poștale ale Imperiului otoman, identificabile numai după ștampilele întrebuințate (cinci

tipuri). Din această perioadă se mai cunosc: un sigiliu metalic pentru ceară, utilizat și la obliterarea tri-

miterilor poștale, folosit pentru prima dată în decembrie 1917 (ceea ce corespunde cu anul 1332 al erei Hegirei), dar care poartă, eronat, anul 1335 (al calendarului musulman, ceea ce corespunde anilor 1920/1921); o ștampilă mecanică cu stea și semilună, fără dată, purtînd inscripția „Poșta de campanie imperială otomană — București" scrisă în limba germană (!).

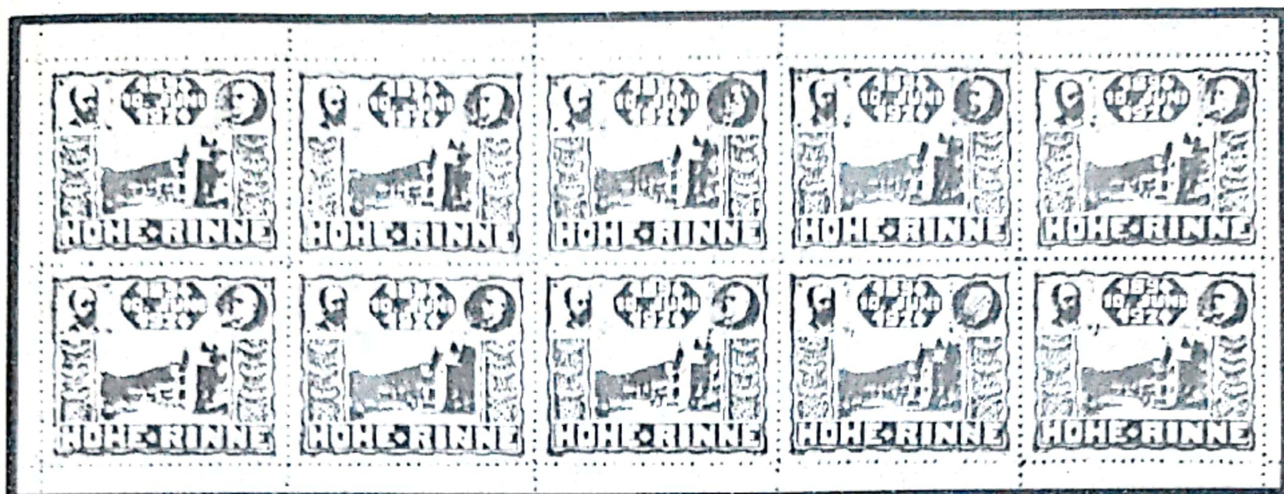
Poșta particulară. Serviciu de poștă, cu sau fără emisiuni poștale proprii, organizat de o întreprindere sau persoană particulară care a obținut concesionarea trimiterilor poștale locale, de obicei pe un teritoriu restrîns. În țara noastră au funcționat mai multe poște particulare: Poșta D.D.S.G. (1830–1875) (v.), Poșta companiei LLOYD (1840–1914) (v.), poșta companiei engleze de cale ferată Constanța—Cernavoda și toate poștele locale turistice, cu excepția celei de la Măgura. v. **Poște locale turistice.**

Poșta Păltiniș. Birou poștal particular, turistic, înființat în stațiunea climaterică Păltiniș (jud. Sibiu) în anul 1895, întrucît în acea localitate nu funcționa un oficiu al poștei de stat. Prestarea de predare-primire a corespondenței s-a făcut pînă în anul 1908 cu precădere cu oficiul poștal de stat din comuna tutelară Cristian, iar după aceea cu poșta din Sibiu. Corespondență circulată prin acest birou poștal este întîlnită pînă în anul 1930. v. **Poște locale turistice; Emisiune poștală locală.**

POŞTA PNEUMATICĂ. Sistem de transmitere a corespondenţei locale prin conducte pneumatice, utilizat în trecut în unele oraşe mari. Se crede că pentru prima dată sistemul a fost folosit la Viena, în scopul uşurării transmiterii mesajelor de la oficiul telegrafic central în diferite cartiere ale oraşului. În anul 1875, Administraţia poştelor austriece a extins întrebuinţarea reţelelor şi pentru transmiterea rapidă a corespondenţei. Sistemul a fost adoptat şi în alte oraşe: Berlin (1876), Paris (1885), Roma (1953) ş.a. În prezent este foarte rar folosit, servind numai pentru comunicări între anumite oficii poştale din aceeaşi localitate.

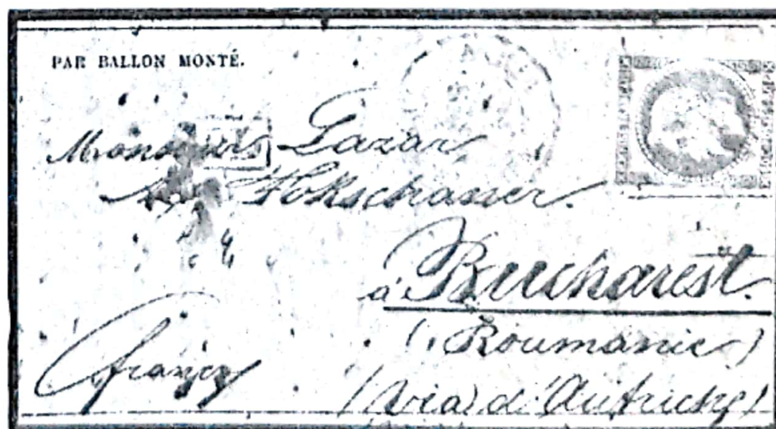

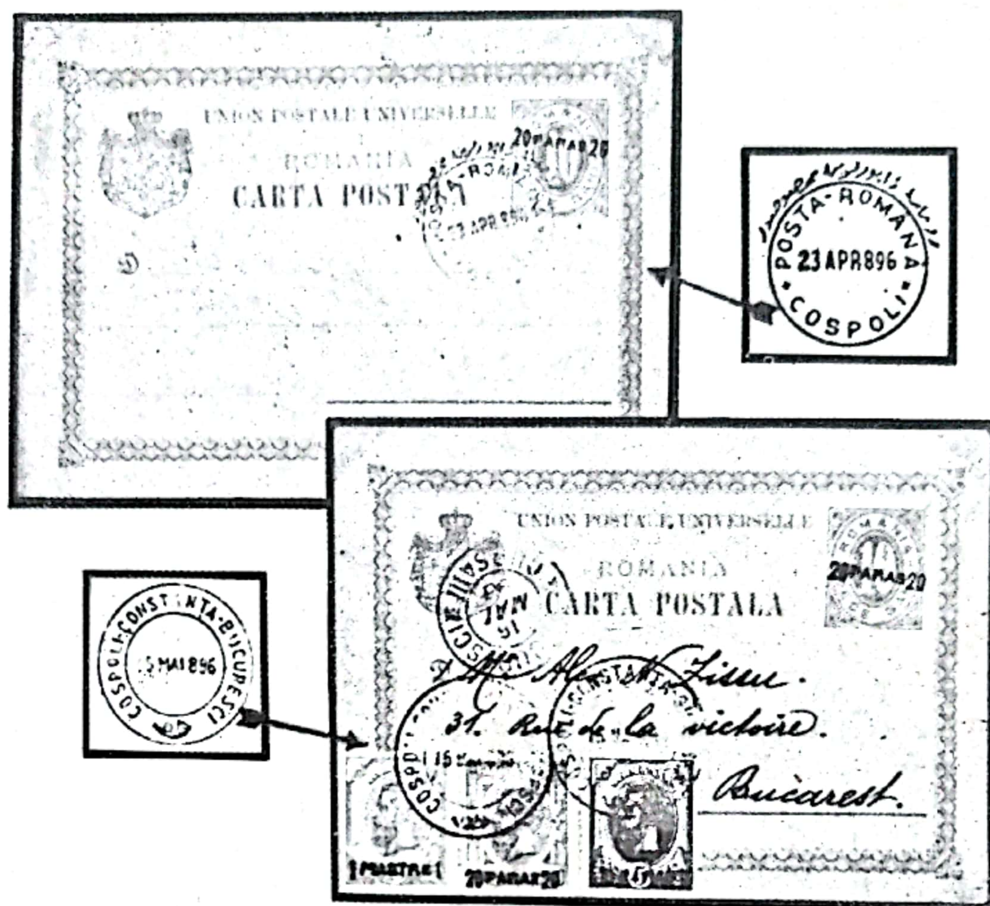
POŞTA PRIN BALON. Modalitate de transmitere a corespondenţei (scrisori, colete etc.) cu balonul, folosită practic doar în perioada războiului franco-prusac din 1870–1871, în timpul asediului Parisului (19 septembrie 1870 – 18 ianuarie 1871). În cursul secolului al XIX-lea s-a mai încercat de cîteva ori transportul scrisorilor cu balonul, cu rezultate nesatisfăcătoare. În prezent, cu ocazia unor ascensiuni cu balonul (sportive sau de cercetare), precum şi cu ocazia unor manifestări aviatice se preiau de către participanţi scrisori şi întreguri poştale pe care se aplică ştampile speciale.

POŞTA ROMÂNĂ-CONSTANTINOPOL v. POŞTA ROMÂNĂ ÎN TURCIA.

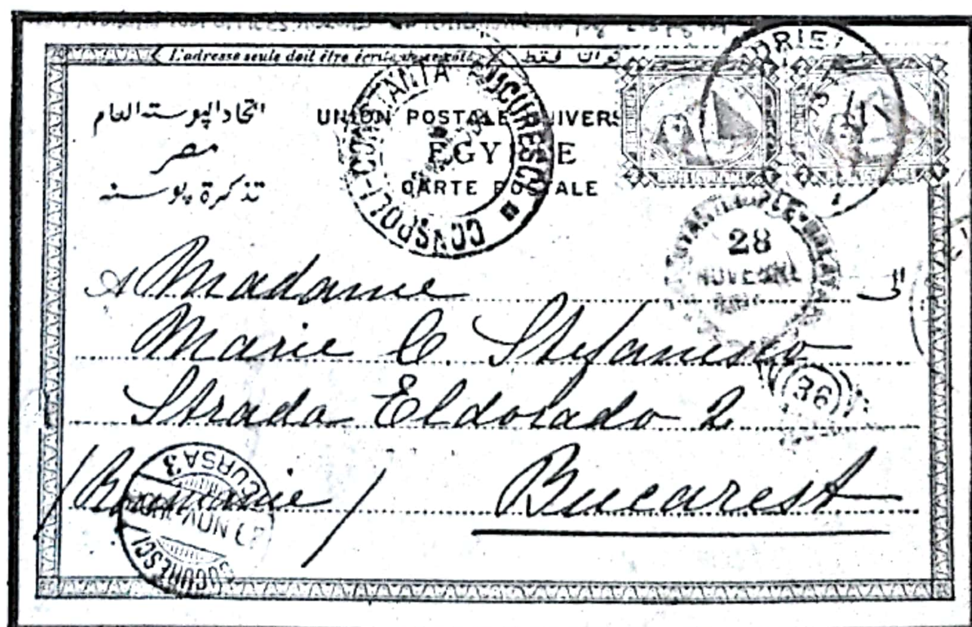
POŞTA ROMÂNĂ-COSPOLI v. POŞTA ROMÂNĂ ÎN TURCIA.

POŞTA ROMÂNĂ ÎN TURCIA. Oficiu poştal român care a funcţionat în Imperiul otoman în anii 1896 şi 1919. In anul 1896 în urma înfiinţării Serviciului de Navigaţie Maritimă Română care asigura curse regulate de la Constanţa la Constantinopol (Istanbul) şi retur, s-au organizat birouri de poştă atît la bordul navelor maritime, cît şi în localul agenţiei Serviciului Maritim Român (S.M.R.). Acestea au folosit mărcile româneşti „Spic de grîu" din anul 1895 (valorile de 5, 10 şi 25 bani) supraştampilate cu tuş negru sau violet, pentru a li se schimba valoarea în moneda turcească „Paras" sau „Piastre". Supratiparul a fost aplicat cu o ştampilă de mînă, ceea ce a dat naştere la un mare număr de erori (supratipar deplasat, răsturnat, dublu etc.). Anularea acestor mărci poştale s-a făcut cu două ştampile speciale, apli-

cate cu tuş violet. Una, cea a agenţiei S.M.R., în cerc simplu avînd deasupra cercului „Romanya vapuriarina maksustar“ (valabil pe vapoarele României) în grafie arabă, iar în interior textul „POSTA ROMANA COSPOLI“ cu data (ziua, luna, anul). Cea de a doua, a oficiilor poştale de bord de pe vapoarele S.M.R. care deserveau linia aveau inscripţia „COSPOLI-CONSTANTA-BUCURESTI“ şi goarna, toate într-un cerc. Aceste birouri poştale au funcţionat între 4/16 martie şi 14/26 aprilie 1896, cînd oficiul poştal din portul Constantinopol a fost închis. În anul 1919, după primul război mondial, a fost reluată linia de navigaţie maritimă pînă la Constantinopol. Cu această ocazie a fost organizat în localul Agenţiei S.M.R. din Constantinopol un oficiu poştal

român care a funcţionat în perioada 1 iulie—decembrie 1919. Acesta a folosit pentru francare mărci poştale uzuale Carol, tipografiate din anul 1909 (valorile de 5 şi 10 bani) şi Moldova — 1918 (valorile de 15, 25 şi 40 bani), precum şi un timbru de ajutor — Ţesătoarea (valoarea de 5 bani) supraimprimate cu un supratipar în formă de ştampilă, cu inscripţia POSTA ROMANA-CONSTANTINOPOL 1919 şi monograma „F.F.—P.T.T." în cerc dublu

cu cerneală neagră sau roşie. Anularea s-a făcut cu trei ştampile cu inscripţii în limba franceză: „POSTES ROUMAINES CONSTANTINOPOL", „CONSTANTINOPOL POSTES ROUMAINES", „POSTES ROUMAINES CONSTANTINOPOLE".

Poşta rurală v. **Oficiu poştal comunal.**

Poşta Sălajului v. **Poşte locale.**

Poşta Tîrgu Mureş v. **Poşte locale.**

Poştal. Care aparţine poştei, privitor la poştă, folosit de poştă.

Poştalion. Diligenţă, trăsură de poştă trasă de unul sau mai mulţi cai.

Poştar v. **Factor poştal.**

Poştaş v. **Factor poştal.**

Poştăriţă. 1. Funcţionară la un oficiu poştal. 2. Femeie care îndeplineşte funcţia de factor poştal.

Poşte locale. Servicii poştale ale unor autorităţi publice sau particulare, cu sau fără emisiuni poştale proprii, care funcţionează de obicei pe un teritoriu restrîns şi pe un timp limitat. În ţara noastră au funcţionat următoarele poşte locale: Poşta Năsăud, Poşta Odorhei, Poşta Oradea, Poşta Sălaj, Poşta Tîrgu-Mureş, Poştele locale turistice. v. **Emisiune poştală locală.**

Poşte locale turistice. Servicii poştale locale organizate în anumite staţiuni turistice cu scopul de a servi turiştii prin expedierea trimiterilor poştale de la staţiune la cel mai apropiat oficiu poştal de stat şi invers, contra unor taxe percepute suplimentar (pe lîngă francarea obişnuită) prin aplicarea mărcilor poştale proprii. În ţara noastră asemenea poşte au funcţionat la Păltiniş (jud. Sibiu), Bistra (jud. Alba), ambele proprietate a Societăţii Carpatine Transilvănene a Turiştilor („Siebenbürgischer Karpathenverein") şi la Măgura (jud. Cluj), proprietatea statului. v. **Emisiune poştală locală**; **Poşta Bistra**; **Poşta Măgura**; **Poşta Păltiniş**; **Poşta particulară.**

Poşte străine. Pe teritoriul ţării noastre, datorită condiţiilor istorice, au funcţionat pe parcursul a 200 de ani (1718—1918) mai multe poşte străine: Poşta austriacă (v.), Poşta bulgară (v.), Poşta franceză (v.), Poşta germană (v.), Poşta greacă (v.), Poşta otomană (v.), Poşta imperială rusă (v.).

Poziţie în coală. Locul ocupat de o anumită marcă în coală, important de cunoscut pentru căutarea şi identificarea variantelor. v. **Bloc de report**; **Planşă.**

Precursor. 1. Înaintaş, premergător. 2. Documente poştale folosite înainte de introducerea mărcilor poştale adezive, pentru încasarea taxei de trimitere poştală de la expeditor. De exemplu: Biletele de plată Porto (Billets de port payé) ale poştei mici din Paris, 1653; ştampilele „Penny Post Paid", Londra, 1683; coliţele timbrate cu un curier călare şi diverse valori, ale Sardiniei, cunoscute în filatelie sub denumirea de „Cavallini". 3. Mărcile unei administraţii poştale, folosite tranzitoriu, în continuare, pe un anumit teritoriu, după schimbarea formei de stat, pînă la apariţia mărcilor noului guvernămînt (de exemplu: mărcile austriece circulate în Cehoslovacia după proclamarea statului naţional cehoslovac, pînă la punerea în circulaţie a mărcilor acestui stat; mărcile coloniale care au circulat un timp în

statele care şi-au dobîndit independenţa, pînă la apariţia mărcilor acestora). Astfel de precursori se colecţionează numai efectiv circulaţi prin poştă, pe scrisorile, cărţile poştale etc. pe care au fost aplicaţi şi cu toate ştampilele respective.

PREFILATELIE. Ramură a filateliei care se ocupă cu colecţionarea şi studierea materialelor şi a documentelor poştale din perioada premergătoare apariţiei mărcilor poştale adezive. Perioada prefilatelică se încheie în fiecare ţară la data cînd au apărut primele mărci poştale ale ţării respective.

PREOBLITERATĂ. **1.** Marcă poştală obliterată printr-un tipar prealabil, executat manual sau mecanic, pentru anularea puterii de francare, marca respectivă fiind pusă în vînzare sub această formă. Mărcile româneşti preobliterate nu au putere de francare şi servesc numai scopurilor filatelice. **2.** Mărci poştale pe care au fost imprimate semnele de obliterare, înainte de punerea în circulaţie, în scopul simplificării operaţiilor poştale de expediere. Acest procedeu se foloseşte mai ales în S.U.A., în Franţa etc.

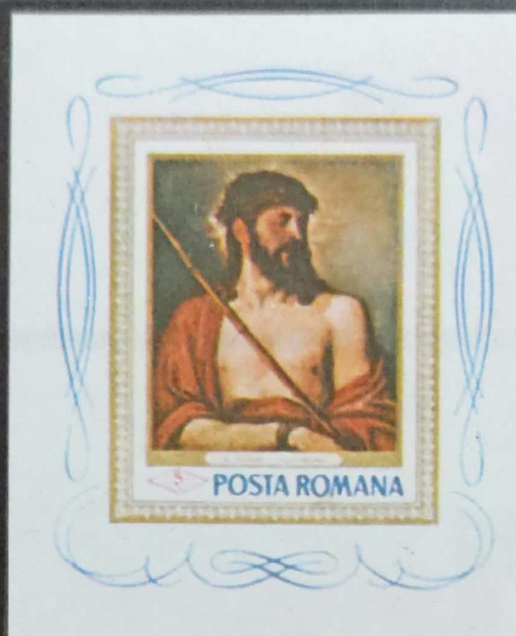
PREOLIMPIADĂ. Concurs de anvergură, premergător Olimpiadelor, cu care prilej administraţiile poştale din întreaga lume pun în circulaţie diverse emisiuni filatelice. v. **JOCURI OLIMPICE.**

PRESA FILATELICĂ ÎN ROMÂNIA. La puţin timp după emiterea primei mărci poştale româneşti, odată cu unificarea serviciilor poştale şi intrarea poştei (v.) române în circuitul internaţional se poate constata în ţara noastră un interes crescut pentru filatelie, ilustrat — printre altele — şi de apariţia unui număr relativ considerabil de publicaţii lunare sau bilunare cu caracter filatelic. Cu toată existenţa lor efemeră, uneori de numai trei-patru numere, acestea au constituit momente importante în răspîndirea cunoştinţelor filatelice, urmărind, prin tematica şi conţinutul lor (deşi nu întotdeauna la un nivel ridicat, ştiinţific), să dezvolte această nobilă pasiune cultural-artistică şi ştiinţifică în rîndurile unor cît mai largi categorii de cetăţeni. Notăm titlurile unor publicaţii cu caracter filatelic existente în România de la sfîrşitul secolului trecut şi pînă la 23 August 1944, în ordinea cronologică a apariţiei (menţionăm că un număr redus dintre acestea, pe care autorul le-a întîlnit numai în literatură, ele neexistînd în fondurile Bibliotecii Academiei R.S.R., vor fi urmate de indicaţia L = literatură): *Timbrophilo. Jurnal philatelisticu român*, Bucureşti, 1881, 1890—1893; *Curierul mărcilor poştale*, Bucureşti, 1890—1891 (L.); *Monitorul Societăţii filatelice române. Organ pentru filatelie în general şi special pentru România*, Bucureşti, 1892; *România filatelică*, Iaşi 1893 (L.); *Le Philateliste oriental*, Galaţi, 1895 (L.); *Poşta română*, Focşani, 1895 (L.); *Rumänischer Philatelist*, Bucureşti, 1896 (L.); *Jurnal filatelic pentru colecţionari şi comercianţi de mărci*, Iaşi, 1897 (L.); *Filatelia română. Jurnal filatelic lunar pentru colecţionari şi comercianţi de mărci*, Bîrlad, 1898 (L.); *La Roumanie philatélique. Revue mensuelle*, Bucarest, 1904—1905; *La Roumanie timbrophile. Journal mensuel d'annonces*, Bacău, 1905; *Filatelia. Revistă pentru colecţionari*, Brăila, 1905—1906; *Le Moniteur Philatélique. Revue philatélique et cartophile mensuelle*, Bucarest, 1906—1907; *La Poste. Revue philatélique bimensuelle*, Brăila, 1906—1907; *La Roumanie philatélique. Revue mensuelle*, Galasci (Bucarest), 1908—1909; *L'Annonce philatélique d'Orient. Jurnal bimensuel de publicité pour marchands et collectionneurs des timbres-poste. Organe officiel de l'Union philatélique d'Orient*, Brăila 1910. Odată cu constituirea statului naţional unitar român constatăm apariţia a noi publicaţii, din păcate cu scurtă existenţă; le menţionăm în continuare: *Der Banater Philatelist*, Timişoara, 1920—1924; *L'Orient Timbrologique Club*, Ploieşti, 1920—1921; *Filatelistul român: Organul Societăţii Timbrofile române*, Bucureşti 1921—1922; *Elita. Revue illustrée universelle d'echange et correspondance*, Bucarest, 1922; *La Revue cartophile et timbrophile. Organ officiel de S.A.T.C.R.*, Craiova, 1922; *Curierul Filatelic. Organ oficial al Uniunii carto-filatelice române*, Ploieşti, 1922—1923; *Roumanie Echange. Revue internationale Carto-Philatélique*, Caracal, 1922—1924; *Filatelia Română. Publicaţie lunară a Societăţii române filatelice „The Roumanian Exchange"*, Bucureşti, 1923; *La Roumanie Philatélique. Organ officiel de la „Société Philatélique de Braila"*, Brăila, 1923—1924, 1926; *Le Philatélist Mondial*, Ploieşti,

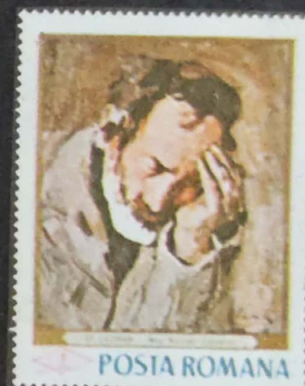
MONTREAL 1976
XXI GIOCHI OLIMPICI INTERNAZIONALI
Canada 8
XXIe Olympiad Montréal 1976
Hockey
18 VII 76
XXI Olympiad, Montréal 1976

FIRST DAY COVER
60 DE ANI DE LA
COMITETULUI OLIMPIC ROMAN
60 ANI DE LA FONDAREA
2L
POSTA ROMANA
PRIMA ZI A EMISIUNII
BUCUREŞTI

OLYMPIA 1948
ST. MORITZ
HELVETIA 10
HELVETIA 20
HELVETIA 5
HELVETIA 30
St. Moritz
VMES JEUX OLYMPIQUES D'HIVER 1948
ST. MORITZ
-9. II. 48 -10

POSTA ROMANA

POSTA ROMANA

POSTA ROMANA

POSTA ROMANA

POSTA ROMANA

POSTA ROMANA

POSTA ROMANA

1924; *La Revue pour tous. Organ officiel „Schimbul român"*, Craiova, 1925—1928; *Bazarul filatelic*, Bîrlad, 1928; *La Roumanie. Organ officiel de l'Association Philatélique Roumanie*, Craiova, 1928—1932; *Colecționarul de mărci poștale*, București, 1929; *Schimb-Club român*, Craiova, 1929—1931; *Balkan Post*, Timișoara, 1930; *Tribuna Filatelică. Revista colecționarilor de mărci poștale*, București, 1931—1933; *Filatelia pentru toți. Publicație lunară a colecționarilor de mărci poștale*, București, 1932—1935; *Philamonda*, Diciosînmartin, 1935; *Revista Filatelică Română. Organ al Societății filatelice române*, București, 1937; *Revista Societății Filatelice Române* București, 1937—1943; *Noua Revistă Filatelică Română*, București, 1938; *Der Rumänischer Philatelist*, Vatra Dornei, 1938; *Filatelia. Revistă pentru răspîndirea și ocrotirea filateliei*, București, 1940—1941; *Der Briefmarken-Bote*, Sibiu-Hermannstadt, 1941—1944. În perioada imediat următoare insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944 presa filatelică din țara noastră este reprezentată de revista *Filatelia* cu apariție între octombrie 1944—februarie 1948, urmată, din iunie 1948 și pînă în mai 1950, de o altă publicație, inițial cu același nume, iar din 1949 cu titulatura *Filatelie. Șah. Cuvinte încrucișate*. În prezent Asociația Filateliștilor din Republica Socialistă România editează revista lunară *Filatelia* (v.)

PRESCURTARE. Pentru majoritatea termenilor filatelici s-au stabilit prescurtări și semne (în parte internaționale). Unele cataloage folosesc prescurtări speciale proprii; ele sînt puse la îndemîna colecționarului în introducerea fiecărei lucrări de specialitate în parte.

PREȘTAMPILATĂ v. **PREOBLITERATĂ.**

PREȚ AL SERIEI. Preț indicat în cataloagele de specialitate sau în listele de prețuri filatelice pentru o serie completă.

PREȚ DE AMATOR. Indicație dată în cataloagele de mărci poștale pentru anumite piese filatelice rare, ce nu au un preț fixat din cauza rarității lor, urmînd a fi stabilit prin acordul părților.

PROBĂ DE PLANȘĂ. Probe date pe placa sau cilindrul pe care s-a multiplicat clișeul gravat în numărul de exemplare și formatul dorit, în vederea multiplicării lui prin tipărire. Acestea se pot da la culoarea neagră sau în orice altă culoare. Nu ajung în circuitul filatelic. v. **ESEURI.**

PROBE. Eșantioane de tipar trase în diverse culori sau pe diferite hîrtii în vederea aprobării definitive a unui nou tip de marcă poștală.

PROBE DE CULOARE. Probe date la culoare, în vederea alegerii și stabilirii culorilor și nuanțelor. Acestea se dau în toate cazurile pe hîrtia pe care urmează să se tipărească emisiunea respectivă, indiferent de genul de tipar folosit. Astfel de probe se găsesc destul de des în colecțiile specializate (avansate). În prezent, în țara noastră, precum și în multe alte state, probele de culoare nu mai ajung în circuitul filatelic. v. **ESEURI.**

PROBE DE GRAVURĂ. Probe făcute de gravori pe măsura avansării gravurii, pentru a-și da seama de stadiul și calitatea execuției. Aceste probe se dau și pe alte hîrtii decît pe cele care se imprimă emisiunea respectivă; imaginea este înconjurată de pete negre care reprezintă porțiunea din placa negravată. Probele se distrug pe parcursul elaborării lucrării și nu ajung în circuitul filatelic. v. **ESEURI.**

PROBE DE TIPAR. Probe de tipar trase anterior începerii tirajului, în vederea obținerii vizei „bun de tipar". Ele pot diferi ușor (nuanță apropiată) de mărcile poștale definitive. Deși sînt de obicei distruse, ele ajung uneori în circuit (mai ales în mod fraudulos) și pot atinge valori comerciale ridicate, prezentînd interes pentru colecționarii specializați.

PROCEDEE DE IMPRIMARE v. **TIPAR.**

PROGON (Învechit). Plată, taxă pentru transportul cu căruța de poștă.

PROVIZORII. Emisiuni poștale destinate francării corespondenței în anumite perioade în care poșta nu dispune de stocuri suficiente de mărci. În țara noastră sînt considerate provizorii mărcile clasice „Carol cu barbă" — emisiune defectuoasă din 1872 — precum și toate mărcile supratipărite în urma reformei monetare din anul 1952. Timpul scurt de folosință și, implicit, circulația lor în număr limitat le conferă un anumit grad de raritate.

PUNCTAJ. Apreciere a rezultatelor obținute de un exponat la o expoziție, exprimată în puncte, în vederea stabilirii unui anumit clasament.

PUNTE. Spațiu gol, de regulă de mărimea unei mărci poștale, sau prevăzut cu un număr sau desen, care desparte coloanele de mărci poștale dintr-o coală, la unele emisiuni poștale. Are valoare filatelică numai atunci cînd este colecționat cu mărcile cel înconjură. v. **CÎMP GOL.**

dictionar filatelic

R

Ramă v. **Chenar**.

Ramburs. Mod poştal de a transmite obiecte unui destinatar care trebuie să plătească valoarea lor, poşta încasînd aceasta de la destinatar şi plătind expeditorului contravaloarea.

Raritate. Piesă filatelică care se găseşte în puţine exemplare; piesă rară. Sub aspectul rarităţii, pe primele locuri se situează mărcile poştale clasice urmate de unele mărci emise ulterior. Ele aparţin mărcilor „tip", varietăţilor, erorilor, perechilor (simple sau tête-bêche), ştraifurilor, grupajelor mari, francaturilor excepţionale, pieselor aerofilatelice. Din rarităţile filatelice mondiale amintim marca de 1 cent, din anul 1856, din Guyana Britanică (tipar negru pe fond roşu), considerată unanim a fi marca poştală ce ocupă locul întîi; marca de 2 cenţi din Guyana Britanică din anul 1850; mărcile poştale de 1

penny roşu şi 2 pence albastru, din prima emisiune a Insulei Mauritius; marca poştală de 2 cenţi din prima emisiune a fostului regat Hawaii; marca de 500 moun (veche monedă niponă) din emisiunea japoneză cunoscută sub denumirea de „Dragoni", cu centrul răsturnat; marca suedeză de 3 skill, din 1885, de culoare galben-portocaliu în loc de verde; bloc de patru din marca poştală de 1 penny, din Mauritius, din anul 1848; bloc de patru din marca poştală triunghiulară, xilografiată, de 1 penny, din Capul Bunei Speranţe, din anul 1861; blocul de 10 mărci, de 10 centime, neuzate, al cantonului Geneva din anul 1843; marca de 25 centavos, negru (supratipar pe marca de 10 cenţi) din Honduras (realizată în anul 1925, cu ocazia stabilirii legăturii aeropoştale dintre Tegucigalpa şi Puerto Cortez); marca poştală pentru poşta aeriană cu centru răsturnat de 24 cenţi, din S.U.A. (emisă cu ocazia stabilirii legăturii aeronautice dintre Washington—Philadelphia—New York, în anul 1918). Printre rarităţile mondiale se află un exemplar din publicaţia ieşeană „Zimbrulu-Vulturulu", francat cu două ştraifuri de 5 parale „Porto Gazetei" din emisiunea a II-a Moldova, cadru întreg (unul de trei şi unul de cinci mărci poştale), considerat — în filatelie — drept „cea mai scumpă gazetă din lume". Drept „cea mai scumpă scrisoare din lume" este considerată a fi un plic francat cu ambele mărci ale primei emisiuni din Mauritius.

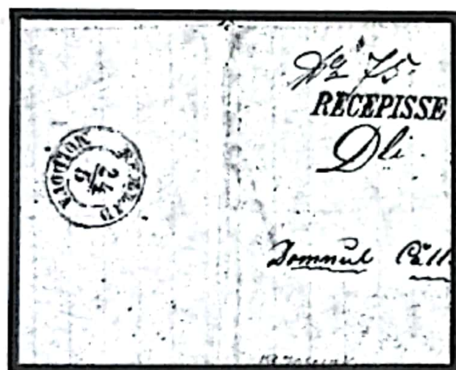
Raster v. **Sită fotografică**.

Rază. Zonă de taxare.

Rebut. Hîrtie greşit imprimată, rezultată din procesul de imprimare a mărcilor sau efectelor poştale (tăieturi de coală, fîşii de hîrtie cu sau

fără imprimare, mărci greşit tipărite, cu pliuri, pete sau alte defecte de tipar sau dantelură etc.). Rebuturile trebuie depistate de controlul de calitate din fabrica de timbre şi distruse, pentru a nu ajunge în circulaţie. Uneori, din neglijenţă sau cu intenţie frauduloasă, ele pot ajunge totuşi pe piaţă, formînd obiectul speculatiilor în dauna filateliştilor neavizaţi. v. **MACULATURĂ.**

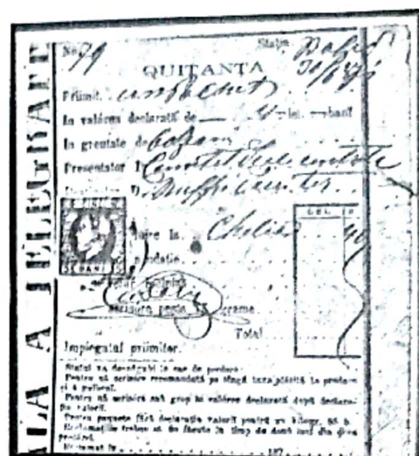
RECEPISSE. Denumire purtată, în perioada prefilatelică, precum şi în epoca filateliei clasice, de ştampila de serviciu, liniară, fără cadran, aplicată de poşta din ţările române şi, apoi, de Poşta română pe scrisorile recomandate cu recipisă, alături de ştampila poştală de loc şi dată. Din perioada prefilatelică este cunoscută o asemenea ştampilă, purtînd inscripţia „KU RECEPIS". De asemenea, din timpul filateliei clasice sînt întîlnite trei tipuri de astfel de ştampile, avînd caractere latine înclinate (italice) cu înălţimea de 3, 4 şi 5 mm. v. **ŞTAMPILE PENTRU SCRISORI RECOMANDATE.**

RECIPISĂ. Dovadă sau adeverinţă oficială, înscrisă pe un formular izolat sau detaşat dintr-un carnet special, prin care se confirmă primirea unor acte, telegrame, colete, bani, scrisori recomandate ş.a. destinate a fi expediate cuiva.

No.
Recipisă de primire.
Pentru o scrisóre recomandată cu adresă

RECIPISĂ DE PRIMIRE. Act scris prin care se face dovada primirii unei scrisori recomandate, a unei sume de bani, a unor bunuri etc. destinate a fi expediate prin poştă. Pînă spre sfîrşitul secolului al XIX-lea, chitanţele se taxau prin aplicare de mărci poştale plătite de expeditor.

QUITANTA
Primit
In valórea declarată de
In greutate de
Presentator
Imprimatul primitor

RECOMANDATĂ v. **SCRISOARE RECOMANDATĂ.**

RECTO-VERSO. Defecţiune de imprimare, care constă în imprimarea colii de hîrtie cu mărci pe ambele ei feţe, cu acelaşi desen sau cu desene (mărci) diferite. Nu trebuie confundat cu abklatsch (v.), imprimare dublă (v.).

REDANTELATĂ. Marcă poştală a cărei dantelură a fost refăcută (reperforată), folosindu-se anumite dispozitive speciale, pentru a-i reda aspectul original. Este o reparaţie care reduce considerabil valoarea filatelică a mărcilor poştale. Redantelarea poate fi considerată chiar un fals.

REGIM POŞTAL. Ansamblul de reguli oficiale stabilite de Administraţia poştală de stat, la care sînt supuse şi expedierile în cadrul P.T.T., atît în ţară, cît şi în afara ei.

REGUMATĂ. Marcă poştală căreia i s-a reaplicat pe spate un strat de

gumă pentru a-i da aspectul de nouă. Regumarea trebuie considerată ca o reparație care scade valoarea filatelică și, uneori, poate fi socotită chiar un fals.

Reiată. Hîrtie prezentînd — din pastă — un aspect în dungi. Sinonim: vărgată. v. **Hîrtie.**

Reimpresiune. Denumire sub care sînt cunoscute mărcile poștale retipărite oficial cu plăcile sau clișeele originale (eventual reparate), după expirarea valabilității lor de francare (retragerea lor din circuitul poștal), realizate fie în condiții grafico-materiale (culoare, hîrtie, gumă) cît mai apropiate de ale emisiunii originale sau în condiții schimbate. Mărcile poștale realizate de pe clișee sau plăci reparate pot avea unele deosebiri față de cele originale. Reimpresiunile se fac în scopuri filatelice, mărcile poștale realizate astfel neavînd putere de francare. În țara noastră se cunosc două reimpresiuni: „REIMPRESIUNEA GORJAN“ (v.) și „REIMPRESIUNEA ROBESCU“ (v.). Reimpresiunile reprezintă un mare pericol pentru filateliști, deoarece deseori sînt oferite drept emisiuni originale. Menționăm că mărcile poștale realizate prin reimpresiune nu pot fi considerate identice cu mărcile poștale reimprimate.

Reimpresiunea Gorjan. Denumire sub care sînt cunoscute piesele realizate prin reimpresiune din dispoziția lui Augustin Gorjan, directorul Poștei și Telegrafelor (26 februarie 1891—22 februarie 1892). În anul 1891, după găsirea clișeelor din oțel ale primei și ale celei de a doua emisiuni „Cap de bour“ la Ministerul de Finanțe, Augustin Gorjan a dispus imprimarea manuală a unui număr limitat de exemplare din următoarele valori: 27 parale (negru pe hîrtie groasă roz-pal), 54 parale (verde-albastru pe hîrtie verde-închis), 81 parale (albastru sau gri-albastru pe hîrtie azurată și vărgată), 5 parale (albastru pe hîrtie pelur lila-roz). v. **Reimpresiune.**

Reimpresiunea Robescu. Denumire sub care sînt cunoscute piesele realizate prin reimpresiune în perioada cînd funcția de director general al poștelor era deținută de C. Robescu (5 august 1877—5 aprilie 1883). În anul 1882 a fost executată o reimpresiune a erorii de culoare de 5 bani, albastru (emisiunea București, tipografiate cu clișeele de la emisiunea Paris), în coli de 100 mărci, pe hîrtie mai subțire, tiparul cu o nuanță mai închisă decît marca poștală originală, cu luciu din cauza hîrtiei satinate, precum și a erorii de 5 bani, roz (emisiunea a doua București) pe hîrtie albă satinată mai subțire decît cea originală, în coli de 100 bucăți. v. **Reimpresiune.**

Releu de poștă. Stații organizate la anumite distanțe, pe drumuri principale unde în trecut se aducea

corespondența, se făcea schimbul cailor și se odihneau curierii. Distanța între două stații era de cca 19—22 km, fiind cunoscută și sub denumirea de poștă (v.). De la sfîrșitul secolului al XVII-lea și apoi în secolul al XVIII-lea aceste stații sau relee de poștă vor purta denumirea de menzil (v.) sau menzilhanea (casa poștei).

Reparație. Ansamblul de operații efectuate asupra unei mărci poștale defecte, pentru a o readuce cît mai aproape de starea inițială. v. **Mărci poștale cu defecte reparate.**

Report. Operațiune de transfer a unui desen, de pe un material pe altul, în vederea realizării formei de imprimare în procesul litografic de multiplicare v. **Bloc de report.**

Reproducere. Multiplicarea prin procedee tipografice, în general cu ajutorul reproducerii fotografice, a unui original care reprezintă mai ales imagini monocrome sau policrome, liniare sau în semitonuri. v. **Imprimare.**

Republica Socialistă România (R.S.R.). Stat situat în sud-estul Europei, în regiunea carpato-dună-

reană, cu ieșire la Marea Neagră; suprafața: 237 500 km², populația: 21 559 416 locuitori (5.I.1977); capitala București. Organizarea de stat: republică socialistă, potrivit Constituției din 21 august 1965. Organul suprem al puterii de stat și unicul legiuitor al *R.S.R.* este Marea Adunare Națională cu o legislatură de 5 ani. Marea Adunare Națională alege președintele *R.S.R.*, Consiliul de Stat, Guvernul, Tribunalul Suprem și Procurorul General; ea execută controlul general asupra tuturor organelor statului. Președintele *R.S.R.* este șeful statului și reprezintă puterea de stat în relațiile interne și internaționale ale *R.S.R.*; președintele *R.S.R.* este și președintele Consiliului de Stat, organ suprem al puterii de stat cu activitate permanentă. Guvernul este organul suprem al administrației de stat; organele locale ale puterii de stat sînt Consiliile populare (județene, municipale, orășenești și comunale). *Istoric.* Teritoriul *R.S.R.* a fost locuit din cele mai îndepărtate timpuri, prezența omului fiind atestată încă din paleolitic; în epoca neolitică, culturile materiale Hamangia, Boian și în special Cucuteni constituie momente de vîrf ale neoliticului european; în prima epocă a fierului (Hallstatt, 800–450/300 î.e.n.) din marea familie a tracilor se desprind triburile geto-dace, care din sec. VII – VI î.e.n. vor intra, datorită întemeierii cetăților grecești de pe litoralul vestic al Mării Negre, într-un contact direct și permanent cu lumea și civilizația mediteraneană; atestați documentar în sec. V î.e.n. de către Herodot cu ocazia relatării expediției regelui persan Darius I (522–486 î.e.n.) împotriva sciților în anul 514 î.e.n., geto-dacii sînt numiți de către „părintele" istoriei ca „cei mai viteji și cei mai drepți dintre traci"; în timpul domniei regelui Burebista (70–44 î.e.n.) se constituie primul stat centralizat geto-dac, apogeul dezvoltării istorice a geto-dacilor fiind atins în vremea regelui Decebal (87–106 e.n.); în anii 101–102, 105–106, Decebal poartă grele războaie cu Imperiul roman, în urma cărora Dacia este ocupată și transformată în provincie romană pentru o perioadă de 165 de ani; modul de organizare a provinciei, colonizarea cu elemente romane, dezvoltarea vieții urbane și rurale după model roman, introducerea limbii latine, împletirea civilizației dacice cu cea romană vor determina romanizarea dacilor, constituirea populației daco-romane de limbă latină, element fundamental al etnogenezei poporului român. După retragerea aureliană (271 e.n.), populația daco-romană își va continua existența pe aceste meleaguri, avînd strînse și permanente contacte cu lumea romană de la sud de Dunăre, legături politice, economice și culturale cu Imperiul roman de răsărit (din sec. VI Imperiul bizantin) și, în pofida condițiilor dificile generate de valurile succesive ale popoarelor migratoare care vor duce la o încetinire a dezvoltării economice, sociale și politice a populației romanizate autohtone, constatăm că formarea poporului român și a limbii române în liniile lor fundamentale, s-a cristalizat în sec. VI, definitivîndu-se în următoarele două–trei veacuri. La sfîrșitul sec. IX și începutul sec. X apar primele formațiuni statale românești; în sec. XI – XIII, după îndelungi și grele lupte, Transilvania este încorporată regatului feudal al Ungariei, avînd statut de voievodat și bucurîndu-se de o largă autonomie. În sec. al XIV-lea se constituie statele feudale independente Țara Românească și Moldova, fapt ce duce la dezvoltarea superioară a vieții economice și sociale, constituind un factor de bază în conservarea ființei naționale a poporului român. De-a lungul întregii perioade a evului mediu poporul român a purtat numeroase lupte pentru apărarea independenței, în sec. XIV – – XVII afirmîndu-se domnitori patrioți, mari comandanți de oști și diplomați ca Basarab I (cca 1310–1352), Vladislav I – Vlaicu (1364–cca 1377), Bogdan I (1359–cca 1365), Mircea cel Bătrîn (1386–1418), Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș (1456–1462), Ștefan cel Mare (1457–1504), Petru Rareș (1527–1538; 1541–1546), Ioan Vodă cel Viteaz (1572–1574), Mihai Viteazul (1593–1601), cel care a realizat întîia oară, pentru scurt timp, unirea celor trei țări române, Matei Basarab (1632 – 1654), Șerban Cantacuzino (1678–1688), Constantin Brîncoveanu (1688–1714), Dimitrie Cantemir (1710–1711) și alții; în toată această perioadă între cele trei țări române au existat constante și puternice legături economice, politice, culturale, în repetate rînduri armatele cooperînd în lupta împotriva cotropitorilor și, în primul rînd, împotriva dominației otomane. Totodată țările române au avut o remarcabilă viață cultu-

rală, fiind, din acest punct de vedere, un adevărat far cultural al sud-estului european. Totodată, în decursul veacurilor, masele populare s-au ridicat de nenumărate ori la luptă împotriva asupririi, cele mai notabile momente fiind răscoala de la Bobîlna din 1437, războiul țărănesc din 1514 condus de Gh. Doja, marea răscoală populară de la 1784 de sub conducerea lui Horea, Cloșca și Crișan etc.; în Transilvania, care între anii 1541—1691 a fost principat autonom sub suzeranitatea Porții, intrînd apoi în stăpînirea Imperiului habsburgic, masele populare au dus o continuă luptă pentru scuturarea jugului asupririi sociale și naționale. În a doua jumătate a sec. al XVIII-lea și începutul sec. al XIX-lea ca urmare a destrămării feudalismului se dezvoltă relațiile de producție capitaliste; revoluția din 1821 sub conducerea lui Tudor Vladimirescu, moment de răscruce în lupta pentru libertate și dreptate socială, pentru scuturarea jugului dominației străine și afirmarea drepturilor naționale ale poporului român, marchează începutul istoriei moderne. Acum apar noi forțe sociale, se dezvoltă economia, crește rolul politic al burgheziei. În 1848—1849 are loc revoluția burghezo-democratică, care, deși înfrîntă de intervenția militară a imperiilor otoman, țarist și habsburgic, a dat un puternic impuls creșterii conștiinței naționale a poporului român, luptei pentru emancipare socială, pentru făurirea unității naționale în cadrul frontierelor unuia și aceluiași stat. În 1859 s-a realizat Unirea Moldovei cu Țara Românească, punîndu-se bazele statului național modern român sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza (1859—1866); la mai puțin de două decenii de la Unire, în urma războiului din 1877 a fost cucerită independența de stat a României, fapt ce a dat un nou și puternic impuls dezvoltării economice, sociale, politice a țării, afirmării tot mai depline a poporului român ca națiune de sine stătătoare. În a doua jumătate a sec. al XIX-lea se afirmă clasa muncitoare, care trece de timpuriu la lupta împotriva asupririi și exploatării; în 1893, ca rezultat al dezvoltării conștiinței muncitorești, s-a format Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România pe baza principiilor socialismului științific, dîndu-se luptei maselor un nou avînt. Odată cu izbucnirea primului război mondial, România, după doi ani de neutralitate, intră în război la 14/27 august 1916 de partea puterilor Antantei care promiseseră satisfacerea deziderațului formării statului național unitar român, armata română înscriind pagini de nepieritoare glorie în bătăliile de la Oituz, Mărășești, Mărăști, Jiu etc. În urma înfrîngerii Puterilor Centrale, a destrămării Imperiului habsburgic, a luptei de eliberare a națiunilor asuprite, la 1 decembrie 1918 Transilvania s-a unit cu România, încununîndu-se astfel procesul de formare a statului național unitar român. În condițiile avîntului revoluționar care a urmat după primul război mondial, la 8 mai 1921 Partidul Socialist s-a transformat în Partidul Comunist Român (v.), deschizîndu-se o etapă nouă, superioară, atît din punct de vedere politic și ideologic, cît și organizatoric în mișcarea revoluționară din România, dîndu-se un nou impuls luptei politice și sociale a maselor largi populare. În perioada interbelică România a cunoscut, în continuare, o dezvoltare capitalistă în toate ramurile vieții economico-sociale. Împotriva exploatării capitaliste, masele populare conduse de P.C.R. au dus o susținută luptă, evidențiindu-se în mod deosebit luptele minerilor din 1929, bătăliile de clasă ale ceferiștilor și petroliștilor din ianuarie — februarie 1933 ș.a.; s-a intensificat, de asemenea, lupta împotriva războiului, pentru apărarea integrității teritoriale, a independenței și suveranității naționale. La 22 iunie 1941, România a fost aruncată de dictatura militaro-fascistă, instaurată la 6 septembrie 1940, în războiul antisovietic. Masele populare conduse de P.C.R. s-au ridicat la luptă împotriva dictaturii militaro-fasciste, a războiului antisovietic, pentru eliberarea țării, acțiunile organizate de P.C.R. împreună cu celelalte forțe democratice și progresiste încununîndu-se cu declanșarea insurecției naționale armate antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944, întoarcerea armelor împotriva Germaniei naziste și alăturarea țării la coaliția antihitleristă, la înfrîngerea Germaniei naziste România aducîndu-și o contribuție însemnată, luptînd cu întregul său potențial material și uman și cu un efectiv de mai mult de jumătate de milion de ostași. Actul istoric de la 23 August 1944 marchează un moment hotărîtor în evoluția istorică a României, trecerea la începutul revoluției populare în România. După 23 August 1944

masele populare conduse de P.C.R. au trecut la transformări economice, sociale și politice radicale — instaurarea la 6 martie 1945 a primului guvern democratic, guvern revoluționar-democratic cu pronunțat caracter muncitoresc-țărănesc, legiferarea reformei agrare la 23 martie 1945, alegerile parlamentare de la 19 noiembrie 1946 care au dat cîștig de cauză Blocului Partidelor Democratice, abolirea monarhiei la 30 decembrie 1947, România proclamîndu-se republică populară; din acest moment s-a trecut la înfăptuirea revoluției socialiste. În procesul construcției socialiste s-au obținut transformări politice, economice și sociale profunde: s-a creat partidul unic al clasei muncitoare (februarie 1948), s-au naționalizat principalele mijloace de producție (11 iunie 1948), s-au elaborat planurile de dezvoltare economico-socială a țării, s-a încheiat procesul de cooperativizare a agriculturii (1962). Congresul al IX-lea al P.C.R. (19—24 iulie 1965) a consemnat victoria deplină a socialismului în România, fapt marcat prin adoptarea unei noi constituții și proclamarea Republicii Socialiste România (21 august 1965); Congresul al X-lea al P.C.R. (6—12 august 1969) a apreciat că s-au creat condițiile pentru trecerea la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. La 28.III.1974, Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, este ales, de către forul suprem al țării —Marea Adunare Națională— primul Președinte al Republicii Socialiste România (reales în martie 1975). Congresul al XI-lea (25—28 noiembrie 1974) a adoptat Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, precum și Directivele cu privire la planul cincinal pe anii 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990. Pe plan extern *R.S.R.* promovează relații de colaborare și cooperare multilaterală cu toate statele socialiste, precum și cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea lor socială, pe baza principiilor independenței și suveranității naționale, integrității teritoriale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța. *R.S.R* este membră a O.N.U(v.), a C.A.E.R. și a Tratatului de la Varșovia, a instituțiilor specializate ale O.N.U. (F.A.O., O.I.M., O.M.S., U.I.T., U.P.U. etc.) și a altor organizații guvernamentale internaționale; întreține relații diplomatice cu peste 130 de state, dezvoltă raporturi economice, comerciale și de cooperare cu peste 135 de state, participînd activ la rezolvarea marilor probleme care confruntă lumea contemporană, la lupta împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru pace, securitate, democrație și socialism. Poșta română, prin emisiunile sale, a consemnat, de mai multe ori aniversarea actului istoric de la 30 decembrie 1947 — proclamarea Republicii. În anul 1948, cu ocazia împlinirii unui an de la acest eveniment, a fost pusă în circulație emisiunea „Un an de la proclamarea Republicii Populare Române", formată dintr-o marcă poștală; în anul 1952 (30 decembrie) a apărut emisunea „5 ani de la proclamarea Republicii Populare Române" (trei mărci poștale). În anul 1962 (30 decembrie) a intrat în circulație emisiunea „A XV-a aniversare a proclamării Republicii Populare Române" (una marcă poștală), în anul 1967 (26 decembrie) emisiunea „A XX-a aniversare a Republicii" (4 mărci poștale), în anul 1972 (10 decembrie) emisiunea „25 de ani de la proclamarea Republicii în România" (3 mărci poștale), în anul 1977 emisiunea „Aniversarea proclamării Republicii — 1947 — 1977" (3 mărci poștale). În anul 1975 cu ocazia aniversării a 10 ani de la proclamarea Republicii Socialiste România, Poșta română a pus în circulație emisiunea „A X-a aniversare a Republicii Socialiste România" (o marcă poștală).

RETOUR RECIPISSE.* Adeverință întocmită pe un formular special al poștei, care, semnată de destinatar, atestă primirea unei scrisori recomandate. Oficiul prin grija căruia se efectua predarea avea obligația să înapoieze recipisa oficiului expeditor.

RETRAGERE DIN CIRCULAȚIE. Măsură în urma căreia mărcile poștale ale unei emisiuni își pierd puterea de francare. Retragerea din circulație se poate face din diferite motive: schimbarea tarifului poștal, epuizarea stocurilor la majoritatea valorilor, schimbarea formei de guvernămînt, descoperirea unor greșeli de conținut pe mărcile poștale etc.

RETUR. Indicaţie care arată că o trimitere poştală (carte poştală, plic, colet etc.) se înapoiază, din diferite motive, expeditorului.

RETUŞ. Denumire dată operaţiunii de corectare executată pe originale, negative, diapozitive şi pozitive fotografice (retuş fotografic), de îndreptare şi de reîmprospătare parţială a formelor de tipar (executate de obicei manual), prin refacerea detaliilor deficitare (înlăturarea, corectarea sau completarea anumitor elemente), prin ştergere, radere, zgîriere (cu ajutorul acelor de gravat, acizilor, peniţelor, penelelor, şabărelor). Pe mărcile poştale realizate de pe forme de tipar (plăci, clişee) retuşate se observă de cele mai multe ori retuşurile făcute. Ele sînt indentificate şi studiate de cercetători şi au o valoare filatelică aparte pentru colecţionari, în special pentru colecţiile de studiu şi cele specializate.

RIPSATĂ. Marcă poştală realizată pe hîrtie care prezintă nişte dungi aproape similare cu ale hîrtiei vărgate (papier vergé), cu diferenţa că aceste dungi au fost obţinute printr-un mijloc mecanic (nu în pasta hîrtiei).

ROLĂ DE MĂRCI. Mărci poştale tipărite pe benzi de hîrtie rulată (de unde vine şi numele de rolă de mărci), care pot fi distribuite cumpărătorilor şi prin automate speciale. Au fost folosite pentru prima dată, în anul 1906, în Statele Unite ale Americii.

R.O.P.I.T. v. **POŞTA IMPERIALĂ RUSĂ.**

ROSPISKA v. **POŞTA IMPERIALĂ RUSĂ.**

ROTOHELIOGRAFIE v. **TIPAR ADÎNC.**

R.P.R. v. **REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA.**

dicționar filatelic

Sac poștal. Ambalaj confecționat din hîrtie, pînză sau material plastic folosit pentru expedierile și transporturile poștale interne și internaționale. De regulă, sacii poștali poartă imprimate (pentru recunoaștere) denumirea sau semnele caracteristice ale administrației sau direcției poștale respective.

Scame v. **Hîrtie cu scame.**

Schimb filatelic. Formă de schimb practicată între filateliști în vederea completării unei colecții. Se poate face între filateliști în cadrul cercurilor filatelice și prin corespondență cu filateliștii din țară și din străinătate. În toate cazurile, la baza schimburilor filatelice stau cataloagele mărcilor poștale — pentru cele românești, Catalogul mărcilor poștale românești; pentru cele străine, cataloagele Zumstein (v.), Yvert (v.), Michel (v.) ș.a. Schimbul filatelic cu străinătatea se face numai de către membrii A.F.R., prin A.F.R. (v.), pe baza și în condițiile Regulamentului de schimb aprobat de M.T.Tc. — D.G.P.Tc. Criteriul care stă la baza evaluării schimbului este determinat de cotele prevăzute în cataloage. În cazul schimburilor de mărci poștale românești, acestea se efectuează pe baza cotelor prevăzute în lista de prețuri a întreprinderii „Rompresfilatelia" și a celor prevăzute în „Catalogul mărcilor poștale românești".

Scott. Catalog universal, în volume, cu apariție anuală în S.U.A. Indică cotele în moneda americană (Dolar).

Scrisoare. Trimitere poștală închisă prin care se poate expedia o comunicare scrisă; scrisorile se depun de către expeditor în ambalaj închis, fără urme de regumare pentru a nu se putea lua cunoștință de conținutul lor. Forma obișnuită de ambalaj a scrisorii este plicul (v.) de dimensiuni variabile (81×144 mm; 144×162 mm; 162×229 mm; 229××324 mm; 324×485 mm etc.; scrisorile ambalate în suluri au admise ca dimensiuni lungimea minimă 100 mm, maximă 800 mm, iar diametrul — minim 35 mm, maxim 100 mm). Greutatea maximă admisă a scrisorilor este de 2 kg; scrisoarea care depășește 1/2 kg trebuie legată de către expeditor cu sfoară în cruciș. În țara noastră prima definiție a scrisorii a fost dată de Legea telegrafo-poștală din 5/17 decembrie 1864, care preciza că prin scrisoare „se înțelege orice împărtășire sau încunoștiințare, scrise sau tipărite, închise sau sigilate, adresate către persoane absinte din locul unde se expediază". v. **Corespondență poștală recomandată; Scrisoare expres; Scrisoare recomandată.**

Scrisoare cu valoare declarată. Trimitere poștală prin care pot fi expediate în plic sau alt ambalaj, acele hîrtii, documente sau obiecte mici care reprezintă atît pentru expeditor, cît și pentru destinatar o anumită valoare (de ex.: manuscrise, fotografii, bijuterii, ceasuri, stilouri etc.), fiind însă interzisă expedierea comunicărilor scrise cu caracter de corespondență poștală (v.). Scrisorile cu valoare declarată pot

fi închise sau deschise, după dorinţa expeditorului, iar greutatea lor maximă este de 2 kg.

Scrisoare de carantină v. **Ştampile sanitare.**

Scrisoare dezinfectată v. **Ştampile sanitare.**

Scrisoare expres. Scrisoare expediată de poştă mai rapid decît o scrisoare obişnuită, în schimbul unei taxe suplimentare. Scrisorile expres, de regulă, sînt predate destinatarului prin curieri speciali, fără a se aştepta cursa normală de distribuire. Menţiunea caracterului lor se face fie înscriindu-se pe plic cuvîntul „EXPRES", fie aplicîndu-se unele etichete speciale (de obicei de culoare roşie, spre a atrage mai uşor atenţia asupra lor). v. **Etichetă „expres"**

Scrisoare par avion. Scrisoare expediată cu avionul.

Scrisoare prima zi v. **Plic prima zi.**

Scrisoare recomandată. Scrisoare pentru care poşta percepe un tarif special, emite la preluare o recipisă şi garantează remiterea, sub semnătură, destinatarului. v. **Corespondenţă poştală recomandată; Ştampile pentru scrisori recomandate.**

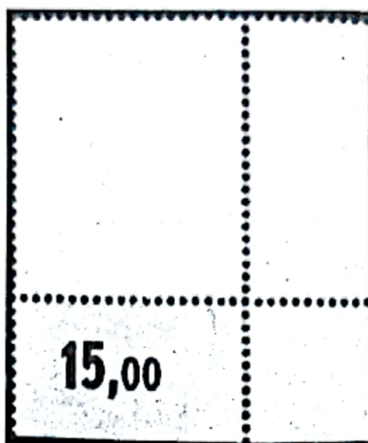
Scutit. Persoană care se bucură de privilegiul de a nu plăti anumite taxe, a nu avea unele îndatoriri, sarcini etc. v. **Mărci poştale pentru scutire de porto.**

S.E. Supratipar (Serviciul Expoziţiei) aplicat la emisiunea „Expoziţia Generală" la 29 octombrie 1906 pentru mărcile destinate a fi folosite la expedierea corespondenţei oficiale a serviciilor expoziţiei. v. **Mărci poştale de serviciu.**

Sec v. **Timbru sec; Imprimare „în sec".**

Semioficial v. **Mărci poştale semioficiale.**

Semn de control. Dungi, cifre sau alte semne aplicate pe marginea colilor de hîrtie, pe care au fost imprimate mărci sau efecte poştale, pentru a permite controlul tipăririi lor.

Semn de expertiză. Semn aplicat cu un poanson metalic de comisia de expertiză. Semne contrafăcute ale unor cunoscuţi experţi străini au apărut destul de des pe piaţa filatelică. v. **Expertiză filatelică.**

Semn de garanţie. Ştampilă mică, cu numele sau iniţialele unui colecţionar, aplicată pe spatele unei mărci, ca garanţie a autenticităţii. Nu este un procedeu util şi uneori scade valoarea mărcii; de multe ori şi aceste semne sînt contrafăcute.

Semnătură. Menţiune tipărită în partea de jos a mărcii poştale, sub chenarul acesteia, constînd din numele desenatorului, al gravorului sau, uneori, al imprimeriei.

Serie. Ansamblul mărcilor poştale ce formează o anumită emisiune.

Servicii în comision. Prestaţii efectuate de unităţile P.T.T.R. constînd în încasarea tarifelor pentru abonamentele de radio şi televizor de la abonaţi, vînzarea „lozului în plic", transmiterea de citaţii, proceduri şi vînzări de timbre fiscale (v.), încasarea taxelor vamale pentru coletele externe sosite la destinatari.

SERVICIU v. **MĂRCI POȘTALE DE SERVICIU.**

SFANȚ. 1. Veche monedă austriacă de argint, avînd valoarea de cca 2 lei. 2. Monedă măruntă, ban, para.

SIGIL v. **SIGILIU.**

SIGILA. 1. A pune, a aplica un sigiliu. 2. A închide o scrisoare, un pachet, o încăpere prin aplicarea de sigilii.

SIGILARE. Acțiunea de a sigila și rezultatul ei; pecetluire.

SIGILION (învechit). Act care poartă sigiliu.

SIGILIU. Obiect alcătuit dintr-o placă (fixată pe un mîner) pe care este gravată o monogramă, o emblemă, o efigie etc. și care se aplică pe un act oficial, ca dovadă a autenticității lui; semn imprimat pe ceva (cu tuș sau cu ceară roșie) prin aplicarea unui sigiliu. Sinonim: pecete (v.)

SIGILLUM SANITATIS. Termen înscris pe majoritatea ștampilelor și sigiliilor de dezinfecție, folosite în secolul

trecut în carantinele cordonului sanitar antiepidemic de pe Carpați. Se întîlnește și în forma inversată „Sanitatis sigillum“ v. **ȘTAMPILE SANITARE.**

SIMILIGRAVURĂ. Ansamblul procedeelor folosite la executarea unui clișeu pentru tipar înalt împărțit în puncte (cu ajutorul sitei fotografice) pe cale fotochimică, fotomecanică (inclusiv fotoelectronică). În funcție de caracterul originalului se deosebesc: *similigravură monocromă*, al cărei rezultat este autotipia, și *similigravură policromă* ale cărei rezultate sînt tricromia și patrucromia. v. **CLIȘEU; TIPAR ÎNALT; SITĂ FOTOGRAFICĂ; ORIGINAL; MONOCROM; AUTOTIPIE; POLICROMIE.**

SITĂ FOTOGRAFICĂ. Dispozitiv optic compus dintr-o placă de sticlă pătrată sau rotundă pe care sînt trasate combinații de linii sau de puncte și care se așază la fotoreproducere în fața plăcii fotografice, pentru descompunerea originalelor (imaginilor) în puncte de aceeași densitate în vederea imprimării lor.

SOCFILEX. (SOCFILEX = SOC — socialism, FIL — filatelie, EX — expoziție). Expoziție filatelică periodică a unor țări socialiste, a cărei primă ediție a avut loc între 20—28 iulie 1963, la Budapesta, sub lozinca „Pentru pace și prietenie“. În anul 1973, cu prilejul aniversării a 15 ani de la constituirea A.F.R., a fost deschisă la București a treia ediție a Expoziției SOCFILEX, cu care ocazie Poșta română a emis și pus în circulație la 20 iunie 1973 o serie de mărci poștale formată din 4 valori și o coliță, toate avînd pe ele mențiunea „SOCFILEX III“.

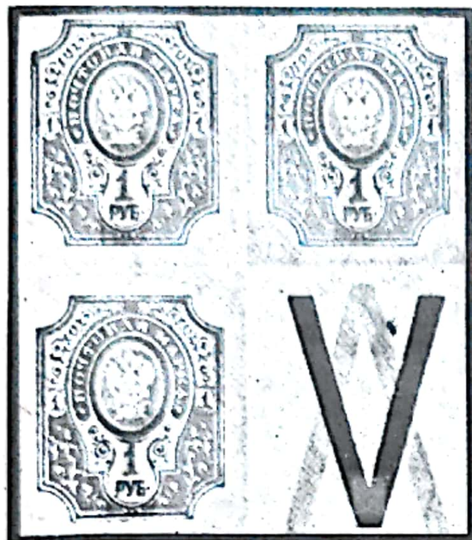
SOCIETATE FILATELICĂ ROMÂNĂ. Sub această denumire este cunoscută prima asociație filatelică din țara noastră înființată în anul 1891 sub președinția lui C. Butculescu. Societatea a căutat să pună bazele unei activități filatelice organizate, antrenînd filateliștii în acțiunea de colectare a mărcilor și efectelor poștale; sub egida ei s-au desfășurat cele dintîi expoziții filatelice românești din anii 1891 și 1894; de asemenea, a editat în septembrie 1892 revista filatelică *Monitorul Societății Filatelice Române* în limbile română și franceză.

SOLDO. Monedă italienească veche, de mică valoare, care a circulat și în regiunea lombardo-venețiană în perioada cînd această parte a Italiei se afla sub dominația habsburgică (pînă în 1866); a circulat și în țara noastră pînă la instituirea sistemului național monetar al leului (v.). Valorile mărcilor poștale ale emisiunilor din 1864 și 1867 folosite de Poșta austriacă (v.) în România și de oficiile sale din Levant erau exprimate în Soldii.

SPATELE MĂRCII POȘTALE. Partea unei mărci poștale opusă feței imprimate; locul unde se aplică guma.

SPAȚIU NEIMPRIMAT. Spațiu dintr-o coală de mărci poștale lăsat netipărit sau pe care sînt imprimate un X, un alt semn sau chiar o reclamă. Se practică atunci cînd numărul mărcilor poștale prevăzute să se tipărească

pe o coală pentru a întruni — laolaltă — o anumită valoare totală, rotundă, nu acoperă complet întrea-

ga suprafaţă a colii. Astfel, spre exemplu, la primele emisiuni austriece spaţiile neimprimate purtau două linii încrucişate, tipărite în culoarea mărcilor respective. Aceste piese poartă în filatelie denumirea de „Cruci ale Sfîntului Andrei" (v.) (respectiv „Andreaskreuze"); acestea constituie rarităţi filatelice, mai ales atunci cînd sînt cuplate cu marca sau cu mărcile adiacente din coală.

SPĂLARE. Operaţiune de curăţare a mărcilor poştale folosite la francatură sau murdărite (pătate). în vederea colecţionării lor.

SPECIMEN. Menţiune supratipărită pe exemplarele de mărci poştale destinate a fi trimise, ca eşantioane, la biroul Uniunii Poştale Universale de la Berna şi la celelalte administraţii poştale afiliate la U.P.U. (v.) sau oferite de Administraţia poş-

tală unor persoane particulare. Cele mai valoroase specimene aparţin fostelor colonii britanice şi sînt considerate adevărate rarităţi.

STAHLSTICH v. **GRAVURĂ ÎN METAL.**

STANLEY-GIBBONS. 1. Catalog universal cu apariţie anuală în Marea Britanie, editat în 3 volume. 2. Catalog specializat Marea Britanie. Exprimă cotele în moneda Marii Britanii (Lira sterlină).

STAROSTE. Sucursale ale consulatelor austriece în Principatele Române, funcţionînd în localităţi mai mici, în care nu fiinţau consulate. v. **POŞTA AUSTRIACĂ.**

STAŢIE DE POŞTĂ v. **MENZILHANEA.**

STEMĂ v. **BLAZON.**

STOC. Cantitate (mare) de mărci poştale deţinută de o persoană sau o întreprindere.

STRAHOVOI. Veche denumire sub care erau cunoscute primele recipise retur folosite pentru trimiterea scrisorilor recomandate cu RETOUR RECIPISSE.

STRĂPUNGERE. Mod de separare a mărcilor poştale dintr-o coală prin tăieturi mici de-a lungul liniei de despărţire (în loc de perforările

obişnuite la dantelare). Tăieturile pot fi liniare, în dinţi de ferăstrău sau ondulate. La detaşarea mărcilor poştale din coala în care mărcile sînt separate prin străpungere, ruperea se poate face neregulat, stricînd timbrele; ca urmare, acest mod de separare a fost puţin folosit. v. **MĂRCI POŞTALE STRĂPUNSE.**

SUBIECT v. **COLECŢIE DE SUBIECT.**

SUBŢIERE. Diminuarea mai mare sau mai mică a grosimii hîrtiei într-unul sau mai multe locuri. v. **MĂRCI POŞTALE SUBŢIATE.**

SUPRAIMPRIMARE v. **SUPRATIPAR.**

SUPRATAXĂ. Taxă suplimentară, benevolă sau obligatorie, percepută de stat la vînzarea mărcilor poştale, adăugînd la valoarea lor nominală de francare un surplus cu diferite destinaţii. Exemplu: emisiunea „Rădăşeni" din anul 1944 are o suprataxă destinată căminelor culturale. Prima marcă cu suprataxă din lume a fost emisă în anul 1867 de statul Magdalena din Columbia. v. **MĂRCI POŞTALE CU SUPRATAXĂ.**

SUPRATIPAR. Inscripţie (cuvinte, litere, cifre, semne) tipărită în negru sau în altă culoare pe o marcă poştală, pe o coliţă sau pe un ansamblu filatelic, cu scopul de a-i modifica valoarea, destinaţia sau alte

elemente. Supratiparele se practică din diferite necesităţi: economice (schimbarea tarifului poştal, schimbarea monedei în circulaţie, reforme monetare); politice (schimbarea formei de guvernămînt); militare (ocuparea militară a unui teritoriu, folosirea unor mărci poştale de către armată); administrative (mărci poştale cu suprataxe); culturale (aniversări, comemorări); sportive (sărbătorirea unor evenimente sportive); schimbarea naturii sau destinaţiei unor mărci (transformarea unor mărci uzuale în mărci de serviciu, mărci pentru poşta aeriană, mărci „Porto" etc.) etc. Se cunosc supratipar

deplasat (v.), supratipar dublu (v.), supratipar parţial (v.), supratipar răsturnat (v.). După supratipărire mărcile respective îşi păstrează calitatea de noi (neîntrebuinţate). Unele supratipare constituie rarităţi filatelice şi sînt evaluate ca atare (de exemplu, supratiparele emisiunilor care au fost realizate cu ocazia primelor zboruri transatlantice). Cataloagele filatelice indică întotdeauna culoarea cu care este tipărit supratiparul, precum şi poziţia acestuia (orizontal, vertical, oblic). v. **MĂRCI POŞTALE CU SUPRATIPAR.**

SUPRATIPAR DEPLASAT. Supratipar deplasat față de poziția lui normală. El poate fi deplasat atît pe orizontală, cît și pe verticală. v. **SUPRATIPAR.**

SUPRATIPAR DUBLU. Supratipar imprimat de două ori pe aceeași marcă poștală, prin reintroducerea din eroare a colii de hîrtie în mașina de tipar. v. **SUPRATIPAR.**

SUPRATIPAR FALS. Supratipar similar celui autentic, aplicat pe mărci poștale de către alte persoane ori organizații decît cele în drept, în scopuri frauduloase.

SUPRATIPAR PARȚIAL. Supratipar cu textul sau cu imaginea incompletă, din care lipsesc anumite elemente. Acestea provin din deficiențe tehnice în procesul de tipărire, fie că anumite litere sau cifre dispar din forma de tipar, fie că hîrtia nu intră corect în mașina de tipar și atunci imaginea sau textul supratiparului nu se mai imprimă în întregime pe mărcile poștale. v. **SUPRATIPAR.**

SUPRATIPAR RĂSTURNAT. Supratipar în poziție inversă decît cea normală. Se datorește introducerii hîrtiei în mașină, întoarsă cu 180° față de poziția normală. v. **SUPRATIPAR.**

SURSARJ. Neologism, de proveniență franceză, cu semnificația „Supratipar" (v.).

SURUGIU. Vizitiu ce mîna un olac (v.), o diligență (v.), o brașoveancă (v.), un poștalion (v.); după reformele aduse serviciului poștal de către Constantin Mavrocordat în Moldova și Alexandru Ipsilanti în Țara Românească, surugiii se alegeau dintre bărbații neînsurați, iar pentru munca prestată erau scutiți de dări și

primeau salariu de la stat (la sfîrșitul sec. al XVIII-lea, 90 de bani pe lună).

Ș dicționar filatelic

ȘABĂR. Instrument în formă de creion ascuțit, plat, cu tăișul de diferite forme, prevăzut cu mîner de lemn, folosit în litografie pentru raderea de pe piatra litografică a părților necorespunzătoare din desen.

ȘARNIERĂ. Fîșie mică de hîrtie subțire, transparentă, rezistentă, gumată pe o parte, care se folosește de către filateliști pentru fixarea mărcilor poștale în albume. Șarnierele au fost confecționate pentru prima dată la Frankfurt pe Main, în anul 1881, din hîrtie groasă, sub formă de coli în benzi perforate, gumate. Șarnierele se întrebuințează practic numai pentru lipirea în albume a mărcilor obliterate; mărcile neobliterate se introduc în albume numai după așezarea lor în poșete (v.) care le protejează guma de deteriorări, iar poșetele pot fi lipite cu ajutorul șarnierelor. Mărcile a căror gumă a fost atacată, descompletată prin aplicarea și apoi desprinderea șarnierei sînt mai greu acceptate la schimb și totdeauna se pretinde și o reducere a cotei (la schimb sau vînzare).

ȘTAFETAR (Învechit). Scrisoare, mesaj urgent dus de un curier special, denumit ștafetă (v.).

ȘTAFETĂ. Curier special care ducea scrisori sau mesaje urgente.

ȘTAMPILA. A pune, a aplica o ștampilă. v. **OBLITERARE.**

ȘTAMPILARE. Acțiunea de a ștampila și rezultatul ei. Aplicarea unei ștampile pe un document pentru a-i da valabilitate, pe mărfuri pentru a le arăta proveniența sau apartenența, pe corespondență pentru datare, localizare și autentificare; aplicarea unei ștampile pe o marcă poștală cu scopul de a preveni reutilizarea ei în dauna poștei. Aplicarea pe trimiterile poștale a unor ștampile dînd diferite indicații de parcurs, de mod de expediere, de verificare, de cenzură etc. v. **OBLITERARE.**

ȘTAMPILAT DE COMPLEZENȚĂ. Ștampilare efectuată foarte îngrijit, la cerere, pe o marcă, un întreg sau un efect poștal destinate a face parte dintr-o colecție filatelică.

ȘTAMPILATĂ v. **MĂRCI POȘTALE ȘTAMPILATE.**

ȘTAMPILĂ POȘTALĂ. 1. Instrument poștal de uz curent format dintr-un cap de metal, lemn, cauciuc sau material plastic pe care este gravată denumirea unităților poștale respective, fixat pe un mîner de lemn, de lungimi diferite, pentru înlesnirea mînuirii; în mijlocul său se află „tipe" mobile din care se formează elementele necesare completării datelor calendaristice: anul, luna, ziua, ora. 2. Urma lăsată de ștampila unsă cu tuș sau cerneală pe hîrtie. Ștampila poștală a precedat cu mult marca poștală, specialiștii fiind de părere că primele ștampile au apărut în Franța, la mijlocul secolului al XVIII-lea (în jurul anului 1750), întrebuințarea lor generalizîndu-se apoi și în restul țărilor europene; aceste ștampile poartă denumirea de ștampile prefilatelice (v.). Rolul ștampilei poștale constă, în primul rînd, în anularea prin obliterare (v.) a mărcilor poștale (v.), în scopul evitării reutili-

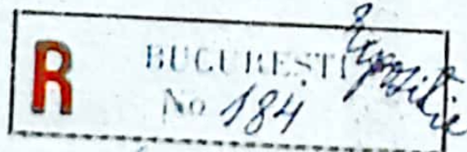

Rudolf Zoscsak

Str. Atelierului 26

Loco

Recomandat

FIRST DAY COVER
„TEZAURUL DE LA PIETROASA"

PRIMA ZI A EMISIUNII
BUCUREŞTI

PRIMA ZI A EMISIUNII
BUCUREŞTI
POSTA ROMANA

PRIMA ZI
A EMISIUNII
REPUBLICA POPULARA ROMANA
FIRST DAY COVER

PRIMA ZI A EMISIUNII
1877
9-V
1977
BUCUREŞTI
POSTA ROMANA
POSTA ROMANA
FIRST DAY COVER
100 DE ANI DE LA CUCERIREA
INDEPENDENȚEI DE STAT

PRIMA ZI A EMISIUNII
TIMIŞOARA
POSTA ROMANA
POSTA ROMANA
FIRST DAY COVER
ARHEOLOGIA DACO-ROMANĂ

OLIMPICE
MÜNCHEN 1972
POSTA ROMANA
GIURGIU
GIURGIU
Podul Prieteniei
TRASEUL FLACARII
OLIMPICE PRIN ROMANIA

POSTA ROMANA
POSTA ROMANA
POSTA ROMANA
PRIMA ZI A EMISIUNII
BUCUREŞTI
FIRST DAY COVER
UPU
1874-1974
CENTENARUL
UNIUNII POŞTALE UNIVERSALE

zării lor în dauna poştei; ştampila poştală de loc şi dată are menirea de a indica, pe lîngă datele calendaristice, şi elemente ca: locul de expediere şi de sosire, precum şi timpul scurs între expediţie şi sosire; alte ştampile pot indica valoarea taxelor de transmisie, modul de transport al corespondenţei (vapor, tren, auto, avion etc.); menţionăm că aceste date nu sînt întîlnite, toate, la o singură trimitere poştală, dar pot fi urmărite şi identificate, în timp, la diverse trimiteri poştale, în raport de epocă, regiune, progres tehnic ş.a. În strînsă legătură cu unitatea poştală care le utilizează, ştampilele mai cuprind următoarele date: numele oficiului, pentru oficiile P.T.T.R. urbane (v.), iar în cazul în care în localitate există mai multe oficii şi numărul de ordine al acestora; denumirea oficiului şi a judeţului la ştampilele oficiilor poştale comunale (v.); denumirea agenţiei şi judeţului [denumirea unităţii sub formă de abreviere, de exemplu „AG..." la agenţiile autorizate P.T.T.R. (v.)]; indicaţia prescurtată V.P. — vagon poştal (v.), urmată de denumirea rutei şi numărul ambulanţei poştale; denumirea rutei şi numărul cursei auto pentru ştampilele folosite de curse poştale auto (v.); denumirea rutei şi indicaţia „vapor" pentru ştampilele poştei navale. În cazul în care o unitate utilizează mai multe ştampile, pe lîngă denumirea (unde este cazul şi numărul) oficiului mai poate apare înscrisă şi o literă din alfabet, începîndu-se întotdeauna cu litera

„a". În scopul operativităţii procesului de muncă unităţile poştale mai întrebuinţează şi alte categorii de ştampile, ca: ştampile cu litera „T", semnificînd taxa de plată „Porto" (v.) pentru corespondenţa poştală (v.) nefrancată sau insuficient francată; ştampile cu literele „P.P.", însemnînd „porto-plătit"; ştampile cu litera „V" şi denumirea unităţii pentru scrisorile cu valoare declarată (v.); ştampila cu inscripţia „P.D." (v.), semnificînd plata taxei poştale pînă la destinaţie; ştampila cu termenul „RETUR" (v.) atunci cînd trimiterea poştală se înapoiază destinatarului etc.

Ştampile ale căpitanilor de poştă. Ştampile cu caracter administrativ, folosite de căpitanii de poştă pe diferite acte, documente, chitanţe.

Prima ştampilă de acest gen cunoscută în ţara noastră datează din anul 1825; ea avea forma unui triunghi cu colţurile tăiate şi următoarea inscripţie (cu litere majuscule chirilice): PECETE KASII MENZILULUI MOLDAVIEI 1825, iar

în centru un călăreţ. Caracterul funcţional poştal al acestor ştampile (de pildă certificarea plăţii unei

trimiteri poştale) este extrem de controversat, lipsind elementele convingătoare care să ateste, cu certitudine, îndeplinirea unui asemenea rol. Face excepţie o scrisoare purtînd ştampila POSTA GALBINU şi, în

plus, menţiunea FRANCO, fapt ce dă posibilitatea să se presupună folosirea ştampilei în circuitul de transmitere a corespondenţei respective. v. **CĂPITAN DE POŞTĂ**.

ŞTAMPILE ALE POŞTEI DISTRICTUALE. Ştampile date în folosinţa reşedinţelor de plasă în anul 1865, formate din două cercuri cu diametru 22/13 mm, cu inscripţii majuscule egiptene, data (zi, lună) cu cifre arabe şi steluţe laterale.

ŞTAMPILE BASTON. Ştampile prefilatelice de formă lunguiaţă (de unde şi denumirea de baston), încadrate într-un dreptunghi cu colţurile rotunjite, unice pentru toate oficiile, cuprinzînd cuvîntul FRANCO scris cu litere majuscule chirilice. Au fost utilizate pentru prima oară în Moldova în anul 1852.

ŞTAMPILE CLASICE. Ştampile date în dotarea oficiilor Administraţiei poştale de stat după preluarea serviciilor poştale din întreaga ţară pentru a fi folosite la obliterarea trimiterilor poştale. În Moldova primele ştampile „clasice“ erau formate din două cercuri concentrice de 21 şi 13 mm, ce conţineau numele oficiului poştal, al principatului (toate scrise cu majuscule egiptene în ortografie germană) şi data sub formă de fracţie (cu cifre arabe). Cele 15 ştampile au fost executate la Viena. La 27

aprilie 1859, Poşta Moldovei este dotată cu încă zece ştampile rotunde, cu cercul dublu, de tipul

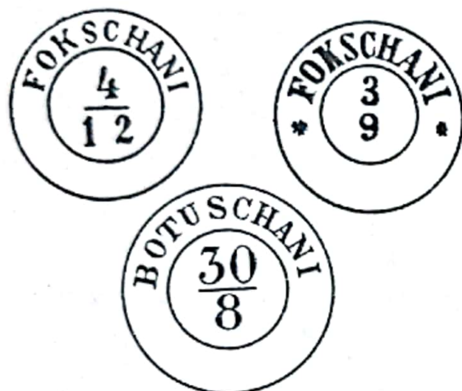

celor dintîi, dar mai mari, avînd cercul exterior de 25 mm şi cel inte-

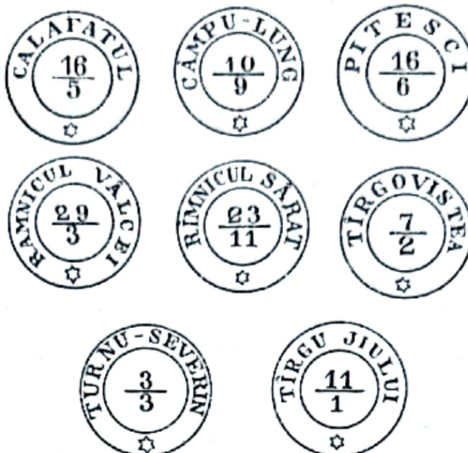
rior de 13 mm, cu flori pentru demarcarea textului și cu scrierea (textul) mai înaltă. Observîndu-se că pe primele două emisiuni ale mărcilor „Cap de bour" — Moldova era scris PORTO în loc de FRANCO, s-a luat măsura ca această deficiență să fie înlăturată prin aplicarea unor „ștampile FRANCO" (v.). Oficiul poștal din Focșani a folosit pînă în iunie 1865 două ștampile rotunde modificate, prin radierea cuvîntului Moldova, cea mică începînd de la 3 ianuarie 1862, iar cea mare de la 30 decembrie 1861. Ștampilă asemănătoare a folosit și oficiul poștal Bo-

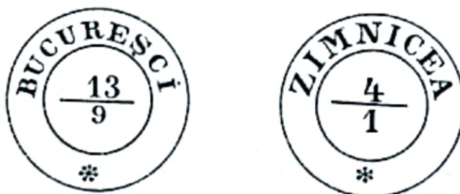
toșani începînd din anul 1865. Oficiul poștal din Iași a utilizat, între anii 1862—1865, două ștampile de model diferit: o „ștampilă cu draperie",

în formă de dreptunghi cu dimensiunile de 23×25 mm, și o ștampilă identică cu prima, dar cu dimensiunea de 21×33 mm. Acestea sînt primele ștampile care pe lîngă celelalte elemente indică și anul. Ștampile pentru scrisori recomandate (v.) se aplicau pe scrisori împreună cu ștampilele celelalte. De asemenea, s-au folosit „ștampile pentru trimiteri cu valori" (v.) și ștampile speciale „Porto plătit" (v.). In Muntenia, după unirea Principatelor serviciile poștale fiind concentrate sub o singură direcție generală cu sediul la București, toate birourile poștale, în special cele din capitalele de județ, au fost înzestrate, odată cu punerea în circulație a noii emisiuni poștale cunoscută sub denumirea de „Principatele Unite" (26 iunie 1862), cu ștampile rotunde de diverse concepții și realizări grafice. În luna mai 1862 sînt distribuite primele ștampile cu dublu cerc, cu diametre de 21 mm cel exterior și de 13—14

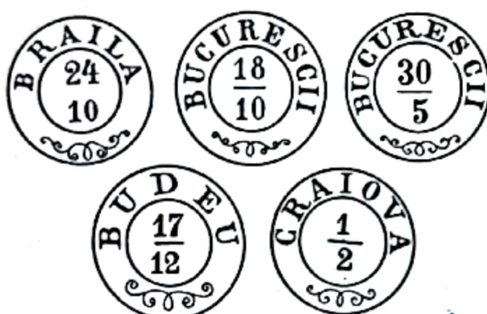
mm cel interior, cunoscute sub denumirea de „ștampile cu stea". Oficiile din Bechet, București și Zimnicea au întrebuințat ștampile cunoscute sub denumirea de „ștampile cu stea cu punct". Cam în același

timp au fost date în dotarea altor oficii poștale ștampile cu dublu cerc, cu diametrul de 23 mm cel exterior și de 13—14 mm cel interior, cunoscute sub denumirea de „ștampile cu agrafă (v.) simplă". Pentru certificarea recomandatelor s-a pus în circulație în anul 1862 o ștampilă specială. După unificarea administrațiilor poștale ale Moldovei și Țării Românești, la 23 iulie/4 august 1862, și crearea Direcției Generale a Poștelor cu sediul la București, se întîlnesc ștampile de tip nou, comun pentru întreaga țară, ștampilele vechi continuînd să fie folosite, o perioadă, paralel cu cele noi. v. **ȘTAMPILE GRĂTAR; ȘTAMPILE CU AGRAFĂ; ȘTAMPILE CU INDICAȚII DE SERVICIU; ȘTAMPILE DE POȘTĂ RURALĂ; ȘTAMPILE CU INDICAREA TIMPULUI; ȘTAMPILE DE CALE FERATĂ; ȘTAMPILE BASTON; ȘTAMPILE MICI; ȘTAMPILE DEGETAR.**

ȘTAMPILE CU AGRAFĂ. Denumire purtată de ștampilele poștale ce cuprindeau un dublu cerc — cel exterior cu diametrul de 23 mm, cel interior

cu diametrul de 13—14 mm — denumirea oficiului poştal redată cu litere egiptene, data (fixată la mijloc şi scrisă în cifre arabe sub formă de fracţie) şi în partea de jos o agrafă simplă. Ştampilele cu agrafă se împart în două categorii: a) ştampile cu agrafă simplă şi b) ştampile cu agrafă bogată. Ştampilele cu agrafă simplă, introduse în luna mai 1862, au fost folosite la obliterarea mărcilor poştale „Principatele Unite". Se cunosc asemenea ştampile din localităţile Brăila, Bucureşti (cu două tipuri de agrafă), Budeu şi Craiova. Începînd din luna iunie 1865, oficiilor telegrafo-poştale li s-au pus la dispoziţie

„ştampile cu agrafă bogată", toate în dublu cerc, cu inscripţii cu caractere egiptene. Unele au dimensiunile 25/14 mm cu agrafă bogată înnodată cu fundă. Se cunosc din localităţile: BACAU, BERLAD, BECHETU, BOTOSANI, BUCURESCI, CARACAL, FALCIU, FOLTICENI, GAESTI, GALATI, GALATZI, GIURGIU, IASSI, MARGINENI, MIHAILENI, MIZIL, PIATRA, PLOESTI, RIMNIC SARAT, ROMAN, SLATINA, TECUCIU, TIRGUL FRUMOS, TIRGUL-NEAMTZ,

TIRGUL-OCNA, T. MAGURELE, VASLUI. Alte ştampile cu diametre de 25—26 mm şi 15,5—17 mm sînt cunoscute din localităţile ADJUD, ALEXANDRIA, CAMPINA, CRAIOVA (2 tipuri), CURTEA DE ARGES, GALATZ şi VALENI DE MUNTE. Ştampile cu cerc dublu, cu diametre de 26/14—15 mm, s-au întîlnit şi pe corespondenţele expediate din: ALEXANDRIA, BECHET, BUCURESCI, BUCURESTI, CALARASI, DOROHOI, FOCSANI, GALATI, HUSI, IASSI, PLOESTI, TIRGOVISTEA, TIRGU-JIULUI, URDICENI. În rîndul ştampilelor cu agrafă se situează şi o frumoasă ştampilă cunoscută sub denumirea de „ştampilă cu agrafă cu stea" cu dublu cerc, cu diametrul exterior de 26 mm.

ŞTAMPILE CU INDICAREA TIMPULUI. Ştampile cu indicaţia timpului DIMINEAŢA, DUP'AMIADI (după amiază), DIM (dimineaţa), SÉRA (seara) introduse de poştă la toate oficiile poştale. Primele ştampile de acest fel au fost introduse la Bucureşti în anul 1867, două cu DIMI-

NEAŢA (una cu diametrul 26/13 mm şi alta cu 26/15 mm) şi două cu DUP' AMIADI (una cu diametrul 27/13,5 mm şi alta cu 27/15 mm). În anul 1869, odată cu punerea în circulaţie a mărcilor poştale „Carol cu favoriţi" III (20 martie/1 aprilie 1869 — 30 septembrie/12 octombrie 1872) ştampilele din această categorie apar în toată ţara. Se deosebesc ştampile cu steluţe laterale cu 6 colţuri din care se cunosc BRAILA (cu diametrul exterior 21 mm), CRAJOVA (cu diametrul exterior 22 mm), şi JASSY (cu diametrul exterior de 20 mm), BRAILA, BUCURESTI, BUZEU, CALAFAT, CHILIA, CRAJOVA, FOCSANI, GALATI, GALATZI, MIHAILENI, PITESTI, PLOESTI, POSTA ISLAZU, ROMAN, T. SEVERIN (toate cu diametrul

exterior de 26 mm și cel interior de 13 mm). Se cunosc și ștampile ale poștelor din GIURGIU, IASSY, PREDEAL care în loc de stele au niște dreptunghiuri tăiate în diagonală.

ȘTAMPILE CU INDICAȚII DE SERVICIU. Ștampile care, aplicate pe corespondență, dau indicații speciale: trimitere recomandată, returnarea unei trimiteri poștale, justificarea întîrzierii etc. v. **ȘTAMPILE PENTRU SCRISORI REÇOMANDATE; ȘTAMPILE PENTRU RETUR; ȘTAMPILE PENTRU JUSTIFICAREA ÎNTÎRZIERII; ȘTAMPILE FRANCO; ȘTAMPILE N.A.; ȘTAMPILE P.D.; ȘTAMPILE P.P.**

ȘTAMPILE DE CALE FERATĂ. Ștampile speciale aplicate de oficiile poștale din gări, înființate imediat după darea în exploatare a primelor linii de cale ferată. Ștampilele folosite de aceste oficii poștale sînt cunoscute din noiembrie 1869 și reprezintă un deosebit interes documentar și filatelic. Ștampilele de cale ferată erau formate dintr-un cerc cu diametrul de 26 și respectiv 16 mm (numele oficiului scris cu litere capitale egiptene și indicația OFF. POSTAL cu caractere anticva),

în mijloc aflîndu-se înscrisă data în cifre arabe, sub formă de fracție, anul fiind redat prin ultimele trei cifre pentru gările Filaret și Giurgiu și prin două cifre pentru gara Roman. Dintre aceste ștampile amintim cele întrebuințate de oficiile telegrafo-poștale din gările București (unde existau două asemenea oficii: unul la stația Filaret, celălalt la stația Tîrgoviștei, viitoarea Gară de Nord), Roman și Giurgiu. În anul 1871 ia ființă oficiul poștal românesc în gara Ițcani, care folosește o ștampilă de 25 mm diametru, avînd sus GARA, jos ITZKANI,

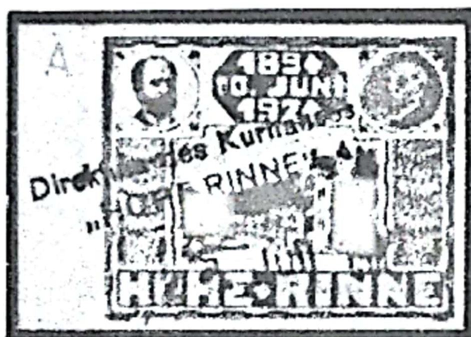

ambele cu caractere anticva, iar la mijloc data (ziua, luna din trei litere și jos anul întreg). În afara acestora au mai fost utilizate, începînd cu perioada postclasică (după 1872) și alte ștampile, cum ar fi cele cu indicația „GARA" și „C.F.R.".

ŞTAMPILE DE HOTEL. Ştampile folosite de oficiile sau birourile poştale ce au funcţionat pe lîngă hoteluri, începînd din ultimul deceniu al secolului trecut, iar în mod deosebit între anii 1900–1940, cum ar fi de exemplu cele folosite de poşta Păltiniş.

ŞTAMPILE DE LOC ŞI DATĂ v. **ŞTAMPILE POŞTALE COMUNE.**

ŞTAMPILE DE MAŞINĂ v. **ŞTAMPILE MECANICE DE ZI.**

ŞTAMPILE DE MÎNĂ. Ştampilă aplicată cu mîna, cea mai obişnuită la oficiile poştale.

ŞTAMPILE DE POŞTĂ RURALĂ. Ştampilă cu caracter unic, utilizată de serviciul poştal rural înfiinţat în anul 1865 din iniţiativa directorului general al poştelor Cezar Liebrecht. După plecarea acestuia din fruntea administraţiei poştale, au fost create o serie de tipuri de ştampile de o mare varietate. Pînă la 1870, ştampilele de poştă rurală nu cuprindeau numele localităţii de reşedinţă a biroului poştal, ci numai numele subprefecturii, cu excepţie pentru punctele de graniţă şi unele centre ca Alexandria şi Ţînţăreni.

ŞTAMPILE DEGETAR. Ştampile cu un cerc unic de 17 mm diametru, avînd numele oficiului cu caractere majuscule anticva fine, jos una sau trei steluţe cu cinci raze iar în centru data (ziua, luna şi anul format din ultimele două cifre), utilizate în anul 1871 de către Poşta română

ŞTAMPILE DE VAPOARE. Ştampile folosite atît de Serviciul de Navigaţie Fluvială Română (N.F.R.) înfiinţat în anul 1888, între porturile dunărene Sulina, Tulcea, Galaţi, Brăila, Cernavoda, cît şi de Serviciul

Maritim Român (S.M.R.) înfiinţat în anul 1895 pentru vapoarele de pe rutele Constanţa–Alexandria, Constanţa–Constantinopol (Istanbul) – Smirna.

ŞTAMPILE DIN GĂRI v. **ŞTAMPILE DE CALE FERATĂ.**

ŞTAMPILE FĂRĂ DATĂ. Ştampile care nu cuprind data.

ŞTAMPILE FRANCO. Ştampilele cu inscripţia „FRANCO", scrisă în alfabetul chirilic, au cunoscut multiple întrebuinţări. Primele ştampile de acest fel au fost folosite de către toate birourile poştale din capitalele de judeţ şi tîrgurile din Moldova la ştampilarea scrisorilor începînd din anul 1852. Ele se aplicau numai pe scrisorile a căror taxă era plătită la depunere, fiind utilizate pînă la apariţia mărcilor poştale la 15 iulie

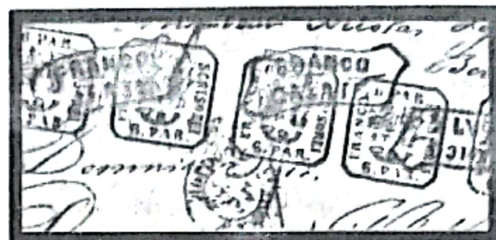
	FRANCO BOTOŞANI					
	PONDERA		TAXA		PEŞETE	
	CHIL	GR	LEI	PAR	COL	LITERE

1858 (emisiunea I „Cap de bour"). Ştampile franco speciale s-au mai folosit în anul 1857, pentru francarea trimiterilor de valoare. În anul 1859, odată cu punerea în circulaţie a celei de a doua emisiuni „Cap

de bour", care avea ca şi emisiunea I tot inscripţia „PORTO" în loc de „FRANCO", s-au dat în dotarea oficiilor poştale ştampile speciale cu inscripţia „FRANCO" ce se aplicau pe scrisori odată cu mărcile poştale. Ştampile cu menţiunea „FRANCO" cu litere anticva, cursive, egiptene, cu sau fără chenar, întîlnite pe unele scrisori reprezintă dovada încasării anumitor taxe suplimentare sau plata în numerar, în lipsă de mărci poştale, pentru expediţii mai grele ori mai voluminoase decît scrisorile normale. Aceste ştampile cunosc o mare diversitate (avînd forme diferite pentru fiecare oficiu poştal), din dorinţa de „... a stîrpi abuzurile cu refolosirea mărcilor", după cum glăsuia circulara nr. 361, din 30 noiembrie 1857, a Ministerului de Finanţe al Moldovei. v. **ŞTAMPILE PREFILATELICE.**

ŞTAMPILE „GOARNĂ POŞTALĂ". 1. Ştampile din perioada clasică (1857) de forma unei goarne (emblema poştei), folosite în Moldova (oraşul Roman) pentru scrisorile de valoare, caracterizate printr-o goarnă poştală care pe gura pîlniei purta denumirea oraşului (Roman), iar pe corpul pîlniei

indicaţia de serviciu „PORTO". Bucla goarnei era prevăzută şi cu rubrici în care se treceau taxele poştale respective. 2. Ştampilă de aceeaşi formă utilizată în Bucureşti între anii 1893—1915 şi 1926—1937 în bucla căreia se afla numărul de ordine al factorului poştal respectiv şi al sectorului; ştampila trebuia aplicată pe mărcile poştale sau pe corespondenţa distri-

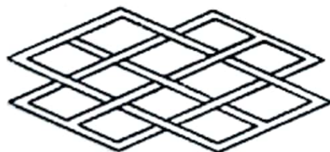

buită în sectorul său de activitate, în scopul cunoaşterii numelui factorului care eventual a manipulat greşit sau a întîrziat distribuirea corespondenţei.

ŞTAMPILE GRĂTAR. Ştampile în formă de romb, compuse din 12 romburi alăturate, folosite de poşta franceză din anul 1849. Ştampile al căror desen formează un grătar au fost utilizate şi de Poşta română începînd din anul 1856. Se cunosc trei tipuri: „grătar simplu", „grătar dublu" şi „grătar cu stele". Primele două tipuri aveau dimensiuni variabile (30—34 mm lungime şi 14—16 mm lăţime) şi se aplicau pe mărcile poştale în momentul expediţiei (alături de ştampila de poştă ce cuprindea denumirea oficiului poştal şi data). Ştampilele cu formatul mare (34/16 mm) s-au distribuit oficiilor telegrafo-poştale la data de 16/28 ianuarie 1865, cu menţiunea expresă de a fi întrebuinţate numai pentru anularea mărcilor. Ştampilele mai mici (30/14 mm) au fost utilizate de poşta rurală. Ştampila „grătar cu stele" avea forma unui dreptunghi de 67,5 mm × 16,5 mm cu 18 linii întretăiate oblic formînd 28 de romburi, liniile fiind prevăzute, la întretăierea lor, cu cruciuliţe stelate. Această ştampilă a fost folosită de Biroul poştal din Bucureşti o foarte scurtă perioadă de timp (de la 15/27 ianuarie pînă la 16/28 februarie

1865), renunţîndu-se apoi la ea, deoarece era nepractică, incomodă şi scumpă. Ştampila „grătar cu stele" este cunoscută şi sub denumirea improprie de „Grătar domnesc", întrucît, o vreme, se considera că s-ar fi aflat numai în folosinţa oficiului poştal al Palatului princiar.

ŞTAMPILE MATRICOLE v. **ŞTAMPILE NUMERALE.**

ŞTAMPILE MECANICE DE ZI. Ştampile utilizate la obliterarea mărcilor, aplicate mecanic, indicînd pe trimiteri, chitanţe şi alte documente de exploatare P.T.T.R. data şi locul prezentării, expedierii, sosirii sau predării trimiterilor.

ŞTAMPILE MICI. Ştampile cu un diametru de 20 mm, retrase din serviciul poştal în anul 1870. Numele oficiului poştal era scris cu litere capitale egiptene, avînd la mijloc indicaţii complete de timp, iar jos o steluţă cu şase sau opt raze ori o Cruce de Malta. Din punct de vedere estetic este considerată drept cea mai frumoasă realizare a Poştei române în acest domeniu. Sînt cunoscute şi sub denumirea de ŞTAMPILE DEGETAR (v.).

ŞTAMPILE MUTE. Ştampile care nu cuprind nici o indicaţie referitoare la localitate şi dată, fiind alcătuite numai din diferite semne (bare, dungi, figuri etc.) menite a servi la anularea francaturilor. Au fost mult utilizate, în secolul trecut, într-o seamă de oficii poştale ale S.U.A., în localităţi mai mici.

ŞTAMPILE „N.A." v. **ŞTAMPILE „NECUNOSCUT LA ADRESĂ".**

ŞTAMPILE „NECUNOSCUT LA ADRESĂ". Ştampile formate din literele N.A., capitale egiptene, pe care Poşta

română le aplica pe corespondență în cazul în care destinatarul nu era cunoscut la adresa indicată de expeditor.

ŞTAMPILE NUMERALE. Ştampile cu număr, indicînd numărul matricol al factorilor poştali care erau obligaţi să le aplice pe întreaga corespondenţă distribuită în sectorul lor de activitate, în scopul identificării cauzelor care au produs întîrzieri sau distribuiri greşite în manipularea acesteia. Au fost folosite de factorii poştali din oraşul Iaşi în perioada 1921—1936 alături de ştampilele de plecare şi sosire ale poştei.

ŞTAMPILE P.D. v. **ŞTAMPILE PORTO LA DESTINAŢIE.**

ŞTAMPILE PENTRU JUSTIFICAREA ÎNTÎRZIERII. Ştampile întîlnite începînd din anul 1862; se aplicau pe corespondenţă dacă aceasta era depusă la oficiul poştal expeditor după plecarea diligenţei, pentru a justifica cauza întîrzierii. Se cunosc mai multe asemenea ştampile, dintre care: una, de format dreptunghiular (28×13mm), cu colţurile tăiate şi inscripţia „DUPA PLECARE" (v.) scrisă cu litere majuscule Didot; cealaltă cu o inscripţie fină pe un singur rînd „DUPA PLECARE", cu caractere anticva de 4,5 mm, fără încadrare.

DUPĂ PLECARE

DUPĂ PLECARE

ŞTAMPILE PENTRU RETUR. Ştampile aplicate pe corespondenţa ce urma să fie returnată expeditorului. Oficiul poştal din Bucureşti a folosit, în anul 1862, o astfel de ştampilă de formatul 29×14 mm cu scriere gotică, împreună cu literele P.P. (Porto plătit).

P.P.

Retur

RETUR

ŞTAMPILE PENTRU SCRISORI RECOMANDATE. Pentru scrisorile recomandate s-au folosit diverse ştampile începînd chiar din perioada prefilatelică. Înainte de introducerea mărcii poştale, în Muntenia se folosea o ştampilă ovală cu dimensiunile de 27 mm lăţime şi 9 mm înălţime, purtînd în centru inscripţia cu caractere latine „KU RECEPIS". În

KU·RECEPIS

Moldova, din anul 1858, s-au folosit ştampile cu textul „RECEPISSE" (v.) — scrise cu caractere latine majuscule cursive — care se utilizau pentru a specifica felul trimiterii poştale. Acestea se grupează în trei categorii: cu înălţimea de 5 mm (BACAU, BOTOSANI, DOROHOI, FALTICENI, HUSI, IASI, MIHAILENI, PIATRA, ROMAN, VASLUI), cu înălţimea de 4 mm (BIRLAD, IASI, TG. NEAMT, TG. OCNA), cu înălţimea de 3 mm (GALATI).

RECEPISSE

RECEPISSE

RECEPISSE

RECEPISSE

În anul 1862 s-a introdus în Muntenia o ştampilă fără chenar cu conţinutul RECOM, cu litere capi-

RECOM.

tale egiptene înalte de 5 mm, pentru certificarea recomandatelor (se întîlnesc asemenea ştampile scrise şi

cu litere capitale anticva). După anul 1868 se întîlnește la toate oficiile poștale o ștampilă cu inscripția RECOMANDAT, cu caractere

RECOMANDAT

majuscule egiptene, într-un dreptunghi cu dimensiunea de 46 × 8 mm cu colțurile tăiate. În anul 1866 oficiul poștal Galați folosește o ștampilă cu caractere majuscule anticva (3,5 mm), avînd cuvîntul RECOMMANDEE în arc, dedesubt numele oficiului GALATZ (4,5 mm), iar la mijloc litera N cursivă, după care urma să fie înscris numărul de ordine al scrisorii recomandate.

RECOMMANDEE
N: 864
GALATZ

P.D.

R NASAUD
No

R Nr.
BUCURESTI
1

Ștampile pentru trimiteri cu valori. Ștampile speciale aplicate pe trimiteri cu valori (bani etc.), ale căror taxe de francare fiind mult mai mari decît cele ale scrisorilor obișnuite se încasau în numerar la depunere și se specificau prin scriere de mînă de către funcționarii poștali.

Ștampile „Porto" Ștampile aplicate de birourile poștale pe corespondențele ale căror taxe de transport urmau să se achite la destinație de către primitor. Astfel de ștampile au fost folosite în Moldova în anul 1857, completîndu-se prin scriere de mînă taxa ce urma a se încasa de la primitor. v. și **Ștampile „Taxă"**

PORTO........LEI.......PAR

PORTOLEI. PAR.

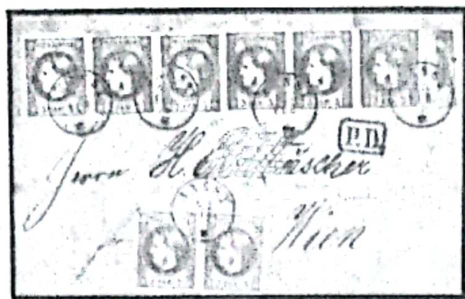
LEI PORTO PAR

PORTO BOTOȘANI					
PONDERA		TAXA		PEȘETE	
CHIL	GR	LEI	PAR	COL.	LITERE

Ștampile „Porto la destinație". Ștampile cu litere capitale egiptene „P.D.", într-un dreptunghi cu dimensiuni de 15 × 9 mm sau cu caractere anticva de 6—8 mm înălțime, fără chenar, ce se aplicau pe corespondență cu semnificația plata la destinație (poste la destinație), urmînd ca taxele poștale să fie achitate de destinatar.

P.D. P.D.

ŞTAMPILE „PORTO-PLĂTIT". Ştampile cu litere capitale egiptene „P.P.", înscrise într-un dreptunghi cu dimensiuni de 15 × 9 mm, se aplicau pe corespondenţă, avînd semnificaţia „porto plătit", separat sau în asociaţie cu ştampile FRANCO sau rotunde. În perioada 1 mai—26 iunie 1862, în Muntenia trimiterile poştale au fost marcate cu această ştampilă. De asemenea, ea a fost folosită şi în Moldova fie singură, fie în asociaţie cu alte ştampile. Deşi în ţara noastră, începînd din anul 1868, taxa poştală se plătea numai de expeditor, iar în caz de nefrancare destinatarul plătea taxa dublă, ştampila PORTO PLĂTIT a continuat să se aplice fără nici o justificare pînă în anul 1873, şi chiar mai tîrziu.

P.P.

ŞTAMPILE POŞTALE COMUNE. Ştampile folosite în mod curent la obliterarea mărcilor poştale incluzînd denumirea localităţii şi data. v. **OBLITERARE**; **ŞTAMPILE MECANICE DE ZI.**

ŞTAMPILE „P.P." v. **ŞTAMPILE „PORTO PLĂTIT."**

ŞTAMPILE PREFILATELICE. Ştampile aplicate pe corespondenţă înainte de punerea în circulaţie a mărcilor poştale adezive. Primele ştampile prefilatelice au apărut în Franţa; cu timpul folosirea lor s-a extins — treptat — în toată lumea. În prima perioadă a utilizării lor, o mare atenţie era acordată aspectului estetic; cu trecerea vremii ele au rămas doar la scopul strict utilitar. Cea mai veche ştampilă poştală prefilatelică folosită pe teritoriul Ţărilor Române este a poştei austriece din Bucureşti, din anul 1811 „Bukarest in der Walachey". Aceste ştampile au fost folosite timp de mai mulţi ani şi sînt cunoscute în patru variante cu inscripţie pe două rînduri, prezentînd mici diferenţe în inscripţie. Cele mai vechi ştampile prefilatelice ale Poştei române sînt cunoscute în Moldova din anul 1852, iar în Ţara Românească din anul 1853. Ştampilele poştale prefilatelice din Moldova, asemănătoare pentru toate oficiile poştale, în formă de dreptunghi cu colţurile rotunjite, încadrînd cuvîntul „FRANCO" cu litere chirilice,

ФРАНКО

cu dimensiuni şi grosimi variabile, au fost folosite pînă în anul 1857. Erau confecţionate în ţară, gravate în oţel şi se aplicau numai pe acele scrisori ale căror taxe se plăteau la depunere. În Ţara Românească ştampilele poştale prefilatelice au fost introduse în 1854, fiind utilizate pînă la jumătatea anului 1862, cînd s-au introdus mărcile poştale „Principatele Unite". Ele au fost realizate tot în ţară, gravate în oţel şi conţin numele oficiului poştal, cu caractere majuscule chirilice, şi data (primele trei litere ale lunii şi ziua cu cifre arabe), fără cadru.

PLOESCI
АПР. 17

În anul 1860 se întrebuinţau, în paralel cu aceste ştampile, şi unele modificate cu inscripţiile scrise cu caractere latine (BRAILA şi PLOESCI). În anul 1860, Poşta română a folosit în Bucureşti şi o ştampilă cu dublu cerc, cu diametrele de 25 şi 13 mm, avînd inscripţia „BUCAREST", „WALACHEI", iar în mijloc ziua şi

luna cu cifre arabe; ea a fost modificată, în anul 1862 apărînd fără cuvîntul „WALACHEI". Se crede că a fost folosită pînă la 26 iunie 1862.

ŞTAMPILE „PRIM ZBOR". Ştampile aplicate pe trimiterile poştale transportate de un avion care face primul zbor pe o linie nou înfiinţată.

ŞTAMPILE „PRIMA ZI". 1. Ştampile speciale aplicate în scopuri filatelice, cu care sînt obliterate mărcile poştale numai în ziua punerii lor

în circulația poștală, marcîndu-se astfel apariția respectivei serii. 2. Ștampile curente de poștă cu loc și data aplicate pe o marcă sau o emisiune în prima zi a punerii ei în circulație.

ȘTAMPILE PUBLICITARE. Ștampile, în general mecanice, care pe lîngă indicațiile normale (de loc, dată etc.) au și inscripții publicitare (un text sau elemente grafice); sînt utilizate de oficiile poștale la anularea francaturii diferitelor trimiteri poștale. Ștampilele publicitare reprezintă un mijloc ieftin de reclamă. Ele pot fi colecționate ca atare, precum și în cadrul colecțiilor tematice. După modul în care este făcută obliterarea se împart în: **a)** mecanice (aplicate cu mașina acționată manual, mecanic, electric sau electronic) și **b)** manuale (aplicate obișnuit). v. **MARCOFILIE**.

ȘTAMPILE-RECLAMĂ v. **ȘTAMPILE PUBLICITARE**.

ȘTAMPILE SANITARE. Ștampile aplicate în trecut pe corespondența sosită din ținuturi contaminate de epidemii, dovedind că dezinfectarea avusese loc în stațiile speciale de

carantină. Ștampilele și sigiliile carantinelor austriece din cordonul sanitar de pe Carpați purtau, de regulă, în centru vulturul bicefal habsburgic și în cerc inscripția SIGILLIUM SANITATIS (v.) sau SANITATIS SIGILLIUM și denumirea carantinei. Carantinele cordonului sanitar din Țara Românească și ale celui din Moldova, de la Galați (puse în mod excepțional sub conducerea unui Inspectorat general comun pentru ambele principate) au folosit diferite tipuri de ștampile. Unele dintre acestea au în centru stema țării (respectiv vulturul Țării Românești), iar în jur diverse inscripții (KARANTINA ZIMNICEI, KARANTINA GRUIA, D [I] REKTZIA KARANTINI

GIURGIU); ștampilele utilizate după Unire poartă și denumirea statului (de exemplu: PRINCIPATELE UNITE/KARANTINA KALAFATU). Alte ștampile sînt lipsite de elemente figurative, avînd numai inscripții: SAU KURATZIT LA KAPITANIA PORTULUI/GALATI (în oval); SAU KURATZIT/LA KARANTINA BRAILA (în casetă drept-

unghiulară) etc. Și în secolul nostru, în special în timpul primului război mondial, dar și în vremea celui de-al doilea a fost supusă pe scară largă dezinfecției corespondența militarilor sau prizonierilor aflați în zone contaminate de tifos, pe aceste scrisori aplicîndu-se ștampile sanitare (de exemplu: „Mit – Formalin desinfiziert“), utilizate în unele unități ale fostei armate austro-ungare. În baza regulamentului pentru istorie poștală al F.I.P. (v.), scrisorile purtînd ștampile sanitare formează o ramură a istoriei poștale.

ȘTAMPILE OCAZIONALE. Ștampile folosite cu ocazia unui anumit eveniment, purtînd inscripții și, uneori, desene adecvate. Prima ștampilă de acest fel a fost utilizată la Expoziția internațională de la Londra din

anul 1862. Toate ştampilele ocazionale, pentru a avea un caracter poştal funcţional, trebuie să indice, în mod cert, localitatea şi data; ştampilele purtînd ca dată întreaga perioadă de timp consacrată evenimentului respectiv (de exemplu, 1–15 mai 1973) nu îndeplinesc condiţiile poştale şi ca atare nu sînt admise în colecţiile tematice.

ŞTAMPILE „TAXĂ“. Ştampile aplicate pe corespondenţă pentru a arăta taxele poştale sau diferenţa de taxă încasată de la destinatar. Primele ştampile pentru taxe sînt cunoscute

30BANI

din anul 1869. Se cunosc pentru valorile de 10, 20, 28, 30, 45, 55, 75 şi 85 bani. Mult mai rar întîlnită este ştampila de 100 bani (1 leu).

ŞTAMPILE TELEGRAFICE. Ştampile aplicate pe chitanţele ce atestau plata taxelor necesare expedierii telegramelor. Din perioada 1859–1862 se cunoaşte ştampila oficiului telegrafic din Iaşi, formată dintr-un cerc dublu (23 şi 13 mm), avînd în partea de sus inscripţia „JASSY“ cu caractere majuscule egiptene şi în partea de jos „TELEGRAFU“ cu caractere anticva, la stînga un vultur, în dreapta capul de bour iar la mijlocul cercului mic data sub formă de fracţie fără indicaţia anului. Oficiul poştal din Bucureşti folosea în anul 1865 două ştampile: prima de forma unui cerc simplu cu diametrul de 19 mm, avînd sus inscripţia „TELEGRAF şi POSTA“ şi jos „MILITARE“, în litere majuscule egiptene, două steluţe în părţi şi în centru o goarnă poştală străbătută de un fulger; a doua de forma unui cerc simplu cu diametrul de 19 mm, cu inscripţia „DIRECTIA GENERALA A TELEGRAFELOR SI POSTELOR“ în litere majuscule egiptene, iar în centru stema Principatelor Unite. În anul 1871, pentru anularea „Mărcilor serviciului telegrafic“ s-au folosit în mod obligatoriu două ştampile: prima – poştală – rotundă cu un diametru de 17 mm, avînd numele oficiului poştal cu caractere majuscule anticva, jos o steluţă cu cinci colţuri şi data în centru (zi, lună, an); a doua ştampilă – de control gestionar – de formă dreptunghiulară, cu inscripţia „COMPT CONTROLATU“, cu caractere capitale anticva de mărime 48×12 mm, cu colţurile rotunjite.

COMPT. CONTROLATU

ŞTAMPILOGRAFIE. Disciplină care se ocupă cu colecţionarea, studierea, clasificarea, prezentarea după criterii cronologice, ştiinţifice etc. a ştampilelor poştale. v. **MARCOFILIE.**

ŞTEMPEL. Denumire veche dată instrumentului de ştampilat; placă de metal, lemn sau cauciuc, cu mîner, purtînd în gravură înaltă o inscripţie sau o emblemă, menită a fi aplicată cu tuş spre a se obţine amprenta unei ştampile.

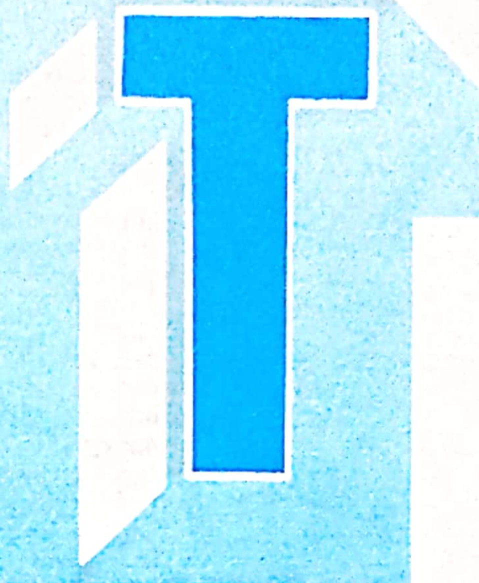
ŞTEMPLUI. A pecetlui, a ştampila.

ŞTEMPLUIT. Pecetluit, ştampilat.

ŞTRAIF. Grup sau ansamblu de mărci poştale – de la două exemplare în sus – detaşate dintr-o coală, legate între ele, în poziţie orizontală sau verticală. Mărcile poştale pot fi de aceeaşi valoare şi culoare sau de valori şi culori diferite, în funcţie de felul cum a fost concepută şi tipărită – în coală – emisiunea filatelică respectivă. Cele mai rare şi valoroase ştraifuri din filatelia românească sînt cele de 3 şi 5 exemplare din marca „Cap de bour/Porto Gazetei“, aplicate – amîndouă – pe un periodic expediat din Iaşi.

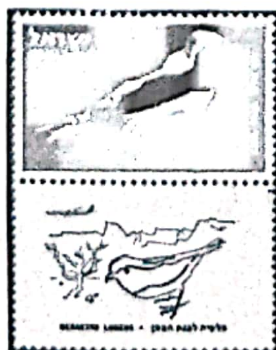

dicționar filatelic

TABEL DE CULORI. Accesoriu filatelic folosit pentru identificarea precisă — prin comparare — a culorii și nuanței. Tabel pe care se găsesc imprimate anumite nuanțe de culori, întrebuințate în metoda de clasificare a nuanțelor posibile, pure și amestecate, care se întîlnesc în natură, utilizînd principiul tiparului în tricromie (trei culori): roșu, galben, albastru. Pe aceste tabele sînt imprimate toate nuanțele obținute prin combinarea și varierea gradului de intensitate a fiecăreia dintre cele trei culori. Tabelul de culori ajută colecționarul să stabilească cu precizie culoarea și nuanța culorilor unei mărci poștale, corespunzător indicațiilor din catalog. Pentru a identifica culoarea sau nuanța, se așază marca poștală pe culoarea respectivă și se deplasează pînă cînd culoarea mărcii coincide cu cea din căsuța respectivă.

TABS. Adaos ornamental purtînd imagini și/sau inscripții la o parte din mărcile poștale ale unor emisiuni, în special în Israel. Tabsurile sînt asemănătoare cu vinietele (v.).

TAILLE-DOUCE v. **GRAVURĂ ÎN METAL.**

TARIF POȘTAL. 1. Act normativ prin care se fixează taxele ce trebuie plătite pentru trimiterile poștale și prestațiile de serviciu. 2. Sumă necesară francării unei scrisori, sau taxa în numerar pentru anumite servicii poștale de expediere. Primul tarif poștal din țara noastră purta denumirea de *Tarifa prețurilor poștale pentru scrisori*, constituind o anexă a *Instrucții despre manipularea poștei în deobște*, parte a *Așezămîntului pentru regularea circulației prin delijanse de la 1 maiu 1858*, și stabilea ca taxele poștale să fie plătite fie prin lipirea mărcilor poștale (franco la predare de către expeditor), fie în numerar (porto — la primire de către destinatar), după următorul barem:

Greutatea		Distanța			
de la	pînă la	pînă la 8 poște		peste 8 poște	
Dramuri		lei	parale	lei	parale
—	2,5	—	27	1	14
2,5	5	1	14	2	28
5	7,5	2	1	4	2
7,5	10	2	28	5	16
10	15	3	15	6	30
15	20	4	2	8	4
20	30	4	9	9	18
30	40	5	16	10	32
40	60	6	3	12	6
60	80	6	60	13	20
80	120	7	17	14	34
120	160	8	4	16	8
160	200	8	34	17	32
200	250	9	18	18	36
250	300	10	5	20	40

În continuare cîte 27 parale pentru fiecare 50 dramuri în plus pînă la 8 poște, taxa fiind în toate cazurile dublă peste 8 poște. Pentru scrisorile nefrancate se percepea o taxă dublă, în numerar, de la primitor. Pentru scrisorile recomandate, depuse cu RETOUR RECIPISSE (denumite și Strahovoi) (v.), se prevedea o taxă dublă. În toate cazurile purtătorii scrisorilor primeau în plus de la destinatari cîte 5 parale pentru fiecare scrisoare fără deosebire. Scrisorile francate se puteau depune în cutii sau direct la birourile poștale, unde se verifica dacă valoarea mărcilor poștale aplicate corespundea tarifului (taxei) stabilit. Scrisorile nefrancate se depuneau în cutii sau se predau direct la birourile poștale și la poște (căpitani). Odată cu punerea în circulație a celei de a doua emisiuni „Cap de bour" (noiembrie 1858) s-a introdus taxa unică pentru transportul corespondenței, indiferent de greutatea acesteia și de distanța dintre localitatea de expediție și cea de destinație. Ziarele se expediau împachetate prin poșta coletelor, pentru care se plătea o taxă în numerar (10 parale o coală). Stabilirea tarifului poștal în parale a fost determinată de influența turcească în țările române, deși în epoca respectivă circulau și alte monede (francul francez, florinul austriac ș.a.) v. **Căpitan de poștă**; **Dram**; **Para**; **Poșta**; **Strahovoi**; **Regim poștal**.

Taxă. Plată efectuată în folosul unei administrații poștale de către persoane fizice și juridice, în schimbul căreia, aceasta le prestează anumite servicii (de exemplu, transportul la destinație al trimiterilor poștale). v. **Taxă de factagiu**; **Taxă de plată**.

Taxă de factagiu. Taxă percepută pentru predarea la domiciliu a trimiterilor poștale. Din anul 1895 pînă în anul 1908 taxa de factagiu a fost stabilită la 25 bani. Din anul 1908 pînă în anul 1928 poșta a încasat taxele de factaj în numerar. În anul 1928 taxa de factaj a fost stabilită la 5 lei. v. **Factagiu**; **Mărci poștale pentru factaj**.

Taxă de plată. Taxă plătită pentru scrisorile nefrancate sau insuficient francate de către destinatarul (primitorul) trimiterii poștale la sosirea (porto) acestora. v. **Mărci poștale porto**; **Timbrul aviației**.

Tăiată v. **Mărci poștale tăiate**.

Telegramă. 1. Comunicare scurtă transmisă prin cele mai rapide mijloace de telecomunicații (telegraf). 2. Formularul pe care este scrisă această comunicare. Termenul a fost acceptat de către Congresul U.P.U. de la Berna, la propunerea delegatului român George Lahovary, director general al Poștelor și Telegrafelor, și consemnat în procesul verbal nr. 8, al ședinței din 30 septembrie 1874, înlocuind vechea denumire de „Depeșă telegrafică". În țara noastră, în anul 1920 s-a tipărit primul întreg poștal pentru redactarea telegramelor, purtînd tipărit un timbru fix cu valoarea de 25 bani (efigia lui Ferdinand, tip I), reprezentînd costul formularului. Un nou formular cu timbru, reprezentînd efigia lui Ferdinand, tip II, a fost tipărit în anul 1922. În anul 1954 se tipărește un formular cu timbru de 10 bani (stema R.P.R.). În anul 1967 un formular cu timbru (stema R.S.R.) în culoare neagră, iar în anii 1971 și 1973 în culoare albastră. În colecțiile specializate pe una sau mai multe emisiuni, formularele de telegramă își pot găsi

CONFERINTA
PENTRU SECURITATE ŞI COOPERARE
IN EUROPA
POSTA AERIANA
10 L
POSTA ROMANA
PENTRU SECURITATE ŞI COOPERARE
33061

1947-1972
ROMANA

1,20 L
1947-1972
POSTA ROMANA

Telegrama N
în ziua de
Semnăt
Re

Adresa

Locul de

I. Cărţile d
nătura nu poa
II. Scrierea
III. Adresa
cele-alte date
IV. Cărţile
interiorul sau

loc alături
de tip asemăr
R.S.R.). v. T

TEMATICĂ. T
tema principa
a unei colec
unor întregu
trate maxim

TEMĂ. Ideea
baza creării
emisiuni poş
treguri etc.),
se reflectă î

TENTĂ. Culoa
hîrtie înainte
(de exemplu
odihnă", din
cu tentă" atu
sînt imprim
primit din
fond de ace
poştală, dar
pal (de exem
a doua „Cap
pe hîrtie azu

TÊTE-BÊCHE.
semnificaţia
limbajul filat
perechi (oriz

ADEVERINȚĂ

Telegrama No. .... din .... s'a primit la ziua de .... ora .... m. ....

Semnătura primitorului ....

Recipisa se va detașa numai la predare

TELEGRAMĂ

Adresa D. ....

Locul de destinație ....

INSTRUCȚIUNI

I. Cărțile de vizită telegrafice conțin numai adresa și semnătura. Semnătura nu poate avea de cât cel mult trei cuvinte.

II. Scrierea va fi cu caractere latine.

III. Adresa și semnătura se vor scrie de prezentator în mod citeț; cele-alte date se completează din oficiu.

IV. Cărțile de vizită telegrafice se depun în cutiile speciale așezate în interiorul sau în fața oficiilor, cum și în cutiile poștale de pe stradă.

VERSO

Felicitări

loc alături de emisiunile de mărci de tip asemănător (de exemplu, stema R.S.R.). v. **Timbre telegrafice**.

Tematică. Totalitatea temelor sau tema principală a unei mărci poștale, a unei colecții de mărci poștale, a unor întreguri poștale, a unor ilustrate maxime etc.

Temă. Ideea principală care stă la baza creării unor noi modele de emisiuni poștale (mărci, timbre, întreguri etc.), care este dezvoltată și se reflectă în acestea.

Tentă. Culoare de fond, tipărită pe hîrtie înaintea imprimării unei mărci (de exemplu, emisiunea „Case de odihnă", din 1954). Se spune „hîrtie cu tentă" atunci cînd mărcile poștale sînt imprimate pe o hîrtie ce a primit din fabricație o tentă de fond de aceeași culoare cu marca poștală, dar pe un ton mult mai pal (de exemplu, mărcile emisiunii a doua „Cap de bour", imprimate pe hîrtie azurată).

Tête-bêche. Expresie franceză, cu semnificația cap-întors, intrată în limbajul filateliștilor, pentru a indica perechi (orizontale sau verticale) de mărci poștale, așezate pe coală în poziție inversă una față de cealaltă, întoarse cu 180°. Acestea provin de la alcătuirea formei pentru tipar (v.) și le întîlnim în filatelia românească la emisiunile I și a II-a Moldova — „Cap de bour", „Principatele Unite" emisiunile I și a II-a, emisiunile „Fabrica de timbre — 75 de ani de la înființare" (1948), „Circuitul Ciclist al

R.P.R." (1951), la „Sateliţii artificiali ai pămîntului" (1957) etc. Alteori, intervin numai întîmplător sau numai la o parte din tiraj, constituind erori mult apreciate de colecţionari (de exemplu, perechile răsturnate la emisiunea franceză „Ceres" din 1870).

TIEFDRUCK v. **TIFDRUC.**

TIFDRUC. Termen de provenienţă germană (Tiefdruck = tipar adînc) care semnifică metoda de tipărire cu formă de tipar la care imaginea este gravată în adîncime. v. **TIPAR ADÎNC.**

TIMBRA. A franca. v. **FRANCARE.**

TIMBRAT v. **FRANCATĂ.**

TIMBRE DE AJUTOR. Timbre destinate unei taxe suplimentare tarifului poştal în vigoare, aplicată, obligatoriu, la toate trimiterile poştale, precum şi la alte prestaţii oficiale, încheieri de acte etc., în scopul realizării unor sume necesare diferitelor acţiuni de binefacere. Unele timbre, deşi nu aveau rol de francare, trebuiau adăugate în mod obligatoriu pe trimiterile poştale, pe lîngă francatura obişnuită. În ţara noastră au fost folosite în acest scop următoarele timbre considerate „precursori": „Asistenţa tuberculoşilor" — 1913, desen unic, o valoare (5 bani) în două culori (verde şi portocaliu) tipărite pe hîrtie cretată fără filigran; „Timbru de ajutor pentru mobilizaţi" — 1914, în valoare de 10 bani (albastru) pe hîrtie albă fără filigran, dantelat sau nedantelat; „Timbru de ajutor pentru ardeleni" — 1915, o valoare (10 bani) cu două culori (roz şi verde-gri). Timbre de ajutor propriu-zise, cu caracter obligatoriu, apar în anul 1915 cînd se aplică supratiparul „Timbru de ajutor" pe valorile de 5 şi 10 bani ale emisiunii „Tipografiate" din anul 1909/1914, pe valorile de 50 bani şi 1 leu ale emisiunii „Gravate" din 1908/1910 şi pe timbrul fiscal cu valoarea de 5 lei. Valoarea de 5 bani s-a aplicat în mod obligatoriu pe toate corespondenţele, alături de celelalte francaturi; valoarea de 10 bani s-a aplicat pe foile de expediere a coletelor şi telegramelor, iar cele de 50 bani, 1 şi 5 lei au fost utilizate pe actele şi documentele fiscale pentru încasarea unor suprataxe destinate măririi fondurilor de ajutorare. În anul 1916 se tipăresc primele timbre cu inscripţia „TIMBRU DE AJUTOR". Astfel, „Ţesătoarea" în 3 valori (5, 10 şi 50 bani), „Torcătoarea" în 2 valori (1 şi 2 lei) şi „Vultur" în 2 valori (5 şi 50 lei). Valorile de 50 bani, 1, 2, 5 şi 50 lei au fost emise pentru scopuri fiscale. În anul 1917, se tipăresc la Moscova 2 valori (5 şi 10 bani) „Ferdinand neemise". În anul 1918 se aplică supratiparul „25 bani" pe marca poştală de 1 ban din emisiunea „Tipografiate" — 1909/1914, în culoarea roşie. Tot în anul 1918 s-a aplicat supratiparul „1918" pe valorile de 5 şi 10 bani ale timbrelor de ajutor „Ţesătoarea". În anul 1918 s-au retipărit timbrele din 1916 în aceleaşi valori, dar în culori schimbate. Timbre de „Asistenţă socială" au fost emise în anul 1921, 7 valori (10, 25, 50 bani, 1, 2, 5 şi 50 lei) cu un desen unic, în culori diferite pentru fiecare valoare, pe hîrtie albă fără filigran, cu următoarea destinaţie: timbrul de 10 bani se aplica pe cărţile poştale în afara francaturii tarifare, cel de 25 de bani pe scrisori, cei de 50 bani pe foile de expediţie a obiectelor de mesagerii poştale şi pe telegrame, cereri timbrate, certificate şi alte acte. Valorile mari aveau întrebuinţări fiscale în raport cu sumele actelor respective. Se cunosc timbre de ajutor din aceste valori şi obliterate poştal, însă nu pe scrisori, ci în decontări interne (taxe de telegraf şi telefon).

TIMBRE DE ASISTENŢĂ SOCIALĂ v. **TIMBRE DE AJUTOR.**

TIMBRE DE BINEFACERE v. **TIMBRE DE AJUTOR.**

TIMBRE DE CALE FERATĂ. Timbre folosite în exclusivitate de căile ferate pentru taxarea trimiterilor transportate cu trenul. Ele se aplica numai pe documentele însoţitoare.

Belgia, îndeosebi, se remarcă prin numeroase emisiuni poștale de acest fel; acestea poartă indicația CHEMINS DE FER sau emblema căilor ferate.

TIMBRE DE RETUR. Timbre (propriu-zis etichete) fără valoare înscrisă, servind pentru retrimiterea la expeditor a scrisorilor nepredate destinatarului din diverse motive.

TIMBRE DE SERVICIU. Timbre speciale destinate francării corespondenței unor instituții, organizații de stat sau internaționale, avînd valori diverse, după țara în care au fost emise și după convențiile cu autoritățile poștale respective.

TIMBRE CU SUPRATAXĂ. Timbre cu un supliment de preț peste valoarea de bază, destinat colectării de fonduri. v. **MĂRCI POȘTALE CU SUPRATAXĂ; TIMBRE DE AJUTOR.**

TIMBRE FISCALE. Timbre folosite numai pentru încasarea unei taxe fiscale, grevînd diferite operațiuni administrativ-financiare (înregistrare, contribuții directe și indirecte etc.). Au valoare fiduciară și nu poștală.

TIMBRE FISCAL-POȘTALE. Timbre emise inițial pentru operațiuni fiscale dar care, în urma unor dispoziții administrative, au fost utilizate și la francarea trimiterilor poștale. În unele țări timbrele fiscale pot fi folosite în mod curent și ca timbre poștale; alte state (ca, de pildă, Marea Britanie) au realizat emisiuni de mărci servind și în scopuri poștale și ca timbre fiscale (acestea poartă inscripția „Postage and Revenue").

TIMBRE LOCALE v. **MĂRCI POȘTALE LOCALE.**

TIMBRE PENTRU AVIAȚIE v. **TIMBRE PENTRU FONDUL AVIAȚIEI; TIMBRUL AVIAȚIEI.**

TIMBRE PENTRU CULTURĂ. Timbre adiționale obligatorii, introduse în anul 1931, în scopul realizării unor fonduri destinate activităților culturale; ele se aplicau pe corespondența particulară internă considerată de lux, respectiv pe cărțile poștale ilustrate. În acest scop au fost emise două timbre. În perioada anilor 1932–1934 a intrat în circulație un timbru cu o valoare de 2 lei, tipărit în două culori (albastru-verde și brun) pe hîrtie albă cu și fără filigran, care se aplica – în afara francaturii poștale tarifare – pe corespondența (ilustrate) la expediere. Tot în anul 1932 s-a emis și timbrul cu inscripția „Taxa porto – pentru cultură" în valoare de 3 lei, tipar negru pe hîrtie albă fără filigran, cu care oficiile poștale de destinație taxau corespondența găsită fără timbrul de 2 lei amintit mai sus.

TIMBRE PENTRU FONDUL AVIAȚIEI. Timbre emise în scopul strîngerii de fonduri pentru dezvoltarea aviației militare române. Încasările se făceau, pe de o parte, prin francarea suplimentară și obligatorie a corespondenței și, pe de altă parte, ca un impozit indirect, prin aplicarea obligatorie pe facturi sau alte documente comerciale, pe unele produse industriale preambalate, pe biletele de spectacole ș.a. La început, în anul 1931, Societatea particulară A.R.P.A. a obținut aprobarea emiterii unui fel de viniete (precursori) cu valoarea de 1 leu (albastru) și 1 leu (carmin) pe hîrtie fără filigran, obligatorii pentru anumite operațiuni fiscale. La 15 mai 1931 s-a introdus oficial obligativitatea taxelor suplimentare, prin aplicarea de timbre ale aviației pe toate trimiterile poștale, precum și la operațiunile comportînd aplicarea de timbre fiscale. În acest scop a fost pusă în circulație o emisiune din 3 valori (50 bani, 1 și 2 lei), tipărite fără filigran cu desen-planor (tip II). În aprilie 1932 s-a emis o altă serie de 3 valori (10 bani, 1 și 2 lei) cu desen-Pilot (tip III), tipărit pe hîrtie albă cu filigran XIII vertical. În aprilie 1936, din același tip s-au mai tipărit pentru nevoile fiscale încă 4 valori (10, 20 bani, 3 și 5 lei) pe hîrtie albă cu filigran XIII-vertical, la care inscripția „Timbrul aviației" a fost înlocuită cu „Fondul aviației". În anul 1936 sînt puse în circulație încă două emisiuni. Emisiunea cu desenul tip IV, 3 valori (10, 20 și 50 bani), tipărită pe hîrtie albă cu filigran XIII, a fost destinată numai timbrărilor pe acte fiscale, iar emisiunea cu desen tip V, 3 valori (50 bani, 1 și 2 lei), cu inscripția „Trimiteri poștale", tipărită pe hîrtie albă cu filigran XIII, a fost destinată atît timbrărilor fiscale, cît și poștale. v. **TIMBRUL AVIAȚIEI.**

TIMBRE PENTRU SERVICIUL TELEGRAFIC. Timbre destinate plății taxelor telegrafice, îndeosebi în localitățile fără telegraf, acolo unde trimiterea se făcea cu poșta sau cu un curier special. Le-

gea poştală din 11 iunie 1871 prevedea francarea telegramelor în ţara noastră cu aşa-numitele timbre telegrafice. Ca urmare, a fost pusă în circulaţie la 1/13 iulie 1871 unica serie de timbre de acest fel, compusă din două desene: unul pentru valorile de 25 şi 50 bani şi un altul pentru valorile de 1, 2 şi 5 lei (tipărite, se presupune, la Viena) în relief pe hîrtie albă, cretată, fără filigran. Aceste timbre, vîndute particularilor numai de către birourile telegrafo-poştale, erau lipite de expeditor pe blancheta originară a telegramei. Prin aceste timbre se achitau toate cheltuielile legate de expedierea telegramelor. Erau anulate cu o ştampilă rotundă şi una dreptunghiulară, unele şi cu o cifră sau o cruce trasată cu cerneală la contabilizarea telegramelor expediate. Aceste timbre au fost retrase din circulaţie la 19/31 decembrie 1873, cînd s-a decretat că toate taxele telegrafice de la 1 ianuarie 1874 (stil vechi) vor fi plătite în numerar. v. **Stampile telegrafice**

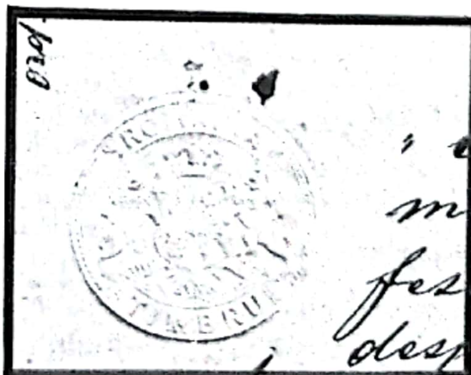
Timbru. Imprimat de valoare, de dimensiuni mici, emis de stat sau de o instituţie specializată, servind ca atestare pentru plata unui impozit sau a unei taxe. Timbrele se folosesc în cele mai diverse scopuri: pentru plata unor impozite către fisc (timbre fiscale), pentru plata unor impozite indirecte, destinate strîngerii de fonduri în diverse scopuri — pentru cultură, pentru aviaţie, pentru binefaceri diverse etc. Deşi prin anumite reglementări timbrele se folosesc uneori şi pe trimiteri poştale, ele se deosebesc de mărcile poştale (v.) prin aceea că acestea din urmă au unicul scop de a reprezenta contravaloarea unor prestaţiuni poştale propriu-zise.

Timbru domnesc. Denumire sub care erau cunoscute în Moldova colile de hîrtie destinate redactării contractelor, petiţiilor etc., care aveau în stînga, sus, un „timbru umed" rotund, iar mai jos, ştanţat în relief, un „timbru sec". Timbrul umed cuprindea reprezentarea simbolului justiţiei, stema Moldovei (capul de bour) şi valoarea taxei în parale. Se presupune că desenul a fost realizat de Iancu Pecetarul din Iaşi. Imprimarea s-a făcut la Atelia timbrului (v.) din Iaşi.

Timbru poştal oficial. Timbru poştal destinat francării corespondenţei oficiale. Odată cu autonomia Poştelor, în anul 1929, toate autorităţile şi instituţiile de stat, care pînă atunci beneficiaseră de gratuitatea expedierii corespondenţei prin intermediul poştei, au fost obligate să francheze corespondenţa la fel ca şi publicul. În acest scop Administraţia poştală a emis şi pus în circulaţie mărci poştale speciale (în două desene), numite „Timbre poştale oficiale" sau „Timbre de serviciu", care după ce erau cumpărate de la poştă puteau fi întrebuinţate numai de către autorităţi şi numai la francarea corespondenţei oficiale. Aceste timbre au circulat din 1929 pînă la 15 martie 1932.

Timbru sec. Desen în formă de timbru sau ştampilă ştanţată în relief, fără cerneală, pe un document, cu ajutorul unor maşini speciale. v. **Timbru domnesc.**

Timbru umed. Denumire sub care este cunoscută ştampila rotundă din

partea stîngă, sus, a colilor de hîrtie destinate redactării actelor judecătorești, contractelor, petițiilor, actelor de valoare etc. Sub acest timbru umed, la o distanță de 1—2 cm se găsea ștanțată (imprimată în relief) o ștampilă rotundă, „timbru sec" (v.). Timbrul umed a fost înființat pentru prima dată în Moldova de către Grigore Alexandru Ghica Vodă (1849 — 1853; 1854 — 1856). Unii glumeți ai vremii l-au poreclit pe Ghica — „Timbru Vodă"

TIMBRUL AVIAȚIEI. Supratipar aplicat în anul 1931 cu tuș roșu pe valorile de 1 și 2 lei ale timbrelor „Taxa

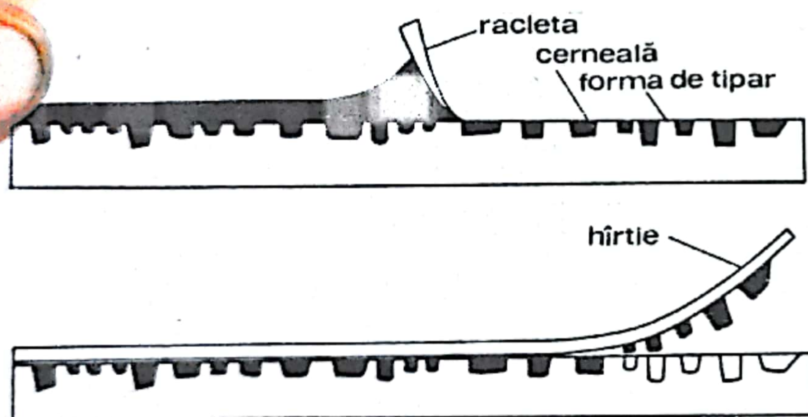
de plată" din emisiunea 1926. Acestea se aplicau și se încasau de la destinatarii trimiterilor poștale sosite la destinație fără să aibă timbrul aviației și reprezentau dublul timbrului de aviație ce ar fi trebuit să fie aplicat. v. **TIMBRE PENTRU FONDUL AVIAȚIEI.**

TIP. Model care stă la baza realizării unei suite de mărci poștale; prototip.

TIPAR. 1. Totalitatea procedeelor de executare a formelor de tipar după texte, ilustrații sau texte combinate cu ilustrații, și de obținere a unor copii identice prin presare pe hîrtie sau pe alt material potrivit formelor de tipar, de obicei acoperite cu cerneală. După modul de interacțiune dintre forma de tipar și materialul pe care se tipărește, se deosebesc trei procedee de tipar obișnuite, fundamental diferite unul de altul — *tiparul adînc* sau calcografic (v.), *tiparul înalt* sau pantografic și *tiparul plan* sau planografic. Afară de procedeele de tipar obișnuite există și procedee de tipar speciale, care diferă de primele atît prin confecționarea formei de tipar, cît și prin materialele întrebuințate (tipar serigrafic sau cu șabloane, tipar xerografic ș.a.). De asemenea, în funcție de caracteristicile materialelor folosite, ale originalelor ce trebuie reproduse se deosebesc: *tipar aurit*, sau *tipar bronzat* (v.); *tipar cu folii* (v.); *tipar monocrom* (într-o singură culoare); *tipar policrom*; *tipar de fonte* (v.); *tipar în două culori*; *tipar în trei culori* — *tricromie*; *tipar în patru culori* (v.); *tipar în relief* (v.). 2. Produs obținut prin tipărirea (presarea) formelor de tipar (v.). După destinația care li se dă, tiparele executate se grupează în trei categorii: *tipare auxiliare* (tipar de corectură, tipar de probă, tipar de revizie), care servesc la controlul și definitivarea formei de tipar, *tipare obișnuite* (cărți, broșuri, reviste, ziare, afișe, formulare etc.), care constituie marea majoritate a tipăriturilor, și *tipare speciale* (tipar cartografic — hărți și planuri; tipar de bilete de călătorie; tipar de calcomanii — executat, de obicei, în mai multe culori, pe hîrtie cretată sau pe hîrtie gumată, preparată astfel, încît imaginea tipărită se poate desprinde pentru a fi aplicată pe alt material — lemn, metal, sticlă etc. — pe care tipărirea nu se poate face direct; tipar de note muzicale; tipar de tapete; tipar invizibil — executat cu cerneluri incolore, care devin vizibile numai cînd sînt supuse unui tratament special « încălzire », sau acțiunii unor substanțe chimice — se folosește în special la tipărirea hîrtiilor de valoare, bancnote, mărci poștale etc.; tipar în ulei; tipar luminos — cu cerneluri speciale, fosforescente; tipar negativ — la care floarea literelor, liniile, și ilustrațiile rămîn neimprimate, păstrînd culoarea hîrtiei, iar fondul și spațiul liber din jurul literelor se imprimă; tipar pentru orbi).

TIPAR ADÎNC. Totalitatea procedeelor de tipar cu forme de tipar a căror suprafață activă e adîncită față de suprafața lor neutră. Forma de tipar adînc se unge cu cerneală fluidă, care umple părțile adîncite, apoi suprafața neutră se șterge de cerneală; tipărirea se execută presînd pe formă un material flexibil, de obicei hîrtie, astfel încît să ajungă în contact cu cerneala în părțile adîncite ale formei. Sinonim: calcografie, tipar calcografic, tiefdruck. După modul de preparare a formelor de tipar și după procedeele de tipărire se deosebesc: *tiparul heliografic*, *tiparul în fotogravură* și *tiparul rotoheliografic*. Dintre acestea cel mai răspîndit este tiparul rotoheliografic, care fo-

losește forme de tipar executate pe un cilindru masiv de cupru sau pe o placă subțire de cupru, care se înfășoară pe un cilindru, făcînd astfel posibilă tipărirea rotativă. La tipărire se întrebuințează cerneluri foarte fluide, preparate cu solvenți volatili (benzină, benzen, xilen, toluen), în ultimul timp și cu apă. Ungerea formei cu cerneală se face prin cufundarea ei parțială într-un vas cu cerneală sau prin turnarea ei continuă pe formă. Excesul de cerneală se șterge de pe formă cu ajutorul unei lame numită „racletă". Uscarea tipăriturilor se face prin încălzirea cilindrilor de transport ai fișiei de hîrtie sau prin suflarea unui curent de aer cald pe suprafața tipărită a hîrtiei. Prin acest procedeu se pot executa lucrări într-o singură culoare, în două sau trei culori, de obicei cu mașini cilindrice, sau mai mult decît trei culori, in mașini rotative. Tiparul adînc în tricromie (v.) creează posibilitatea redării tuturor nuanțelor, foarte apropiate de culorile naturale. Rotoheliografia este folosită pentru reproducerea și multiplicarea originalelor în semitonuri, în special pentru executarea revistelor, a policromiilor, a mărcilor poștale, a albumelor ilustrate.

Tipar auriu v. **Tipar bronzat**.

Tipar bronzat. Tipar la care suprafața tipărită sau anumite porțiuni ale ei sînt acoperite cu un strat de pulbere metalică, de cele mai multe ori bronz, aur sau aluminiu, pentru a-i da aspectul metalic lucios al bronzului, aurului sau argintului. Se execută de obicei o preimprimare cu o cerneală lipicioasă, peste care se presară apoi pulberea metalică cu ajutorul unor tampoane de vată sau cu ajutorul mașinilor de bronzat. Tiparul bronzat se poate executa și cu cerneluri speciale cu pulberi metalice, dar cu rezultate mai puțin bune. Sinonim: tipar aurit.

Tipar cu folii. Imprimat în folii avînd culori acoperitoare sau în aur, argint, bronz. Tipărirea se face la cald, pentru ca stratul de culoare să se desprindă de pe suportul de foliu și să adere pe materialul pe care se face tipărirea.

Tipar de fonte. Modalitate de tipărire în două culori sau în două nuanțe ale aceleiași culori. Se obține astfel: cu prima culoare se aplică un strat colorat uniform sau format din diferite ornamente, pe întreaga porțiune imprimabilă a hîrtiei, peste care se execută tipărirea unui text sau a unei ilustrații cu o culoare de contrast. Se utilizează la tipărirea hîrtiilor de valoare, a documentelor și a ilustrațiilor.

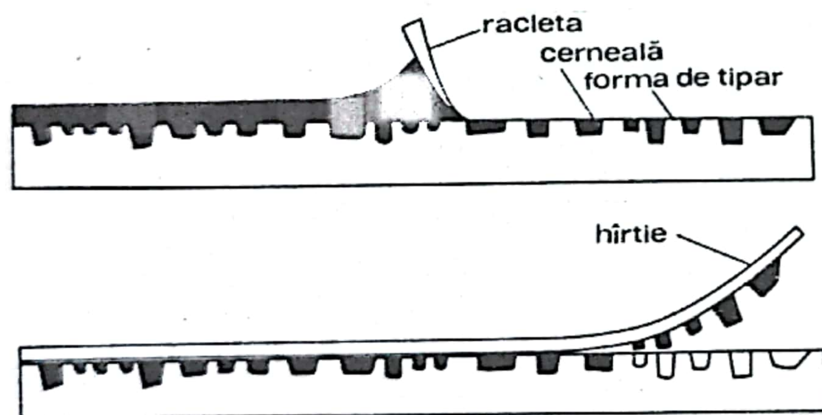
Tipar deplasat. Tipar executat pe o coală de hîrtie în altă poziție decît cea corectă, datorită deplasării colii sau a formei de tipar în momentul în care se execută tiparul

sau imediat după execuție. Cauzele care provoacă această deplasare sînt următoarele: defecte de construcție sau uzura prea mare a mașinilor de tipar; executarea neîngrijită a unora dintre fazele procesului tehnologic; formă de tipar prost fixată în mașina de tipar; coala de hîrtie nu e bine prinsă și ținută de ghearele prinzătoare; hîrtia are cute; clișee insuficient fixate, care „joacă" în formă în momentul tipăririi.

Tipar în două culori. Ansamblul procedeelor fotochimice pentru reproducerea unui original în două culori, descompus în cîte o copie pentru

losește forme de tipar executate pe un cilindru masiv de cupru sau pe o placă subțire de cupru, care se înfășoară pe un cilindru, făcînd astfel posibilă tipărirea rotativă. La tipărire se întrebuințează cerneluri foarte fluide, preparate cu solvenți volatili (benzină, benzen, xilen, toluen), în ultimul timp și cu apă. Ungerea formei cu cerneală se face prin cufundarea ei parțială într-un vas cu cerneală sau prin turnarea ei continuă pe formă. Excesul de cerneală se șterge de pe formă cu ajutorul unei lame numită „racletă". Uscarea tipăriturilor se face prin încălzirea cilindrilor de transport ai fișiei de hîrtie sau prin suflarea unui curent de aer cald pe suprafața tipărită a hîrtiei. Prin acest procedeu se pot executa lucrări într-o singură culoare, în două sau trei culori, de obicei cu mașini cilindrice, sau mai mult decît trei culori, în mașini rotative. Tiparul adînc în tricromie (v.) creează posibilitatea redării tuturor nuanțelor, foarte apropiate de culorile naturale. Rotoheliografia este folosită pentru reproducerea și multiplicarea originalelor în semitonuri, în special pentru executarea revistelor, a policromiilor, a mărcilor poștale, a albumelor ilustrate.

Tipar auriu v. **Tipar bronzat**.

Tipar bronzat. Tipar la care suprafața tipărită sau anumite porțiuni ale ei sînt acoperite cu un strat de pulbere metalica, de cele mai multe ori bronz, aur sau aluminiu, pentru a-i da aspectul metalic lucios al bronzului, aurului sau argintului. Se execută de obicei o preimprimare cu o cerneală lipicioasă, peste care se presară apoi pulberea metalică cu ajutorul unor tampoane de vată sau cu ajutorul mașinilor de bronzat. Tiparul bronzat se poate executa și cu cerneluri speciale cu pulberi metalice, dar cu rezultate mai puțin bune. Sinonim: tipar aurit.

Tipar cu folii. Imprimat în folii avînd culori acoperitoare sau în aur, argint, bronz. Tipărirea se face la cald, pentru ca stratul de culoare să se desprindă de pe suportul de foliu și să adere pe materialul pe care se face tipărirea.

Tipar de fonte. Modalitate de tipărire în două culori sau în două nuanțe ale aceleiași culori. Se obține astfel: cu prima culoare se aplică un strat colorat uniform sau format din diferite ornamente, pe întreaga porțiune imprimabilă a hîrtiei, peste care se execută tipărirea unui text sau a unei ilustrații cu o culoare de contrast. Se utilizează la tipărirea hîrtiilor de valoare, a documentelor și a ilustrațiilor.

Tipar deplasat. Tipar executat pe o coală de hîrtie în altă poziție decît cea corectă, datorită deplasării colii sau a formei de tipar în momentul în care se execută tiparul sau imediat după execuție. Cauzele care provoacă această deplasare sînt următoarele: defecte de construcție sau uzura prea mare a mașinilor de tipar; executarea neîngrijită a unora dintre fazele procesului tehnologic; formă de tipar prost fixată în mașina de tipar; coala de hîrtie nu e bine prinsă și ținută de ghearele prinzătoare; hîrtia are cute; clișee insuficient fixate, care „joacă" în formă în momentul tipăririi.

Tipar în două culori. Ansamblul procedeelor fotochimice pentru reproducerea unui original în două culori, descompus în cîte o copie pentru

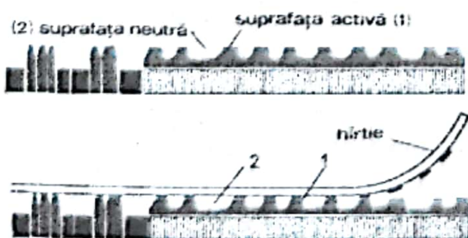
fiecare culoare, care tipărite ulterior ne vor da copia imaginii originale.

TIPAR ÎN PATRU CULORI. Tipar policrom în semitonuri, din patru culori, care în afară de cele trei culori de bază folosite în tiparul în trei culori (v.) utilizează o a patra culoare (negru sau cenuşiu închis) pentru conturarea mai netă a ilustraţiilor şi obţinerea de efecte mai puternice. Tiparul în patru culori dă cele mai bune rezultate la tiparul înalt. Sinonim: patrucromie, tetracromie.

TIPAR ÎN RELIEF. Tipar la care se obţin texte sau imagini în relief prin presarea materialului pe care se tipăreşte. Tiparul în relief se realizează cu sau fără cerneluri (timbru sec, efecte deosebite pe anumite tipărituri, tipar pentru orbi), sau se foloseşte la reliefarea unor imagini tipărite cu cerneluri, în unul din procedeele obişnuite. Este folosit pentru mărci sau întreguri poştale (plicuri) fie fără culoare, fie îmbinînd grafic culoarea cu relieful.

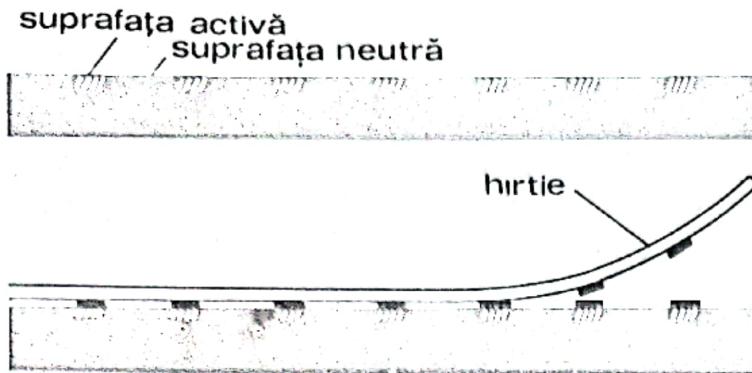
TIPAR ÎN TREI CULORI. Ansamblul procedeelor fotochimice pentru reproducerea unui original în semitonuri policrome, prin selecţie tricromă, respectiv prin descompunerea originalului în trei copii, cîte una pentru fiecare culoare fundamentală (galben, roşu şi albastru) şi realizarea unui clişeu pentru fiecare copie, care tipărite ulterior, succesiv, prin suprapunere vor da copia policromă a originalului. Dă cele mai bune rezultate în tiparul rotoheliografic. Sinonim: tricromie.

TIPAR ÎNALT. Totalitatea procedeelor de tipar cu forme de tipar a căror suprafaţă activă e în relief faţă de suprafaţa neutră. Forma de tipar se unge cu cerneală numai pe părţile ei înalte (tipăritoare); tipărirea se execută presînd în formă un material flexibil, de obicei hîrtie, astfel încît să ajungă în contact cu cerneala care acoperă părţile înălţate ale formei. La tipăriturile astfel obţinute, părţile tipărite sînt adîncite în hîrtie, datorită presiunii exercitate la tipărire. Tiparul înalt poate fi executat într-o singură culoare sau în mai multe culori. Sinonim: tipar pantografic.

TIPAR PLAN. Totalitatea procedeelor de tipar cu forme de tipar la care atît suprafaţa activă, cît şi cea neutră sînt situate în acelaşi plan. Forma de tipar (v.) este preparată astfel încît numai elementele imprimabile (tipăritoare) să primească cerneala, iar cele neutre să o respingă, ceea ce se realizează, în general, folosind fenomenul de respingere dintre apă şi substanţele hidrofuge. Umezind suprafaţa formei înainte de fiecare tipărire, apa este reţinută de suprafaţa neutră şi e respinsă de suprafaţa activă. Trecînd apoi valul ungător cu cerneală grasă, aceasta este respinsă de suprafaţa neimprimabilă şi primită numai de suprafaţa imprimabilă (tipăritoare). Tipărirea se execută fie presînd direct un material flexibil, de obicei hîrtie, pe forma de tipar plan, fie indirect, intercalînd între forma de tipar şi materialul care se tipăreşte o formă intermediară de cauciuc. Produsele obţinute nu prezintă nici un relief pe spatele lor. Procedeele mai importante ale tiparului plan sînt: tiparul litografic şi tiparul offset. *Tiparul litografic* foloseşte o formă de tipar (un clişeu) executată pe o piatră specială de calcar (piatră litografică), prin unul din procedeele: litografic sau fotolitografic. Forma poate fi preparată prin desenare cu tuş sau cu ajutorul creionului litografic, prin gravare (v.), prin transport (v.), sau prin metoda fotografică, imaginile reproducîndu-se fotografic pe suprafaţa pietrei, acoperită în prealabil cu un strat fotosensibil. Tipărirea se face cu presa de mînă sau cu presa litografică cilindrică; producţia orară este mică din cauza modului de imprimare, cît şi a greutăţii formei de tipar. Sinonim: litografie. *Tiparul offset* este caracterizat prin faptul că tipărirea se execută de pe forme de tipar pe o formă intermediară de cauciuc, care ia cerneala de pe formă şi o aplică pe materialul pe care se face imprimarea (hîrtie, pînză etc.). Tipărirea se execută pe prese offset rotative, forma de metal şi cea de cauciuc fiind înfăşurate pe cilindri. Prin tiparul offset se obţine o producţie orară mai mare decît în orice alt procedeu de tipar

plan. In acest sistem se tipăresc mărcile poştale policrome.

Tipar tiefdruck v. **Tipar adînc.**

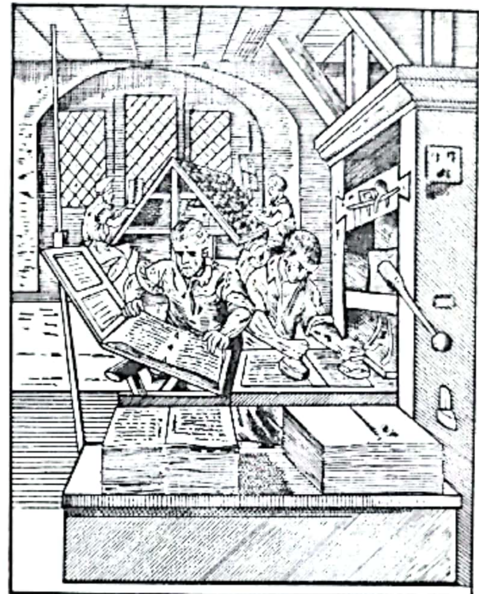
Tiparniţă (Învechit). Tipografie.

Tipărire. Reproducerea pe un material -- hîrtie, pînză, piele, folie metalică, material plastic, sticlă etc. -- a unui text, a unei imagini gravate într-un material dur, sau a unui text completat cu una sau mai multe imagini, existente pe o formă de tipar (v.) cu ajutorul unei maşini (prese) de tipar care pune în contact forma de tipar cu suprafaţa pe care se imprimă. Tipărirea se face cu o pastă colorată (cerneală tipografică v.) care, fiind aplicată pe floarea literei, pe clişeu sau pe gravură, se transpune prin presiune, pe materialul care trebuie tipărit. Sinonim: imprimare.

Tipo. Prescurtare uzitată pentru termenul tipografie (v.)

Tipografiate. Se spune despre mărcile poştale imprimate la tipar înalt, adică de pe litere, cifre, clişee în relief. Acestea se disting de cele realizate la tipar plan sau tipar adînc prin relieful uşor (presiunea imprimării) ce se simte pe spatele mărcilor poştale. De exemplu: emisiunea uzuală românească „Tipografiate“, 1909--1914, valorile de 1, 3, 5, 10, 15 bani violet şi cele de 15 bani oliv; emisiunea uzuală 1920--1925 etc.

Tipografie. Ateliérul sau unitatea unde se execută lucrări tipografice (poligrafice). După destinaţie se deosebesc: *ateliere tipografice de interes general*, care execută lucrări pentru populaţie, şi *ateliere tipografice cu caracter special*, unde se efectuează numai lucrări pentru anumite instituţii, cum sînt tipografiile căilor ferate, tipografiile cu caracter militar sau tipografiile de uz intern ale unor întreprinderi sau instituţii. După felul lucrărilor pe care le execută, se deosebesc tipografii de cărţi şi broşuri, tipografii de ziare şi reviste, tipografii pentru tipărirea banilor, a timbrelor poştale, tipografii pentru lucrări muzicale, tipografii cartografice (pentru hărţi) ş.a. Tipărirea emisiunilor româneşti de mărci poştale şi de timbre se face la Fabrica de timbre din Bucureşti (respectiv Întreprinderea poligrafică Filaret).

Tiraj. 1. Numărul de exemplare în care se tipăresc o carte, o revistă, o marcă, o serie de mărci sau efecte poştale sau oricare altă publicaţie. Tirajul emisiunilor poştale este determinat, de regulă, de nevoile de francare a corespondenţei, precum şi de nevoile filateliştilor. 2. Producţia orară normală a unei maşini de tipar, exprimată în coli tipărite pe o faţă

Tiraj de probă. Ultima probă de imprimare făcută înainte de începerea tirajului de serie. Mărcile din tirajele de probă care ajung în afara tipografiei sînt colecţionate în colecţii specializate.

Ton. Fiecare dintre nuanţele unei culori spre deschis sau închis.

Tonare. Acoperirea părţilor albe ale unei tipărituri executată în tipar plan (litografic sau offset), cu un strat subţire de cerneală, datorită faptului că suprafaţa neutră a formei nu mai reţine umezeală suficientă şi, din cauza aceasta, nu mai respinge toată cerneala.

Transfer v. **Transport.**

TRANSPORT. 1. Operațiune constînd în transportarea copiei unui original de pe clișeul sau forma originală pe piatra litografică, placa de zinc sau de aluminiu destinate a deveni forme de tipar. În acest scop se folosesc hîrtie și cerneală speciale (de transport). După ce copia originalului a trecut de pe hîrtia de transport pe materialul care va constitui forma de tipar, pe aceasta din urmă se fac eventualele retușuri cu ajutorul acelor de gravat (v.) sau a creioanelor litografice (v.). Materialul este supus apoi unui tratament special de corodare (v.), obținîndu-se astfel forma de tipar finală care se poate introduce în mașina pentru tipar. 2. Orice procedeu de transfer al imaginii de pe o formă pe alta care folosește hîrtia de transport (v.).

TRICROMIE v. **TIPAR ÎN TREI CULORI.**

TRIERE. Alegerea și împărțirea cu mijloace manuale și mecanice a corespondenței pe locuri de destinație. v. **CARTARE.**

TRIMITERI POȘTALE. Totalitatea comunicărilor scrise, a documentelor, mandatelor și mesageriilor încredințate unităților P.T.T.R. pentru a fi expediate, transportate și predate la o destinație dată; ele se împart în două mari categorii: trimiteri poștale interne (v.) și trimiteri poștale externe (v.).

TRIMITERI POȘTALE EXTERNE. Toate trimiterile poștale expediate dincolo de frontierele de stat ale R.S.R.

TRIMITERI POȘTALE INTERNE. Trimiteri poștale care se expediază și circulă în cadrul frontierelor de stat ale R.S.R.; acestea se împart în două categorii: trimiteri poștale loco (v.) și trimiteri poștale pentru alte localități (v.).

TRIMITERI POȘTALE LOCO. Trimiteri poștale care circulă în cadrul aceleiași localități, în care, atît expeditorul, cît și destinatarul își au reședința (domiciliul, sediul permanent sau temporar).

TRIMITERI POȘTALE PENTRU ALTE LOCALITĂȚI. Trimiteri poștale care circulă între localitatea de reședință (sediu) a expeditorului și cea a destinatarului.

TRIPTIC. Ansamblu filatelic compus din trei piese distincte, cuplate: o marcă și două viniete, două mărci și o vinietă sau chiar trei mărci poștale diferite. Tripticul divizat își pierde din valoarea filatelică.

TUȘ. Cerneală rezistentă la apă, cu mare putere de acoperire, formînd o clasă intermediară între cernelurile de scris și cernelurile de tipar. Tușul are de obicei culoarea neagră; se prepară însă și în alte culori. După scopul în care se întrebuințează se deosebesc: *~ de desen*, negru sau colorat și *~ de ștampile* — cerneală de scris foarte concentrată, preparată din culori de anilină și adaosuri speciale, întrebuințată la ștampilat; compoziția variază după felul ștampilelor: pentru ștampile de cauciuc, tușul se prepară dintr-o soluție concentrată a unei culori de anilină diluată în glicerină sau tilenglicol; pentru ștampile de metal, în locul glicerinei se folosesc uleiuri, de preferință sicative, care se usucă repede și nu difuzează lateral în suprafața hîrtiei, pentru a nu da ștampilei aplicate aspectul unei pete de grăsime, care se întinde.

Ţ dicţionar filatelic

Ţimiraş. (Învechit). Curier, distribuitor de scrisori, poştaş.

dictionar filatelic

U

U.E.F.A. v. **Uniunea europeană de fotbal amator.**

U.F.S.R. v. **Uniunea federațiilor sportive din România.**

U.I.C. v. **Uniunea internațională a căilor ferate.**

U.I.S. v. **Uniunea internațională a studenților.**

U.I.T. v. **Uniunea internațională a telecomunicațiilor.**

Unicat. 1. Marcă poștală colecționată într-un singur exemplar. **2.** Marcă poștală cunoscută într-un singur exemplar (de exemplu Guyana Britanică, de 1 cent, considerată drept marca cea mai rară și cea mai scumpă din lume).

Unicolor. Imprimat într-o singură culoare.

Uniunea europeană de fotbal amator (U.E.F.A.). Organism înființat în anul 1955 în scopul promovării activității fotbalistice europene; sediul la Berna; 34 de state membre. *U.E.F.A.* organizează anual patru competiții de anvergură: Cupa campionilor europeni (C.C.E.), Cupa cupelor, Cupa U.E.F.A, Turneul internațional de juniori; din doi în doi ani, sub egida *U.E.F.A.* se desfășoară competiția echipelor reprezentative de speranțe. În anul 1962, cu prilejul turneului de juniori U.E.F.A. ce a avut loc la București, Poșta română a emis, o marcă poștală cu valoarea 55 bani. Ulterior, cu ocazia cîștigării turneului de către reprezentativa României, Poșta română a aplicat pe marca poștală respectivă supratiparul „1962/ Campioană Europeană" și valoarea de 2 lei.

Uniunea federațiilor sportive din România (U.F.S.R.). Organ înființat în anul 1929 (ca urmare a legii învățămîntului secundar din anul 1928) sub îndrumarea și controlul statului, care avea ca scop organizarea, coordonarea și încurajarea activității sportive; în anul 1937, cu ocazia aniversării a 25 de ani de la înființarea F.S.S.R. (v.), Poșta română pune în circulație prima emisiune filatelică cu subiect sportiv, a cărei ultimă valoare înfățișează un aspect de la semnarea actului de constituire a organizației.

Uniunea internațională a căilor ferate (U.I.C.). Cu ocazia Conferinței economice mondiale din octombrie 1921, la propunerea delegatului român, ing. Al. Periețeanu, a fost adoptată ideea înființării unei organizații internaționale cu caracter

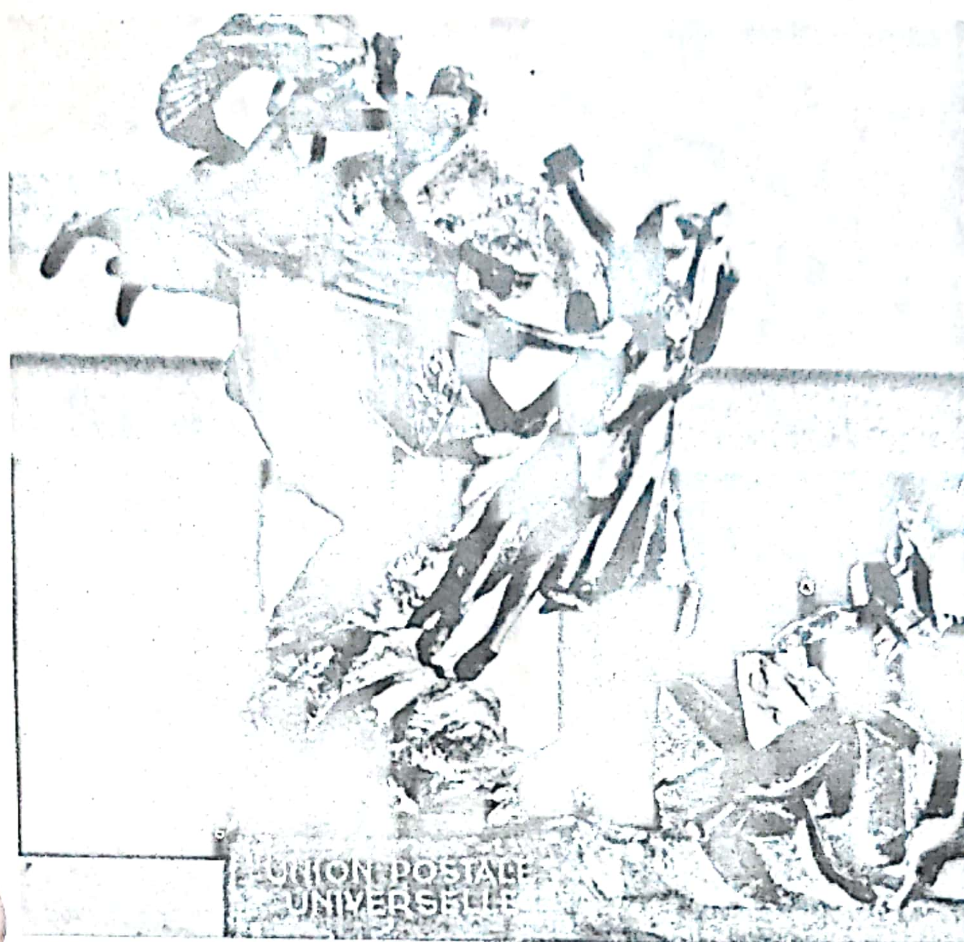
feroviar în scopul unei colaborări multilaterale între statele europene în domeniul traficului feroviar internațional. În urma unei noi conferințe, cu participarea reprezentanților a 46 administrații feroviare europene și asiatice, în octombrie 1922, s-a decis constituirea *U.I.C.*, care a luat ființă, oficial, la 1 decembrie 1922, sub egida Ligii Națiunilor, România numărîndu-se printre membrii fondatori. Sediul la Paris. *U.I.C.* are în prezent un rol coordonator și stimulator al activității feroviare internaționale, dirijînd activitatea unor centre de cercetări, oficii de informare și documentare etc.; de asemenea, editează o serie de periodice în care sînt dezbătute complexele probleme ale circulației feroviare. Printre administrațiile poștale care au pus în circulație emisiuni dedicate *U.I.C.* a fost și cea din țara noastră.

Uniunea internațională a studenților (U.I.S.). Organizație democratică, internațională, constituită în august 1946; sediul la Praga. *U.I.S.* militează în țările capitaliste pentru îmbunătățirea condițiilor de viață și studiu ale studenților, pentru reforme vizînd democratizarea învățămîntului universitar, apărarea drepturilor și libertăților democratice studențești, promovarea păcii și progresului social. *U.I.S.* grupează organizații studențești din aproape 100 de țări și este afiliată la F.M.T.D. (v.). Studențimea din România este reprezentată în *U.I.S.* de către Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din România. La 5 septembrie 1952, Poșta română a pus în circulație o emisiune compusă din 4 mărci poștale.

Uniunea internațională a telecomunicațiilor (U.I.T.). Organizație internațională guvernamentală, înființată la 17 mai 1865 sub denumirea de Uniunea Telegrafică Internațională; în 1932, în urma fuzionării cu Comisia Telegrafică Internațională ia actuala denumire; instituție specializată a O.N.U. de la 15 noiembrie 1947; sediul la Geneva. Rolul *U.I.T.* constă în organizarea colaborării între state în vederea îmbunătățirii și dezvoltării telecomunicațiilor, promovării progresului tehnic în acest domeniu. *U.I.T.* cuprinde 147 state membre. R.S. România este membră a *U.I.T.* de la înființarea acesteia. La 15 mai 1965, Poșta română a pus în circulație emisiunea poștală „Centenarul Telecomunicațiilor"

Uniunea poștală universală (U.P.U.). Organizație internațională la nivel guvernamental, înființată la 9 octombrie 1874 (cu denumirea, pînă în 1878, de Uniunea Poștală Generală), printre statele fondatoare figurînd și România. Își începe activitatea la 1 iulie 1875; instituție specializată a O.N.U. de la 1 iulie 1948; sediul la Berna. Scopul *U.P.U.* constă în promovarea colaborării între statele membre în domeniul serviciilor poștale. *U.P.U.* a apărut ca o necesitate a organizării cît mai optime a traficului poștal, într-un moment cînd vechiul sistem îngreuia circulația trimiterilor poștale și acordurile bilaterale între state nu mai corespundeau stadiului de dezvoltare a societății din a doua jumătate a secolului trecut. Inițiativa organizării traficului poștal internațional aparține S.U.A., care, în anul 1862, a lansat ideea convocării unei conferințe internaționale pentru rezolvarea acestei probleme. Reuniunea s-a desfășurat, în anul 1863, la Paris, cu participarea reprezentanților administrațiilor poștale din: Anglia, Austria, Belgia, Costa Rica, Danemarca, Elveția, Franța, Italia, Olanda, Portugalia, Prusia, Spania, S.U.A., Insula Sandwich; măsurile luate cu ocazia întîlnirii s-au dovedit extrem de repede depășite de evoluția relațiilor internaționale, ceea ce a dus la Congresul de la Berna, din 1874, și implicit la apariția *U.P.U.*, constituită din reprezentanții următoarelor state: Anglia, Austria, Belgia, Danemarca, Egipt, Elveția, Franța, Germania, Grecia, Italia, Luxemburg, Norvegia, Olanda, Portugalia, România, Rusia, Serbia, Spania, Suedia, Turcia și Ungaria (cu trecerea timpului numărul țărilor membre ale *U.P.U.* a crescut, ajungînd în prezent la peste 150). Principiile de bază stabilite la înființarea *U.P.U.*, valabile și astăzi, constau în următoarele: formarea între toate țările membre a unui singur

teritoriu poştal pentru schimbul reciproc de piese de corespondenţă (plicuri, cărţi poştale etc.); uniformizarea taxelor poştale pentru corespondenţa destinată ţărilor membre ale uniunii; încasarea taxelor de către administraţia poştală expeditoare; apelarea la arbitraj în cazul unor conflicte între administraţiile poştale; crearea unui organism central — Biroul Internaţional Central — ale cărui cheltuieli de întreţinere sînt acoperite de toate statele membre; reuniunea periodică, în cadrul Congresului *U.P.U.*, a reprezentanţilor ţărilor membre, pentru revizuirea actelor de bază elaborate, inclusiv a statutului *U.P.U.* şi pentru dezbaterea unor probleme de interes comun. Astfel, *U.P.U.*, prin rolul său, contribuie la apropierea între oameni, la accelerarea şi democratizarea traficului poştal, ieftinirea taxelor poştale şi pune un accent deosebit pe deplina egalitate în drepturi a membrilor săi; de asemenea, trebuie menţionat faptul că *U.P.U.* a prefigurat crearea altor organisme internaţionale atotcuprinzătoare, care aveau să apară peste cîteva decenii şi să joace un rol deosebit de important în viaţa economică, social-politică şi culturală a veacului nostru. Precizăm totodată că România, membră fondatoare a *U.P.U.*, şi-a adus chiar de la congresul de constituire o contribuţie permanentă şi activă la bunul mers al activităţii uniunii, susţinînd şi militînd cu consecvenţă pentru întronarea unui spirit de deplină egalitate şi echitate între statele membre. De la înfiinţarea sa *U.P.U.* a ţinut următoarele congrese: Berna (1874), Paris (1878), Lisabona (1885), Viena (1891), Washington (1897), Roma (1906), Madrid (1920), Stockholm (1924), Londra (1929), Cairo (1934), Buenos Aires (1939), Paris (1942), Bruxelles (1952), Ottawa (1957), Viena (1964), Tokio (1969) ş. a. Administraţiile poştale din întreaga lume au pus în circulaţie emisiuni dedicate *U.P.U.*

UNIUNEA TINERETULUI COMUNIST DIN R.S. ROMÂNIA (U.T.C.). Organizaţie revoluţionară a tineretului care reuneşte în rîndurile sale masele largi de tineri muncitori, ţărani, elevi, studenţi, intelectuali, funcţionari, animaţi de idealurile nobile ale socialismului şi comunismului. *U.T.C.* a fost creată în urma Conferinţei

generale a tineretului din România de la 19—20 martie 1922 cu sprijinul și sub conducerea Partidului Comunist Român, sub denumirea de Mișcarea Tineretului Socialist, schimbată în 1923 în Uniunea Tineretului Socialist și în 1924 în Uniunea Tineretului Comunist; în perioada ilegalității, călăuzindu-se după principiile marxist-leniniste, *U.T.C.* a dus o intensă activitate de organizare a tineretului, a luptei sale alături de masele largi populare, de forțele progresiste. După 23 August 1944, *U.T.C.* a format, la 5 septembrie 1944, împreună cu Uniunea Tineretului Socialist, Frontul Unic Muncitoresc al Tineretului; la 19—21 martie 1948 are loc Congresul de constituire a Uniunii Tineretului Muncitor (U.T.M.), detașament unic revoluționar al tineretului din România, care din anul 1965 avea să-și reia denumirea de Uniunea Tineretului Comunist. Desfășurîndu-și activitatea sub directa conducere a Partidului Comunist și fiind principala rezervă de cadre a partidului, *U.T.C.* contribuie permanent și susținut la formarea conștiinței socialiste a tineretului, la educarea tinerei generații în spiritul tradițiilor revoluționare ale clasei muncitoare, ale comuniștilor, al patriotismului și internaționalismului comunist; acționează pentru participarea activă și responsabilă a tineretului în toate domeniile creației materiale și spirituale, la înfăptuirea politicii partidului; totodată *U.T.C.* dezvoltă relații de prietenie și solidaritate cu tineretul din toate țările socialiste, cu organizațiile revoluționare și democratice ale tineretului din lumea întreagă. Poșta română a pus în circulație o serie de emisiuni ilustrînd fapte de seamă din viața tineretului nostru. Astfel prima emisiune dedicată *U.T.C.* a apărut în anul 1948, sub denumirea „U.T.M.", compusă din 4 mărci poștale obișnuite și o marcă pentru Poșta aeriană. În continuare au mai fost puse în circulație în anul 1966 (21 martie) emisiunea „Congresul Uniunii Tineretului Comunist" și în anul 1972 (10 martie) emisiunea „Semicentenarul Uniunii Tineretului Comunist".

U.P.U. v. **Uniunea poștală universală.**

U.T.C. v. **Uniunea tineretului comunist din R.S.România.**

U.T.M. v. **Uniunea tineretului comunist din R.S.România.**

Uzat. Timbru sau marcă poștală care — prin utilizarea la francare — și-a îndeplinit misiunea și care poartă semnul anulării (ștampilă manuală, mecanică, linii trase cu cerneală sau cu creion chimic etc.).

Uzuale v. **Mărci poștale uzuale.**

dicționar filatelic

Vagon poștal. Mijloc de transport al corespondenței poștale (v.), al mandatelor (v.), mesageriilor (v.), grupurilor (v.) etc. cu circulație pe calea ferată, atașat la toate tipurile și rangurile trenurilor de călători aflate în exploatarea C.F.R. (v.) și anume: trenuri personale, accelerate, rapide și autopersonale. În fapt, vagonul poștal reprezintă o unitate poștală de tranzit mobilă, dispunînd și de condițiile necesare ca trimiterile poștale să fie preluate chiar pe parcurs, eliminîndu-se astfel staționarea lor la oficiile P.T.T.R. de tranzit (v.). Vagoanele poștale sînt de două feluri: vagoane poștale principale (v.) și vagoane poștale secundare (v.). În unele cazuri, reglementate pe baza înțelegerii dintre Direcția Generală a Poștelor și Telecomunicațiilor (v.) și C.F.R., se folosesc, cu statut de vagon poștal, compartimente de clasă, repartizate de stațiile C.F.R. la garniturile de trenuri stabilite de către unitatea poștală din localitatea respectivă. v. **Ambulanță poștală.**

Vagon poștal principal. Vagon aflat în circulație pe marile magistrale feroviare ale țării, avînd ca punct de plecare centrul republican de cale ferată — municipiul București, capitala R.S. România. v. **Vagon poștal.**

Vagon poștal secundar. Vagon aflat pe liniile secundare de cale ferată, avînd ca punct de plecare diverse noduri feroviare sau stații C.F.R. care se ramifică din linia magistrală sau asigură legătura cu aceasta. v. **Vagon poștal.**

Val. Piesă cilindrică, de obicei metalică, cu suprafața liberă sau îmbrăcată, servind la transportul și la fixarea cernelii de tipar, la ungerea cu cerneală sau la umezirea cu apă a formelor de tipar, la conducerea hîrtiei prin mașinile de tipar etc. În serviciu, valurile efectuează o mișcare de rotație în jurul axei lor.

Validitate. Calitate a unui act, a unui mandat, a unui document etc. de a fi valid. Durata valabilității unei mărci poștale este timpul cît are putere de francare pentru circulația poștală și își păstrează valoarea fiduciară.

Valoare. 1. Exprimarea în bani a costului (prețului) unei mărci sau serii de mărci poștale. 2. Termen folosit pentru desemnarea unei mărci poștale în cadrul unei serii. v. **Valoare nominală.**

Valoare de schimb. Valoarea atribuită unei mărci poștale în momentul schimbării ei între filateliști. De obicei, valoarea de schimb este alta decît cea nominală, ea fiind influențată de mai mulți factori: tirajul (mic, mare sau nelimitat), fluctuația cursului de schimb monetar, stabilitatea monetară, vechimea mărcii, starea mărcii (nouă, uzată, ștampilată obișnuit sau ocazional, filatelic sau neglijent), valoarea nominală, condițiile de calitate (starea de conservare) ș.a. Principalul criteriu pe baza căruia se determină valoarea unei mărci este raritatea ei, în funcție de numărul de exemplare păstrate și existente pe piața filatelică. De asemenea,

un rol important îl joacă şi preferințele filateliştilor care se pot îndrepta într-o măsură mai mare sau mai mică spre o anumită perioadă, țară, emisiune, marcă ori spre o anumită tematică, dînd naştere astfel la anumite curente similare cu moda. Aceste curente suferă însă fluctuații, determinînd ca unele sectoare sau teme mult apreciate la un moment dat să piardă teren şi invers.

VALOARE FACIALĂ v. **VALOARE NOMINALĂ.**

VALOAREA MĂRCII v. **VALOARE NOMINALĂ; VALOARE DE SCHIMB.**

VALOARE NOMINALĂ. 1. Valoare înscrisă cifric pe o marcă poştală sau pe un timbru, exprimată în moneda țării respective, reprezentînd taxa poştală pentru care este valabilă marca conform tarifului în vigoare. 2. Prețul cu care este vîndută o marcă de către Administrația poştală. v. **VALOARE SUPLIMENTARĂ; VALOARE SUPRATIPĂRITĂ.**

VALOARE SUPLIMENTARĂ. Valoare adăugată, reprezentată prin a doua cifră a valorii înscrise pe o marcă poştală, destinată altor scopuri decît cele poştale. De exemplu, emisiunea „Rădăşeni" — 1944 are valoarea suplimentară înscrisă pe marcă destinată căminelor culturale. v. **SUPRATAXĂ.**

VALOARE SUPRATIPĂRITĂ. Valoare modificată prin supratipărire, care schimbă valoarea nominală a unei mărci poştale. v. **MĂRCI POŞTALE CU SUPRATIPAR.**

VALOARE SUBSARJATĂ v. **VALOARE SUPRATIPĂRITĂ.**

VARIANTĂ. Marcă poştală care diferă prin anumite caracteristici de marca poştală tip, făcînd parte din aceeaşi emisiune şi reprezentînd o anumită parte a acestei emisiuni. v. **VARIETATE.**

VARIETATE. Marcă poştală care se evidențiază în cadrul emisiunii poştale din care face parte prin particularități de culoare, dantelură, hîrtie, filigran, deformări ale desenului sau tiparului, alte abateri ori neconcordanțe etc., care o deosebesc de marca poştală tip. Cele mai multe varietăți de acest fel pot fi întîlnite în țara noastră la emisiunea „Spic de grîu" (1893—1908). În general, varietățile sînt mai valoroase decît mărcile tip, unele constituind chiar rarități. Varietățile oferă colecționarilor specializați interesante domenii de studiu.

VARIETATE DE CULOARE. Mărci avînd acelaşi desen, dar cu culoare de nuanță diferită. Nu constituie varietate mărcile decolorate prin efectul luminii sau al altor factori chimici etc.

VARIETATE DE FILIGRAN. 1. Filigran al cărui desen prezintă diferențe față de forma normală, datorită uzurii maşinii, apariției unor defecte etc. 2. Filigran aflat în poziție diferită decît cea normală. 3. Mărci poştale cu filigran complet deosebit de cel normal, datorat imprimării, din greşeală, pe un alt sortiment de hîrtie filigranată.

VĂRGATĂ. Hîrtie care prezintă dungi paralele provenite din procesul tehnologic de fabricație a pastei de hîrtie. Vărgăturile devin vizibile fie privind marca în dreptul unei surse de lumină, fie aşezînd-o pe un fond negru, umezită cu cîteva picături de neofalină. v. **HÎRTIE.**

VELINĂ. Hîrtie de calitate foarte bună, de culoare albă, preparată dintr-o pastă fină de celuloză-sulfit înălbită, bine încleiată şi satinată.

VERITABIL. Timbru, marcă poştală, ştampilă ş.a. autentice, originale.

VERSO. Partea opusă feței (părții imprimate) unei mărci poştale, unui întreg poştal etc. Spatele mărcii

...TĂ v. VALOARE

...oştală care diferă ...teristici de marca ...parte din aceeaşi ...entînd o anumită ...isiuni. v. VARIE-

...poştală care se ...ul emisiunii poş- ...parte prin parti- ...oare, dantelură, ...i ale dese- ...abateri ...o deo- ... Cele ...t fel ...ră la ...(1893— ...ile sînt ...ile tip, ...rarităţi. ...ecţionarilor ...domenii de

...IGRAN. 1. Filigran ...prezintă diferenţe ...mală, datorită uzu- ...riţiei unor defecte ...aflat în poziţie ...normală. 3. Mărci ...an complet deosebit ...datorat imprimării, ...e un alt sortiment ...anată.

...care prezintă dungi ...te din procesul teh- ...ricaţie a pastei de ...rile devin vizibile ...rca în dreptul unei ...ă, fie aşezînd-o pe ...umezită cu cîteva ...falină. v. HÎRTIE.

...de calitate foarte ...are albă, preparată ...ină de celuloză-sulfit ...încleiată şi satinată.

...nbru, marcă poştală, ...autentice, originale.

...opusă feţei (părţii ...ei mărci poştale, unui ...etc. Spatele mărcii

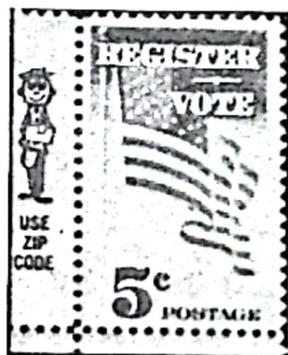

OCROTIȚI
FLORA
CARPATINĂ
R.P. ROMINA
5
BANI
POSTA
OCROTIȚI
FLORA
CARPATINĂ
R.P. ROMINA
10
BANI
POSTA
OCROTIȚI
FLORA
CARPATINĂ
R.P. ROMINA
20
BANI
POSTA
OCROTIȚI
FLORA
CARPATINĂ
R.P. ROMINA
35
BANI
POSTA
OCROTIȚI
FLORA
CARPATINĂ
R.P. ROMINA
55
BANI
POSTA
OCROTIȚI
FLORA
CARPATINĂ
R.P. ROMINA
1
LEU
POSTA
OCROTIȚI
FLORA
CARPATINĂ
R.P. ROMINA
1.55
LEI
POSTA
OCROTIȚI
FLORA
CARPATINĂ
R.P. ROMINA
1.75
LEI
POSTA

poştale, ilustraţiei etc. v. **Inscripţie pe verso**.

Vignetă v. **Vinietă**.

Vinietă. 1. Figurină de mici dimensiuni, cu sau fără valoare nominală, alăturată unei mărci poştale, avînd, de cele mai multe ori, aceleaşi dimensiuni cu marca poştală respectivă; este emisă cu ocazia unui eveniment deosebit, conţinînd desene şi inscripţii, de regulă în legătură directă cu desenul mărcii, pentru întregirea mesajului tematic.

2. Etichete adezive emise de Administraţia poştală în scopul aniversării sau comemorării unor evenimente deosebite. Colecţionarea vinietelor este recomandabil să se facă împreună cu mărcile poştale la care sînt ataşate, sau cu un grup de mărci, formînd un bloc, evitîndu-se dezmembrarea lor, deoarece vinietele izolate (desprinse de mărcile la care trebuie să fie amplasate) îşi pierd valoarea filatelică.

Virgulă. Semn de punctuaţie în alfabetul latin, cu care se notează pauzele dintre cuvinte, care se pune după enumerări, după propoziţii intercalate, înainte şi după propoziţiile explicative, sau desparte părţile de acelaşi fel din propoziţie. Serveşte şi la despărţirea părţii întregi de partea fracţionară a unui număr scris în sistemul zecimal (1,55). Lipsa virgulei din indicaţia valorii unei mărci poate da naştere unei erori sau varietăţi filatelice.

X

dicționar filatelic

Xilografie. 1. Procedeu de tipar înalt (pantografic), folosind forme de tipar (clișee) gravate în lemn. 2. Arta de a grava în lemn. v. **Xilogravură.**

Xilogravură. Totalitatea procedeelor folosite pentru obținerea unui clișeu (formă de tipar) în lemn, prin gravare manuală, mecanică sau combinată a elementelor suprafeței neutre (netipăritoare). Pînă la descoperirea fotografiei și a procedeelor fotomecanice, xilogravura era singurul sistem utilizat pentru obținerea clișeelor de tipar. În prezent se mai folosește numai la lucrări de tipar speciale (reproduceri de imagini artistice), reproducerea figurilor pantografice realizîndu-se cu ajutorul zincogravurii și al metalogravurii. Un clișeu de lemn rezistă

la 25–30 000 impresiuni. Gravura în lemn a fost foarte puțin folosită pentru tipărirea mărcilor poștale în sec. XIX. v. **Xilografie.**

dictionar filatelic

Yvert & Tellier. 1. Catalog filatelic mondial, editat anual în Franța, în 4 volume: vol. I cuprinde Franța, coloniile franceze, precum și fostele colonii franceze, azi țări independente; vol. II cuprinde Europa; vol. III și IV cuprind țările din celelalte continente. Cotele mărcilor poștale sînt indicate în franci francezi. 2. Albume filatelice de diferite tipuri, cu căsuțe și ilustrații de mărci.

Z dicționar filatelic

Zi de emisiune. Data calendaristică de punere în circulație a unei mărci poștale, respectiv ziua cînd aceasta poate fi achiziționată de la poștă. Punerea în vînzare se face fie concomitent (odată în întreaga rețea a oficiilor poștale), fie numai la unul sau la mai multe oficii, în scopul marcării unui eveniment ori din diferite considerente legate de activitatea Administrației poștale.

Ziar. Publicație cotidiană în care se tipăresc știri, informații politice, sociale, culturale, sportive etc. de actualitate.

Zimțat v. **Dantelură**.

Zincografie v. **Zincogravură**.

Zincogravură. Ansamblul procedeelor fotochimice, fotofizice, inclusiv mecanice, necesare executării clișeului liniar din metal; de cele mai multe ori, pentru realizarea acestei operațiuni este folosit zincul (se întrebuințează cîteodată și cuprul, alama, oțelul, electronul etc.). Operațiile care duc la realizarea unui clișeu liniar sînt: prepararea originalului, obținerea unui negativ fotografic al originalului, sensibilizarea plăcii de metal, copierea negativului pe placă și gravarea acesteia.

Ziua mărcii poștale. Dată aleasă de fiecare administrație poștală națională pentru sărbătorirea mărcii poștale, a activității poștale și a filateliei, marcată, de regulă, prin emisiuni dedicate acestei zile festive. Organizarea unor zile ale mărcii poștale a fost recomandată de Congresul U.P.U. (v.) de la Paris, din anul 1937, în urma propunerilor Congresului F.I.P. (v.) ținut la Luxemburg la 29 august 1936. Ca emisiuni dedicate zilei mărcii poștale sînt socotite numai acelea pe care este menționată expres „Ziua mărcii poștale" în limba țărilor emitente (Journée du timbre poste; Tag der Briefmarke; Giornata del Franco bollo; Dia del sello etc.). În țara noastră ziua mărcii poștale a fost stabilită la data de 15 noiembrie. Prima emisiune de acest fel tipărită de Poșta română datează din anul 1959, editîndu-se apoi cu regularitate cîte o emisiune anuală.

Zumstein-catalog. 1. Catalog filatelic cu apariție anuală în Elveția, editat în două volume: unul pentru Europa de vest și altul pentru Europa de est; indică cotele mărcilor poștale în moneda elvețiană (franci elvețieni). Este catalogul cel mai uzitat în țara noastră pentru schimburile și tranzacțiile filatelice ale mărcilor europene, în afara mărcilor românești. 2. Catalog specializat Elveția.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

*** *Almanahul filatelic '77*, editat de Rompresfilatelia, coordonator Cornel Spineanu, Bucureşti, 1977

*** *Almanahul filatelic '78*, editat de Rompresfilatelia, coordonator Cornel Spineanu, Bucureşti, 1978

BELCEA, LUCIAN, *A.B.C. filatelic. Mic îndrumar practic de filatelie*, Editura Tineretului, Bucureşti, 1965

— *A.B.C. filatelic*, Editura Ion Creangă, Bucureşti, 1973

BOTEZ, LAURENŢIU, *Exploatarea poştală. Manual pentru şcolile tehnice de poştă şi telecomunicaţii*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1969

BOTEZ, LAURENŢIU, NOVAC, CRISTACHE, *Exploatarea poştală. Manual pentru licee de specialitate*. Anul II, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1970

BRUNEL, G., *Les timbres du Royaume de Roumanie* (Moldo-Valachie-Roumanie), Paris, 1913

BUNGERZ, ALEXANDER, *Grosse Lexikon der Philatelie*, Albert Kurzl Verlag, München, 1923

*** *Catalogue historique et descriptif de la poste aérienne*, Septième édition, Théodore Champion, Paris, 1934

CEBUC, AL., *Din istoria transporturilor de călători în Bucureşti*, Muzeul de istorie al oraşului Bucureşti, Bucureşti, 1963

CEBUC, AL., MOCANU, C., *Din istoria transporturilor de călători în România*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1967

CRIŞAN, AUREL, *Mapamond filatelic*, Editura Ceres, Bucureşti, 1977

DENGEL, L., *Istoria oficiilor poştale particulare şi mărcile lor foste în circulaţie pe teritoriul României de astăzi*, Sibiu, 1947

— *Poşta rusă în ţările române*, în F i l a t e l i a, an VIII (1969), nr.5, pp. 5–6, Bucureşti, 1959

— *Agenţiile starostii şi ştampilele lor*, în F i l a t e l i a, an XI (1962), nr. 6, pp. 3–4, Bucureşti, 1962

*** *Dicţionar de economie politică*, sub redacţia prof. univ. dr. doc. N. N. Constantinescu, Editura Politică, Bucureşti, 1974

*** *Dicţionar de istoria veche a României*, sub redacţia acad. D.M. Pippidi, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1976

*** *Dicţionar politic*, sub redacţia prof. dr. Carol Niri, Editura Politică, Bucureşti, 1975

DRAGOMIR, KIRIAC, SURPĂŢEANU, AUREL, *Catalogul mărcilor poştale româneşti*, Editura Ştiinţifică, Bucureşti, 1974

EMINET, ROLAND, *Drumurile din patria noastră de-a lungul vremurilor*, S.R.S.C., Bucureşti, 1959

*** *Enciclopedia României*, vol. I, IV, Imprimeria Naţională, Bucureşti, 1939, 1943

FLORESCU, MARIA, ECATERINA, SPINEANU, CORNEL, *Mărci poştale româneşti, 1948–1965*, Editura Meridiane, Bucureşti, 1966

GIURESCU, CONST. C., *Istoria românilor*, vol. I, II $_{1-2}$, III $_{1-2}$, Editura Fundaţiilor, Bucureşti, 1935–1946

IORGA, N., *Drumurile de comerţ creatoare ale statelor româneşti*, Institutul Economic Românesc, Bucureşti, 1928

Istoria românilor prin călători, ed. a II-a adăugită, vol. II-III, Editura Casei Şcoalelor, Bucureşti, 1928–1929

*** *Instructiuni pentru executarea serviciului de corespondenţă poştală internă*, Ministerul Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, Centrul de documentare şi publicaţii tehnice, Bucureşti, 1973

*** *Istoria României*, vol. I-IV, Editura Academiei, Bucureşti, 1960–1964

*** *Indreptarul filatelistului*, Bucureşti, 1969

LEGRAND, DR. A., *Timbres de Moldavie et de Roumanie*, Deuxième édition, Bruxelles 1869

— *Manuel de l'amateur de timbre*, Paris, 1894

MACAROVICI, DR., GEORGE, *Catalogul timbrelor poştale româneşti cuprinzind descripţii, istoric, noţiuni de filatelie şi preţ curent pe 1945*, Cîmpulung Muscel, 1945

MacKAY, JAMES, A., *L'univers des timbres. La période classique. 1840–1870*, traduction française par Jules Hagnaner, Paris, 1972

MATEI, C. HORIA, NEGUŢ, SILVIU, NICOLAE, ION, ŞTEFLEA, NICOLAE, *Statele lumii. Mică enciclopedie*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, coordonare ştiinţifică şi prefaţă de Mircea Maliţa, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1976

MAIEVSCHI, M., *Manual de filatelie. Carte pentru tineret şi amatori*, Bucureşti, 1948

MICU, IOSIF, *Piese filatelice româneşti emise după proclamarea Republicii*, Bucureşti, 1971

MICU, IOSIF, POPOVICI, MIHAI, *Era cosmică în filatelie*, Editura Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, Bucureşti, 1964

MINESCU, CONSTANTIN, *Istoria poştelor române. Originea, dezvoltarea şi legislaţia lor*, Bucureşti, 1916

MORGENSTERN, ERNEST, *Manualul filatelistului începător*, Editura Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, Bucureşti, 1964

MUREA, P., *Istoricul timbrelor poştale româneşti, 1858–1938. Valoarea şi importanta lor culturală şi filatelică*, Timişoara, 1938

NĂSTASE, ŞERBU, NICULESCU, ALEXANDRU, *Organizarea şi planificarea producţiei unităţilor de poştă şi telecomunicaţii. Manual pentru Liceul industrial de poştă şi telecomunicaţii*, anii III, IV şi V, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1978

NISTOR, I., *Drumurile noastre în ultima sută de ani*, Institutul Economic Român, Bucureşti, 1923

NIŢĂ, ERNEST, CONSTANTINESCU, DINU, *Tehnologia poligrafică*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1969

NOVAC, CRISTACHE, *Exploatarea poştală. Manual pentru liceele de specialitate*, anii III–IV, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1975

PAVEL, ELENA, ALBAIU, SORIN, *Tehnologia poligrafică. Manual pentru liceele industriale cu profil de poligrafie*, clasele a IX-a şi a X-a, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1977

POPOVICI, MIHAIL, *Pentru o zi a Mărcii Poştale Româneşti*, Filatelia, an VIII (1959) nr. 2, p. 2

— *Varietăţi la emisiunile mărcilor poştale R.P.R.*, Filatelia, an IX (1960), nr. 3, p. 3

— *Obliterări speciale şi piese aerofilatelice în R.P.R.*, Filatelia, an XII (1963), nr.7, pp. 4–5

— *Despre mărcile adezive sau fixe pentru ziare*, Filatelia, an XVIII (1968), nr. 5, pp. 4–5

— *Bibliografia publicatiilor filatelice în legătură cu mărcile poştale româneşti, apărute în România şi peste hotare*, Îndrumarul Filatelistului – Filiala A.F.R., Bucureşti, pp. 73–102, 1968

— *Primul deceniu de activitate aeropoştală în România (1920–1930)*, Îndrumarul Filatelistului – Filiala A.F.R., Bucureşti, pp. 65–76, 1972

RACOVICEANU, GRIGORE, *Poşta în Principate la jumătatea secolului trecut*, în Filatelia, an VII (1958), nr.11, p.12, Bucureşti, 1958

— *Ştampilele poştale folosite în ţările române pînă în anul 1881*, Editura Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, Bucureşti, 1963

— *Ce este marca poştală?*, Bucureşti, 1970

ROTHSCHILD, ARTHUR DE, *Histoire de la poste aux lettres et du timbre-poste depuis leurs origines jusqu'à nos jours*, Troisième édition, Calman Levy, Paris, 1876

SERRANE, FERNAND, *Vade-Mecum du specialiste-expert en timbre-poste de l'Europe*, Nice, 1926

SPINEANU, CORNEL, MORGENSTERN, ERNEST, FLORESCU, GEORGE, *Studii de filatelie*, Editura Transporturilor şi Telecomunicaţiilor, Bucureşti, 1965

STAMATIN, POLIXENIA, CONSTANTIN, ANGELA, *Materiale poligrafice. Manual pentru școli poligrafice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1965

SURJICOV, VSEVOLOD, *Îndreptar filatelic*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972

ȘCHIOPÎRLAN, VIRGIL, *Organizarea muncii și conducerii oficiilor P.T.T.R. Manual pentru școlile de specialitate postliceală*, anii I-II, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972

— *Organizarea și raționalizarea transporturilor poștale*, București, 1973

— *Organizarea, dotarea și dezvoltarea sectorului poștal*, București, 1976

TEBEICA, VAL, *Din istoricul poștelor, timbrului și filateliei în țara noastră*, în Filatelia, an V (1956), nr.4, p. 13, București, 1956

— *Poșta de-a lungul veacurilor pe pămîntul țării noastre*, în Filatelia, an V (1956), nr.5, p. 4, București, 1956

— *Călăuza filatelistului*, Editura Tineretului, București, 1957

— *În ajutorul cercurilor filatelice din întreprinderi*, Editura Consiliului Central al Sindicatelor, București, 1957

— *Primele mărci poștale românești, 1858–1865*, Editura Meridiane, București, 1962

— *Pasiunea mea – filatelia*, Editura Ceres, București, 1970

URECHIA, NESTOR, *Căruța poștei (Cum călătoreau străbunii noștri)*, București, 1907

URMĂ, DEM., *Aniversarea U.I.C. 1922–1972*, în Revista Căilor Ferate Române, an II (59), nr. 6 (761), 1972, București, 1972, pp. 301–310

VAILLÉ, EUGENE, *Histoire du timbre-poste*, Presses Universitaire de France, Paris, 1947

LISTĂ DE TERMENI

A

B

C

D

E

F

G

H

I

Î

J

L

M

N

O

P

R

S

Ș

T

Ţ

U

V

X

Y

Z

LISTA PRINCIPALILOR TERMENI CU CORESPONDENŢA LOR ÎN LIMBILE GERMANĂ, FRANCEZĂ, ENGLEZĂ

Română	*Germană*	*Franceză*	*Engleză*
Abklatsch	Abklatsch	Offset	Offset
Abonament	Abonnement	Abonnement	Subscription
Abonat	Abonnent	Abonné	Subscriber
Abreviere	Abkürzung	Abréviation	Abbreviation
Adeziv	Anklebend	Adhésif	Adhesive
Administraţia poştelor	Postwesen, Postverwaltung	Administration des postes	Postal authorities
Aerogramă	Luftpostleichtbrief	Aérogramme	Aerogramme, air letter
Ajutor	Assistenz	Aide, assistance	Assistance, support
Album	Album	Album	Album
Aldine	Aldine	Aldin	Aldine
Ancrasat	Vollgestopft	Encrassé	Creamed, inked
Anexă	Anlage, Beilage	Annexe	Annex
Aniversare	Jubiläum, Jahrestag	Anniversaire	Anniversary
Anticva	Antiqua	Romain, antiqua	Roman type, antiqua
Anul emiterii	Ausgabejahr	Année d'émission	Year of issue
Anulare cu peniţa	Federzugentwertung	Oblitéré à la plume	Pen cancellation, pen stroke
Anulare	Entwertung	Annulation	Annulment
Apareiaj	Anschein, Schein, Spur	Appareillage	Appearance
Aspect	Ansehen, Anblick	Aspect	Appearance
Aureolă	Aureole	Auréole	Aureola
Autentic	Verbürgt	Authentique	Genuine
Autenticitate	Echtheit	Authenticité	Genuineness
Automatizare	Automation	Automation, automatisation	Automatization
Autotipie	Autotypie	Autotypie	Autotype
Azurat	Himmelblau	Azuré	Azure
Balon	Ballon	Ballon	Balloon
Bandă	Band	Bande	Band

Română	*Germană*	*Franceză*	*Engleză*
Bandă intermediară	Zwischensteg	Bande intermédiaire	Gutter
Banderolă	Streifband	Bandérole	Wrapper
Barat	Gestrichen	Barré	Barred
Bicolor	Zweifarbig	Bicolore	Bi-coloured
Bicromie	Zweifarbigkeit	Bichromie	Bichromatism
Blazon	Wappen	Armoiries	Coat of arms
Bloc	Block	Bloc	Souvenir sheet
Bloc de patru	Viererblock	Bloc de quatre	Block of four
Bloc de report	Übertragungsblock	Bloc-report	Block of report
Breșă	Scharte, Lücke	Brèche	Breach
Burelaj	Unterdruck	Burelage	Burelage
Cadru	Rahmen	Cadre	Frame
Canelură de adeziv (gumă)	Gummiriffelung	Cannelure de gomme	Gum ribbing
Caracter (de literă)	Druckbuchstabe	Caractère	Character
Carnet de mărci	Markenheftchen	Carnet de timbres	Stamp booklet
Carte poștală	Postkarte	Carte postale	Letter-card, post-card
Cartofilie	Postkartensammlung	Cartophilie	Post cards collection
Carton	Kartonpapier	Papier carton	Carton-paper, thick paper
Carton comemorativ	Gedenkblatt	Carton commémoratif	Souvenir sheet
Cartuș	Zierrahmen	Cartouche	Tablet
Catalog	Katalog	Catalogue	Catalogue
Catalog de culori	Farbenführer	Guide de couleur	Colour guide
Catalog specializat	Spezialkatalog	Catalogue spécialisé	Specialized catalogue
Cataloga	Katalogisieren	Cataloguer	to List
Centru	Mittelstück, zentrum	Centre	Center
Cenzură	Zensur	Censure	Censorship
Certificat de expertiză filatelică	Prüfungsattest	Certificat d'expertise	Certificate of expertise
Chenar	Rahmen	Cadre	Frame
Cifra valorii	Wertziffer	Chiffre de la valeur	Numeral of vame
Clasificare	Klassifikation	Classement	Classification
Clasor	Einsteckbuch	Classeur	Stock book
Clișeu	Klischee	Cliché	Stereotype
Coală	Bogen	Feuille	Sheet
Cod poștal	Postleitzahl	Code postale	Postcode
Colecție	Sammlung	Collection	Collection
Colecție de studiu	Forschungssammlung	Collection d'étude	Study collection
Colecție de subiect	Mottosammlung	Collection de sujet	Subject collection
Colecție generală	Generalsammlung	Collection générale	General collection
Colecție specializată	Spezialsammlung	Collection spécialisée	Specialized collection
Colecție tematică	Motivsammlung	Collection thématique	Thematic collection
Colecționa	Sammeln	Collectionner	to Collect
Colecționar de mărci poștale	Markensammler	Collectionneur de timbres	Stamp collector
Coliță	Blatt, bogen	feuillet	Strip
Colț de coală	Bogenecke	Coin de feuille	Corner margin

Română	*Germană*	*Franceză*	*Engleză*
Comun	Gemein	Commun	Common, usual
Concurs	Wettbewerb	Concours	Competition
Corespondent	Korrespondent	Correspondant	Correspondent
Corespondență	Briefverkehr	Correspondance	Correspondence
Corodare	Korrosion	Corrosion	Corrosion
Cotă	Wert, preis	Cote	Price
Cromo	Chromo	Chromo	Chromo
Culoare	Farbe	Couleur	Colour
Culoare schimbată	Farbänderung	Changement de couleur	Change of colour
Cupon de răspuns internațional	Internationaler Antwortschein	Coupon de reponse international	International reply coupon
Cursive	Kursive	Cursif	Italics
Cuta (de hîrtie)	Falte	Pli	Fold, plait
Dantelat	Gezahnt	Dentelé	Perforated
Dantelură	Zahnung	Dentelure	Perforation
Dantelură defectuoasă	Zahnungsfehler	Dentelure défectueuse	Perforation damaged
Dantelură dublă	Doppelzahnung	Dentelure double	Double perforation
Dantelură în casetă	Kastenzahnung	Dentelure à la herse	Harrow perforation
Dantelură în linie	Linienzahnung	Dentelure en lignes	Line perforation
Dantelură în pieptene	Kammzahnung	Dentelure en peigne	Comb perforation
Data emisiunii	Ausgabedatum	Date d'émission	Date of issue
Decupat	Zerschnitten	Decoupé	Cut out
Defect	Fehler, mangel	Défaut	Flaw, defect
Demonetizare	Entwertung	Démonétisation	Demonetization
Demonetizată	Außer kurs	Démonétisé	Demonetized
Descentrată	Dezentriert	Mal centré	Off center
Desen	Entwurf	Dessin	Design
Destinatar	Empfänger	Destinataire	Addressee
Distrus	Verdorben	Abimé	Destroyed
Dublă imprimare	Doppeldruck	Double impression	Double printing
Efigie	Effigie	Éffigie	Effigy
Emisiune	Ausgabe	Émission	Issue
Emisiune locală	Lokalausgabe	Émission locale	Local issue
Emisiune provizorie	Aushilfsausgabe, notausgabe	Émission provisoire	Provisional issue
Emisiune specială	Sonderausgabe	Emission spéciale	Special issue
Eroare	Fehldruck, fehler	Erreur	Error
Eroare de culoare	Fehlfarbe	Erreur de couleur	Colour error
Eroare de imprimare	Fehldruck	Erreur d'impression	Printing error
Eseuri	Essay, probedruck	Essai	Trial, essay
Estima	Bewerten	Estimer	to Value
Etichetă	Etikete, klebezettel	Etiquette	Label, docket
Evaluare	Schätzung, bewertung	Evaluation	Appraisement
Exemplar de lux	Luxusstück	Pièce de luxe	Superb copy
Expediere	Spedition, absendung	Chargement	Dispatch
Expertizat	Geprüft	Expertisé	Expertised

Română	Germană	Franceză	Engleză
Expertiză	Expertenbericht	Expertise	Examination
Expoziţie	Ausstellung	Exposition	Exhibition, Display
Expres	Expreß	Express	Express
Factaj	Faktage	Factage	Factage
Fals	Gefälscht	Falsifié	Forged
Falsificare	Fälschung	Falsification	Forgery
Filatelie	Philatelie	Philatélie	Philately
Filatelist	Philatelist	Philatéliste	Philatelist
Filigran	Wasserzeichen	Filigrane	Watermark
Filigran de fabrică	Fabrikwasserzeichen	Filigrane de fabrication	Maker's watermark
Filigran pe coală	Bogenwasserzeichen	Filigrane de la feuille	Sheet watermark
Filigranscop	Wasserzeichensucher	Filigranoscope	Watermark detector
Fir de mătase	Seidenfaden	Fil de soie	Silk thread
Fisc	Fiskus	Fisc	Fisc
Foi de album	Albumblatt	Feuille d'album	Leaf (leaves)
Fond	Fond	Fond	Foundation
Format	Format, größe	Format	Format
Fotogravură	Photogravur	Photogravure	Photoengraving
Fragment	Briefstück	Fragment	Fragment
Francare	Frankatur	Affranchissement	Franking
Francată	Frankiert	Affranchi	Stamped
Francatură	Frankatur	Affranchissement	Franking
Franco	Frei	Franco	Free
Gravat, ă	Graviert	Gravé, e	Engraved
Gravură	Stichtiefdruck	Gravure	Recess printing
Gravură în lemn	Holzschnitt	Gravure en bois	Wood engraving
Gravură în oţel	Stahlstichtiefdruck	Gravure sur acier	Steel engraving
Gravură în metal	Kupfertiefdruck	Taille douce	Copper engraving
Gumă	Gummi	Gomme	Gum
Heliografie	Heliographie	Héliographie	Heliography
Heliogravură	Heliogravüre	Héliogravure	Photogravure
Hîrtie	Papier	Papier	Paper
Hîrtie cretată	Kreidepapier	Papier couché	Chalky paper
Hîrtie cu filigran	Wasserzeichenpapier	Papier filigrane	Watermark paper
Hîrtie cu fire de mătase	Faserpapier	Papier mélange de fils de soie	Granite paper
Hîrtie de fabricaţie mecanică	Maschinenpapier	Papier fait à la machine	Machine made paper
Hîrtie de fabricaţie manuală	Handpapier	Papier fait à la main	Hand made paper
Hîrtie de stuf	Papier aus schilf	Papier de canne	Paper made of rush
Hîrtie vărgată	Geriffeltes papier	Papier vergé	Laid paper
Identificare	Identifizierung	Identification	Identification
Ilustrare	Bild, abbildung	Illustration	Illustration
Ilustrată maximă	Maximumkarte	Carte maximum	Maximum-card
Imagine	Bild	Image	Picture
Imprimare defectuoasă	Druckmangel	Imperfection d'impression	Imperfection in printing

Română	Germană	Franceză	Engleză
Imprimare în relief	Prägedruck	Impression en relief	Embossed print
Imprimat	Drucksache	Imprimé	Printed matter
Inscripție	Inschrift	Inscription	Inscription
Înjumătățită	Hälfte	Moitié	Half
Întreg poștal	Ganzsache	Entier postal	Postal stationary
Legendă	Legende	Légende	Legend, inscription
Liniar (clișeu)	Linear	Linéaire	Linear
Linie de separare	Trennungslinie	Ligne de séparation	Line of separation, dividing line
Listă	Liste	Liste	List
Literă de colț	Eckbuchstabe	Lettre de l'angle	Corner letter
Litografie	Steindruck	Lithographie	Lithography
Lupă	Lupe	Loupe	Magnifying glass
Machetă	Vorlage	Maquette	Dummy
Maculatură	Makulatur	Maculature	Printer's waste
Manco-listă	Mankoliste	Mancoliste	Lack-list
Marcă poștală	Briefmarke, postmarke	Timbre poste	Postage stamp
Marcofilie	Stempelsammlung	Marcophilie	Post mark collecting
Margine de coală	Bogenrand	Bord de feuille	Sheet margin
Margine de marcă poștală	Markenrand	Marge du timbre	Margin of stamp
Margine foarte îngustă	Lupenrand	Marge très étroite	Very small margin
Maximafilie	Maximaphilie	Maximaphilie	Maximaphily
Mărci poștale curente	Gebräuchliche märken	Timbres d'usage courant	Definitive, current stamps
Mărci poștale locale	Ortspostmarken	Timbres locales	Local postage stamps
Mărci poștale militare	Feldpostmarken, militärpostmarke	Timbre poste militaire, timbre de franchise militaire	Field postal stamp, military postage stamp
Mărci poștale de fragment	Briefstück	Timbre poste (sur) fragment	Postage stamp on piece (off cover)
Mărci poștale pentru colete	Paketmarke	Timbre pour colis	Parcel stamp
Mărci poștale pentru colete de cale ferată	Eisenbahnpaketmarke	Timbre pour paquet de chemin de fer	Railway parcel stamp
Mărci poștale pentru poșta aeriană	Flugpostmarke	Timbre par avion	Air stamp
Medalie	Medaille	Medaille	Medal
Monocrom	Einfarbig	Monochrome	Unicoloured
Monogramă	Monogramm	Monogramme	Cypher
Multicolor	Mehrfarbig	Polychrome	Multicoloured
Muzeu poștal	Postmuseum	Musée postal	Postmuseum
Nedantelate	Ungezahnt	Non dentelé	Unperforated
Neemise	Nicht zur ausgabe gelangt	Non émis	Unissued
Neobliterate	Nicht gestempelt	Non oblitéré	Uncancelled
Neștampilate	Ungestempelt	Estampillé	Uncancelled
Neuzate	Ungebraucht, nicht abgenutzt	Non usé	Unused

Română	Germană	Franceză	Engleză
Nominal	Nominal	Nominal	Nominal
Nouă	Neu	Nouveau	New
Obliterare	Entwertung	Oblitération	Cancellation
Obliterare de complezență	Gefälligkeitsentwertung	Oblitération de complaisance	Cancellation on request
Obliterare în coală	Bogenentwertung	Oblitération de feuille	Sheet cancellation
Obliterat	Entwertet	Oblitéré	Cancelled
Odontometru	Zahnungsmesser	Odontomètre	Perforation gauge
Offset	Gummidruck	Offset	Offset
Oficial	Amtlich	Officiel	Official
Parafilatelie	Paraphilatelie	Paraphilatélie	Paraphilatély
Pelur	Pelur	Pelure	Pelure
Penny black	Pinzette	Pince	Tweezer
Pereche	Paar	Paire	Pair
Perforare	Zahnung, lochung	Perforation, perçage	Perforation
Pete brune	Stockfleck	Tache jaunie	Stain
Plachetă	Plakette	Plaquette	Plaquette
Plic	Briefumschlag	Envelloppe	Envelope
Policolor	Mehrfarbig	Polychrome	Multi-coloured
Policromie	Mehrfarbigendruck	Polychromie	Multi-coloured print
Post-restant	Postlagernd	Poste restante	Poste restante
Poștă	Post, postamt	Poste	Post
Poștă aeriană	Luftpost	Poste aérienne	Air mail
Poștă pneumatică	Rohrpost	Poste pneumatique	Pneumatic post
Poștă prin balon	Ballonpost	Poste par ballon monté	Balloon post
Poște locale	Stadtpost	Poste locale	Local mail
Poziție în coală	Bogenplatz	Position dans la feuille	Sheet position
Precursor	Vorläufer	Précurseur	Forerunner
Prefilatelie	Vorphilatelie	Préphilatélie	Pre adhesive philately
Preobliterare	Vorausentwertung	Préoblitération	Pre cancellation
Preț de amator	Liebhaberpreis	Prix d'amateur	Specialists valuation
Probe de tipar	Druckprobe	Épreuve, essai	Proof
Procedee de imprimare	Druckart	Procès d'impression	Printing process
Provizorii	Provisorisch	Provisoire	Provisional
Punte	Zwischensteg	Pont	Small bridge
Ramă	Rahmen	Cadre	Frame
Ranversat	Verkehrt	Renversé	Reversed
Raritate	Seltenheit	Rareté	Rarity
Recipisă	Empfangsbescheinigung, rezepisse	Récipisse	Receipt
Redantelat	Nachgezahnt	Re-dentelé	Re-perforated
Regravată	Neugravierung	Régravure	Re-engraving
Reimpresiune	Nachdruck, neudruck	Reimpression	Reprint
Reparație	Ausgebessert	Reparé	Repaired
Report	Übertragung	Report	Carryforward-over
Retur	Rücksendung	Retour	Return

Română	Germană	Franceză	Engleză
Retuş	Retusche	Retouche	Retouched
Scrisoare	Brief	Lettre	Letter
Scrisoare expres	Eilbrief	Lettre d'exprès	Express letter, special delivery letter
Scrisoare par avion	Luftpostbrief	Lettre aérienne	Air mail letter
Scrisoare prima zi	Ersttagsbrief	Lettre de premier jour	First day cover
Scrisoare recomandată,	Einschreibebrief	Lettre recommandée	Registered letter
Semn de expertiză	Prüfungszeichen	Signe d'expertise	Experts mark
Semn de garanţie	Garantiezeichen	Signe de garantie	Mark of guarantee
Serie	Serie	Série	Series
Similigravură	Similigravur	Similigravure	Process engraving
Specimen	Spezimen	Specimen	Specimen
Străpungere	Durchstich	Perçage	Roulette
Subţiere	Verdünnung	Sement	Thin spot
Suprataxă	Zuschlag	Surtaxe	Sur tax, supertax
Supratipar	Aufdruck	Surcharge	Overprint
Supratipar fals	Aufdruckfälschung	Surcharge faux	Overprint forgery
Sursarj	Überdruck	Surcharge	Surcharge
Şabar	Schaber	Poinçon	Pencil
Şarnieră	Falz	Charnière	Hinge
Ştampilată v. mărci poştale ştampilate	Stempel	Oblitération	Postmark, cancellation
Ştampile de cale ferată	Bahnpoststempel	Oblitération de chemin de fer	Railroad cancellation
Ştampile publicitare	Werbestempel	Oblitération de reclame	Slogan postmark
Tarif (poştal)	Tarif	Tarif	Tariff, rate
Taxă	Gebühr	Taxe	Fee
Tăiat	Angeschnitten	Touché	Touched
Tematică	Thematik	Thématique	Thematics
Tête-bêche	Kehrdruck	Tête-bêche	Tête-bêche
Tifdruck	Tiefdruck	Taille-douce	Copper engraving
Timbrat	Abgestempelt	Timbré	Stamped
Timbre de binefacere	Wohltätigkeitsmarke	Timbre de bienfaisance	Charity stamp
Timbre de cale ferată	Eisenbahnmarke	Timbre de chemin de fer	Railway stamp
Timbre de serviciu	Dienstmarke	Timbre de service	Official stamp
Timbre fiscal-poştale	Steuermarke	Timbre fiscal	Revenue stamp, tax stamp
Timbre telegrafice	Telegrafenmarke	Timbre télégraphe	Telegraph stamp
Timbru	Stempel	Timbre	Stamp
Tip	Typ(us), Urbild	Type	Type, sort
Tipografie	Buchdruck	Typographie	Typography, letter press
Tiraj	Auflage	Tirage	Number printed
Tiraj de probă	Probedruck	Epreuve	Proof
Triptic	Triptyk	Triptyque	Triptich
Unicolor	Einfarbig	Unicolore	Unicoloured

Română	*Germană*	*Franceză*	*Engleză*
Uzat	Abgenutzt, gebraucht	Usé	Used
Uzuale	Dauermarke	Timbre d'usage courant	Definitive
Valoare	Wert	Valeur	Value
Valoare nominală	Nennwert	Valeur nominale	Face value
Valoare suplimentară	Ergänzungswert	Valeur supplémentaire	Supplementary value
Valoare supratipărită	Wertüberdruck	Valeur surchargée	Surcharged value
Variantă	Variante	Variante	Variant
Varietate	Abart	Variété	Variety
Varietate de culoare	Farbenabart	Variété de couleur	Colour variety
Varietate de filigran	Wasserzeichenabart	Variété de filigrane	Watermark variety
Velină	Velin	Papier velin	Wove paper
Veritabil	Echt	Véritable	Genuine
Verso	Rückseite	Verso	Verso, reverse
Vinietă	Klebemarke	Vignette	Stamp label
Zi de emisie	Ausgabetag	Jour d'émission	Day of issue

Tehnoredactor: Petre Popescu
Bun de tipar: 10. xi. 1978; Tiraj: 20 500 ex.; Coli de tipar: 14 + 32 planșe

Tiparul executat sub comanda 439 la Întreprinderea Poligrafică „Filaret" București
Republica Socialistă România

dicționar filatelic